

D. JUN. JUVENALIS,

ET

AULI PERSII FLACCI

SATYRÆ:

Cum Annotationibus

THO. FARNABII.

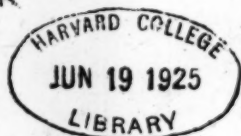

LONDINI:

Impensis *Tho. Bassett, Ric. Chiswel,*
Matt. Wotton, & Geo. Conyers. 1689.

Li 13 141 *

✓ *

Constantine fund

36-174
28

ph
que
sub
mo
for
qu
illi
un
cul
qu
tar
tes
me
ut
cur
qu
po
fed
en
pro
&

ex
far

AD ILLUSTRISSIMUM
D. D. HENRICUM,
MAGNÆ BRITANNIÆ
PRINCIPEM.

AΡΙΣΤΟΝ ΜΕΝ ὕδωρ, ὃ δὲ
χρυσός, αἰθέριον πῦρ
Ἄτε διαπρίπτες νυκ-
τὶ μέγανος ἔξοχα, πλέττει.
Quænam hæc (Lyrici) aqua optima? Philoso-
phia. Quisnam hic ignis rutilus? eadem Philosophia. Ignis
quem Minervæ adminiculo, hoc est indagatrice ingenii ala
subvectus Prometheus è cœlo detulit, eoque rudes hominum ani-
mos à terrena ignorantiae facie excoxit. Aqua, quæ è Musarum
fonte hausta fœdas vitiorum maculas lustrat, eluit, expurgat. E
qua purissima scaturigine cum triplex profluat rivulus, Dialecticis
illis Mæandris, ignotisque Physici Nili fontibus, Ethicum Alphe-
um optimo prætulerint jure quibus sanior mens, qui ut mare Si-
culum subterlabi dicitur ad suam Arethusam sine admixtione a-
quarum: ita vere aureus hic fluvius per affectuum Oceanum in-
taminatus ad proprium felicitatis fontem remeat. Hujus antisti-
tes cum ubique summa animi propensione colantur, tum adpri-
me Ποῦτα, qui non (Græcarum hoc crepidarum pace dixerim)
ut tetrica illa Medis illita porticus severa ingerunt monita, sed
cum illecebra quadam in adolescentum animos irrepunt; quod-
que peritissimi faciunt Medici, qui vitioso stomacho amara cata-
potia melle miscent; ita & hi juvenum animis propter ætatis de-
fectum voluptatisque affectum austera hæc, sed salubria respu-
entibus pharmaca, lac caprarum, quas tamen leptisco pascunt,
propinant; juxta severiorem mandragoram lætas vites serunt,
& quod ait Venusinus vates:

*Dum prodesse volunt & delectare poeta;
Et jucunda simul dicunt & idonea vita.*

Atque universo Poëtarum choro cum laurus sua hederæque
ex merito deferantur, tum iis maxime, qui virtutis veræ rigidi
satellites censoria supercilia adversus vitia destringentes Satyrico

EPISTOLA DEDICATORIA.

acetio noxios perfundunt, qui Philosophiam *δογματικὴν* & *πραγματικὴν* *παράδογματικὴν* illustrant, hoc est, jejunis decretis austerisque præceptis aculeos & vitam exemplorum addunt. Ex his (illustratissime Princeps) quum Flaccus suam vel lancem vel canistellum primitiis saturum Celsitudini Tuæ obtulerit: Et isti duo, ut integrum habeas Satyricum chorum, & (ut ita dicam) triumviratum, præfidentius asperis obscuritatis sylvis egressi, T. Cels. patrocinio rectos, æquis ac iniquis se commendatos expetunt. In quorum condignas laudes, post tot antiquorum & recentium, qui Aristotelis Ethicis præferre, ipsis Senecæ & Epicteti moralibus unius Jüvenalis Satyras adæquare non dubitarunt, encomia discurrere, esset frigide laudare, quo satius fuisset (teste Phavorino Gelliano) acerbius vituperasse: multo minus deceret me homunculum è trivio, quid ad *πολιτικὴν*, quid ad *ἡθικὴν*, conferant, præcipere: melius hoc illi facient qui tibi ad manum, imo ad mentem Phœnices. Tu vero, qua es progenie, quo genio, quo ingenio, tibi optime. Hanc itaque Philosophici ignis particulam, hanc Pierii laticis cotylam (quandè quidem per se haud satis articulate vocales sint isti Satyri, neque, ut sint, è dignitate tamen & libertate eorum esset gratiam ambire) rudis ego Hermes, nec tam ipsorum mentis interpretis, quam infantiae meæ proditor, tibi (Princeps illustrissime) consecro, abunde meæ in his qualicunque operæ gratulaturus, si quid inesse sensero quod læta aspicias fronte, quodque dum undique literarum copiam colligis, quam invicem per totum terrarum orbem dispersgas, studiis tuis dignum sit. Quæ ut feliciter succedant in tuam, publicam, divinam gloriam, Deum Opt. Max. serio precor, cui Principum rerumque publicarum, salus semper curæ.

Cels. Tuæ

Officiose addictissimus,

THO. FARNABIUS.

A D

AD LECTORES.

Qua pudibunda & subtimida primum in publicum processit ¹ nympha, candoris vestri (Le. Tores humanissimi) sole irradiata, faventia vestra Epithalamio animata, posito jam flammco, meliore cum sui fiducia, in vulgus rursus hac vice prodit. Per vos, dexterarum admissivas, ab Oriente bonas aves, prapetes, oſines qua consuadetis & consieri jubetis, Impetratum est, inauguratum est. Neque institutum hoc multoties repetita editionis ruperunt mala aves, bubo, ² rudens, grus: qua recinunt noctivola, & in claro meridie lucem desiderant. Iis quippe sen innato stupore gravatis, cum malitia gratuita prapeditis, non placent Luciferi hi, ocliferia hac, & qua tempore parant, ingenium acunt, reflicant memoriam, judicium exercent, faciuntque ut sibi quodammodo inventa gratuletur, lector, hypomnemata: sed requirunt, si diis placet, illa ad tadium usque & nauseam toties repetita, Ordo est, Sensus est. Atque hinc luxuriantis (aliquis & supini oculi magistellus (cui pro cerebro Jovis est ³ verba ista, qua conceptis quasi syllabis & literis prait, constructio) acphrasais probat & longus commentarius, in Persium maxime, quasi vero Sibylla sint oracula vel ⁴ Heracliti mystica Satyra ipsius. Cum revera (idque magni illius ⁵ Scaligeri judicio magno) ostentator tantum sit febriculosa eruditionis, cujus stylus morosus, ut & ipse ineptus, &c. Et quem si diligens Horatii lector furtivis nudavit plumis (cui rei prapetis doctiss. Casauboni opera in imitationibus Horatianis ad Persium) apparebunt reliqua inaniis (ut loquitur & illa) op-
pleta atque araneis. Cujus denique omnibus Satyris vel unica praeferatur pagella Juvenalis ⁷ acuti, candidi, ac Satyrorum facile principis: qui versu melior, thraſi mollior, sententiis acrior ⁸ ardet, instat, jugulat, dum Persius tumide insultat, Horatius albis tantum dentibus ridet. Atque utinam moderatus in vitia invehit abstinentisset a nudis vocibus! de quibus velandis cum prorsus pratervehendis (ne vel mihi necesse sit ⁹ pallio operire caput, quod in parum

¹ Editio utraq; prior, quae nova nupta q. vices.

² Oſines & Eutath. ad Hom.

Odyſſ. α. quae prius ἐν τῷ δὲ δὲ μανθάνει μὲν οὐ μίμνῃ οὐ πῶ ἰσχυρῶς εἰδύμενα

πολυχρῶ- σις Ἀρεσ- δι. inc.

Heſiod. ἰσχυρ. β.

³ Non nautica.

illa ex versu Grammatica.

li in Prae-
lia qua maritima

nota atque doctissime

verba a Cablero: verum O-

nocrotalus, avis de qua Plin.

lib. 10.

c. 47. & Gelius ad

Ælium. hi-
stor. Ani-
mal. 16.

lib. 4. c.

Cui nomen ab asini

ruditu, neque enim

cedit Lu-

ciani Lucio five ὁ μὲν ὁ γὰρ καὶ μυσθία μινύσσει. 3---
Diog. n. Laert. in Heracl. vita. 5 In Hypercritico seu lib. 6. Poëtices ap. 6. 6 Staphyla apud Plaut. in Aulularia. 7 Jul. C. Scal. Poëtices lib. 6. ap. 6. 8 Idem l. 3. Poët. 97. 9 Referente Antonio Juliano apud A. Gel. 19. c. 9.

AD LECTORES.

10 Plu-
tarch. de
Auditione.

11 I. C.
Sca. 344.
Exercit.
4. fest.
12 Otho
apud Ta-
cit. Hist. I.
13 Fab.
Quintil.
lib. I.
cap. 14.

14 Epist.
300.

15 Aelian.
var. hist.
l. 2. c. 26.
16 Petron.
Arb. Sar.
17 Meique
adeo, cur
enim me
excludam,
quem in
eandem
molam
trusatilem
deratit
Deus?
18 Cicero-
nis citat
idem Pe-
tron.
19 Bion,
vel ut alii,
Diogenes,
de Gram-
maticis.
20 Horat. Sermon. 10. lib. 1.

pudica oratione fecisse Socrates fertur; vel vobis opus sit ¹⁰ foliis, quibus aures muniatis adversus verba minus casta) quoniam mihi manet mens eadem, consilium idem: manebunt certe rationes atque verba eadem. Quorsum enim illa interpreteris, qua neminem scire convenit? atque uti in Physicis ¹¹ superberis occulta natura, qua homini ignota, sapienti haudquaquam investiganda erit; ut ¹² in Politicis & Polemiciis tam nescire quadam cives ac milites quam scire decet; ita ¹³ inter virtutes Grammatici habetur quadam nescire. Censuram vero meam hanc de ipsis Poësis, curam hanc ad ipsos censura vestra & cura commendo. Vobis, bonis ac multis scripsi hac affructum, non paucis illis ac malis ad calumniam; vobis cordatis, qui vel ab hoc indice Mercuriali com- monstrati & commonesacti, ritus, mores, historias re- cordamini; non oculatis istis, qui nihil, nisi quod ante oculos est, vident, intelligunt, sapient. Animi denique (ut ¹⁴ Seneca utar verbis) ista scripsi non auribus, & (quod idem, sed alia in re) mores non verba composui. Obstupefiant alii ¹⁵ Anniceri illum, qui cursus plurimos in orbem sic consecit, ut cum per eandem orbitam sapius agitaverit, in impresso vestigio semper iustitaret: vos cum Platone iudicabitis non posse eum, qui in re tam tenui adhibet curam, de rebus magnis sollicitum esse. Censebitis vos cum lep- disimo illo Arbitro, ¹⁶ nihil esse homini magni cum, quod pueris placet: vos denique miserefiet eorum ¹⁸ qui, dum dicunt qua adolescentuli probent soli in scholis relinquuntur, ¹⁹ Ulyssis inquirentes mala sua non animadvertentes. Vobis (anima candida docta, amica) ²⁰ hæc qualiacunque

Arridere velim: doliturus si placeant spe
Deterius nostra, Demetri, teque Tigelli
Discipulorum inter jubeo plorare cathedras.
Valere.

T. F.

D. J.

D. JUNII JUVENALIS

AQUINATIS

* SATYRA I.

Deliberanti Poëtae jamque in animo habenti temporis sui Poëtae tragœdias recitantibus vicem referre, & pantheram (quod aiunt) leone remunerare, occurrunt urbis Romanæ scelera, quæ ipsum ab instituta Tragœdia ad Satyræ abducat.

Semper ego auditor tantum? nunquam ne¹ reponam,
Vexatus toties² ranci³ Theside Codri?
4 Impune ergo mihi recitaverit ille⁵ togatas,
Hic⁶ elegos? impune diem consumpseris⁷ ingens
Telephus? aut summi plena jam margine libri
Scriptus, &⁸ in tergo, necdum finitus⁹ Orestes?
* Nota magis nulli domus est sua, quam mihi¹⁰ lucus
Martis, &¹¹ Eoliis vicinum rupibus¹² antrum
Vulcani: quid agant venti, quas¹³ torqueat umbras
14 Eacus: 15 unde alius furtiva devehat aurum¹⁶
Pellicula, quantas jaculetur¹⁷ Momychus ornos?
17 Frontonis¹⁸ platani, 19 convulsaque marmora
20 clamant

* Poëma
varium,
nonnullis
dictum à
Saryris,
quorum
cachinnos
& derisio-
nes hoc
carminis
genus imi-
tatur. J.C.
Scaligero 1.
Poëticae,
2. c. A.
canistellis
omni po-
morum ge-
nere plen-
is quibus pro-
deutes Sa-
tyri
Nymphas
alliciebant.
IC. Gafaub.
2. lib. de

Satyræ: à satura lance, quam antiqui diis agri annua solventes vota primi-
itiis omnis fructuum generis referam referam offerre. 1 Scribam, recitabo,
vel vicem iis referam, eos eadem scribendi recitandique molestia obrudent,
qua illi me: 2 Recitando rancet, vel clamor. 3 Recitatione illius poëmaris
de Thesee gestis à Codrovi Poëta scriptis. 4 Nec par pari referam? 5 Co-
mœdias Latinas à toga Romanorum habitu distas, ut & Græcæ palliatæ di-
cebantur à Græcorum palliis. 6 Lugubres vel amatorios. 7 Longa tragœdia
de Telepho rege Mytiæ, cui vulgus & auxilium Pelias basta tulit. 8 In
aversa charta ab exteriori parte: al. à tergo. 9 Trag. de Oreste, senu agitato.
* Fabulæ & historiarum mihi æque notæ sunt ac alteri culpam poetarum, si ve-
lim, quod illi faciunt, Principibus adulari, aut famæ meæ recitando vesifi-
cant: taxarique hic videtur Val. Flacc. vide Jun. Parrhasii 2. epist. 10. Historia
Romuli & Remi, quos peperit Rhea in luto Martis, vel luc. Mar. in Pon-
to pro quocunque luto, ad derisionem Poëtarum, qui à luci descriptione co-
lorem artis petunt. alii ferunt locum fuisse Romæ in Appia, in quo recitabant
Poëtae: vide Bapt. Egriatii racemationum cap. 6. 11 Septem insulis Liparæis
in mari Tyrrheno. 12 Ætna. 13 Examine, vel judicet torquendas animas.
14 Jovis filius ex Ægina, al. ex Europa, unus è tribus apud inferos judicibus.
15 Ut è Colchis Jason furtim Medæ dolo aureum vellus sustulerit. 16 Cen-
taurus: & ponitur pro fab. & pugna Centaurorum cum Lapithis. 17 Julii
Frontonis, nobilis & docti viri, in cujus ædibus recitabant Poëtae. 18 Porti-
cus, quam adumbrant platani. 19 Frequentia auditorum vel recitatoris cla-
more, ruptæ columnæ marmoreæ. Sic Sat. 7. v. 85. cum fregit subscissa
versu Statius. 20 Resonant, vel assidua recitatione jam edoctæ clamant,
quid agant venti, quas torqueat, &c. & est Patbos.

21 Ego
itaque
Grammati-
corum se-
culis &
Rhetorum
declamati-
onibus va-
ledixi.
22 Ficto
themate
declamato-
rio suasi
Syllæ ut
deposita
dictatura
privatus al-
ium dormi-
ret.
23 Cui si
ego peper-
cero, alia
tamen ma-
nu peribit.
vel peritu-
ra, cum ali-
orum Poë-
tarum
chartis.
vel etiam si
nihil ei in-
scribatur,
peritura.

*Semper, & assiduo rupta lectore columna.
Expectes eadem à summo minimoque Poëta.
Et* 21 *nos ergo manum ferula subducimus, & nos* 15
22 *Consilium dedimus Sylla, privatus ut altum
Dormiret: stulta est clementia, cum tot ubique
Vatibus occurras, 23 peritura parcere charta.
Cur tamen hoc libeat potius decurrere* 24 *campo,* 19
Per quem magnus equos 25 *Aurunca * flexit alumnus;*
*Si vacat, & placidi rationem admittitis, edam.
Cum tener uxorem ducat* 26 *spado, 27 Mavia 28 Tuscum*
29 *Figat aprum, & nuda teneat venabula mamma:*
Patricios omnes opibus cum 30 *provocet unus.* 24
31 *Quo tondente gravis juveni mihi barba* 32 *sonabat:*
Cum 33 *pars* 34 *Niliaca plebis, cum verna* 35 *Canopi*
36 *Crispinus, 37 Tyriashumero* 38 *revocante lacernas*
39 *Ventilet* 40 *astrium digitis sudantibus aurum,*
Nec sufferre queat majoris pondera 41 *gemma:*
Difficile est Satyram non scribere: nam quis iniqua 30
Tam patiens urbis, tam ferreus, ut 42 *teneat se?*
Causidici 43 *nova cum veniat lectica* 42 *Mathonis*
45 *Plena ipso, & post hunc* 46 *magni delator amici,*
Et cito rapturus de nobilitate 47 *comesa*
Quod superest, quem 48 *Massa times, quem munere*
palpat 35

24 Hoc stadio & studio, hoc poematis genere. i. e. Satyra. 25 Lucilius ex Aurunca Rutulorum civitate natus, Latine Satyræ primus autor: unde & Turnus Satyrogaphus, cujus meminere Martialis l. 7. ep. 96. & l. 11. ep. 11. Sidonius carm. 9. & Probus Grammaticus. * Stylum direxit. 26 Spado dicitur, cui testes evulti sunt, aut nervi, è quibus testes depen- dent. Castratus, cui colis & testes: vide Sat. 6. 366. v. 27 Mulier, Synecdo- chica. Namque feminas in arenam descendisse, autores sunt Suetonius Nero. c. 11. Xiphil. in Nerone & Tito. Tacit. An. 15. Martial. ep. 6. l. spect. 28 Ferociorem, utpote è Tuscia. 29 In Theatro. 30 Adæquet: divitiis cum ipsis certet. 31 Cinnamus, de quo Martial. lib. 7. alii Licinium Augusti li- bertum & tonsorem intelligunt. 32 Sub fornice sonanti cadebat. 33 Servus è plebe. 34 Egyptiæ, à Nilo Ægypti fluvio. 35 Civitatis in Ægypto, duo- decim miliaribus ab Alexandria distantis, fano Serapidis celebris, Strab. 17. l. omnium libidinum atque impuritatum domicilii. 36 E f-rvo factum nigræ equitum Neronis. 37 Purpureas, à Tyro Sat. 10. v. 38. 38 Rev. Jac- quæ vel mollitie vel pondere defluxere, vel quæ rejectæ sunt innumeros- sam qui undantem chlamydem quassando facit. Paut. Epidicus. 39 Ad refrigerium, vel jactando ostendet. 40 Annulum tenuis orationis & levis. 41 Inclusa in annulo hyberno. 42 Temperet sibi ne scribat. 43 Novi ho- minis, vel nuper ex quadruplatorio lucro coempta, vel simpliciter nova- namque & hinc splendor: sic Martialis epigr. 57. l. 2. Sella recens. 44 Ex ad- vocato delatoris fact. 45 Ut qui crassus fuerit, vel delicatus & superbus. 46 M. Regulum hic intelligi volunt, cum suis & imperatoris amicis, cum 31. his quadruplatoribus formidabilem, verisimilius autem est dici Heliodorus- stoic. phil. quo deferente occisi sunt. 47 Per delationes interempta. 48 Ma- sa morio & Carus minimus, Neronis liberti, delatores nequissimi.

48 Carus, & à trepido 49 Thymeles 50 summissa Latino:

Cum te 51 summoveant, qui testamenta merentur

52 Noctibus, 53 in cœlum quos evehit optima summi

Nunc via processus, vetula 54 vesica 55 beata:

56 Unciolam 57 Procule jus habet, sed 57 Gillo 58 de-

uncem:

Parteis quisque suas, 59 ad mensuram inguinis heres:

Accipiat sane mercedem 60 sanguinis, & sic

Palleat, ut nudis presit qui calcibus anguem,

Aut 61 Lugdunensem rhetor dicturus ad aram.

Quid referam, quanta siccum jecur ardeat ira 45

Cum populum gregibus comitum premat hic spoliator

Pupilli 62 prostantis? at 63 hic damnatus 64 inani

Judicio (quid enim salvis infamia nummis?)

Exul 65 ab octava Marius bibit & 66 fruitur diis

Iratis: ut tu victrix provincia 67 ploras. 50

Hæc ego non credam 68 Venusina digna 69 lucerna?

Hæc 70 ego non agitem? Sed quid magis 71 Heracleas,

Aut 72 Diomedæas, aut 73 mugitum Labyrinthi,

Aut mare percussam 74 puero 75 fabrumque volan-

tem?

Cum 76 leno accipiat mæchi bona, 77 si capiendi 55

Jus nullum uxori, doctus 78 spectare lacunar,

Doctus & ad calicem vigilanti stertere naso.

vel generaliter uxor à marito missa deprecatrix ad delatorem: cujusmodi aliquid in Mimò representavit Latinus cum Thymeles. 51 Hæreditas. 52 Nocturni concubitus opera. 53 Ad opes & dignitatem. 54 Pars ei qua mulier est. 55 Divitis. 56 Duodecimam hæreditatis parte, cum hæreditas ut libra divideretur in duodecim partes seu uncias. 57 Adulter. 58 Undecim partes. 59 Ad penis utriusque proportionem. 60 Coitu exhausti. 61 Instituit Caligula certamina iacundæ Lugduni in Gallia, in quibus oratores victos spongia linguæ scripta sua delere oportebat, nisi ferulis objurgari aut flumine mergi maluissent: hoc metuentes oratores dicturi ad aram, quæ Lugduni insignis erat, pallebant. Sueton. Calig. 20. c. 62 Spoliati & eo redacti, ut proster, victum corpore meriturus. 63 Marius Priscus, ab Afris, quos proconsul spoliabat, accusatus est: cui 7000 nummum in ærarium in terre dampnato, Italia interdictum. Plin. ep. 11. l. 2. 64 Pecunias provinciarum non restituerunt. 65 Qui Romæ antea nonam non decubavit. 66 Voluptatem capite ex ira deum, retinens magnam spoliationis partem, & sibi in exilio lautius quam antea indulgens. 67 Non restituta pecunia. Cornutus enim Tertullus Consul designatus, censuit septuaginta millia, quæ acceperat Marius, ærario interenda. Plin. l. 2. ep. 11. 68 Horatii Venusini. 69 Satyra elucubrata. 70 Annon hæc potius insecter, quam fabuler? 71 De Herculis ærumnis fabulas. 72 Fabula de Diomede ab uxore non recepto & sociis in aves verba. 73 Fabulam de Theseo & Minotauro in labyrintho mugiente. 74 Itaro cadenti. 75 Dædalum. 76 Maritus leno. Gallicæ, ut Ruffien. 77 Probrosi scemini lecticæ usui, jusque capiendi legata aut hæreditates ademit Domitianus. Suet. 8. c. 78 In obsequium adulteri rursus spectare, & velut ebrius simulare profundum somnum ronchifono naso.

49 Mima, uxor Latini mimi, cui inditum videtur nomen à *Supina*, quod est, pulpitum seu ara theatri: quod hæc vel prima vel optima fuerit salatrix. Sed negat Aug. Pro lit anus 71. ep. Thymeles iudicem uxorem Latini. 50 Ut vel usu corporis vel blanditiis propitium Latino fecter Heli- odorum. 51 Regulum:

79 Sophronius Tigellinus, qui per viam praefecturam praetorii sub Nerone adeptus est. Tacit. 1. hist. vel Corn. Fuscus, qui patrimonium equis alendis dilapidavit, & puer aurigae officium Neroni praestiterat, postea a Domitiano

Cum fas esse putet curam sperare cohortis,
 79 *Qui bona donavit praesepibus, & caret omni*
Majorum censu; dum pervolat axe citato 60
 80 *Flaminiam: 81 puer Automedon nam lora tenebat,*
 82 *Ipse 83 lacernata cum se iactaret amica.*
Nonne libet medio 84 ceras implere capaces
Quadrivio: cum jam 85 sexta cervice feratur
Hinc atque inde patens, ac 86 nuda pene cathedra, 65
Et multum referens de Macenate 87 supino
 88 *Signator, falso qui se lautum atque beatum*
 * *Exiguas tabulis & 89 gemma fecerat uda?*
Occurrit matrona potens, qua molle Calenum
Porrectura viro miscet sitiente 90 rubetam, 70
Instituitque rudes 91 melior Locusta propinquas,
 92 *Per famam & populum 93 nigros efferre maritos.*
Aude aliquid 94 brevibus Gyaris & carcere dignum,
Si vis esse 95 aliquis. Probitas laudatur & alget.

cohortibus praetorianis praefectus. 80 Viam à Ca. Flaminio stratam. 81 Fuscus auriga Neronis, ut Automedon Achillis. 82 Cum ipse Nero blanda gesticulatione se ingereret & commendaret lacernatae amicae. Tacit. Sueton. Dio, Zonaras, Suidas. Neque enim, quod nonnullis placere audio, Aescen hic dici puro; neque in sententiam Baifil. c. 16. de re vest. ire lubet, ex hoc loco probatum euntis, foeminas lacernis uti. Erant enim lacernae *Munimenta toge*, ut noster habet, Sat. 9. quibus uti spectaculis potissimum operam sedentariam praestabant, Martial. epig. 2. l. 4. & 137. epig. 1. 14. Ubi autem Festus Pompeius lacernam dicit *capitio minorem*, didicisti ab iis qui breviorum quam capitum est intelligunt, cucullionemque fuisse putant; atque arbitrari iunse penulam capitio carentem, penulam vero & lacernam confundi ab autoribus video. 83 Sporo, quem exestis testibus cum dote & flammeo, solenni nuptiarum officio ad se deductum Nero pro uxore habuit. 84 Tabellas ceratas easque amplas Satyrico carmine implere libet, occurrente passim & palam per compita satyrum materiam. 85 Hexaphoro, lestica quam sex viri portabant. 86 Aperta, neque plagis cincta, cui remota erant vela ac pellis. Martial. 11. l. 99. ep. 87 Molli & delicato: mollitiei autem nomine male audiebat Macenas. Seneca. epist. 114. 88 Domitius Regulus testamentorum corruptor. Plin. epist. 20. lib. 2. vel Sophronius Tigellinus, qui trium patruorum veneno sublatorum subtrahis tabulis & falso signatis, hereditates invasit. * Compensiosa & brevi opera falsas testamentorum tabulas condendi: vel Exiguas, id est, paucis verbis testamentorum tabulis scriptis, quum falsarius se heredem ex asse inscripserit. 89 Annulo signatorio, qui gemmam eotypam, id est, pectigiatam habet inclusam, saliva tacto. 90 Venenum rubetis. 91 Peritior venefica quam illa Locusta nuper veneficii damnata & diu inter instrumenta regni habita, cujus arte usa Agrippina boletum venenatum Claudio paraverat, ejusdemque ex Galliis vocata Nero usus opera Britannicum sustulit. 92 Populo sciente, vidente, adeoque permittente. 93 Quod indicium est veneno sublatos fuisse. 94 Dignum exilio in breves, id est, angustas insulas Cycladas, & quibus Gyarus maxime sterilis & gravissimi exilii locus, sic Sat. 10. ut. *Gyari clausum scopulū, parvaque Seriphus* 95 In aliquo pretio.

Criminibus ⁹⁵ debent hortos, ⁹⁷ pratoria, ⁹⁸ mensas, ⁷⁵
Argentum vetus, & ⁹⁹ stantem extra pocula caprum
Quem patitur ¹ dormire nurus ² corruptor avara,
Quem ³ sponsa turpes, & ⁴ pratextatus adulter?
Si natura negat, facit indignatio versum. ⁷⁹

Qualemcumque potest: quales ego, vel ³ Cluvienus.

⁶ Ex quo Deucalion ⁷ nimbis tollentibus aqnor
Navigio ⁸ montem ascendit, ⁹ sorteisque poposcit,
Paulatimque anima caluerunt mollia suxa,
Et maribus nudas ostendit Pyrrha puellas:

Quicquid agunt homines, vorum, timor, ira, voluptas, ⁸⁵
Gaudia, discursus, nostri est farrago libelli.

Et quando uberior vitiorum copia? quando
Major avaritia patuit ¹⁰ sinus? alea quando

Hos ¹¹ animos? neq; enim ¹² loculis comitantibus itur
Ad ¹³ casum tabula, posita sed luditur ¹⁴ arca. ⁹⁰

¹⁵ Prælia quanta illic dispensatore videlis

¹⁶ Armigero? simplexne furor ¹⁷ sestertia centum
Perdere, & horrenti tunicam non ¹⁸ reddere servo?

Quis totidem erexit villas? Quis fercula septem ⁹⁴

¹⁹ Secreto cœnavit ²⁰ avus? nunc ²¹ sportula primo
Limine parva sedet, ²² turba rapienda togata.

²³ Ille tamen faciem prius inspicit, & trepidat, ne
Suppositus venias, ac falso nomine poscas.

Agnitus accipis: jubet à præcone vocari

Ipsos ²⁴ Trojagenas: nam vexant limen & ipsi ¹⁰⁰

viris nubunt, & sceminæ. 4 Ingenius puer etiam ante prætexiam (ea erat toga alba cujus oræ & circuitus purpura prætexebatur) depositam, i. e. annum ætatis 16. corruptus adulteriis. 5 Ineptus poeta. 6 Omnes, inquit, affectus, omnia vitia à diluvio adusque nostra tempora materia est hujus mei libelli Satyrici. 7 Imbribus mare augmentibus. 8 Parnadium. 9 Themidos oraculum. 10 Receptaculum; Metaph. à velis sumpta. 11 Ellipsis tibi habuit. 12 Non parte vel modica pecunia. 13 Ad fortunam aleæ in tabulam vel abacum lusorium conjectæ. 14 Universa re familiari, cujus naufragium faciunt veli & trojæ genæ epheci tibi wæa, ut facere Lucianus 113. τὰς αἰετὸς ἑβόν non ad Maleam sed Aleam αὐτρεῖς τοῦ αὐτοῦ τῷ οὐκ ἐστὶν. 15 Rixa. 16 Servo, qui domino ludenti nummos, aleas & cetera belli illius arma subministrat, unde armigero, Metaph. à bellantibus sumpta. 17 750. lib. monetæ nostræ. 18 Donare, al. restituere. 19 In sua domo privatim, solus. Prius enim illi in propatulo & atris cœnabant frugali & plebeio contenti cibo. Valer. Max. c. 5. l. 2. Cœnationes habuerunt suas novi isti guntæ in quibus civium oculos fugerent. 20 Qui se majoribus? 21 Jam vero clientes non ad cœnam rectam, εὐτελὲς δειπνῶν admittuntur, sed iis in domus introitu apponitur sportula in cibum, vel C. quadrantes continens. Nerone rectam cœnam ad sportulam revocante. 22 Clientibus & pauperibus, quorum toga est, 23 Qui sportulam distribuit. 24 Nobiles solide sportulam petentes, quæ pauperibus paratur.

⁹⁶ Accepta referunt. namq; hæc omnia per fraudes, scelera atq; crimina nacti sunt. ⁹⁷ Adificia prætoribus digna, ceu villas lautiorum civium magnifice exstructas in suburbaniis suis.

⁹⁸ Citreæ, marmoreas, eburneas.

⁹⁹ Signum capri ceu Phryxi in celatura prominens & extuberans.

1 A Satyra scribenda quiescere. 2 Ipse socer.

3 Pueri qui

Ne

25 Inquit
Prætor.
26 Inquit
Tribunus.
201.000 vel
opibus : &
hoc falsè
Persona sub
persona li-
bertini.
28 El. Meso-
potam &
qui oritur
ex Ni, ha-
te monte
Armeniz.
29 Fiduæ
vel forami-
na in lobis,
more pa-
trio : in
Oriente
equidem, e-
tiam viris
aurum ge-
stare auri-
bus depen-
sum deus
existima-
tur. Plin. 11.
l. 37. cap.
30 Quis in
foro habeo.
31 Quad.
fuerit
censum

Nobiscum : 25 da Prætori, 26 da deinde Tribuno.
Sed libertinus 27 prior est ; prior inquit, ego adsum.
Cur timeam, dubitemve locum defendere ? quamvis
Natus ad 28 Euphratem, molles quod in aure 29 se-
nestra 105
Arguerint, licet ipse negem ? sed 30 quinque taberna
31 Quadringenta parant, quid confert 32 purpura
33 majus
Optandum ? si Laurenti custodit in agro
Conductas 34 Corvinus oveis ; ego possideo plus
35 Pallante, & 36 Licinis. Expectent ergo Triluni :
Vincant divitiæ : 37 sacro nec cedat honori, 111
Nuper in hanc urbem pedibus qui venerat 38 albis.
Quandoquidem inter nos sanctissima divitiarum
Majestas, etsi 39 funesta Pecunia templo
Nondum habitas, nullas nummorum ereximus aras, 115
Ut colitur Pax, atque Fides, Victoria, Virtus,
Quaque salutato 40 crepitat Concordia nido.
Sed cum 41 summus honor finito computet anno
Sportula quid referat, quantum rationibus addat :
Quid facient 42 comites, quibus hinc toga, calceus
hinc est, 120
Et panis * fumusque domi ? 43 densissima centum
Quadranteis lætica petiit, sequiturque maritum
Languida, vel pragnans, & circumducitur uxor.
Hic petiit absenti, nota jam callidus arte,

equestrem conficiunt, 3125. librat. 32 Equestris nobilitas purpura & an-
nulo designata. 33 Majus & optandum. 34 Nobilissima ortus familis,
pauper tamen. 35 Claudii liberti ditissimo, necnon quaestoris & præto-
riis ornamentis insignito. 36 Licinio Stolone Cratlo, P. Licinio cogn. divite,
& Licinio Cæsaris liberti & consore. 37 Prætorio aut tribunatio. 38 Servi
transmarinis advehi venales prostituebantur cretatis gypsisque pedibus,
signato sigillo domini, si privati essent, Reip. si publica manscipia. Plin. l. 35.
c. 27. 39 Etsi nondum exitiosam Pecuniam pro dea colimus templis & aris,
ut Pacem, Fidem, &c. 40 Et concordiam, cujus templi fastigio positos ni-
dos ciconiæ rostro crepitantes revolvunt. Politian. c. 67. Miscel. ductus Eliani
testimonio de mutuo cornicum amore : cornicem existimat fuisse concordiam
symbolum, non ciconiam. Eo vero omnino intelligi ciconiam credo, imo
respexisse Juvenalem ad Ovidii vers. 5. Metam. Ipsa sibi plaudat crepitante ci-
conia nido. Porro ciconias in auspiciis concordiam polliceri scribit Jan. Duf.
de Arbitr. l. 2. Flavius Conjectan. c. 53. Adem concordia simpliciter intelligi
videtur, in qua Senatus aliquando haberi solitus, testibus Varrone & Lampridio,
& quo tum strepitu conflaxere Patres. 41 Si (inquit Poeta) summi Magi-
stratus, prætores, &c. computent quantum annui reditus sportula referat,
quid facient pauperes, quibus sportula sola victum & necessaria suppeditat ?
42 Clientes & affecla. * Fusca fumo domus, inquit Ramius, ego ligna in-
telligo. 43 Plurimi Senatores læticis vesti petunt sportulam, circumducunt
etiam ægrota & gravidas uxores, quarum nomine sportulam petant, inter-
dum & absentes illas simulant adesse in clausis læticis.

40 ostendens vacuum, & clausam pro conjuge sellā, 125
 41 Galla mea est, inquit, 42 citius dimitte, moraris?
 43 Profer Galla caput: 44 noli vexare, quiescit.
 45 se dies pulchro distinguitur ordine rerum.
 46 Sportula, 50 deinde forum jurisque peritus Apollo,
 47 atque triumphales, inter quas ausus habere 130
 48 Nescio quis 51 titulos Aegyptius, atq; 52 Arabarches:
 49 ejus ad effigiem 54 non tantum mejere fas est.
 55 testibus abeunt veteres, 56 lassique clientes:
 57 itaque deponunt, quanquam longissima cœna
 58 pes homini: caules 59 miseris, atq; ignis emendus. 135
 60 Optima sylvarum interea, pelagique vorabit
 61 Rex horum, vacuisque toris tantum ipse jacebit.
 62 Jam de tot pulchris & lasis 63 orbibus, & tam
 64 Antiquis, 60 una 61 comedunt patrimonium mensa.
 62 nullus jam parasitus erit: sed quis feret istas 140
 63 Luxuria sordes? 64 quanta est gula, qua sibi 64 totos
 65 tonit apros, animal 65 propter convivia natum?
 66 Pœna tamen præsens, cum tu 67 deponis amictus
 68 surgidus, & crudum pavonem in balnea portas.
 69 Hinc subita mortes, atque intestata senectus. 145
 70 It nova nec tristis per cunctas fabula cœnas:
 71 Ducitur 70 iratis plaudendum funus amicis.
 72 Nil erit ulterius quod 72 nostris moribus addat

44 Distributor.
 45 Uxor mea.
 46 Nec videri, dato & dimitte.
 47 Inquit distributor.
 48 Respondeo nescit maritus impostor, noli vexare, quiescit, dormit.
 49 Prima & secunda hora clientes saluant patronos & sportulam petunt.
 vide Mart. ep. 8. lib. 4.
 50 Deinde deducunt eos ad forum Augusti, in quo jura reddebantur juxta Apollinis

burneam statuam: ubi videntur triumphales statuae. 51 Crispinus, uti voluit interpretes. Cum vero neque constet de regimine nec statua Crispini, magis propendeo in sententiam Alciati, ut sit Tib. Alexander, qui regebat Aegyptum ipse ejusdem nationis teste Tacito 1. hist. cui assignatur Euseb. lib. 2. Hieronymus tamen Josephum à Judæis creatum ducem intelligi vult, cui postea propter ingenium, virtutem & vaticinium de imperio Vespasianus statuam dedit triumphalem. 52 Imaginem. 53 Arabiæ præfectus mollis & delibutus: vel, servorum ex Arabia summus. Turneb. legit Alabarches, quem vide 21. lib. 25. c. & Brodæus 4. lib. Misc. 2. ex Justiniani edictis & Josepho. Legit ἀλαρχία male, credo: ut sit scriptura magister, ab ἀλαχά, quod, Hesychio teste, est atramentum. 54 Sed & alium exonerare. 55 Post longam cœnæ expectationem. 56 Spe cœnæ rebus frustratis. 57 Optimas feras & delicatissimos pisces. 58 Dives patronus. 59 Mensis vel patinis. 60 Ad quam dominus & conjux soli accumbunt: vel sola, nemine ad cœnam vocato. 61 Absumunt lautis epulis patria bona. 62 Luxuriose sibi, amicis sordide. 63 Itius divitis & ejusmodi multorum. 64 In Romanorum apparatis convivii integer apponi solebat aper. 65 Quod multis sufficeret. Solidum aprum Romanorum primus in epulis apposuit Servilius Rullus. Plin. lib. 8. c. 51. 66 Nec tamen impune helluaris. 67 Balnea ingreditur portas pavonis carnem omnium difficillimæ confectionis. 68 Ex nimia repletionem & cruditate dum in balnea descendit. 69 Disculgatur rumor de tua morte per omnia convivia. 70 Quibus intestatus nihil vel queris. 71 Nil sceleris aut viri restat, quod — 72 Perditis ac pessimis.

73 Posterius
nec pejora
excogitare
poterunt.

74 Scat in
lummo, ut
ulterius
adscendi
non possit.

75 Poeta se
ad scriben-
dum inci-
tat. Inmitte

rudentes,
pande vela,

ac si quando
alias, toto
ingenio ve-
bere. Plin.

ep. 4. l. 8.

76 Velo-
rum. Met.

73 *Posteritas: eadem cupient, facientque* 73 *minores.*

Omne in 74 *præcipiti vitium stetit: 75 utere velis.*

Totos pande 76 *sinus. Dicas hic forsitan, unde* 150

Ingenium par materia? unde illa 77 priorum

Scribendi quodcunque 78 animo flagrante liberet

79 *Simplicitas, 80 cuius non audeo dicere nomen.*

Quid refert, dictis ignoscat 81 Mutius, an non?

82 *Pone Tigellinum; 83 tada lucebis in illa,* 152

Qua stantes ardent, qui 84 fixo gutture fumant,

85 *Et latum media sulcum diducit arena.*

86 *Qui dedit ergo tribus patruis 87 aconita, vebatur*

88 *Pensilibus plumis, atque illinc despiciat nos?*

89 *Cum veniet contra, digito compeſce labellum: 160*

Accusator erit, qui verbum dixerit, hic est.

90 *Securus licet Aeneam, Rutulumque ferocem*

91 *Committas: 92 nulli gravis est percussus Achilles,*

77 Græcorum Comicorum & Lucillii. 78 Ira & odio adversus vitia &

viciosos. 79 Libertas, quæ simpliciter sive velamento aut ambage loqui-

tur quod sentit. 80 Adeo per delatores à Domitiano oppugnata est & op-

pressa. 81 Mutius Albutius, quem infectatus est Lucilius Pers. Sat. 2.

Te Lupe, te Muti. 82 Licuit quidem, respondit monitor, Lucilio libere

invehi in scelera & flagitiosos: nondum inhibita à tyrannis libertate: fec-

si tu notaris Tigell. vel alium quemlibet imperatori gratum. De Tigelli-

no supra. ad vers. 58. 83 Indutus tunica molesta ex sparto, pice, & bitu-

mine illito, ardebis: vid. Sat. 8. v. 235. Brodæum Miscellan. 2. l. 9. c.

& Sigonius de judiciis 3. l. 18. c. 84 Fixo gutture ne se curvarent. Sic

Plin. in Panegyrico. *Conigit desuper intueri delatorum supina ora, retortaſque*

services: & Sueton. de Vitellio c. 19. reducto coma capite, ceu novii solent,

atque etiam mento mucrone gladii subiecto, ut visendam præberet faciem, nec

submitteret: vel unco impacto. Senec. 3. de ira: circumdati defixis corporibus

igni: ubi alii legunt, defossi corp. & ita sulcus est ipsa fossa. Lipsius ibi

85 Lipsius in loc. cit. legit ex vet. cod. *Et latus mediam sulcus diducit are-*

nam: ut sulcus sit fossa in media arena, qua defossi & ad palum defixi

cremabantur vivi, sicut proxime adnotatum est. Verum ad recis adactæ vel

spontanæ necessitatem redactis scrobes vel ab aliis vel ab ipsis preparari

solitæ, forte ad evitandum casum ἀγχομωα in ipsa morte. Eiusmodi

scroben Niger tribunus Flavio Vejano affodi in proximo agro iussit. Ta-

cit. 15. Annal. Carnifices Alexandri duxerunt latrones ὅτι τὸ ὄρυμα

Philostarr. in Vita Appoll. lib. 5. c. 8. Labeo apud Appianum 4. l. bel. Civil.

ῥέπον ἀγχομωα, &c. Sic Nero sibi scroben coram fieri dimerſus ad cor-

poris sui modulum imperavit. Sueton. c. 49. Ner. 86 Ergo Inquit Poeta.

*Tigellinus qui, &c. vide supra 67. vers. 87 Lethalem herbæ venen-
succum. 88 In læica alte erectus, suffultus pulvinis pluma delicatissima*

ſarctis. 89 Ubi vero Tigellinus, vel ejusmodi quispiam, dicit monitor,

obviam tibi fiet. 90 Tutius epico carmine historias scribes & prælia, ut

Virgilius certamina Aeneæ & Turni Rutulorum ducis. 91 Alluſum ad

ὅτι δὲ εἴς τις vel ἀγχομωα, uti committebantur paria in μωμωα

aut arena, veluti committebantur artes expendendæ in oſeo, theatro, loco

alio publico: sub præmio indice, ſpectaculo judice, voluptate ſententia.

92 Neminem offendit Historia de Achille percussio.

Aut multum ⁹³ *quasi* ⁹⁴ *Hylas urnamque secutus.*

Ense velut stricto, quoties Lucilius ardens 165

Infremuit, ⁹⁶ *rubet auditor cui* ⁹⁷ *frigida mens est*

Criminibus, tacita sudant praeordia culpa.

Inde ira, & lacryma: ⁹⁸ *tecum prius ergo voluta*

Hac animo, ante tubas: ⁹⁹ *galeatum fero duelli*

Poenitet; ¹ *experiar, quid concedatur in illos,* 170

Quorum ² *Elaminia tegitur cinis atque Latina.*

indignabundo ore. ⁹⁶ Pudore & ira, quae vindictam cogitat. ⁹⁷ Metu & conscientia scelerum. ⁹⁸ Priusquam classicum canas & Satyricum distringas stylum. ⁹⁹ Pugnae commissa sera poenitentia. ¹ Quoniam itaque, inquit Poeta, periculosum est plenum opus alex, legibusque cautum, nequis vivos carmine proscindat, experiar quid liceat in mortuos. ² In viis Flam. & Lar. nobilium urnae & reliquiae condebantur, superextructis sepulchris.

⁹³ Ab Hercule.

⁹⁴ Qui aquatum profectus dum se inclinaret, una cum urna decedit in flum. Aescaniam.

⁹⁵ Intra

S A T Y R A I I.

Reprehendit hypocrisin in Philosophis, Judicibus, Sacerdotibus, Ducibus, Nobilibus: qui omnes impie de inferorum suppliciis sentientes, victores ipsi à victis gentibus corrumpuntur, necnon alios corrumpunt.

Ultra ² *Sauromatas fugere hinc libet, & ³ glaci-*
alem

⁴ *Oceanum, quoties aliquid de moribus ⁵ audent*

Qui ⁶ Curios simulant, & ⁷ Bacchanalia vivunt.

⁸ *Indocti primum: quanquam plena omnia ⁹ gypso*

¹⁰ *Chryssippi invenias: nam ¹¹ perfectissimus horum est, &*

Si quis ¹² Aristotelem similem, vel ¹³ Pittacon emit,

* Et jubet ¹⁴ archetypos ¹⁵ Pluteum servare ¹⁶ Cleanthas.

Fronti nulla fides, quis enim non ¹⁷ vicus abundat

¹⁸ Tristibus obscenis? castigas turpia, cum sis

mentiam, vita vero & moribus flagitiosissimi sunt & impurissimi. ² Europae atque Asiae versus Boream incolae. *Russos & Tartaros.* ³ Septentrionalem.

⁴ Mare, ab æquæ, ceier & viciis fluere. ⁵ Supple differere aut præcipere. ⁶ Continentiam M. Curii viri frugalis & optimi. ⁷ Tanquam celebrantes Bacchanalia omnium scelerum seminarium. Liv. 4. 9. ⁸ Apprime indocti. ⁹ Statua gypso. ¹⁰ Stoici & in Dialecticis acutissimi & acerrimi. ¹¹ Ironice vel Stoicorum perfectissimus haberi vult. ¹² Imaginem Aristotelis vel Pittaci sapientis. * Ordo est, jub. plur. ser. arch. Cle. ¹³ Primogenios & originales typos ad vivam imaginem formatos.

¹⁴ Armarium, museum. ¹⁵ Imagines Cleanthis Philosophi diligentissimi, & aliorum Philosophorum. ¹⁶ In ube. ¹⁷ Hypocritis, fronte severi, vita turpibus.

¹ Ad barbaras & remotissimas usque gentes rapida fuga me conferre malim, quam hic Romae degere, ubi ficti Philosophi verbis quidem prae se ferunt contri-

17 Pathica
sentina.
Synecdoch.
notissimus
pathicus.
19 Cinados
& Draucos,
qui tamen
Socratis
sanctimo-
niam, &
disciplinam
præ se fe-
runt & ipse
Socrates
male audi-
ebat nomi-
ne mæc.
amoris.
Lucian,
βίον πεί-
σις & α-
λυσίς i-
σχυρίας
λίγος β.

Inter ¹⁸ Socraticos notissima fossa ¹⁹ cinados.
Hispida membra quidem, & dura per brachia seta
Promittunt ²⁰ atrocem animum: sed podice ²¹ levi
Caduntur tumida, ²² medico ridente, ²³ marisca.
Rarus sermo illis, & magna ²⁴ libido tacendi,
Atque ²⁵ supercilio brevior coma: ²⁶ verius ergo,
Et magis ingenuæ ²⁷ Peribonius: hunc ego ²⁸ fatis
Imputo, qui vultu ²⁹ morbum incessuque satetur.
Horum simplicitas miserabilis, his furor ipse
Dat veniam: sed ³⁰ pejores, qui talia ³¹ verbis
Herculis invadunt, & de virtute locuti
Clunem agitant. Ego te ceventem, ³² Sexte, verebor?
Infamis Varillus ait, quo deterior te?
Loripedem rectus derideat, Æthiopem albus.
Quis tulerit ³³ Gracchos de seditione querentes?
³⁴ Quis cælum terris non misceat, & mare cælo,
Si se displiceat ³⁵ Verri, homicida ³⁶ Miloni,
³⁷ Clodius accuset mæchos, ³⁸ Catilina Cethegum,
In ³⁹ tabulam Sulla si dicant ⁴⁰ discipuli tres?
⁴¹ Qualis erat ⁴² tragico nuper ⁴³ pollutus adulter
& εἰκόνες. Firmicus l. 7. c. 14. Sunt tamen qui legi volunt *Sotadicos* à Sotade
poeta Maronensi, qui primus scripsit cynadica, de quo Suidas & Strab.
²⁰ Gravem & severum. ²¹ *Λεία δ' ὀφθαλμοῖς*. Vide Persii Sat. 4. v. 1.
²² Ut quis sciat ulcera hæc ex turpitudine conficta esse, & iussa incidit, ut
eamdem redeat. ²³ Ulcera podicis ex attritu nata sunt hic in pathicis, alias iis
qui nudo equo insident: ut Mart. epig. 86. l. 14. quæ à similitudine, quam ha-
bent cum ficu, quam mariscam appellant, dicuntur: ut Græcè *σώκωσις*.
²⁴ Voluntas & speciosum silentii studium. ²⁵ Crine Stoicus. Stoici autem ad
cutim tondebantur, ut coma brevior esset supercilio. ²⁶ Tolerabilius simpli-
ciusque facit Peribonius. ²⁷ Insignis ille cinadus, turpitudinem palam pro-
fessus. ²⁸ Hujus vitia non malitiae suæ, sed ratas impuro vel crassi, seu potius
ἀκαρξία, imò *ἀκαλασία* ut Pers. 3. de Natta. Sed super hic vitio. ²⁹ Mor-
bum animi, i. e. vitia & levitatem, vel etiam corporis morbos sc. mariscas
ut supra v. 13. ³⁰ Sed illi longe pejores, qui talia (id est, ex impetu peccan-
tiam) vitia increpant. ³¹ Gravibus, severis, quæ Herculem Prodicti illum in
bivio (ut est apud Xenophont. *ἀπομνημ.* β.) deceant vel grandibus & ma-
gnificis, qualia usurpator fortis ille Hercules. ³² Stoice pathice: egone te
ceventem i. e. clunes agitantem verebor? Inquit Varil. vir notissimæ infamiae
³³ Tib. & Caium, qui tribuni, dum reducere leges agrarias conarentur, ipsi
oppressi sunt casique. ³⁴ Quis non omnia confundat & exclamet, *O cælum,
& terra, & maria Neptunus!* ³⁵ Qui furtis & rapinis Siciliam spoliavit, notissimus
ex Ciceronis in eum adionibus. ³⁶ Qui interfecit P. Clodium: notus item ex
Cicer. ³⁷ Nobilis adulterio Caesaris uxoris, germanæ quæ sororis incestu. ³⁸ Con-
juratores in Remp. ³⁹ Profectionis tabulam. ⁴⁰ Caesar, Pompeius, Gradus
relictus Augustus, Lepidus & Antonius, qui idem fecere quod Sylla. ⁴¹ Alio-
rum rigidus censor. Nostine illos (inquit Plin. ep. 22. l. 8.) qui omnium libidinum
servi, sic aliorum vitia irascuntur, quasi invidiant, & gravissime puniunt qui
maxime imitantur? ⁴² Tragici argumenti, tragediis digno. ⁴³ Claudius Inpu-
rator Agrippinam filiam fratris Germanici duxit, quæ sæpius abortum fecit,
ne cohæredem Neroni pareretur: cum vero Julium nominet, idque nuper factum
dicat, intellige de Domit. qui Juliam T. Vesp. filiam alteri nuptam corruptit, eiq[ue]
coacta conceptum à se abigere mortis causa exitit. Suet. Dom. c. 22.

Concubitus: qui tunc 44 leges revocabat amaras 30
Omnibus, atque 45 ipsi Veneri, Martique timendas:

Cum tot abortivis sacundam Julia vulvam
Solveret, & patris simileis effunderet 46 offas

Nonne igitur jure ac merito 47 vitia ultima 48 fictos

Contemnunt Scauros, & 49 castigata remordent? 35

Non tulit ex 50 illis 51 torvum 52 Laronia quendam

Clamantem tories: Ubi nunc 53 lex Julia? dormis?

Ad quem 54 subridens: 55 Felicia tempora, qua te

Moribus opponunt: 56 habeat jam Roma pudorem:

57 Tertius è cælo cecidit Cato: sed tamen unde 40

Hæc emis, hirsuto spirant 58 opobalsama collo

Qua tibi? ne pudeat dominum monstrare taberna.

Quod si 52 vexantur leges, agitura: citari

Ante omnes debet 60 Scantinia: respice primum

Et scrutare viros: faciunt hi plura: 61 sed illos 45

Defendit numerus junctæque umbone phalanges.

Magna inter molleis concordia: non erit ullum

Exemplum in nostro tam detestabile sexu.

62 Tadia non lambit Cluviam, nec Flora Catullam.

63 Hispo subit juvenes, & morbo pallet 64 utroque, 50

Nunquid nos agimus caussas, civilia jura

Movimus, aut ullo strepitu fora vestra movemus?

Excitantur 65 pauca, comedunt 66 coliphia pauca:

Vos lanam trahitis, calathisque peracta refertis

Vellera: vos tenui 67 pragnantem stamine fuscum 55

68 Penelope melius, levius torquetis 69 Arachne:

Horrida quale facit residens in 70 codice pellex.

44 Juliam
contra ad-
ulteros, &
alteram
qua inter-
dictum ma-
res castra-
ri.

45 Diis ad-
ulteris.

46 Fortis
immatu-
ros, embry-
ones, defor-
mes instar
Domitiani.

47 Intem-
perantes,
extreme
vitiosi.

48 Hypo-
critas, cu-
jusmodi
erat M.

Æm.
Scaurus, qui
fuit (teste
Sallustio)
nobilis, im-
piger, &c.
sed & cal-
lide sua vi-
tia occul-
tans. Sy-
nece.

49 Et ipsi
objurgati
remordent,
id est, vi-

cissim objurgant. 50 Hypocritis. 51 Severum. 52 Mulier dives eademque
proci. 53 Vers. 30, leges amaras. 54 Ait Laronia subridens. 55 Ironice.
56 Vereantur Romani peccare te presente, ut quondam Catone in Florilib.
57 Tertius morum gravis castigatior, adjectus Censorio & Urcensi. 58 Plinio
oleum Balsaminum ab ὀπός id est, succus, & βάλαντον à
id est, princeps olei. 59 Excitantur ne dormiant: ut vers. 37. 60 In prædicatione
lata, dicta à C. Scantinio, qui Marcelli filium de stupro appellavit. Valer.
Max. lib. 6. c. 1. quamvis autem leges plerumque habent nomen ab eis, qui tu-
lerunt, non raro item à damnatis, ut Laja à Lajo, qui primus omnium in-
tulit stuprum Chryippo Pelopis filio. 61 Verum illi se forsitan satis tutos cre-
dunt, quod phryes sunt, numero scilicet pugnantes, & se invicem tutantur
facta quasi testudine συνασπίζοντες. 62 plæ meretrices non fellant. 63 Ci-
nædus quispiam. 64 Agendo & pariendo. 65 Nævia enim in prima Sat.
figit aprum, & in sexta sunt quæ in theatris luctantur. 66 Luctatorum ci-
bos ceu panes: vide quæ ad Martialis ep. 66. lib. 7. notavimus. 67 Gravidum,
intumescentem filo. 68 Ulyssis uxore, quæ proci tela, quam nocte reiece-
bat, decepit. 69 Puella Lydia, à Pallade, quam in certamen textoris artis
provocarar, victa & in araneam versa. 70 Ligneo stipite, quem alligatum
servi, qui deliquerant, trahebant, cuique insidebant. Angl. a clog.

Natum

71 In adulterio cum domino deprehensis, & perpetuo ianificio damnata.
 72 Ex alicuius herede constituto.
 73 Testamenti tab.
 74 Hist. Pacuvius, dives infamis, de quo Sat. 128. vers. 128.
 75 Uxori ut taceret liberti cum marito scelus.
 76 Cum marito & Draeco.
 77 Mariti molles uxoribus, ut taceant, dant lapillos pretio-

fos ad ornatum & oblongos in modum Cylindri, in aures: unguines ovales formam habentes. Plin. de Beryllis lib. 37. cap. 5. Solin. Polyhistor. c. 6.
 78 Miseris mulierculis. 79 Castigatio morum ignoscit virorum malorum nequitia, vexat mulierum simplicitatem: alii polyposi magis quam nassi per corvos intelligi se volunt. 80 Simpliciter & infirmas mulieres. 81 Fugerunt, inquit Poeta, ficti illi, nec sibi constantes atque scelerum conscii Philosophi Laroniam. 82 Vestes (si modo vestes vocande sunt, inquit Seneca de Benef. in quibus nihil est, quo defendi corpus aut denique pudor possit, &c. sericas vel bombycinas molli intextas substantie & in tantum tenues, ut per eas singula membra perspicui possint. Ut denudet feminas vestis. Plin. 11. 12.
 83 O Iudex: alluditque vel ad Criticum, vel ad Cretam inf. in qua fuerunt iudices severissimi, Jovis filii. 84 Meretrices & mæchas. 85 Feminis quippe adulterii convictis non nisi virili toga indutis in publicum prodire licebat. 86 Sed iniquus, Sol in mense Julio ardet. 87 Nudus itaque eas: præstat enim te insanum quam mollem haberi. 88 Ironice. Egregius sane iudex, quem audiant illi prisci Romani militum & agriculturæ intenti sub infamia & juventute imperii Rom. 89 E recenti prælio redemptes antiqui illi & bellicosi Romani. 90 Rustici illi rudes & ab omni mollicitie alieni. 91 Quid convitiatorum non proclametis, O antiqui Romani militum & agricultura horridi, in mollem hunc iudicem? 92 Multo minus iudicem. 93 Membra per vestem tenuem apparent. 94 Tu mollium commercio corruptus mox & aliis affricabis hunc mollicitie labem, non secus &c. * Alii legunt pruriginem. 95 Ex opinione vulgi, inquit Turneb. 5. 17. censentis unam uvam sub vindemiam ab altera conspecta colorari, vel collumpi.

71 Notum est, cur 72 solo 73 tabulas impleverit 74 Hist. Liberto, dederit vivus cur multa 75 puella. Dives erit, magno quia dormit 76 tertia lecto.

Tu nube, atque tace: 77 donant arcana cylindros

De 78 nobis post hæc tristis sententia fertur: Dat veniam 79 corvis, vexat censura 80 columbas.

81 Fugerunt trepidi vera; ac manifesta canentem Stoicida: quid enim falsi Laronia? sed quid Non facient alii, cum tu 82 multitia sumas

83 Cretice, & hanc vestem populo mirante perores In 84 Proculas & Pollineas? est mæcha Fabulla, Damnetur si vis, etiam Carfinia: 85 talem

Non sumet damnata togam, sed 86 Julius ardet, Estuo. 87 nudus agnus: minus est insania turpis. 88 En habitum, quo te leges, ac iura ferentem

89 Vulneribus crudis populus modo victor, & illud 90 Montanum positus addideret vulgus aratris.

91 Quid non proclames, in corpore iudicis ista Si videas? quæro, an deceant multitia 92 testem? Acer & indomitus, libertatisque magister

Cretice 93 pelluces. 94 dedit hanc contagio labem, Et dabit in plureis: sicut grex totus in agris Unius scabie cadit, & * porrigine porci,

95 Uvaeque conspecta livorem ducit ab uva.

Fœdus hoc aliquid quandoque audebis amictu.
Nemo repente fuit turpissimus. accipient te
Paulatim, 96 qui longa domi redimicula sumunt
Frontibus, & toto posuere monilia collo,
Atque 97 Bonam tenera placant abdomine 98 porca,
Et magno cratere deam: sed 99 more sinistro
Exagitata procul non intrat fœmina limen.
Solis ara dea maribus patet. Ite profana,
Clamatur: nullo gemit hic tibicina cornu.
* Talia 1 secreta coluerunt * Orgia tada
2 Cecropiam soliti 3 Bapta 4 lassare 5 Corytto.
6 Ille supercilium madida fuligine * tactum
7 Obliqua producit acu, pingitque trementeis
Attollens 8 oculos, 9 vitreo bibit ille Priapo.
10 Reticulumque comis auratum ingentibus implet.
Cœrulea indutus 12 scutulata, aut 12 galbana rassa,
13 Et per Junonem domini jurante ministro,
14 Ille tenet speculum pathici gestamen Othonis,
Actoris Arunci spoliū: quo se 15 ille videbat

96 Innuir
effœmina-
tos sacer-
dotes, quos
in Albano
Domitia-
nus consti-
tuerat, qui
celebra-
rent quo-
rannis
90 Quinqu-
tria Mi-
nervæ, cui
collegium
ibidem
conf-cra-
rar. Suet.
Dom. 8. c.
atque ho-
rum sacra
dicit magis
Orgia &
Coryttria
referre,
quam Gy-

næcia. 97 Minervam Domitiano superstitiose cultam, cujus sacra cele-
brarent Albani isti Flaviales sacerdotes eadem religione qua matronæ
Rom. colebant Bonam deam. Maiam, Terram, Proserpinam, Opem, &c.
Vide Macrob. 1. Sat. 12. 98 Quæ propria est Terræ hostia: quod ea se-
getes quas Ceres Proserpinæ ostenderat primum est depasta. Macrob. ibid.
99 Contrario ritu, amotis scilicet seminis, ut in *τῷ τῷ ἱεροῦ* excluduntur
mares: ita ut vera sit illa Etymologia Apollonii interpretis. * Orgia dicta
ὁρὸ τῆς ἐργίας, quod profani arceantur à sacris, utunque alii deducunt
ὁρὸ τῆς ὀργῆς, furore Bacchico, alii *ὁρὸ τῆς ὀργῆς*, montibus in quibus
celebrantur, &c. * Neque minore cum turpitudine, scelere & impudicitia,
celebrantur hæc Minervæ Quinquatria, quam nocturna illa sacra Coryttria à
Thracibus recepta coluerunt Athenis sacerdotes Deæ Coryttræ, Baptæ di-
cti: aut Romæ quondam apud nos Bacchanalia omnium flagitiorum semi-
narium. 1 Nocturna vel mystica face. 2 Atheniensem, à primo Athenarum
Rege. 3 Sacerdotes molles & effœminati deæ Coryttræ, in quorum lascivi-
am scripsit Eupolis comœdiam Baptæ. 4 Ad lassitudinem saltare, vel fi-
ctam deæ personam delassare. 5 E psalteria seu saltatrice deam impudentiæ,
Politiani Miscel. c. 17. 6 Alius supercilia denigrat. Tanta est decoris affecta-
tio, ut tingantur oculi quoque, inquit Plin. lib. 11. c. 37. Oculos ejusmodi
Hieronymus vocat, *ὀφθαλμοὺς σκιδνῶν*. * Alii *τὸν*. 7 Calamistro. Ang.
A crispin pin: acu crinali Apuleio. 8 Genas vel pilos oculorum, vel ipsa su-
percilia. 9 Non secus ac impudica ac libidine efferata mulier, quæ ex pene
vitro facta bibit. 10 *A Coisfor Caul*. 11 Vestimenta plurimas scutularum
formas habentia, quales cernuntur in araneorum telis. 12 Subalba, à flore
galbani ferulæ in Syria, cujus succus notus: vel galbinea: i.e. cœrulea vesti-
menta rassa, quæ plis & villis carent. 13 Ipso servo in tantum molli, ut juret
(more domini sui) per Junonem, quod mulieres faciunt: uti viri per geni-
um suum Jovem, Herculem, &c. sic Quartilla apud Petronium, *Junonem meam*
igitam habeam, &c. 14 Alius habet speculum quod gestarat Otho Impera-
tor. instar hastæ, vel quo munere Othonis gloriatur iste æque insolenter,
ac Turnus hasta Actoris Arunci apud Virg. 12, Æn. 15 Otho.

16 Ironica.
17 Inter
Othonem
& Vitellium. Nec
decrant
(inquit
Tacitus de
hoc ipso
bello) qui
ambitione
stolida
luxoriosos
apparatus
convivio-
rum, & ir-
ritamenta
libidinum,
ut instru-
menta bel-
li, merca-
rentur.
18 Parum
conveniunt
inter se hæc
Othonis,
qui veluti
fortis ac
summus ci-
vis curavit
Galbam
interfici-
endum: si-
mul cum
Vitellio de

palatio & imperio Rom. dimicavit: idemque molles se quotidie rasit, & pane lacte afinino madido faciem perpolivit. Sueton. Otho. 12. cap. Sed non erat Othonis mollis & corpori similis animus: inquit Tacitus l. hist. 19 Oppidi inter Veronam & Cremonam. ubi Othoniani à Vitelliis victi: ipse Otho, qui malis consiliis auctoribus obaudiens Brixellam concederat, accepto cladis nuncio, civilis belli odio se interemit. 20 Cujusmodi molliciem in speculo & fucis sibi, quandiu bella exercebant, negarunt luxuriosissimi: 21 Vixta reginæ Babylonis & Ægypti. 22 Vixta navali prælio ad Actium. 23 Inter hos molles sacerdotes Flaviales in collegio Albano: supra ad vers. 86. 24 Turpis libertas sermonis, qualis est inter Gallos deæ Phrygiæ sacerdotes, semiviros inhonestos & obcenos. 25 Lasciva & dissoluta. 26 Numine afflatus, furiis correptus. 27 Gula, vel etiam vocis. 28 Gula & vitii dignus, qui huic turpi collegio præflet. Dignum patella operculum. 29 More sacerdotum Phrygiæ deæ. 30 Quæ iis muliebris patientibus nulli est usus. 31 Lapideis vel testa Samia ad imitationem Atis pueri Cybele dilecti. 32 Penem, virilia. 33 Doris nomine. 34 Aut certe tubicini. 35 Nuptiales & dotales. 36 Acclamatum est: Feliciter erant nuptia. E formula gratulationis bonique omnis. Senec. Ep. 67. Posita est: Ut in prima Sat. Sportula sedet: vel multi cenantibus sedent. 37 Gracchus. 38 Cornicinis aut tubicinis. 40 Qui spurcissimos hos mores corrigat. 41 Qui inspectis harugarum, id est, hostiarum exis portenta hæc expiet.

Armatum, cum jam tolli vexilla juberet.

16 *Res memoranda novis annalibus, atque recenti Historia, speculum* 17 *civilis sarcina belli.*

18 *Nimirum summi ducis est occidere Galbam, Et curare cutem summi constantia civis:* 105

19 *Bebriaci in campo spoliū affectare Palati, Et pressum in faciem digitis extendere panem.*

20 *Quod nec in Assyrio pharetrata Semiramis orbe,*

21 *Mæsta nec Attiaca fecit Cleopatra carina.*

22 *Hic nullus verbis pudor, aut reverentia mensa:* 110

Hic 23 *turpis Cybeles &* 24 *fracta voce loquendi*

Libertas, & crine senex 25 *phanaticus albo*

Sacrorum antistes, rarum ac memorabile magni

26 *Gutturis exemplum,* 27 *conducendusque magister.*

Quid tamen expectant: 28 *Phrygio quos tempus erat jam* 115

More 29 *supervacuum* 30 *cultris abscindere* 31 *carnem?*

Quadringenta dedit 32 *Gracchus sestertia* 33 *dotem*

Cornicini, 34 *sive hic recto cantaverat are.*

Signata 35 *tabula:* 36 *dictum feliciter: ingens*

Cæna 37 *sedet: gremio jacuit* 38 *nova nuptia* 39 *ma-* 120

risi. *O-proceres,* 40 *censore opus est, an* 41 *haruspice nobis?*

Scilicet horreres, majoraque monstra putares,

Si mulier vitulum, vel si bos ederet agnum?

42 Segmenta, & longos habitus, & 43 flamea sumit :
 44 Arcano 45 qui sacra ferens nutantia loro 125
 Sudavit clypeis 46 ancilibus : 47 ô pater urbis !
 Unde nefas tantum Latiis 48 pastoribus ? unde
 Hac tetigit, 49 Gradive, tuos 50 urtica nepotes ?
 51 Traditur ecce viro clarus genere atque opibus vir :
 Nec galeam quassas, nec terram cuspide pulsas, 130
 Nec quereris 52 patri : vade ergo, & 53 cede severi
 Jugeribus campi, quem negligis. * Officium cras
 Primo sole mihi peragendum 55 in valle Quirini.
 * Qua caussa officii ? quid quaris ? nubit amicus,
 Nec multos adhibet : liceat modo vivere : fient, 135
 Fient 56 ista palam, cupient & 57 in aëta referri.
 Interea tormentum ingens 58 nubentibus baret,
 Quod nequeunt parere, & partu retinere maritos.
 Sed 60 melius, quod nil animis in corpore juris
 Natura indulget : steriles moriantur, & illis 140
 Turgida non prodest condita pyxide 61 Lyde :
 Nec prodest agili palmas prabere 62 Luperco.
 Vicit & hoc monstrum 63 tunicati 64 fuscina Gracchi

42 Monilia
 interpretatur
 Servius,
 1. Æneid.
 ego simbrias
 exposuerim
 Anglice, guarda
 or lazes,
 quas mulieribus
 aureas indultas
 testatur
 Valer. l. 5.
 c. 2.
 43 Vela-
 menta lu-
 tea vel ru-
 bra, quibus
 tegi novis
 nuptis mos
 erat.
 44 Ab in-
 teriore par-
 te annexo,
 vel ipso an-
 cili pluri-
 bus ejus-

dem formæ immixto, ne posset dignosci : mox. not. 46. 45 Unus è Saliis,
 id est, Martis sacerdotibus, qui ancilia collo suspensa ferebat saltando su-
 dans. 46 Scutis ancillis, i. e. undique circumcisis, è quibus primum è
 celo decidisse fertur : oraculo edocti Romani ibi fore perpetuum imperi-
 um, si hoc asseveraretur, ad ejus similitudinem & alia undecim effinxere ne
 internosceretur. 47 Mars pater Romuli, qui urbem Rom. condidit.
 48 Rudibus primum & agrestibus. 49 Mars à gradiendo in bello ultro
 citroque, vel à *ῥαγδαίω*, hastam vibro. 50 Libidinis pruritus. 51 In
 matrimonium Doriphoro liberto, sicut ipsi Sporus, ita ipse denupsit : vo-
 ces quoque & ejularum vim patientium virginum imitatus. Sueton. Nero.
 52. cap. 52 Apud patrem Jovem. 53 Recede à Campo Martio severo, quod
 in eo fiebant comitia, exercitia militaria, & olim judicia. * *διαλογικῶς*
 hoc. 55 In porticu vel templo Quirini, i. e. Romuli. 56 Marium
 inter se sponsalia & nuptia. 57 Publico decreto, ut illa, quæ in libros
 adorum referuntur, tanquam res memorabiles, & quæ natæ ac legitimæ
 sint, vel, liberos habere cupient, quos patres professi in aëta publica refe-
 rebant. Julius Capitolinus in Gordiano & in Aurelio : vide quæ ad v. 83.
 lat. 9. *libris adorum spargere gaudes Argumenta viri*. 58 Masculis hisce. 59 Ne
 steriles repudientur : liberi enim pignora & vincula conjugii. *Famina cum*
immit retinet connubia parva, Uxorisque decus matris reverentia pensat. Nos Luci-
 na fugit, nec pignora nimirum ullo, &c. Claudian. in Eutropium 1. 60 Bene con-
 silium viris natura, ut si maxime velint tamen non possint in mulieres trans-
 formari. 61 Arachne : ferunt (inquit Junius) Phyci, mulierem sterilem
 concipere posse, si pyxide inclusam araneam gesserit in sinu. Turneb. l. 15. c. 17.
 de unguentaria aliqua crassa intelligit Lyde, quæ medicamina sterilitatem
 inoventia promittit & vendit. 62 Luperi sacerdotes Februantes nudl
 per urbem discurrebant, hircinaque pelle feriebant palmas mulierum, quæ se
 feriebant, hinc fecunditatem sperantes. 63 Deposita nobili toga, induti
 vilica sine manicis Retiaril gladiatoris, qui inermis & in sola tunica pug-
 nabat. 64 Fuscina & reti armatus. Retiarius nirmillonem, cujus galea ine-
 rat piscis effigies, in amphitheatro captabat subinde dicens, *pisem peto, non*
ipso, quid me fugit Galle ?

Lupra-

65 Man-
liis.

66 Poste-
ris, nepo-
tibus Æ-
milii.

67 Nobili-
bus in pri-
mo subse-
liorum or-
dine spe-
stantibus.
Podium
autem lo-
cus in
Theatro
Orchestrae
proximus.

68 Præto-
rem, qui
munera
gladiatoria
exhibet.
Munerari-
um. Alii
intelligunt
Neronem,
alii Domi-
tianum.

69 Hinc
vero hæc
oriuntur
scelera,
quod infe-
ros, fabu-
las esse aniles credant omnes.

70 Quo Charon ratem subigit. 71 In-
fantes qui nondum quadrimi in balneis non lavantur quadrante. 72 Sc-
piones qui in Hispania perierunt, vel Africani major & minor. 73 306 Fa-
bius à Vejentibus ad Cremeram flu. intercepti & cæsi. 74 In Apulia à
Annibale. 75 Animæ virorum in bello cæsorum. 76 Turpis & monstrosa
eiusmodi nunc sunt animæ. 77 Veluti ipso visu contaminati. 78 Igni
ad expurgandum, & — 79 — Aqua ex aspergillo laureo. 80 Et tu
men traducimur omnes illuc: ad inferos, reddituri apud iudices vitæ
rationem, & visuri, quæ in vivis non credimus vera: pendetque hoc à ve-
ro 154. supra. 81 Hiberniæ, Irælandiæ. 82 Insulas xxx. à Septentrionali
parte Britannicæ à Claudio Imperatore adjectas Rom. imperio. 83 In Sa-
ritio æstivo. 84 Nos Romani iis vitiis victi sumus, quæ barbari illi quo-
que armis vicimus non agnoscunt. 85 Qui tamen aliqua occasione ad nos con-
meant, à nobis corruptelam morum sibi contrahunt & in suam patriam re-
ferunt: ut ille Zalates qui obses huc ex Armenia datus se exposuit libidin-
is tribuno. 86 Ironice. 87 Si diutius hic morentur, omittent & exu-
tum patris armis, cultellis, franis & flagellis, quibus usi fuerant domi-
stiliis venationum & exercendorum equorum, & vestitu, bracciis, quo
Phrygiis, Lydis, Persis, in usu non secus ac Gallis, (vide quæ Jos. Scal-
Propert. 4. lib. & quæ Casaub. ad Suetonii August.) mores etiam patri-
simplices & honestos, atque una cum Romano cultu mores effeminatos (per-
prætextam parum decet) domum referent.

Lustravitque fuga mediam gladiator arenam,

Et 65 Capitolinis generosior, & Marcellis,

145

Et Catuli 66 Paulique minoribus, & Fabiis, &

67 Omnibus ad podium spectantibus: his licet 68 ipsum
Admoveas, 68 cuius tunc munere retia misit.

69 Esse aliquos Maneis, & subterranea regna,

Et 70 contumax & Syrgio raras in gurgite nigras, 150

Atque una transire vadum tot millia cymba,

Nec pueri credunt, nisi 71 qui nondum are lavantur.

Sed tu vera puta. Curius quid sentit, & ambo 153

72 Scipiada? quid Fabricius, manesq; Camilli? (tus,

Quid 73 Cremera legio, & 74 Cannis consumpta juven-

Tot 75 bellorum anima? quoties hinc 76 talis ad illos

Umbra venit, cuperent 77 lustrari, si qua darentur 157

78 Sulphura cum tadis, & si foret 79 humida laurus.

80 Illuc heu miseri traducimur: arma quidem ultra

Littora 81 Luberna promovimus, & modo captas 160

82 Orcadas, ac 83 minima contentos nocte Britannos.

Sed 84 qua nunc populi sunt victoris in urbe,

Non faciunt illi quos vicimus. 85 & tamen unus

Armenius Zalates cunctis narratur ephebis

Mollior ardenti sese indulsisse Tribuno.

165

86 Adspice quid faciant commercia: venerat obses.

Hic fiunt homines: nam 87 si mora longior urbem

Indulsit pueris, non unquam deerit amator.

S A T Y R A I I I.

23

Attentur bracca, cultelli, frena, flagellum :
 & prateatos referunt ⁸⁸ Artaxata mores.

170

S A T Y R A I I I.

ducitur Umbritius aruspex, poëtae causas red-
 dens, cur Bajas migret à Roma, in qua per Græ-
 corum aliarumque gentium, quæ in urbem con-
 fluxere, adulationes, delationes, veneficia, ali-
 asque malas artes, ut & ruinas, incendia, pau-
 perum contemptum, vim & latrocinia, honesto
 civi in urbe non sit locus.

Vamvis digressu veteris ¹ confusus ² amici ;
 Laudo tamen ³ vacuis quod sedem figere ⁴ Cumis
 finet, atque ⁵ unum civem donare ⁶ Sibylla.
 Janua ⁸ Baiarum est, & gratum litus amani
 effus : ego vel ⁹ Prochyta præpono ¹⁰ Suburra. ⁵
 m ¹¹ quid tam miserum, tam solum vidimus, ut non
 terius credas : horrere incendia, lapsus
 forum assiduos, ac mille pericula sava
 his, & ¹² Augusto recitanteis mense poëtas ?
 sed dum ¹³ tota domus rheda componitur una, ¹⁰
 Substitit ad ¹⁵ veteres arcus, ¹⁶ madidamque Ca-
 penam :
¹⁷ ubi nocturna Numa constituabat amicae.
 & ¹⁸ sacri fontis nemus, & delubra locantur
 Judais : ²⁰ quorum cophinus sænumque suppellex.
 is enim populo mercedem pendere jussa est ¹⁵
 Arbor, & ejectis ²² mendicat sylva Camænis.

88 Majoris
 Armeniæ
 urbem jux-
 ta Ara-
 xem flum.
 sitam.

1 Pertur-
 batus, tri-
 stis sum.
 2 Umbri-
 tii aruspici-
 cis ejus
 temporis
 periti.
 3 Non ita
 civium
 plenis.
 4 Campa-
 niæ civita-
 re antiquis-
 sima.
 5 Se adde-
 re civem.
 6 Quæ Cum-
 is sacel-
 lum habu-
 it.
 7 Roma
 proficif-
 centibus

Camas ker est, & tanquam introitus ad Bajas. ⁸ Urbis in Campania
 missima. ⁹ Insulam in litore Campano. ¹⁰ Vico Romæ celeberrimo.
 id alibi tam miserum neque aliis admistum malum, quo Roma non
 terius ? vel quid fuit tam miserum atque unice horrendum, quo ne
 miserius contingat, non metuas ? ¹¹ Quo, ubi cæteris vacat per inter-
 vorem, poëta mali importuna recitatione obvios enecant. Em-
 ce, quasi hoc omnium sit miserrimum. ¹² Supellex & saculrates Um-
 bitii. ¹³ Umbritius expectans rhedam. ¹⁴ Romuli vel Horationum, in
 riam Victoris erectos : vel, arcus aqueductuum qui illic erant. ¹⁵ Pro-
 chytæ & aqueductus, qui in propinquo illius portæ sunt. ¹⁶ Ubi con-
 gressum Egeriæ demuntiabar, vel, ubi constituabar simulatum congressum
 vendi tempus cum Nympha Egeria : ¹⁷ Lucus Aricinus, fons, & de-
 lucus à Numa sacra : ¹⁸ Urbe à Domitiano pulsus. ¹⁹ Quibus vae
 ultis & sænum est universa suppellex. ²⁰ Ad quam jumentum ligari
 vel, sub cuius umbra quiescere liceret. ²¹ Judæi sylvam incolentes
 Camænis, ejectis Camænis, quibus sacrum erat nemus cum delubro.

23 Inj

23 Ego & Umbricius in Aricinum lucum descendimus.

24 Illis naturalibus & simplicibus,

25 Fontis, nullus enim fons numine vacare credebatur.

26 Naturalium.

27 Arte posita marmora.

28 Ira incipit Umb.

29 Atque eadem cras dederet, id est, immittet aliquid de exiguis.

30 Cumas, quo Dadalus ē Crera fugit.

31 Dum Parcarum uni superest filium vitæ mæ, quod torquet.

32 Excedamus patria, 33 Adulatores olim cornicines, nunc Romæ licani. 34 Candida de nigra, & de candentibus atra. Falsa in vera, vitæ virtutes. 35 Reficiendam. 36 Aquam venalem, vel, ē fluminibus venalis lucrum. 37 Portuum vectigalia & stationis pretium. 38 Cloacæ lacunæ ad sordes expurgandas. 39 Sub hasta fixa, quæ publicæ auctoris nota est. servi caput venale exponere. 40 Art. & Catu. 41 In munus gladiatoris per municipia buccas & buccinas locabant. 42 Ipsi ad præfecti & præfecti nunc edunt gladiatoria. Neque enim citra census alique personæ rationem datum est jus edendi publice munera. Extat Tacitum 4. Annal. S. C. tum, quo cautum, Ne quis gladiatorum mæderet, cui minor quadringentorum millium res esset. 43 Quod signum velle populum interfici visum: uti contra, pressus pollex, nota erat pro intercedentis pro victo, ne jugularetur. Politian. Miscell. 42. c. 44. populi applausu. 45 Purgandas. * Poscere nequeo adulatorie in quem non probō. 46 Ut futura canam Astrologus. 47 Inquirentibus patrios annos. 48 Victimarum exta inquirō, rubetarum tamen emendationes non traho.

23 In vallem Egeria descendimus, & speluncas Dissimiles 24 veris: quanto praestantius esset

25 Numen aqua, viridi si margine clauderet undas Herba, nec 26 ingenuum violarent 27 marmora

honestis Hic tunc 28 Umbricius: Quando artibus, inquit

Nullus in urbe locus, nulla emolumenta laborum, Res hodie minor est herē quam fuit, 29 atq; eadem cras Deteres exiguis aliquid: proponimus 30 illuc Ire, fatigatas ubi Dadalus exiit alas:

Dum nova canicies, dum prima, & recta senectus, Dum superest 31 Lachesi quod torqueat, & pedibus Porto meis, nullo dextram subeunte bacillo.

32 Cedamus patria: vivant 33 Artureus istic, Et Catulus: maneant qui 34 nigra incandida vertunt Quis facile est? 35 adem conducere, 36 flumina, 37 portum 38 Siccandam eluviam, portandum ad busta cadaverum Et 39 prabere caput domina venale sub hasta.

Quondam 40 hi cornicines, & 41 municipalis arena Perpetui comites, notaque per oppida bucca,

42 Munera nunc edunt, & 43 verso pollice vulgi Quemlibet occidunt 44 populariter: inde reversi

Conducunt 45 foricas: & cur non omnia & cum sint Qualeis ex humili magna ad fastigia rerum Extollis, quoties voluit fortuna joculari.

Quid Roma faciam? mentiri nescio: librum,

Si malus est, nequeo laudare, & * poscere: 46 motu

Astrorum ignoro: funus 47 promittere patris

Nec volo, nec possum: 48 ranarum viscera nunquam

67 Collo
perando
ceromate,
quod ex
oleo, cera
& pulvere
fit.

68 Victoriz
præmia.

69 Insula
in mari

Eger præ-
alta & emi-
nente.

70 Pœoniæ
civitate.

71 Prima
Cycladum.

72 Insula
in Icario,

quæ Ioniz
adjacet.

73 Urbe
Cariz.

74 Urbe mi-
noris Afiz.

75 Vimi-
nalem col-
lem.

76 Artibus
suis se in

maximas
familias

insinuantes,
quarum

heredita-
tem cap-
tant: iis

quippe est, ingenium velox, &c.

77 Oratore Athen. Demosthenis præ-
ceptore: vel illo Rom. quem Plinius eloquentissimum laudat.

78 Concita-
tior, uberior.

79 Omniscium, omnes artes professum: est enim gra. rh. ge.
&c.

80 Qui Athletas ungit.

81 Funambulus.

82 Mysteriorum gnarus.

83 Cogente fame seu paupertate, quæ exciat artes: si jussus, volabit alter
Dædalus.

84 Denique, vel quod summum est.

85 Dædalus.

86 Annon
ego Roma profugiam, ubi Græculi tanquam nobiles incedant, vestes indu-
ei purpureas conchyliorum liquore tinctas?

87 Ad testamenta, vel alias
tabulas consignandas advocatus.

88 In convivis honoratiori loco accumbet,
lecto digniori, vel superiori calcitræ tricliniaris loco.

89 E Sytia cum
prunis & ficibus ipse venalis.

90 Nihilne nobis est prærogativa, quod
Romæ nati & nutriti fuimus? ærem Romanum hausimus?

91 Romani
Aventinus enim unus est ex septem urbis Romæ montibus.

92 Oliva, id
est, fructibus & cibus Italicis, & opponitur prunis & cædonis Syriæ.

93 Cum enim in palæstra reciperet vires à matre sua Terra contractas, gi-
gantem hunc à terra levatum Hercules præfocavit.

94 Cum admiratione
laudat exilem ejus vocem, quæ tamen æque ingrata est ac stridula atq; rau-
ca vox galli qui inter ascendendum gallinam mordet.

95 Græci. A quo
busdam rogatus, ut cantaret super cenam: Solos scire audire Græcos, solosque
& suis studiis dignos, respondit Nero apud Suetonium cap. 22.

Et 67 ceromatico fert 68 niceteria collo.

Hic 69 alta Sicyone, ast hic 70 Amydone relicta,

Hic 71 Andro, ille 72 Samo, hic 73 Trallibus, aut
74 Alabandis 70

Esquilias, dictumque petunt 75 à vimine collem,

76 Viscera magnarum domuum, dominique futuri.

Ingenium velox, audacia perditæ, sermo

Promptus, & 77 Isao 78 torrentior: ede quid illum 74

Esse putes? 79 quemvis hominem secum attulit ad nos,

Grammaticus, rector, geometres, pictor, 80 aliptes,

Augur, 81 schænobates, medicus, 82 magus, omnia no-

Graculus 83 esuriens, in cælum, jusseris, ibit. (vit

84 Ad summam, non Maurus erat, nec Sarmata,
nec Thorax,

85 Qui sumpsit pennas, mediis sed natus Athenis. 80

86 Horum ego non fugiam conchyliæ? me prior ille

87 Signabit, 88 fultrisque thoro meliore recumber,

89 Adveetus Romam, quo pruna, & cædona vento?

90 Usque adeo nihil est, quod nostra infantia cælum

Hausit 91 Aventini, 92 bacca nutrita Sabina? 85

Quid, quod adulandi gens prudentissima laudat

Sermonem indocti, faciem deformis amici,

Et longum invalidi collum cervicibus aquat

Herculis, Antæum 93 procul à tellure tenentis?

94 Miratur vocem angustam, qua deterius nec 90

Ille sonat, quo mordetur gallina marito.

Hac eadem licet & nobis laudare: sed 95 illis

Creditur: an melior cum ⁹⁶ Thaidā sustinet, aut cum
⁹⁷ Uxorem comædus agit, vel ⁹⁸ Dorida nullo
 Cultam palliolo? mulier nempe ipsa videtur, ⁹⁵
 Non ⁹⁹ persona loqui: vacua, & plana omnia dicas
 Infra ventriculum, & ¹ tenui distantia rima,
² Nec tamen Antiochus, nec erit mirabilis illic
 Aut Stratocles, aut cum molli Demetrius Hæmo.
³ Natio comæda est: * rides? majore cachinno ¹⁰⁰
 Concutitur: flet, si lacrymas adspexit amici,
 Nec dolet: igniculum bruma si tempore poscas,
 Accipit ⁴ endromidem: si dixeris, Aëthuo, sudat.
 Non sumus ergo ⁵ pares: melior, qui semper & omni
 Nocte dieque potest alienum sumere vultum, ¹⁰⁵
⁶ A facie jactare manus: laudare paratus,
 Si bene ructavit, * si rectum minxit amicus:
 Si ⁷ trulla inverso crepitum dedit aurea fundo.
 Præterea sanctum nihil est, & ab ⁸ inguine tutum:
 Non ⁹ matrona Laris, non filia virgo, neque ipse ¹¹⁰
 Sponsus ¹⁰ laevis adhuc, non filius ¹¹ ante pudicus.
 Horum si nihil est, ¹² aulam resupinat amici.
 Scire volunt secreta domus, atque inde ¹³ timeri.
 Et quoniam cæpit Græcorum mentio, ¹⁴ transi
 Gymnasia, atque audi facinus majoris ¹⁵ abolla. ¹¹⁵
¹⁶ Stoicus occidit Bæream, delator amicum,
 Discipulumque senex, ¹⁷ ripa nutritus in illa,
 Ad quam Gorgonei delapsa est penna cavalli.
 Non est Romano cuiquam locus hic, ubi regnat

⁹⁶ Annon melius etiam hystro-
 nicam exer-
 cer, quam
 nos: ubi
 meretricis
 agit partes,
 &c. Ironice.
⁹⁷ Marro-
 ram.
⁹⁸ Nym-
 pham
 Oceani fili-
 am nudam.
⁹⁹ Non
 qui perso-
 nam alteri-
 us sustinet,
 vel non
 personatur.
¹ Non vi-
 rilia sed
 muliebria
 habere.
² Neque
 tamen mi-
 mi atque
 hystiones
 solum mimi
 sunt alienæ
 personæ
 agendæ ar-
 tifices, sed
 & ³ Græci
 omnes ad
 mimicam
 nati sunt.

* ἐγὼ δὲ ἰζῆσθαισκον γέλωτι. Plutarch. de discrimine. Vide
 & Theophrasti characterem περὶ κολακείας. ⁴ Vestem crassam & villo-
 sam, qua in gymnasiis utebantur, ne calefacti retrigerent. A Rug gown.
⁵ Græco huic. ⁶ Veluti cum admiratione, blefs himself. * Al. si lectum
 minxit id est, culcitram tricliniarem. Horat. l. 1. serm. 3. Commixxit lectum
 potui. ⁷ Si trullam vini ebibit, ita ut fundum invertit, epotoque vino la-
 bris sugens crepuerit Turneb. vel si in Cottabi lusu, reliquum vini in pavi-
 mentum ejectum (quod sit inverso poculo) clarum ediderit sonum quod for-
 fix amoris augurium est, sed alii aliam ut sit: sive mingat, sive pedat. ⁸ Pene,
 libidine. ⁹ Mater familias. ¹⁰ Imberbis, impubes. ¹¹ Priusquam hic
 advenerat. ¹² Subodoratur & secreta domus scrutatur. ¹³ Juxta illud
 Ital. servo d' altrui si fà, chi dice il suo secreto d' chi no 't fa: ¹⁴ Missis his levi-
 bus Græcorum de plebe exercitationibus. ¹⁵ Togæ philosophicæ quasi
 dicat: audi scelera philosophorum Græc. erat etiam abolla crassior & mi-
 nor, qua milites utebantur, ut hac majori philosophi, Senatores, Reges,
¹⁶ P. Egnatius falso testimonio circumvenit Bæream Soranum amicum su-
 um & discipulum sub Nerone. Tacit. 6. Ann. ¹⁷ Fluvii Cydni, qui in-
 terfluit Tarsum in Cilicia, cui nomen inditum à τάρσις. cum hic sive Per-
 seo sive Pegafo è Gorgonis Medusæ sanguine nato unum talaribus excidisset.

18 Adula-
tores Gra-
ci ex arti-
ficibus, uti
Protophones
ille Pistor,
& catami-
tis: hoc enim
vult Diphil-
lus, Jovi
charus, vel
Imperatori
dilectus &
delatoribus
quod signifi-
cat Eriman-
tus situm
zates. De
Protophones
delatorum
severissimo
sub Caligula:
Dio
Cassius l. 39
de J. 715
de Pro-
tophones, &c.
19 Patroni
vel princi-
pis.
20 Græce
scilicet.
21 Quam
Romæ.
22 Ut sa-
lvet &

18 Protophones aliquis, vel Diphilus, aut Erimantus: 120
Qui gentis vitio nunquam partitur amicum:
Solutus habet: nam cum facilem stillavit 19 in aurem
Exiguam de 20 natura patriæque veneno
Limine summoveor: perierunt tempora longi
Servitii: 21 nusquam minor est jactura clientis. 125
Quod porro officium (ne nobis blandiar) aut quod
Pauperis hic meritum? si curet nocte togatus
22 Currere, cum prator licetorem impellat & ire
Præcipitem jubeat, dudum vigilantibus orbis 129
Ne prior 23 Albinam, aut Modiam 24 collega salvet.
25 Divitis hic servi claudit latus ingenuorum
Filius: 26 alter enim, quantum in legione Tribunus
Accipiunt, donat Calvina, vel Catiena,
Ut semel, atque iterum super illam palpitet: at 27 tu,
Cum tibi vestiti facies scorti placet, hares, 135
Et dubitas alta Chionem deducere * sella.

Dat testem Roma tam sanctum, quam fuit 28 hospes
Numinis Idæi: procedat vel 29 Numa, vel 30 qui
Servavit * trepidam flagranti ex ade Minervam:
Protinus ad censum, de moribus ultima fiet 140
Quæstio: quot nascit servos, quot possidet agri
Jugera, quam multa magnæque 31 parosside cænat?
Quantum quisque sua nummorum servat in arca,
Tantum habet & fideli. Jures licet & 32 Samothra-
cum,

comitetur patronum, cum magistratus per ministros sportulas togatis præ-
ripiant. Vide l. Sat. v. 99. 23 Matronas, divites & orbas. 24 Compe-
ritor sportulæ. 25 Divitis servi filius, id est, libertinus à latere comita-
tur ingenuos, quos jam opibus æquavit: vel filius ingenui comitatur à la-
tere divitem servum, idque à sinistra cedens illi viam. 26 Ingenui enim
filius, luxuriosus, dum sportulam mendicat, nobilissimis tamen scortis non
dubitat pro una atque altera consuetudine donare, quantum tribum ex sti-
pendio accipiunt, rem disperdit. 27 Libertinus vero qui vestita, id est,
togata & plebeia contentus Venere, nobile scortum conducere aut accipere
hæret, dicescit. * Qua vehitur, inquit interpretes. Sed & sellis forni-
cum limine infidebant meretrices: unde sellaria dicitur. Proscidas servili-
colas, sordidas. Quæ tibi olent stabulum statum, sellam, & sessibulum me-
rum. Plaut. in Pœnulo. Neque male legitur cella. 28 Scipio Nafica vir opti-
mus à senatu judicatus simulachrum matris deum ex Ida Phrygia advectum
hospitio excepit, domique suæ habuit, donec ei templum conditum forer.
29 Rex Romanus secundus sanctissimus & justissimus vir. 30 Lucius Me-
tellus Pontifex ex Vestæ templi incendio eripuit Palladium, ipse flammis
cœcatus est. * Jac. Nicol. Loensis lib. 9. c. 2. Miscell. Epiphyl. legit ser-
vavit trepidam flagrantem. Sed trepidam σάλυματρεγν quiddam sapit.
31 Patina, id est, quanto cum apparatu & sumptu. 32 Magnorum decorum.
Virgil. Jovis, Minervæ, Mercurii, quos ex Samothracia Iniola Ægei maris
in Phrygiam Dardanus advexit, ex Phrygia autem Æneas in Italiam.

Et 33 nostrorum aras, contemnere fulmina pauper 145
Creditorum atque Deis, Diis ignoscentibus ipsis.

Quid, quod materiam præbet caussasque jocosum
Omnibus hic idem? si fœda ac scissa lacerna,
Si toga sordidula est, & rupta calceus alter
Pelle 34 patet: vel si, consuto 35 vulnere, crassum 150
Atque recens linum ostendit non una 36 cicatrix.

* Nil habet infelix paupertas durius in se,
Quam quod ridiculos homines facit. Exeat, 37 inquit,
Si pudor est, & 38 de pulvino surgat equestri,
Cujus res 39 legi non sufficit, & sedeant hic 155
L n num 40 pueri quocunque in fœrnice nati.

Hic plaudat nitidi præconis filius, inter
41 Pinnirapi cultos juvenes, juvenesque lanista,
Sic libitum vano, qui nos distinxit, 42 Orthoni. 159

43 Quis gener hic placuit censu minor, atque puella
44 Sarcinulis impar? quis pauper scribitur hæres?
45 Quando in consilio est Adilibus? agmine factio
Debuerant olim tennes 46 migrasse Quirites.

Haud facile emergunt, quorum virtutibus obstat
Res angusta domi. Sed Roma 47 durior illis
Conatus: 48 magno hospitium miserabile, magno
Servorum ventres, & frugi cœnula magno.

Fistililis cœnare pudet, quod turpe negavit
49 Translatus subito ad Marsos, mensamque 50 Sabellam,
Contentusque 51 illic 52 veneto, duroque cucullo. 170

Pars magna Italia est, si verum admittimus, in qua
Nemo togam sumit, 53 nisi mortuus: 54 ipsa dierum

theatro. 38 Ex quatuordecim illis gradibus theatri. 39 Roscia, quæ ca-
vet, ne quis in numero equitum sit, qui 400 HS. non habeat, nostræ monetæ
3125. l. 40 Filii servi, huc per malas artes evecti. 41 Retiarii (inqui-
unt interpretes) qui piscem in galea Myrmillonis reti implicare appetebat.
reddius, gladiatoris, qui Samnitibus galeam pinna insignitam rapit. Lxx. 2.
Saturn. 11. 42 Roscio Orthoni, qui tribunus tulit legem Rosciam, de qua
modo nota 39. 43 Quis filium pauperi elocat? 44 Doti seu ornatui mu-
liebri. 45 Quando advocatur in consilium etiam ab intimis magistratibus?
46 Male à fœneratoribus multati, & Patriciis despiciatui habiti secessisse, ut
quondam in montem sacrum. 47 Longe durior est Romæ pauperibus pro-
cessus ad dignitatem, imo conatus ad victum, quam alibi. 48 Supple con-
stat. 49 Curius Dentatus, qui in recessu ad Marsus frugaliter & parce vi-
sitans aurum sibi à Samnitibus, quos devicerat, oblatum repudiavit, alium
P. Corn. Scipio. conveniet magis si generaliter intelligatur. 50 Inter Sabinos
vel Samnites qui victu modesti sunt. 51 Cœrulei coloris vide J. C. S. alig.
Exerc. 325. Sect. 10. 52 Crassi filii. 53 Græci palliatos, Itali togatos
efferebant mortuos ad funus: cives vero rusticantes ceu in municipiis agen-
tes togam raro induebant, tunicati usque. Plin. Epist. 9. lib. 1. Martial. 51.
Epig. 10. l. O tunicata quies! 54 Ordo est, si quando ipsa majestas die-
rum sectorum colitur theatro herbofo, &c. Videbis æquales habitus,

33 Martia
Romuli
34 Lacer
hiat.
35 Ruptura
36. Consu-
tura vesti-
gium.
* Oux
ἐστὶ πινίας
ἡ δὲ νῆα θλα-
σώτερον ἐν
τῷ βίῳ
συμπελω-
μα· καὶ
γὰρ ἀνὴρ οἰ-
σεὶ σὺν-
δαι· καὶ
πῶς ὁ
καταγί-
λως ἐστὶν.
Crates ec-
micos apud
Stobæum
Tit.
Πινίας
ἰός θ.
37 Thea-
trarius de-
signator,
qui præest
disponen-
dis ordini-
bus in

55 E viri-
di cespite
vel theatro
herbis &
frondibus
ornato.

56 Sæpe re-
citatum.

57 Diverbi-
um seu
carmen

quod tra-
gædis & sce-
na egressis
ab exodia-
riis ad re-
creandum
spectato-
rem subji-
ciebatur.

Sed & in
fine fabula-
rum mihi
risum mo-
vebant sa-
libus & fa-
cetiis, quæ
exodia
distra: liges.
58 Fæce
vel colore
squalido
illite.

59 µετα-
χινῶς

παίμμε

χα, ας

καταπόμμε, τὸς διατὰς.

Lucian. περί ὀρχήστου.

59 Ne

distinctas sedes & subsellia, ut Romæ: Orchestra proprie est chori & saltatorum

spatium, ab ὀρχήστου, id est saltu. 60 Neque purpureis togis induti sed al-

bis tunicis amicti Ediles edunt spectacula, aut jus de mensuris dicunt

61 Romæ ultra facultates. 62 Ex mutuato ære, vel conducta & mutua

veste. 63 Pauperes cum sumus, divites haberi volumus. 64 Ut admittari

ad salutandum nobilem. 65 Te non ore, vix aurum dignatus. 66 Fabrici

us-Vejento, de quo Plin. & infra. 6. Sasyr. 67 Ubi deponit primæ barba

lanuginem & crines puer delicatus, & domino dilectus, quæ numini alicui

consecrare moris erat. Vide quæ ad Martialis Epigram. 32. l. i. eo de

festo celebrato clientes liba ex melle, farre, & oleo puro mittebant, qui

venderet, peculium inde sibi comparaturus. 68 Cum libis fermentum, id

est, fervoris & iræ causam, quod non tantum patronis in Nuptiis, Natali

Festorum, 55 herbosa colitur si quando theatro
Majestas, tandemque redit ad pulpita 56 notum

57 Exodium, cum persona 58 pallentis hiatum 175

In gremio matris formidat rusticus infans.

Aqualeis habitus illic, 59 similemque videbis

Orchestra, & populum: 60 clari velamen honoris.

Sufficiunt tunica summis adilibus alba. 179

61 Hic ultra vires habitus nitor: hic aliquid plus,

Quam satis est, interdum 62 aliena sumitur arca.

Commune id vitium est: Hic 63 vivimus ambitiosa

Paupertate omnes quid te moror? Omnia Romæ

Cum pretio: quid das, 64 ut Cossus aliquando salutes?

Ut te respiciat 65 clauso 66 Vejento labello? 185

Ille 67 meritis barbam, crinem hic deponit amati:

Plena domus libis venalibus, 68 accipe, & illud

Fermentum tibi habe: prestare tributa clientes

Cogimur, & cultis augere peculia servis. 189

Quis timet, aut timuit 69 gelida Præneste ruinam?

Aut positis nemorosa inter iuga 70 Volturnis, aut

71 Simplicibus Gabiis, aut 72 proni Tiburis arce?

Nos urbem colimus tenui 73 tibicine fultam

Magna parte sui: nam 74 sic labentibus obstat

Villicus: & veteris rima contextit hiatum: 195

65 Securos pendente iubet dormire ruina.

Vivendum est illic, ubi nulla incendia, nulli

Nocte metus: jam poscit aquam, jam 76 frivola

transfert

distintas sedes & subsellia, ut Romæ: Orchestra proprie est chori & saltatorum

spatium, ab ὀρχήστου, id est saltu. 60 Neque purpureis togis induti sed al-

bis tunicis amicti Ediles edunt spectacula, aut jus de mensuris dicunt

61 Romæ ultra facultates. 62 Ex mutuato ære, vel conducta & mutua

veste. 63 Pauperes cum sumus, divites haberi volumus. 64 Ut admittari

ad salutandum nobilem. 65 Te non ore, vix aurum dignatus. 66 Fabrici

us-Vejento, de quo Plin. & infra. 6. Sasyr. 67 Ubi deponit primæ barba

lanuginem & crines puer delicatus, & domino dilectus, quæ numini alicui

consecrare moris erat. Vide quæ ad Martialis Epigram. 32. l. i. eo de

festo celebrato clientes liba ex melle, farre, & oleo puro mittebant, qui

venderet, peculium inde sibi comparaturus. 68 Cum libis fermentum, id

est, fervoris & iræ causam, quod non tantum patronis in Nuptiis, Natali

Opere novo, sed servis eorum cogimur prestare tributa. 69 Gelida urbs

Tuscia, ab aquis frigidis & situ in monte. 70 Etruriæ oppido. 71 Non

17 Ucalegon: 18 tabulata tibi jam tertia fumant. 199

19 Tū nescis: nam si gradibus 80 trepidatur ab imis,

Ultimus ardebit 81 quem tegula sola tūetur

A pluvia, molles ubi reddunt ova columba.

Letus erat 82 Codro 83 Procula minor, urceoli sex,

Ornamentum abaci: nec non & parvulus infra 204

Cantharus, & 84 recubans sub eodem marmore Cheiron,

Jamque vetus Græcos servabat cista libellos

Et divina 85 Opici rodeant carmina mures.

Nil habuit Codrus: quis enim negat? & tamen illud

Perdidit infelix totum nil: ultimus autem 209

Ærumna cumulus, quod nudam, & frustra rogantem

Nemo cibo, nemo hospitio, testoque juvabit.

Si magna 86 Asturi cecidit domus: horrida 87 mater,

88 Pullati proceres, differt 89 vadimonia Prator.

Tunc gemimus casus urbis, tunc edimus ignem. 214

90 Ardet adhuc, & jam accurrit qui marmora donet,

Conferat impensas: hic 91 nuda, & candida signa:

Hic aliquid præclarum 92 Euphranoris, & 93 Polycleti,

94 Phacasianorum vetera ornamenta deorum: (nervam.

Hic libros dabit, & 95 forulos, 96 mediamque Mi-

Hic modium argenti: meliora, & plura reponit 220

97 Persicus orborum lautissimus, & * merito jam

Suspectus, tanquam ipse suas incenderit ades.

Si potes avelli 98 Circensibus, optima 99 Sora

Aut 99 Fabrateria domus, aut 99 Erusinone paratur,

Quanti nunc 1 tenebras unum conducis in annum! 225

sustinens abacum ex eodem marmore, i. materia, sc. argilla. 85 Barbari & Opici populi Campaniæ, qui & Osc. per ludum a. mures vocat Opicos, qui Græce nescientes libris Græcis non pepercerunt: vel liguritores: ob- scænum n. liguritorem Ennum Aufonius Opicum magistrum vocat. aut, mu- res terrestres, ab omni, caverna, foramen. quæ murib. latebræ, vel ab omni vesperilio, citante Crispino è Suida. 86 Divitis caujusiam: forte legendum Arturii, de quo supra vers. 29. 87 Roma vel matres Romanæ, ut in pub- lica calamitate. 88 Attrati lugent patres. 89 Sponsiones litendi se & dictionem juris. 90 Dum ardet adhuc domus, præsto sunt, qui conferant ad novas ades, alius marmora, &c. 91 Effigies nudorum corporum è pu- rissimo marmore. 92 Pictoris artificiosissimi. 93 Statuarii celeberrimi. 94 Deorum quos Phacasi sacerdotes Atheniensium & Alexandrinorum à calceamentis candidis denominati coluerunt: vel deorum è Græcia late- rum. Phacasia n. Hesyech. rustica sunt calceamenta, quibus calceati pingue- bantur dii Græci, & poni pro Phacasiatorum vult Turnebus l. 10. c. 27. quem vide. 95 Capsulas, armaria, repositoria. 96 Statuam Minervæ di- midiatam à vertice ad umbilicum usque. 97 Fabius Persicus. Vide Sat. S. vers. 14. vel divitis scitium nomen à Persis, vel quod hic Arturius Penna tuerit. * Vide Martialis. Epig. 51. lib. 3. 98 Ludis curulibus in Circo, quibus maxime delectabantur Romani Satyr. 10. 80. 99 Oppida Campa- niæ in via Latina. 1 Tenebrosam domum Romæ.

77 Vicinus.

Imitatio

Virgiliana.

Æneæ de

suo vicino,

2. Æn.

Jam promi-

mus ardet

Ucalegon.

78 Contig-

natio ter-

tia: the

third floor.

79 Tu pau-

per, qui

conduxisti

cœnacula:

the garret,

or cockloft.

80 Ingu-

ente incen-

dio.

81 Qui in

summo

habitat

cœnaculo.

82 Pauperi

cuidam,

forte Poete

illi rauco,

de quo pri-

ma Sat.

83 Uxore

sua.

84 Effigies

Chironis

centuari

scituli,

85 Barbari

2 In his oppidis.
3 Non profundus.
* Alii leg. teneras plant.

4 Agriculturæ, lidens furcæ, vel rastro genus est.

5 Olerib. n. vescebantur discipuli Pythagoræ, qui suos animatis abstinere docuit.

6 Agri aut hortuli la-certarum domicilii. Meton.

consenti.

7 Romæ.

8 Non concoctus.

9 Officinæ quæ mercede locantur vel in quibus mechanici diurna nocturna-que plerunque opera

viæum merentur. 10 Magno constat precio domus à strepitu remota: vel impositum vicinis silentium ut quiescas. 11 Dum mulio verberare & verbo increpat mandram. i. mulorum multitudinem non progredientem. 12 Homini somnolento, qualis erat Cl. Drusus Cæsar alii legunt *somnos utris*, qui per dies bis septenos gravi somno premuntur, ut ne vulneribus, quidem excitari queant. Plin. l. 8. cap. 36. 13 Phocis, quæ altissime dormiunt. 14 At si dives vocatus sit ad aliquod negotium publicum aut privatum. 15 Alta lectica, instar navis Liburnæ, vel lectica à proceris è Liburnia servis lecticariis vecta. 16 Quo volet citius quam nos: quibus in via non ceditur, ut illi. 17 Populi & turbæ quasi fluxus & refluxus. 18 Amite lecticæ. 19 Mensuram, vas magnum. 20 Cœnosa sunt. 21 Caliga clavis ornata & infixa. 22 Figitur mihi in digito. 23 Cœna in sportula, non C. quadrantes. *ἄστεινον ἐν σπορίδι*. 24 Igni in calefactorio subiecto obsoniis ne intepescant, vel studio, & festinatione. 25 Qui sportulam accipiunt. 26 Focus & suppellex. 27 Vir robustus & validus tempore Neronis. 28 Quem obsoniis subiectum capiti impositum portat. 29 Tremir, vacillat. Ita Seneca Epist. 90. *longo vehiculorum ordine pinus aut alies deferbatur vicis intremantibus*.

Hortulus 2 hic puteusque brevis, nec 3 recte movendus, In * teneras plantas facili diffunditur haustu. Vive 4 bidentis amans, & culti villicus, horti, Unde epulum possis centum dare 5 Pythagorais. Est aliquid quocunque loco, quocunque recessu, 230 Unius sese dominum fecisse 6 lacerta.

Plurimus 7 hic ager moritur vigilando: sed illum Languorem peperit cibus 8 imperfectus, & harenas Ardenti stomacho: nam qua 9 meritoria somnum 234 Admittunt? 10 magnis opibus dormitur in urbe, Inde caput morbi: rhedarum transitus arcto Vicorum inflexu, & 11 stantis convicia mandra Eripiunt somnum 12 Druso, 13 vitulisque marinis.

14 Si vocat officium: turba cedente vehetur Dives, & ingenti curret super ora 15 Liburno. 240 Atque obiter leget aut scribet, vel dormiet intus. Namque facit somnum clausa lectica fenestra.

16 Ante tamen veniet; nobis properantibus obstat 17 Unda prior: magno populus premit agmine lumbo Qui sequitur: ferit hic cubito, ferit 18 asserere duro 245 Alter: at hic tignum capiti incutit, ille 19 metret am. 20 Pinguia crura luto: planta mox undique magna Calcor, & in digito 21 clavis mihi militis 22 hæret. Nonne vides quanto celebretur 23 sportula 24 fumo? Centum 25 conviva, sequitur sua quemque 26 culina. 27 Corbulo vix ferret tot vasa ingentia, tot res 251

Impositas capiti, quot recto vertice portat Servulus infelix, & cursu ventilat 28 ignem. Scinduntur tunica sarta: modo longa 29 coruscant

30 Sarraco veniente abies, atque altera pinum 255

Plaustra vehunt, nuntiant alte, populoque minantur.

Nam si procubuit, qui saxa 31 Ligustica portat

Axis, & eversum fudit super agmina 32 montem,

Quid superest de corporibus? quis membra, quis ossa

Invenit? 33 obtritum vulgi perit omne cadaver 260

More anima. 34 domus interea secura patellas

Jam lavat, & bucca foculum excitat, & sonat unctis

35 Strigilibus, & pleno componit lintea 36 gutto.

Hec inter 37 pueros varie properantur at: 38 ille

Jam sedet in 39 ripa, tetrumque novitius horret 265

40 Porthea, 41 nec sperat 42 cœnosi gurgitis 43 alium

Infelix, nec habet quem porrigat 44 ore tridentem.

Respice nunc alia, ac diversa pericula noctis?

45 Quod spatium testis sublimibus, unde cerebrum

Testa ferit, quoties rimosa, & 46 curta fenestris 270

Vasa cadunt, quanto percussum pondere signent,

Et ladant silicem: possis 47 ignavus haberi,

Et subiti casus improvidus, ad cœnam si

48 Intestatus eas: adeo tot fata, quot illa

Nocte patent 49 vigiles, te praterente, fenestra. 275

Ergo optes, votumque seras miserabile tecum,

Ut sint contenta 50 patulas defundere pelvis.

Ebrius ac petulans, qui nullum forte cecidit,

51 Dat pœnas, noctem patitur lugentis amicum

52 Peleida, cubat in faciem, mox deinde supinus: 280

Ergo 53 non aliter poterit dormire: quibuidam

Somnum rixa facit: sed quamvis improbus 54 annis,

Atque mero servens, 55 cavet hunc, quem 56 coccina

lana

36 Gutto olei pleno, quod lotis jamque ficcis superfundebatur. 37 Famulos domi expectantes puerum cum sportula. 38 Servulus saxi mole obtrit. 39 Acherontis, seu Stygis. 40 Charontem, portitorem. 41 Cui inhumato & inopi non ante annos C. transvehi licet. 42 Stygis. 43 Cymbam Charontis. 44 Quem mortuorum ori inferere solebant Græci, nauticum sc. & stipem Charontis. 45 Quantum spatium sit à testis sublimibus & cœnaculis ad terram; tantum sane periculum est à testis quas nocte dejecerint ruptas. 46 Fractæ. 47 Tui negligens, incautus. 48 Non condito. prius testamento. 49 Inquisitis adhuc vigilantibus. 50 Sordes emittere, quæ in vasis sunt, & non ipsa vasa, ut urina potius conspergaris quam ipsis testis dejectis occidaris. 51 D. cruciatur, quia nihil sceleris admiserit, quæ n. minem verberarit. 52 Achillis lugentis Patrocli necem, nec quietem admittentis. Iliad. Hom. ult. v. 12. 53 Non sine contumelia & rixa. Non dormiunt, inquit sapiens, nisi male fecerint, & nisi alios supplint. v. riant. Sueton. de Nerone & Othone idem refert. idem Dio, & Xiph. lib. 47. Tacit. Annal. 13. 54 Juvenilibus. 55 Evitar divitem: senatorem, magistratum. 56 Granis fruticis cocci tincta vestis accubitoria. Persius 1. sat. 32. v.

30 Plaustro

31 E Liguria in Apenninis

montibus.

32 Ingens

saxum è

monte excisum.

33 Corpus minutatim

& in frustis

concisum

non apparet, sed

evanuit ut

anima.

34 Famuli

expectantes

adventum

seu,

qui cœnam

petebat nil

de morte

eius cogitantes

apparent

balneum.

35 Ad sudorem

abstergendum

pro strigilibus,

cum

stri brevis

fit: quod

instrumentum

graphice

depingit

Apuleius

1. 2. Floridorum.

57 Quis
tribunis
præfere-
batur.

58 Luna
lumen.

59 Cujus
funiculum
dispono,
ne citius
absumatur
aut extin-
guatur.

60 Ubi
coenatus ex
cibis vilissi-
mis imple-
tus?

61 Fabis in
filiis co-
ctis iisque
non oleo
inunctis sed
aceto con-
spersis?

62 Quinam
sordidi

convivæ te-
cum una

coenabant?

63 Caput
verveci-
num.

64 Aut
ego te pro-
culcabo.

65 Dic ubi
habites?

in qua pro-
seucha te

convenire

possim, ubi

opus erit.

66 Proprie

est preca-

rio: sumitur & pro fanis Judæorum, hic pro ponte, crepidine, seu alio lo-
co, ubi stipem mendici effugitabant. 67 Scilicet injuria laesos simulantes à te
vadem exigunt, ut ad sis in judicio. 68 Non in totum excussis tibi denti-
bus. 69 Catenis firmatæ adversus expilatores, vel petulantes, qui taber-
nas noctu effringere solebant, & in his, ipsum Neronem, Vide Suet. Ne-
ron. c. 26. & Tacit. Annal. 13. 70 Latro. 71 Quoties dispositis ibi cu-
stoditis à Pontina palude & sylva Gallinaria locis latrocinio aptis arcantur
grassatores. 72 Ad escam facilem & paratam, vel ad profugium & re-
ceptum. 73 Supple conficiuntur. 74 Maxima copia ferri absumitur in
vinculis fabricandis. 75 Ne non sit ferrum, unde fiant instrumenta rustica.
76 Tulliano solo, quod extruxit Hostilius Tullus. 77 Mu'is, qui cum lon-
ge præciderunt, monent me ut sequar.

Vitare jubet, & comitum longissimus ordo, 284

Multum præterea flammæ, & 57 aenea lampas.

Me, quem 58 Luna solet deducere, vel brave lumen

Candela, 59 cujus dispenso & tempero filum,

Contemnit: misera cognosce proemia rixa,

Si rixa est, ubi tu pulsas, ego vapulo tantum.

Stat contra, starique jubet: parere necesse est. 290

Nam quid agas, cum te furiosus cogat, & idem

Fortior, unde venis? exclamat: 60 cujus aceto,

Cujus 61 conche tumes? 62 quis tecum sectile porrum

Sutor, & 63 elixi vervecis labra comedit? 294

Nil mihi respondes? aut dic, 64 aut accipe calcem.

65 Edè ubi consistas? in qua te quaero 66 profencha?

Dicere si tentes aliquid; tacitusve recedas,

Tantundem est: feriunt pariter: 67 vadimonia deinde

Irati faciunt: libertas pauperis hac est,

Pulsatus rogat, & pugnis concisus adorat, 300

Ut licet 68 paucis cum dentibus inde reverti.

Nec tamen hoc tantum metuas: nam qui spoliæ te

Non deerit: clausis domibus, postquam omnis ubique

Fixa 69 catenata siliuit compago taberna.

Interdum & ferro subitus 70 grassator agit rem, 305

Armato 71 quoties tuta custode tenentur

Et Pontina palus, & Gallinaria pinus.

Sic inde huc omnes tanquam 72 ad vivaria currunt.

Qua fornace graves, 73 qua non incude catena? 309

74 Maximus in vinculis ferri modus: ut timeas, 75 ne

Vomer deficiat, ne marra & sarcula defint.

Felices pravorum atavos, felicia dicas

Secula, qua quondam sub regibus atque tribunis

Viderunt 76 uno contentam carcere Romam. 314

His alias poteram, & plurcis subnectere causas:

Sed 77 jumenta vocant, & sol inclinat: eundem est.

S A T Y R A IV.

35

*Nam mihi commota jam dudum mulio virga
Innuat : ergo vale nostri memor, & quoties te
Roma ⁷⁸ tuo ⁷⁹ refici properantem reddet ⁸⁰ Aquino,
Me quoque ad ⁸¹ Helvinam Cererem, ⁸⁴ vestramque
Dianam*

320

⁸³ Convelle à Cumis : satyrarum ego, ni ⁸³ pudet illas,
Adjutor gelidos veniam ⁸³ caligatus in agros,

in via Latina. 81 Templum Elvina Cereris, quod Aquini est, Ceres autem Elvina dicitur à fonte Elvino, quod eluat, vel Helvini, i. e. flava : spicarum color est. 82 Quam vos colitis, 83 Accersere. 84 Mei auxilii, utpote poetæ non satis boni : qui tamen urbis vitia detestatus, acriter & audacter in illa velim invehi. 85 Velut audax miles, armatus instructusque adjutor satyrarum.

78 Tui patria, o Juvenalis.
79 Urbis radio, properè cupientem recreari.
80 Oppido Volcorum

S A T Y R A IV.

A libidine & luxuria Crispini, sumpta occasione describendi ridiculum quoddam Domitiani super rhombo pisce concilium, Senatorum in hanc rem sententias lepide & false exponit.

Ecce ¹ iterum Crispinus, & est mihi saepe vocandus
² Ad partes monstrum ³ nulla virtute redemptum
A vitiis, ⁴ ager, solaque libidine fortis,
⁵ Delicias vidua tantum aspernatur adulter.

Quid refert igitur quantis ⁶ jumenta fatiget
Porticibus, quantas ⁷ nemorum vestetur in umbra,
Jugera quot vicina foro, quas emerit ades ?
Nemo malus felix. ⁸ minime corruptor, & idem.

Incestus, cum quo nuper ⁹ vixata jacebat

¹⁰ Sanguine adhuc vivo terram subitura sacerdos. ¹⁰

Sed nunc ¹¹ de factis levioribus : & tamen alter

Si fecisset idem, caderet sub ¹² iudice morum.

Nam quod turpe ¹³ bonis, Titio, Sejoque, decebat

Crispinum : quid agas, cum dira & fœdior omni

Crimine persona est ? nullum ¹⁴ sex millibus emit, ¹⁵

virtus commendat, ornatve. 4 Ad resistendum vitiis, ad virtutes amplectendas : ad libidines aliaque vitia fortis. 5 Voluptatis gratia mœchatur, non lucri, ut qui viduas sectantur avaræ. 6 Mulos in ed-do junctos, quibus in gelidis gestationibus vehitur & porticibus, cum pluit. Vide Sat. 7. v. 178. 7 Viridatiorum & hortorum. Plin. Ep. 17. l. 2. Vide Lips. Ep. 11. centuriæ Miscellan. 8 Crispinus ergo infelicissimus, qui corruptor. 9 Vestalis virgo, veste sacra, vitiis caput redimita. 10 Incesti convicta, terra obruenda viva, ex instituto Numæ Pompilii. 11 Supple querimus. 12 Domitiano, qui (Suet. in Dom. cap. 8.) censoria arrepta virga in Corneliam Maximillam, Vestalem, ejusque stupratores severissime animadvertit. Plin. Ep. 11. l. 4. 13 Bonis civibus. 14 Supple nummum, hoc est, alv. lib. nostræ monetæ.

1 Nique ejus & in prima Satyra meminera.

2 Ut partes agar in his meis Satyris. Metaphora sumpta à comœdiis, in quibus histriones ad partes suas revocari solent.

3 Perdit vitiis servus, quem nulla

15 Equus

15 Sex li-
bras pen-
debat pi-
scis. Sex
mil. lib.
nummum
enebatur.
16 Adula-
tores, qui
facta verbis
adaugent.
17 Si tanti
nullum
enerit, quo
captaret
heredi-
tatem
aut locu-
pletis for-
minz ini-
rer amo-
rem, excu-
satus est
Crispinus.
18 Primam
heredita-
tem in ta-
bulis testa-
menti ce-
ratis.
19 Fene-
stris lecti-
cz è lapide
speculari.
20 In suam
gulam.
21 Luxu-
riosisimus,
& omnium
nepotum altissimus gurgis. Plin. ep. 5. lib. 2. frugi tamen si cum Crispi-
no conferatur. Vide Senec. ep. 95. 22 Ægyptiaca, fuit enim Crispinus
verna Canopi. Sat. 1. & papyrus est herba palustris, quæ in Ægypto mul-
ta nascitur, ex qua texuntur navigia, funes, tegetes, stragula, vestes, &c.
23 Piscis squamosi? 24 Domitianum, cujus coenæ ---- 25 ---- Extrema &
vilissima pars æquabat hunc sumptum Crispini. 26 Ad ructationem usque
ingurgitaret aulicus parasitus Crispinus. 27 Jam magister equitum factus.
28 Per municipia, vel Ægyptios & conterraneos. ut supra, patria papyro. In
Nilo enim natant, & Alexandria veniunt viles hi pisciculi. 29 E irago
vasè, vel aliena merce surreptor. 30 Facete in re ridicula musas invocat,
quasi rem arduam aggrediurus sit. * Neque enim opus est levi Musarum
instincto, tanquam in transitu aut fabula; sed mora & cura. 31 Musæ ex
Pierio monte Thessalix vel regione Macedoniæ, & mihi vel ob hoc fixis
propitiæ, quod vos dixerim puellas. Girls, quæ tamen non potestis non esse
vetulæ, ab antiquissimis poetarum usque invocata. 32 Familiæ Flaviorum.
33 Per omnia vitia Nero alter, calvus insuper erat; sicut Aufonius: Quem
dixit calvum sua Roma Nercem. 34 In mari Adriatico nutriti & capti.
35 Ædem Veneris. 36 A Gracis condita, qui Syracusis advenerant, Dio-
nyssi tyrannidem fugientes. 37 Retia. 38 In Mæotide palude.

39 Solibus effundit 40 torpentis ad 41 ostia Ponti
 Desidia tardos, & longo frigore pingues.
 Destinatus hoc monstrum 42 cymba, linique magister 45
 43 Pontifici summo: quis enim 44 proponere talem,
 Aut emere auderet? cum plena & littora multo
 Delatore forent: dispersi protinus 45 alga
 Inquisitores agerent cum 46 remige nudo,
 Non dubitaturi fugitivum dicere piscem, 50
 Depastumque diu vivaria Caesaris, inde
 25 Elapsum veterem ad dominum debere reverti.
 Si quid 46 Palpurio, si credimus 47 Armillato,
 Quicquid conspicuum, pulchrumque ex aquore toto est,
 Res fisci est, ubicunque natat. 48 donabitur ergo, 55
 49 Ne pereat, jam 50 letifero cedente pruina
 30 Autumno, jam quartanam 51 sperantibus agris.
 Stridebat deformis hyems, pradamque recentem 58
 Servabat, tamen hic properat, velut urgeat 52 Austro.
 Vique 53 lacus superant, ubi quamquam 54 diruta
 servat
 35 55 Ignem Trojanum, & Vestam colit Alba minorem;
 Obstitit intranti miratrix turba parumper: 62
 Ut cessit, facili patuerunt cardine valva.
 Exclusi expectant admissa 56 obsonia 57 patres.
 Iur ad 58 Atriden: tunc 59 Picens, accipe, dixit,
 Privatis majora focus, 60 genialis agatur 66
 Iste dies, propera stomachum 61 laxare saginis,
 Et tua servatum consume in secula rhombum.
 Ipse capi voluit, 62 quid apertius? & 63 tamen illi
 Surgebant crista: nihil est, quod credere de se 70
 Non possit: cum laudatur 64 diis æqua potestas.

39 Solis
 calore
 ætivo.
 40 Segni-
 ter fluen-
 tis, prope
 stagnantis.
 41 Mœc-
 tidis exitus
 in Pontum
 Euxinum.
 42 Pesca-
 tor.
 43 Domi-
 tiano qui
 quasi Pon-
 tificis max-
 mus erat
 sacerdo-
 rum, quos
 instituerat
 Albæ, vide
 Sat. 2. v. 112
 44 Venum.
 45 Rerum
 etiam levis-
 simarum,
 ut algæ,
 delatores.
 46 Pesca-
 tore pau-
 pere.
 47 Consu-
 laris dela-
 tori.
 48 Quod
 retineri
 non potest,
 inquit
 Piscator,
 donabitur
 libenter &

cito. 49 Fisco per delatores, vel ne corrumpatur & computrescat. 50 Sub
 fine Autumni morbo in hyemem vergentis. 51 Timencibus: laborat ta-
 men Ptol. Flavius 17. c. conject. tueri genuinam & propriam verbi significa-
 tionem, ut cupiant ægri febres suas in quartanas mutari, quæ, ut Celsus
 scribit, neminem jugulant. Verum non persuadet. 52 Quo flante, aer cali-
 dus ambiens corrumpit pisces & carnes. 53 Ubi jam piscator delatoribus
 comitatus lacus sub nominibus Albæ superarat. 54 A Tullo Hostilio.
 55 Ignem perpetuum & inextinctum custodiendum à Trojanis receptum
 morem hunc Tullus Hostilius Romam transtulit: prodigiis vero monitus
 Albæ reddidit, ubi tamen consecratur Vesta minore cum religione, quam
 Romæ. 56 Rhombum. 57 Seniores, qui in Albano cum Imperatore.
 58 Domitianum Imperatorem Romanorum, ut fuit Agamemnon Græco-
 rum. 59 Piscator ex agro Piceno, qui mari Adriatico adjacet. 60 Lax-
 tur, ut natalis, quo indulgetur Genio. Vide 2. Sat. Pers. v. 3. 61 Solvere,
 evacuare, ut has delicias capiat, vel laxare i. e. extendere his deliciis.
 62 Quid apertius, inquit Poeta hac adulatione piscatoris? 63 Domitianus
 tamen hinc intumuit. 64 Reges & Principes. Domitianus supra omnes ali-
 os, qui Dominus & Deus noster appellari voluit.

65 Capax
piscis inte-
gri patina.

66 Impe-
ratoria.

Erat n.

Domitianus
n. n. solum
magna, sed
& callida
inopinatioque
sevitia, &c.
Suet. 1. c.
Domit.

67 Pracone
è Liburnia
oriundo in
concilium
vocante.

68 O pro-
ceres (cla-
mar præco)
sedit enim
ipse Impe-
rator.

69 Veste
festinanter
arrepit.

70 Juris-
consultus
laudatissi-
mus præse-
dit urbi
à Vespasia-
no.

71 Neque
n. sub ava-
ro principe
Vespasiano
fuerunt
præfetti

aliud quam villici, qui omni ratione omnia undecunque corradabant, &
tamen ex his Pegasus erat optimus, &c. 72 Debili & languida, principis
quippe sevitiæ veritus est. 73 Crispus senex jucundus, ut ἰσπὸν μὲν

Ἀλκυονίδος, ἵε Τελεμαχίου, sapientia Lelii, &c. Vibium Crispum alii
hic intelligunt, alii Passienum, utrumque jucundum quidem. Quintil.
l. 10. c. 1. & l. 6. c. 2. Suet. in Nerone. Tacit. ad ejus Annal. 2. l. vide
quæ Lipsius pro Passieno, & Torrentius pro Vibio ad nostrum hunc.

74 Imperatori. 75 Domitiano. 76 De rebus injucundis utrumque levibus
loqui, periculosum & lethale erat. 77 Metaphor. impetuosam Domitiani
violentiam. 78 Æstiva & brumalis, i. e. octoginta annos. 79 His cautis
artibus. 80 Filio suo Domitio, ut nonnulli autumant, nec tamen constet quis
fuerit iste juvenis. 81 Ignobilis, obscurus, ut filii terræ. Gigas enim

Ζῆνός & γῆ. 82 Juveni nil profuit simulata stultitia. 83 Leones, ne-
que enim habet sicca & arida Numidia ursos, qui frigidis gaudent, teste
Plinio, lib. 8. c. 6. Sed & Romani veteres rudes ex Africa advesos leo-
nes obvia & nota voce ursos dixere. Vide Lips. 2. Elector. cap. 4.
84 Theatro in Albano, ubi quorannis Domitianus quinquatria Minervæ ce-
lebrata feras conficiendas exhibuit.

Sed deerat pisci 65 patina mensura: vocantur

Ergo in concilium proceres, quos oderat ille,

In quorum facie 66 misera magnaue sedebat

Pallor amicitia: primus, 67 clamante Liburno, 75

68 Currite, jam sedit, 69 raptâ properabat abolla

70 Pegasus, attonita positus modo villicus urbi.

71 Anne aliud tunc præfetti? quorum optimus atque

Interpres legum sanctissimus: omnia quanquam

Temporibus diris tractanda putabat 72 inermi 80

Justitia: venit & 73 Crispi-jucunda senectus,

Cujus erant mores qualis facundia, mite

Ingenium: maria, ac terras, populosque 64 regenti

Quis comes utilior, si 74 clade, & peste sub illa

Savitiâ damnare, & honestum afferre liceret 85

Consilium? sed Quid violentius aure tyranni?

Cum quo 76 de pluviis, aut aestibus, aut nimbo

Vere locuturi fatum pendebat amici.

Ille igitur nunquam direxit brachia contra

77 Torrentem, nec civis erat, qui libera posset 90

Verba animi proferre, & vitam impendere vero.

Sic multas hyemes, atque 78 octogesima vidit

Solstitia, 79 his armis, illa quoque tutus in aula.

Proximus ejusdem properabat Acilius avi 94

Cum 80 juvene indigno, quem mors tam sava maneret

Et domini gladiis jam designata: sed olim

Prodigio par est in nobilitate senectus,

Unde fit, ut malim 81 fraterculus esse gigantum.

82 Profuit ergo nihil misero, quod comminus 83 ursos

Figebat Numidas, 84 Albana nudus arena 100

Venator: quis enim jam non intelligat artes
 Patritias? quis priscum illud miretur ⁸³ acumen
 Brute tuum? Facile est ⁸⁶ barbato imponere regi.
⁸⁷ Nec melior vultu quamvis ignobilis ibat
⁸⁸ Rubrius, ⁸⁹ offensa veteris reus, atque tacenda: 105
 Et tamen ⁹⁰ improbius ⁹¹ Satyræ scribente cinado.
⁹² Montani quoque venter adest abdomine tardus,
 Et ⁹³ matutino sudans Crispinus ⁹⁴ amomo,
⁹⁵ Quantum vix redolent duo funera: savior illo
⁹⁶ Pompeius tenui ⁹⁷ jugulos aperire susurro. 110
 Et qui ⁹⁸ vulturibus servabat viscera Dacis,
⁹⁹ Fuscus, ¹ marmorea meditatatus prælia villa,
 Et cum mortifero prudens ² Vejento ³ Catullo,
⁴ Qui nunquam ⁵ visa flagrabat amore puella, 114
 Grande, & conspicuum nostro quoque tempore monstrum.
 Cacus adulator, dirusque ⁶ à ponte ⁷ satelles,
 Dignus ⁸ Aricinus qui mendicaret ad axes,
 Blandaue devexa jactaret ⁸ basia rheda.
 Nemo ⁹ magis rhombum stupuit, nam plurima dixit
 In laevum conversus: at illi dextra jacebat 120
 Bellua: si ¹⁰ pugnas ¹¹ Cilicis laudabat, & iſtus,
 Et ¹² pegma & pueros ¹³ inde ad velaria raptos,

pueritia corruperat, ut quidam volunt, & videtur ex sequentibus. 90 Maledicentior castigatorem, vel nequior, 91 Nerone, qui probroſo carmine laceravit Quintianum, ut mollem & effeminatum. Tacit. Annal. 15. 92 Montanus Curtius ventricosus. 93 Quo singulo mane ungitur, vel quod sub sole matutino, id est, oriente nascitur. 94 Unguento ex floribus amomi. 95 Quantum impenditur funeribus duorum divitum: seu respicias odores funeri impensos ad foetorem uſtinæ emendandum, seu aromatata ad corpora perungenda, vel ossibus & cineribus miscenda. 96 Pompeius Rufus savior aperire. Hellenismus. 97 Jugulare reos testa delatione. 98 Avibus cadavera vorantibus, imo præſagientibus. 99 Cornelius Fuscus à Domitiano præfectus prætorio missus est contra Dacos, à quibus magna accepta clade occisus est. 1 Inexercitatus & imperitus à deliciis & orioſa armorum meditatione ad bellum profectus. 2 Fabritius Vejento, & ---- 3 ---- Catullus Messalinus. Cujus ingenio favor & malum cœcitatatis additum. Qui à Domitiano sæpius non secus accœca & improvida feruntur, in opium quemque torquebatur. Plin. Epist. 22. l. 4. 4 Nempe cœcus, & tamen amavit quod non viderat. 5 A ponte in quo sedent stipem mendicantes, nequitiam effrontem tulisse videtur, dignior sane ponte quam aula principis. 6 Affecſa & consiliarius principis. 7 Qui mendicaret à curru præterveſtis cibum Aricinum in Appia via ubi sedent mendici. 8 Verba, preces, oscula ipsa. 9 Quam hic Catullus. 10 Quas tamen non videbat. 11 Gladiaroris è Cilicia, Afæ minoſſis regione, Turcomania, vel more Cilicis armati. 12 Ea arte fabricatum ut per se surgeret, & in sublime creſceret. J. C. Scal. 1. Poët. 21. Vide quæ ad Martialis Epigr. 2. lib. spectat. 13 Ab hoc pegmate in alta theatri velamina: videtur repræſentatus fuiſſe Ganymedes ab aquila raptus.

85 Qui cum videres inter alios nobiles etiam fratrem tuum occidi, ſimulara ſoliditate effugiſti crudelitatem avunculi tui Tarquinii Superbi. 86 Priſco, rudi, & ſimplici, non Domitiano æque. 87 Nec latior, æque pallidus licet non æque nobilis. 88 Rubrius Gallus. 89 Quod Tibiam in

14 Numine affatus, ut Minervæ sacerdotes. 15 Proprie infectum est, quod & tabanus & asilus appellatur, armenta vixans & in fugam atque furorem agens. sumitur pro furoris animo à numine incusso. 16 O Minerva bellipotens Dea. 17 Curru aut imperio. 18 Rex Britannorum. 19 Spinas, pinnae, Catacresis. 20 An itaque, inquit Imperator, concidentum in frustra censes piscem? 21 Circuitu laterum. 22 Opus est perito aliquo sigulo, qualis fuit Prometheus, qui homines è luto finxisse dicitur. 23 Imperatorum. 24 Epulas Neronis, de media die in mediam noctem protrahat. 25 Incitamenta stomachum reficientia & appetitum procurantia. 26 Ardente vino & è Falerno monte. 27 Peritia in ciborum delectu. 28 Rupibus ad montem Circeum in litore Campaniæ. 29 Scopulum in lacu Lucrino. 30 Promontorium & litus à Rutupis oppido Cantiorum in Britannia, dictum. Ang. Richborow. 31 Piscis marini è genere cancerorum. 32 Imperator Domitianus. 33 Tanquam consulturus de expeditione aliqua in Germanos: unam autem suscepit sponte in Catos, alteram necessario in Sarmatas, legione cum legato simul cæsa, Suet. Domitian. 6. c.
 * *Torvis*, hic reponunt quidam, sed *torvè*, τὸν ἰμὸν σπονδῶν. Neque enim hic de crine, ut Sat. 13. aut Epigram. 3. Martial. sed de terrore è feroci populo. 34 Populis item Germaniæ, qui hodie *Guelbrienses* dicuntur. al. *Francken*. 35 Anxietas index, vel anxios reddens. 36 Subito vel tristi nuntio, hoc enim significat pennata Epistola, ut contra laureata laticiam. alii de avibus literas gestantibus, nihil ad rem, alii ad veredarios respiciunt: qui pennam in capite gestabant velocitatis symbolum, vel, ut transfert Aristides, ἡ πτερόεικος πτερόεικος πτερόεικος. in Panegyrico Romæ. καὶ πτερόεικος οὐνεχὰς ἐφίπτεται αἰετὶ πορφυρεῖν ἐκείνη φερεσσύνη, Plutarch. in Galba. Atque

S A T Y R A V.

41

Atque utinam his potius nugis tota illa dedisset
Tempora scivitia, claras quibus abstulit urbi

150

37 Illustresque animas impune, & 38 vindice nullo.

39 Sed perit, postquam cordonibus esse timendus
Ceperat: hoc nocuit 40 Lamiarum cade madenti.

quum in ignobiles crudelitatem exercere cepit, ab iis occisus est. 39 Scivitia in plebem exitio fuit Domitiano madenti cade---40---Nobilium, inter quos & Ælium Lamiam nobilissimæ familiæ virum interfecit.

37 Viros
nobiles.
38 Nemi-
ne nobili-
um vindi-
ctam auso.
Verum

S A T Y R A V.

Parasitum à cœnis divitum dehortatur, in quibus
contemptum, misere & contumeliose tractato
non liceat frui nedum tangere delicias, quæ ipsi
divitibus apponuntur, Vide Luciani Epist. 27°
καὶ οὕτως ἔειπεν.

SI te propositi nondum pudet atque eadem est mens,
Ut bona summa putes, aliena vivere quadra:

Si potes illa pati, qua nec 1 Sarmentus iniquas
Cæsaris ad mensas, nec vilis 2 Gabba tulisset;

3 Quamvis jurato metuam tibi credere testi.

4 Ventre nihil novi frugalius: 5 hoc tamen ipsum
Defecisse puta, quod inani sufficit alvo.

6 Nulla 7 crepido vacat? nusquam pons & 8 tegetis
Dimidia brevior? 9 tantine injuria cœna? (pars

Tam 10 jejuna fames? cum 11 possis honestius illic 10

Et 12 tremere, & 13 sordes farris mordere canini?

Primo sige loco, quod tu discumbere jussus

Mercedem solidam veterum capis officiorum. (rex

Fructus amicitia magna *cibus: 14 imputat hunc 15

Et quamvis rarum, tamen imputat: ergo duos post

Si libuit menses neglectum adhibere 16 clientem 16

17 Tertia ne vacuo cessaret culcitra lecto.

1 Eques
Romanus,
scurra no-
bilis, Cæ-
saris Au-
gusti tem-
pore, de
quo Hor. 5.
Sar. 1. lib.
2 Alter
scurra Cæ-
saris.
3 Licet ju-
res te nec
pudere
propositi
abjeâ, nec
tædere ha-
rum injuri-
arum, cre-
dere tamen
nolim.
4 Natura
ventris

parvo contenta est. 5 Finge tamen illud parvum non suppetere. 6 Nulla
caverna, nullus pons vacat, ubi libere potius mendices, quam aque misere-
ram vitam agas serviliter adulando? 7 Proprie litoris vel ripæ ora, quam
aqua alluit: hic locus eminens vel caverna in muro ceu ripa, ubi sedent
mendici, ut in pontibus. 8 Minor pars tegetis, qua mendici se regunt.
Sar. 9. A tegete & baculo. 9 Tantine æstimas cœnam illam, qua tot inju-
rias patieris? 10 Tantine cœna unde jejundus surgis? vel, Tantine cœnam
æstimas, ut ob illam has patiare injurias? 11 Alii legunt possis, ut con-
flet carmen. 12 Frigore horrere. 13 Sordidum caninum panem & farre.
* A meals meat. 14 Imputat tibi satisfactum & relatum. Imputare Sueto-
nio, Tacito nostro, Plinio, Quintiliano aliisque inferioris ævi autoribus
valer, Postulare id sibi gratia apponi. Tacitus eadem mente usurpavit vo-
cem facere. Ann. 6. 15 Dives patronis. 16 Te. 17 Ut sit qui tertiam
culcitram suppleat in lecto, quo discumbitur ad cœnam.

Una

18. Cœnemus: sic Chremes Terentianus. *Dionysia hic sunt, hodie apud me sis volo.*

19. Est tibi jam tuorum summa.

20. Tu habes amplam mercedem officiorum, quod toties summo mane & in tempesto abruperis somnum, ut patronum salutes, & comiteris ipsum alios salutaturum

Una 18 finis ait: 19 votorum summa, quid ultra Quaris? 20 habet Trebius propter quod rumpere somnum Debeat, & 21 ligulas dimittere, sollicitus 22 ne Tota salutatrix jam turba peregerit orbem.

23 Sideribus anhis, aut 24 illo tempore, quo se Frigida circumagunt 25 pigri 26 sarraca Boota.

Qualis cœna tamen? vinum quod 27 succida nola Lana pati: de conviva 28 Corybanta videbis.

29 Jurgia proludunt: sed mox & pocula torques

* Saucius, & 30 rubra deterges vulnera mappa,

Inter 31 vos quoties, libertorumque cohortem

Pugna 32 Saguntina fervet commissa lagena.

33 Ipse 34 capillato diffusum consule potat,

Calcatamque tenet. 35 bellis socialibus iram,

36 Cardiacum nunquam cyathum missurus amico.

Cras bibet 37 Albanis aliquid de montibus, aut de

38 Setinis, 39 cujus patriam, titulumque 40 senectus

Delevit multa veteris 41 fuligine 42 testa,

Quale coronati 43 Torasea, Helvidiusque bibebant,

44 Brutorum, & Cassi natalibus. 45 Ipse capaces

46 Heliadum crustas, 47 & inaequales beryllos

infra v. 75. & Martial. l. 3. Epig. 36. Enallage persona. 21 Lig. vestium vel calceorum ansas non ligare. 22 Ne reliqui clientes circumstantes saluent patronum, nec dum tu veneris. 23 Biluculo, dubis luce: 24 Ipsa nocte. 25 Quia polo viciniore. 26 Plaustra septentrionalia signi ursum majorem insequentis, Arctophylacis. 27 A sudore recens lana & liquorum quasi siccis, vel præparanda & imbuenda vino quo melius sumat purpuram, vinum tamen hoc non imbibat. 28 Temulentum, insanum, instar Corybantis Cybeles sacerdotis caput rotantem. 29 Et convicia proludia sunt pugnae. * Non vino tantum, sed & poculo. 30 Gruentata. 31 Clientes parasitos. 32 F. Gili è Sagunto in Hispania. 33 Parronus contra. 34 Antiquo: antiqui n. Romani erant inconfesi, forte Lucilium Opimium innuit, quo consule diffusa sunt vina, quæ in ducentesium annum servata fuerant. 35 Sex. Julio Casare & M. Philippo Coss. movebatur bellum cum sociis, quos civitate donare contendebat Liv. Drusus, Luc. Flor. l. 3. c. 17. hoc a. anno optimum diffusum est vinum. 36 Laboranti cordis dolore, vel stomachi vitio ab humore acri vellicante & rodente, cui medicina à vino. 37 Vinum Albanum. 38 Monibus juxta Setiam oppid. Campaniæ. 39 Gypsaris picatisque amphoris à cervicibus affixa erant pittaciæ cum inscriptione ubi natum sit vinum, & quo consule conditum. 40 Vetustas. 41 Mucore & situ. 42 Vasis fictilis, quo vinum conditum servabatur. 43 Pærus, & Helv. Priscus gener ipsius (de quorum studio libertatis & constantia lege Suetonium & Tacitum in Nerone) libertatis studio & odio tyrannidis celebrabant solennem memoriam. — 44 — Junii Br. qui Tarquinium expulit, & D. Junii Br. & Cassii, qui Casarem confoderunt: floribus autem coronati convivabantur veteres. Vide causam in notis ad Seneca Thyest. vers. 944. 45 Ipse Virro, id est, patronus dives. 46 Phialas ex electro aquæ indurato è gummi & lacrymis Heliadum Phæcontis fororum in alnos, sive ut alii fabulantur, in populos versarum. 47 Aureas phialas asperas beryllis sexangula forma politis ad splendoris repercussionem. Plin. l. 37. c. 5.

48 Virro tenet phialas: tibi non commissitur aurum,
Vel si quando datur, custos affixus ibidem, 40

Qui numeret gemmas, 49 unguesque observet acutos.

50 Da veniam, praelara illic laudatur iaspis.

Nam Virro (ut multi) gemmas ad pocula transfert

51 A digitis, quas in 52 vagina fronte solebat

Ponere zelotypo 53 juvenis 54 praelatus 55 Hiarba. 45

Tu 56 Beneventani sutoris nomen habentem

Siccabis calicem nasorum quatuor, ac iam

Quassatum, & 57 rupto poscentem sulfura vitro.

Si stomachus domini servet vinoque ciboque,

Frigidior Geticis petitur 58 decocta pruinis. 50

Non eadem 59 vobis poni modo vina querebar:

Ves aliam potatis aquam: tibi pocula 60 cursor

Getulus dabit, aut nigri manus 61 ossa Mauri,

Et cui per mediam nolis occurrere noctem,

Clivosa veheris dum per 62 monumenta Latina. 55

63 Flos Asia ante ipsum, pretio majore paratus

Quam fuit & Tulli census pugnacis, & 64 Anci.

Et ne te teneam, 65 Romanorum omnia regum

Frivola: quod cum ita sit, tu 66 Getulum Ganymedem

Respice, cum sities: nescis tot millibus emptus 60

Pauperibus miscere puer. sed forma, sed atas

Digna 67 supercilio, quando ad te pervenit ille?

Quando vocatus adest 68 calda, gelidaque minister?

Quippe indignatur vejeri parere clienti. 64

Quodque aliquid possas & quod se stante recumbas.

Maxima quæque domus servis est plena superbis.

Ecce alius quanto portexit murmure panem

69 Vix fractum, solida jam mucida frustra 70 farina,

Qua genuinum agitent, non admittentia morsum;

Sed tener & niveus, mollique filigine factus 70

Servatur domino: dextram cohibere memento:

48 Servus,
qui manus
ruas obser-
ver.

49 Tuos
ungues ad-
uncor, ne
quid
abradas.

50 Nec
injuriam
namque.

51 Ex an-
nulis.

52 Mam-
bri enfir.

53 Aeneas,
cujus stella-
tus iaspide
fulva Ensis
erat. Virg.

4. Aen.

54 Ab Eli-
si.

55 Regi
Libyz.

56 Vitre-
um cali-
cem qua-
tuor rostra

velut natos
habentem,
qualem ha-

buit furor
Beneventa-
nus Varini-

us, a quo
calices ejus-

modi vitrei
dicti sunt

Variniani.

Vide quæ
ad Martial.

Ep. 69.

lib. 14.

57 Rupta

enim vitrea sulphuratis permutabantur. Vide quæ ad Martial. Epig. 42. lib. 1. 58 Aqua decocta & vitris demissa in nives, ut refrigeretur. Plin. lib. 31. cap. 3. Neronis inventum. Sueton. Ner. 48. cap. 1. simpliciter nivis Scythica æmula. 59 Clientibus, paratis. Emphatice. 60 Fuscus & Numidia cursor. A Lacquay. 61 Macilenta & sine pulpa. 62 Vide 1. 5. yr. in calce. 63 Pocillator formosus: pincerna ex Asia, qualis Jovi raptus Ganymedes. 64 Tertiæ & quarti regum Romanorum. 65 Uren- filia & suppellex Romanorum regum inferiora sunt hujus pueri precio. 66 Ironice contraria miscet ut sape. 67 Fastu ut te contemnax. 68 A- quaz. 69 Qui in vetustate induruit, ut vix frangi possit. 70 Panis ex far na.

71 Dispen-
satoris pa-
nis, ex

ἀρτο-
panis, &
ἄρτουμα,

viduo:
cujus reve-
rentiam

cave sis ne
violens, av-
sus panem

domino
coctum
sumere.

72 Saucy.
73 Ar-
toples.

74 Depo-
nere pa-
nem illum

candidum.
* Ait ar-
toples.

75 Pane.
Metony-
mia conti-
nentis.

76 Clientis
murmuran-
tis verba.

77 Media
nocte.

78 Collem
Romæ ven-
tis exposi-
tum.

79 Aer.
80 Implet.

81 Conditra
& circumdata

herbis delicatis.

82 Alte lata deorsum in mensam aspiciat.

83 Semiplenus. Spens.

84 E marini cancri specie.

85 Ovis suis, vel

quibus conditur.

86 Nuda & jejuna instar cœnæ feralis.

87 Oleo optimo

ex agro Venafrano in Campania.

88 Languens, flaccidus.

89 Præ se fe-
ret odorem olei vilissimi,

quod adhibetur lucernis, quasi ungebatur fraudan-
tis Natta lucernis.

Horat. & videtur alludere ad illud in Demosthenem ja-
ctatum, ἡ λυχνὸν ὄζει.

90 Patinis ligneis.

91 Navicula ē Canna, vel do-
liolum, ē cannis acuminatum forma pyramidalis.

92 Afrorum à Micipsa

Salva sit 71 artoptis reverentia: finge tamen te

74 Improbulum, 73 superest illic qui 74 ponere cogat.

* Vin tu consuetis audax conviva 75 canistris

Impleri, panisque tui novisse colorem?

76 Scilicet hoc fuerat propter quod sape 77 relicta

Conjuge, per montem adversum, 78 gelidasque cucurri

Esquilias, fremeret sava cum grandine vernus

79 Juppiter, & multo stillaret penula nimbo.

Aspice quam longo 80 distendat pectore lancem 80

Qua fertur domino squilla, & quibus undique 81 septa

Asparagis, qua 82 despiciat convivia cauda,

Cum venit excelsi manibus sublata ministri.

Sed tibi dimidio 83 constrictus 84 grammus 85 ovo

Ponitur exigua 86 feralis cœna patella.

Ipse 87 Venafrano piscem perfundit: at hic, qui

88 Pallidus offertur misero tibi caulis, 89 olebit

Laternam: illud enim vestris datur 90 alveolis, quod

91 Canna 92 Micipsarum 93 prora subvexit acuta;

Propter quod Roma cum 94 Boccare nemo lavatur, 90

95 Quod tutos etiam facit à serpentibus * atris.

Mullus erit domino, quem misit 96 Corsica, vel quem

97 Tauromenis ana rupes; quando omne 98 peractum est,

Et jam defecit nostrum mare: dum gula savit

Retibus a fideis penitus scrutante 99 macello 95

1 Proxima, 2 nec patitur Tyrrhenum crescere piscem.

3 Instruit ergo focum provincia, sumitur illinc

4 Quod captator emat Lenas, 5 Aurelia vendat,

Virroni murana datur, qua maxima venit

Gurgite de Siculo: nam dum se continet Auster, 100

Dum sedet, & siccata madidas in ⁶ carcere pennas,
Contemnunt mediam temeraria ⁷ lina ⁸ Charibdim.

Vos anguilla manet longa ⁹ cognata colubra,

Aut ¹⁰ glacie aspersus maculis ¹¹ Tiberinus, & ipse
Vernula riparum pinguis * torrente cloaca

Et solitus media ¹² cryptam penetrare Suburra.

¹³ Ipsi pauca velim, facilem si frangat aurem.

Nemo petat, modicis ¹⁴ qua mittebantur amicis

A ¹⁵ Seneca, qua ¹⁶ Piso bonus, qua * Cotta solebat

Largiri: namque & ¹⁷ titulis, & fascibus olim ¹¹

Major habebatur donandi gloria: solum

Poscimus, ut cœnes civiliter: hoc face, & esto:

Esto (ut nunc multi) dives tibi, pauper amicis.

Anseris ante ipsum magni ¹⁸ jecur, anseribus par

¹⁹ Altilis, & ²⁰ flavi ²¹ dignus ferro Meleagri ¹¹⁵

Fumat ²² aper, post hunc raduntur tubera, si ver

Tunc erit, & facient ²³ optata tonitrua cœnas

Majores: tibi habe frumentum, ²⁴ Aledius inquit,

²⁵ O Libye, disjunge boves, dum tubera mittas.

²⁶ Structorem interea, ne qua ²⁷ indignatio desit, ¹²

Saltantem spectas, ²⁸ & Chironomonta ²⁹ volanti

Cutello, donec peragat ³⁰ dictata magistri

Omnia: ³¹ nec minimo sane discrimine refert

Quo gestu lepores, & quo gallina secetur.

Duceris planta, velut ictus ab Hercule ³² Cacus, ¹²⁵

Et ponere foris, si quid tentaveris unquam

Hiscere ³³: anquam habeas tria nomina, quando propinat

Virro tibi, sumitque tuis contacta labelis

⁶ Aelio

antro: &

pennas ex

figmento

Poet. madi-

diu Notus

evolat aia.

Ovid. 1.

Mera. ut

Aelio in

carcere.

10. Sat. v.

120 ex

Virg. 1.

Æn. clauso

ventorum

carcere.

⁷ Piscato-

res cum

inis &

retibus.

⁸ Vorticem

in fieto in-

ter Siciliam

& Italiam.

⁹ Ejusdem

formæ &

generis,

quam cum

colubro

coire se-

rum, ut &

murziam.

¹⁰ Macu-

losus, cui

dorsum ex

albo cara-

leum est,

venter

candidus nigris maculis confusus, qui notæ deterioris est, melioris La-

new. ¹¹ Præstantiores sunt in Nare fluvio pisces, quam in Tyberi. Galen.

πλεῖστον. * Torpente legendum putat Jan. Rutgersius var. lect. l. 2. 17.

¹² Cavernas & meatus subterraneos, per quos sordes è Suburra, & tota ur-

be defluunt in Tiberim. ¹³ Virroni, patrono diviti & avaro. ¹⁴ Qua-

lia munera. ¹⁵ Annæo Sen. Neronis præceptore, optimo & sanctissimo vi-

ro. ¹⁶ C. Piso Calpurnius & * Aurelius Cotta viri liberales. ¹⁷ Mun-

ificentiam & liberalitatem exercere apud majores nostros majorem habebat

gloriam, quam titulis nobilitatis splendere aut magistratum & dignitates ad-

ipisci. ¹⁸ Mulso, lacte, ficu & carica factum. V de Martialis Epigr. 58.

lib. 13. ¹⁹ Gallina vel anas. ²⁰ Formosi vel pulchricomi. ²¹ Non mi-

nor apro Calydonio, quem occidit Meleager. ²² Integer appositus tumat.

²³ Luxuriosis optata, tonitruis tubera nascuntur copiose. P. in. 19. l. 3. c.

²⁴ Gulosus quidam. ²⁵ O Africa ne exerceas terram ad fruges modo mit-

tas tubera. ²⁶ Carptorem vide Satyr. 11. vers. 136. ²⁷ Ne qua indigna-

tionis causa tibi desit. ²⁸ Manibus gesticulantem artificiose. ²⁹ Agiliter

versato. ³⁰ Incidendo fercula, ut docuit magister Tripherus Satyr. 11.

ver. 137. ³¹ Ironice. ³² Gigas qui boves Herculis abegerat, quem Her-

cules pedibus ex antro protraxit. Virg. 8. Æn. ³³ Tanquam sis nobilis,

ingenuus Romanus liberque, ut est, prænomen, nomen, cognomen, vide Po-

linianum, 31. c. Miscell.

Poet.

34 Paupere-
res, quibus
detrita fit
& laceſa
chlamys.

τῶν δὲ

παιδῶν δὲ

δυσμύμων

διδεταῖν

γλῶσσαι,

ut inquit

Theognis.

35 Sitter-

tia, id est,

centium

equeſtrem,

noſtræ

monetæ

315. lib.

36 Heros

vel homo-

beneficus.

37 Quam

tua fata.

38 Tu pri-

us homun-

cio villis,

quanto

mox fores

in-precio

apud ip-

ſum?

39 Impera-

ret ſtrictiori

dites bin

verbis.

40 Inquit Poëta,

hoc nummis præſtat,

non homini.

41 Virronis

dominus & rex.

42 Si orbis,

nullus tibi finis ſit:

ex quarto Æneidos

uſurpat hæc Didonis verba:

ſi quis mihi parvulus aula

Luderet Æneæ.

43 Tibi charior quam

Virro captator dives.

44 Uxor.

45 Loquaci pue-

ritia: id eſt,

pueris delectari videbitur,

quos tamen nullos optat.

Metaph.

46 Levis tamen iſtis munuſcula dabit,

quis tu dives es.

47 A puero roga-

tum, ad poma, nuces & nugæ emendas.

48 Petens cibum aut munuſcula.

49 Periculoſi plerumque & lethales,

immenſo exemplo in crimen inducī,

veneno Tib. Claudio principi per hanc occaſionem à conjuge Agrippina

dato. Plin. lib. 22. cap. 22.

50 Claudius Imperator quintus.

51 Ab A-

grippina uxore venenatum.

Vide Sat. 6. verſ. 621.

52 Sui ſimilibus, di-

vicibus.

53 Qualia nata in perpetuo virentibus & fruſtiferis hortis Pha-

acum, quorum rex Alcinoüs, canit Homerus & Antiquitas omnis.

54 At-

lantis ſiliabus ſcilicet, aurea mala ex hortis Heſperidum in Africa.

55 Scri-

bioſo malo.

56 Tyro.

57 A Centurione, qui exercet tyrones, hiſſuto in-

ſtar capellæ, vel induto ſago Cilicio, aliis, ab amento è corio capellæ. Brod.

Miſc. l. 9. c. 1. ab arcu è cornibus caprinis.

Simiam intelligit Jan. Rutger-

ſius quæ luſelli cauſa ab ægyptiis jaculo inſtitui ſolet. Martial. l. 24. ep. 202.

bardocucullo teſta, Martial. parma & galea teſta ridiculi cauſa flagello

aſſueta officiique ſui admonita. Vide Rutgerſii var. lect. l. 3. c. 15. & verus

Pithœi Scholiaſtes habet annotationem, quale ſimia manducat. Sed non ego

credulus iſtis,

Pocula? quis veſtrum temerarius uſque adeo, quis
Perditus, ut dicat regi, Bibe? plurima ſunt, quæ
Non audent 34 homines pertuſa dicere læna.

35 Quadringenta tibi ſi quis deus, aut 36 ſimilis diis
Et melior 37 fatiſ donaret, 39 homuncio, quantus
Et nihilo fieres! quantus Virronis amicus! 134

39 Da Trebio, pone ad Trebium, vis frater ab iſtis
Illibus? 40 nummi vobis hunc præſtat honorem,
Vos eſtis fratres: dominus tamen, 42 & domini rex

Si vis tu fieri, 42 nullus tibi parvulus aula
Luſerit Æneas, nec ſilia dulcior 43 illo. 139

Jucundum & charum ſterilis facit uxor amicum.

Sed tua nunc 44 Micale pariat licet, & pueros tres

In gremium patris fundat: ſimul ipſe loquaci

Gaudebit 45 nido, 46 viridem thoraca jubebit

Afferri, minimasque nuces, aſſemque 47 rogatum,

Ad menſam quoties 48 paraſūſ venerit inſans. 145

Vilibus 49 ancipites fungi ponentur amicis,

Boletus domino: ſed qualem 50 Claudius edit,

Ante 51 illum uxoris, poſt quem nil amplius edit,

Virro ſibi, & reliquis 52 Virronibus illa jubebit

Poma dari, quorum ſolo paſcaris odore, 150

53 Qualia perpetuus Phaacum autumnus habebat.

Credere qua poſſit ſurrepta 54 ſonoribus Afris.

Tu 55 ſcabie frueris mali, quod in aggere rodit,

56 Qui tegitur parma & galea, metuensque flagelli

Discit 57 ab hiſſuto jaculum torquere Capella. 155

verbis. 40 Inquit Poëta, hoc nummis præſtat, non homini. 41 Virronis
dominus & rex. 42 Si orbis, nullus tibi finis ſit: ex quarto Æneidos
uſurpat hæc Didonis verba: ſi quis mihi parvulus aula Luderet Æneæ.
43 Tibi charior quam Virro captator dives. 44 Uxor. 45 Loquaci pue-
ritia: id eſt, pueris delectari videbitur, quos tamen nullos optat. Metaph.
46 Levis tamen iſtis munuſcula dabit, quis tu dives es. 47 A puero roga-
tum, ad poma, nuces & nugæ emendas. 48 Petens cibum aut munuſcula.
49 Periculoſi plerumque & lethales, immenſo exemplo in crimen inducī,
veneno Tib. Claudio principi per hanc occaſionem à conjuge Agrippina
dato. Plin. lib. 22. cap. 22. 50 Claudius Imperator quintus. 51 Ab A-
grippina uxore venenatum. Vide Sat. 6. verſ. 621. 52 Sui ſimilibus, di-
vicibus. 53 Qualia nata in perpetuo virentibus & fruſtiferis hortis Pha-
acum, quorum rex Alcinoüs, canit Homerus & Antiquitas omnis. 54 At-
lantis ſiliabus ſcilicet, aurea mala ex hortis Heſperidum in Africa. 55 Scri-
bioſo malo. 56 Tyro. 57 A Centurione, qui exercet tyrones, hiſſuto in-
ſtar capellæ, vel induto ſago Cilicio, aliis, ab amento è corio capellæ. Brod.
Miſc. l. 9. c. 1. ab arcu è cornibus caprinis. Simiam intelligit Jan. Rutger-
ſius quæ luſelli cauſa ab ægyptiis jaculo inſtitui ſolet. Martial. l. 24. ep. 202.
bardocucullo teſta, Martial. parma & galea teſta ridiculi cauſa flagello
aſſueta officiique ſui admonita. Vide Rutgerſii var. lect. l. 3. c. 15. & verus
Pithœi Scholiaſtes habet annotationem, quale ſimia manducat. Sed non ego
credulus iſtis,

Forſi-

Forſu an impenſa Virronem parcere credas :
 Hoc agit, ut doleas : nam * quæ comædia ? mimus
 Quis melior plorante gula ? ergo omnia ſunt,
 Si nescis, ut per lacrimas effundere bilem
 Cogaris, 58 preſſoque diu ſtridere molari. 160
 Tu tibi liber homo, & regis convivæ videris,
 Captum te nidore ſua putat ille culina.
 Nec male conjeſtat. * quis enim tam nudus, ut illum
 Bis ferat, 59 Hetruſcum puero ſi contigit aurum ?
 Vel 60 nodus tantum, & ſignum de paupere loco ? 165
 Spes bene cœnandi vos decipit, 61 ecce dabit jam
 Semel ſum leporem, atque aliquid de clunibus apri.
 Ad nos jam veniet minor 62 altilis : 63 inde parato
 Intaſtoque omnes & ſtriſto panæ tacetis.
 Ille ſapit, qui te ſic utitur : 64 omnia ferre 170
 Si potes : & debes : 65 pulſandum vertice raſo
 Præbebis quandoque caput, nec dura timebis
 Flagra pati, his epulis & tali dignus amico.

* Ridiculus
 æque nullus
 eſt, quam
 quando eſt-
 rit.
 Gelafinus
 paraſcus
 apud Plau-
 tum in Sti-
 cho.
 58 Ita
 ſtridere.
 * Quis
 enim tam
 pauper ac
 miſer eſt,
 cui vel in-
 genio vel
 libertino
 contigit
 libertas, ut
 hæc pati
 poſſit ?
 59 Mos
 bullæ au-

tes geſtandæ ab Etruſcis ſumptus eſt. Vide Perſ. Satyr. 5. v. 31. 60 Te-
 miores & libertinæ conditionis coriaceam bullam vel nodum gerebant.
 61 Vos tamen abjecti affectu conceptiſtis ſpem de reliquiis ſerculorum, qui-
 bus inhiantes dicitis apud vos, Ecce dab. &c. 62 Gallina ſaginata. 63 In-
 ſer Poſta, non tangitis panem adſtriſtum duricie, vel appoſitum tantum,
 Metaph. à gladio ſtriſto, dum expeſtatis illas dapes, ſed fruſtra. 64 Om-
 nia ferre ſi potes, quæ paraſitis eveniunt, equidem debes. 65 Omnibus con-
 tumeliis & plagis excipient te, tuo merito, qui ferre illa velis, perinde ac ſi
 male tonſus aut raſus ſervus eſſes, vel paraſcus plagipatida.

S A T Y R A VI.

Urſidium Poſthumum ab uxore ducenda diſſuaſu-
 rus, acriter ſatis inſurgit in mulierum ludos ſceni-
 cos, libidines, ſuperbiam, Græcæ linguæ, liberali-
 um artium, critices, politices, imo gladiatorie in-
 verecundam affectationem, ſupercilioſum in ma-
 ritos imperium, crudelitatem, temulentiam, ſu-
 perſtitionem denique & veneficia.

C Redo pudicitiam 1 Saturno rege moratam
 In terris, viſamque diu, cum frigida parvas
 Præberet ſpelunca domos, ignemque, laremque,
 Et pecus, & dominos communi clauderet umbra :
 Sylveſtrem montana torum cum ſterneret uxor 5
 Frondibus, & culmo, vicinarumque ferarum
 Pelibus : haud ſimilis tibi 2 Cynſia, nec tibi, 3 cuius

1 Seculo
 auro,
 ſimplici.
 2 Culta &
 elegans
 amica Pro-
 pertii.
 3 Leſbia.
 Catulli
 amica,
 effuſe lacry-
 mans de
 morte paſ-
 ſerculi : mea
 puella Flen-
 do tardiduli
 rubent ocelli.
 Catull.

4. Qua avi-
de vesce-
batur.
5 Recens
extructo,
& ab ele-
mentis
nuper se-
creto.
6 Ex fig-
mento
poëtico.
Virgil.
Gensque
virum
truncis &
rupto robore
nata.
7 A Deo
vel à Pro-
metheo
effici.
8 Terræ
filii.
9 Ætate
argentea.
10 Non-
dum adulto
& adultero.
11 Paren-
tum, libe-
rorum, aut
aliorum
quos charos
habebant :
quæ solen-
nis jurandi
formula,
uri & per
suum caput.
12 Incu-
stodito,
sepimentis
haud mu-
nito.

13 Iustitia Astræ Titanos & Auroræ filia. 14 Pudicitia. 15 Ascendem
violare. 16 Conjugalis tori præsidem. Synecd. fulcri, quo fulcitur lectus.
17 Jovem, Neptunum, Martem, Apollinem, Mercurium, &c. 18 Amico-
rum, super sponsalibus. 19 Hac ætate maxime adultera. 20 Ut nitidior
placeas uxori futura. 21 Sponsæ annulum. 22 Prius ante hac sapienti-
jam dementas, imo furis: vel lege interrogatorie: Certe sanus eras.
23 Furia ultrice ὀφιοφάγος, i. e. colubris crinita. 24 Quibus te po-
tius suspendas. 25 Quæ caliginem oculis obducant propter altitudinem, vel
noctis tenebras. 26 Unde te præcipitare possis. 27 A.M. Emilio Scauro
conditus. 28 Unde te in Tiberim immergas. 29 πῦρ, ignis, probatur
videtur. 30 Quod uxor facit: infra vers. 26, 31 Quod nimia libidine ex-
haustum læditur. 32 Te clinopale & nocturna opera desitiges. 33 In
adulteros lata. 34 Suscipere & educare. 35 Avi, vel potius pisce, qui
magno.

Turbavit nitidos extinctus passer ocellos :
Sed potanda ferens infantibus ubera magnis,
Et sæpe horridior & glandem ructante marito.
Quippe aliter tunc orbe novo, cœlogue & recenti
Vivebant homines, qui & rupto robore nati,
& Compositique luto & nullos habuere parentes.
Multa pudicitia veteris vestigia forsân,
Aut aliqua extiterant & 9 sub Jove, sed Jove 10 non-
Barbato, nondum Græcis jurare paratis (dum
11 Per caput alterius, cum furem nemo timeret
Caulibus, aut pomis, & 12 aperto viveret hortio.
Paulatim deinde ad superos, 13 Astræa recessit
14 Hac comite, atque duâ pariter fugere sorores. 20
Antiquum, & vetus est alienum Posthume lectum
15 Concutere, atque 16 sacri genium contemnere fulcri
Omne aliud crimen mox ferrea protulit atas :
Viderunt primos argentea secula 17 mæchos. 21
18 Conventum tamen, & pactum, & sponsalia 19 nostræ
Tempestate paras : jamque 20 à tonsore magistro
Pectus, & 21 digito pignus fortasse dedisti.
Certe sanus 22 cras : uxorem Posthume ducis ?
Dic qua 23 Tisiphone ? quibus exagitare 24 colubris
Ferre potes dominam salvis 25 tot restibus ullam ? 30
Cum pateant alta 26 caligantesque 27 fenestræ ?
Cum tibi vicinum se præbeat 28 Emilium : 29 Pons ?
Aut si de multis nullus placet exitus ; illud
Nonne putas melius, quod tecum 30 pusio dormis ?
Pusio, qui nocturnus 31 non litigat, exigit à te 32
Nulla jacens illic munuscula, nec queritur quod
Et 33 lateri parcat, nec quantum jussu, 32 anheles.
Sed placet Ursidio 33 lex Julia : 34 tollere dulcem
Cogitat heredem, cariturus 35 turture magno,

36 Mullorumque iubis, & captatore macello.
 Quid fieri non posse putes, si jungitur ulla
 Vrsidio? si mæchorum? 37 notissimus olim
 Stulta 38 maritali jam porrigit ora capistro,
 40 Quem toties texis perituri cista Latini?
 Quid? quod & 41 antiquis uxor de moribus illi 45
 Queritur: 42 o medici mediam perturbate venam,
 Delicias hominis: 43 Tarpejum limen adora
 Pronus, & 44 auratam 45 Junoni cade juuencam,
 Si 46 tibi contigeris capitis matrona pudici.
 Pauca adeo 47 Cereris vittas contingere digna, 50
 Quorum non timeat pater 48 oscula: 49 nocte coronam
 Postibus, & densos per limina tende corymbos.
 Unus 50 Iberina vir sufficit? ocyus illud
 Extorquebis, ut hac oculo contenta sit uno.
 Magna tamen fama est 51 cuiusdam rure paterno 55
 Viventis: vivat 52 Gabii, ut vixit in agro,
 Vivat 52 Fidenis, & agello cedo paterno.
 Quis tamen affirmat, nil actum in montibus, aut in
 Speluncis? 53 adeo? senuerunt Juppiter & Mars? 55
 54 Porticibusne tibi monstratur fœmina 55 uoco 60
 Digna tuo? 56 cuneis an habent spectacula totis
 Quod securus ames, quodque inde excerpere possis?
 57 Chironomom Ledam molli saltante Bætko?
 58 Tuccia 59 vesica non inoperas, 58 Appula 60 gannit.
 Sicut in amplexu, 61 subitum & miserabile, longum
 Attendis Thy mele, Thy mele tunc rustica discit. 66
 62 Ast alie, quoties aulae recondita cessant,
 Et vacuo clausoque 63 sonant fora sola theatro,

36 Juba
 & barbaris
 nulli.
 37 Et aliis
 obsoniis;
 quæ a cap-
 tatoribus,
 è macello
 empta or-
 bis donan-
 tur.
 38 Vrsidi-
 us.
 39 Conju-
 gali vincu-
 lo, freno.
 40 Qui sa-
 pius peri-
 turus, su-
 pervenien-
 te marito,
 ab ejus a-
 dultera
 uxor: cista
 rectus fue-
 rit: quale
 tortum in
 mimo vidi-
 mus? Lati-
 tum mi-
 mum re-
 presentan-
 tem.
 41 Podica
 & casta,
 42 Ne in-
 iuriar. Si
 delirans
 iratum
 porrigere

detrectet, vena in fronte secetur, &c. Paulus Aegineta, 3. l. cap. de phre-
 neticis, & Aetius lib. 6. c. 8. * O delicatum hominem Vrsidium, qui tam
 insignis adulter possit castam sperare uxorem! 43 Jovem Capitolinum in in-
 troitu arcis Tarpeje. 44 Auratis cornibus, 45 Conjugii præfidi pronuba,
 in pellices & adulteros saxe. 46 Tam insigni adultero. 47 Cujus myste-
 ria non nisi castis feminis sunt celebranda. 48 Tanquam basia & suavia
 impudica potius, quam pia oscula. 49 Quod heri solum nuptiarum die.
 50 Sponsæ Vrsidii, vel, cuius in urbe educatz. 51 Quæ pudice vixit ruri:
 nec tamen credo viduam istam æque pudicam, si viderit semel urbis mores
 corruptos. 52 Vilibus oppidis, castæ ut prius in agro? quod si non possit,
 multo minus Romæ. 53 Nec desunt corruptores virginum etiam in agro.
 54 Pompeji, & Ididæ, in quibus spatiantur mulieres. 55 Qualem tu velis,
 pudicam. 56 Sedibus theatri. 57 Saleationem maris, us gesticulantis Ledæ
 representante mimo. J. C. Scal. 1. lib. Poet. 18. ca. 58 Rustica. 59 Non
 continet urinam: infra v. 318. 60 Gannit & gurgure libidinis, ut aretur
 affectum. 61 Subitum, miserabile, longum: gestus & motus quos expri-
 mit mimus. 62 Longo tota ludorum interstitio: ipsa histriocam exercent,
 ac mimorum vestes contrahunt. 63 Forensibus causis & iudiciis.

64 Ubi nimis diu cessare videntur ludi, & post plebicos ludos diu expectata dominis his desiderantibus non exhibentur Megalefia: ipse tractant & exercent ludos.
 65 Circenses ludi magis matris Deum consecrati.
 66 Spectaculorum desiderio.
 67 Ornamenta & arma histrionica.
 68 Subligaculum autem *ἀνὰ γυναικα* erat pudendorum velamen: neque tamen temore contegebat, ut brachia, *ἀναγυγίδες*, quæ ob id feminalia dicuntur. 68 Mimi, seu poetæ. 69 Cantor seu Mimor. 70 Vide Sat. 3. v. 125. 71 Fabula popularis ab Atella urbe Oseorum dicta, & de Autonoe Cadmi filia scripta. 72 Hos exodiarios pauperculæ amant. 73 Aliæ magno emunt concubitus comædorum, soluta fibula — 74 — Qua virilia coercent, ut abstineant à Venere, & vocem conseruent: vide quæ ad Martialis epigr. 81. l. 7. 75 Aliæ citharædum pelliciant ad libidinem, cuius usu raucescit. 76 Ut maritus caste ametur, 77 Citharædus item. 78 Qui in choro tibiis canit. 79 Erige per vicos o nobilis, pulpita, in quibus nuptiarum ludi agantur — 80 — Frondibus & ramis laureis ad celebritatem nuptiarum ornato postes & januam, ut in gremium tuum effundat mœcha uxor liberos ex gladiatore aliquo, citharædo, seu histrione. Ironica permissio satis amara. 81 Nobilis, vel lanista è nobili facte: ut Lentulus cui ex tuis gladiatoribus pariat uxor tot gladiatores. 82 Lecto vel cunis velo coopertis, ad arcendos culices, quod velum conopeum dicitur, à *κώπῳ*, culex. 83 Vultu & imagine referat. 84 Fabricio Vejentoni, de quo Sat. 4. v. 113. nupta Hippia, quod nomen fictum esse vult Nicolaus Loensis: ab *ἵππῳ*, propter libidinem. Scilicet ante omnes furor est insignis equarum. Virg. 3. Georg. 85 Sergium gladiatorem. 86 Insulam Alexandriæ iunctam ponte. 87 Fluvium Ægypti. 88 Propter luxum & molles delicias infamia. 89 Alexandriam à Lago patre Ptolemæi, qui Alexandro in Ægypto & Africa successit, regnatam. 90 Prodigiosam hanc Hippicæ & urbis nostræ libidinem, execrantibus ipsis Ægyptiis lascivis. 91 Civitate Ægypti impurissima. Satyr. 1. v. 26. 92 Hippia, 93 Circenses, quos omni Romanorum conditione maxime in votis & deliciis esse, ubique arguit. Sat. 10. v. 81. Sat. 11. v. 53. 94 Scenicos ludos fuit autem Paris pantomimus Domitiano charus, Juvenali exilii causa. 95 Molli & tenera educatione. 96 Gaudet. Sat. 3. v. 124.

Contempsit pelagus: famam contempserat olim,
Cujus apud molleis minima est jactura 97 cathedras
98 Thyrenos igitur fluctus, 99 lateque sonantem
Pertulit Ionium constanti pectore, quamvis
Mutandam toties esset mare: justa pericli 94
Si ratio est, & honesta timent, pavidoque gelantur
Pectore, nec tremulis possunt insistere plantis,
Fortem animum præstant rebus, quas turpiter audent.
Si jubeat conjux, durum est conscendere navim:
Tunc sentina gravis, tunc summus² vertitur aer.
Qua mæchum sequitur, stomacho valet: illa maritum
Convomit, hac inter nautas & prander, & errat 101
Per puppim, & duos gaudet tractare rudentes.
Qua tamen exarsit forma? qua capta juventa est
Hippia? quid vidit, propter quod 3 Ludia dici
Sustinuit? nam 4 Sergiolus jam 5 radere guttur 105
Caperat, & 6 secto 7 requiem sperare lacerto.
Præterea multa in facie deformia, sicut
Antritus galea, mediisque in naribus ingens
* Gibbus, & æcre nasalum semper stillantis ocelli:
Sed gladiator erat, facit hoc illos 8 Hyacinthos, 110
Hoc pueris, patriaque, hoc prætulit illa sorori,
Atque viro: ferrum est, quod amant: 9 hic Sergius idem
Accepta rade cæpisset Vejento videri.
10 Quid privata domus, quid feceris Hippia, curas?
Respice 11 rivales divorum: Claudius, audi 115
Quæ tulerit: dormire virum cum senserat 12 uxor,
Ausu 13 Palatino 14 tegetem præferre cubili,
Sumere nocturnos meretrix 15 Augusta 16 cucullas,
* Linquebat, comite ancilla non amplius una,
Et 17 nigrum flavo crinem abscondente galero, 120

vel mutilo ex infectis nervis. 7 Rudem & missionem à munere gladiato-
rio. * Catachresis. 8 Formosissimos videri amatos, qualis erat Hyacin-
thus puer Apollini dilectus. 9 Quod si idem Sergius rudem. i. e. gladium
è ligno, Polyb. *ξύλιναν μάχην*. Dionys. *ξύλινον*, bacu-
lum seu virgam signum missionis à gladiatura impetraret, nam & Hippia
deformis visus deideretur, ut prior maritus Vejento. 10 Transito. 11 Im-
peratores, qui divi haberi volunt: vel respice quor & quales adulteros ad-
miserit Messalina rivales Claudii Imp. vide Tac. An. 11. 12 Messalina. 13 Im-
peratorio. 14 Matram, quæ centone cooperta pro lecto erat: alii pro lu-
panari ipso sumunt. 15 Calpurnia, Imperatoria. 16 Ne cognosceretur.
* Cubile imperatoris, Claudii sc. mariti. 17 Meretricio flavo galero seu
galericulo è crine flavo, qui meretricum color est, factitio & adscritio ni-
grum crinem marronalem abscondente, ut publica meretrix videretur: mæ-
chos obrecto capite cucullo per lupanaria nocte vagari solitos notum ex hi-
storiciis. Quin & meretrices obnuptas fuisse non novum. Tertullian. de cultu
seminarum, *Thamar iste*, &c.

97 Formi-
tas, quæ
mollior. ca-
thedra: ve-
statur aut
sedent. Ca-
thedra e-
num pro-
pria est
sella muli-
bris, quæ
discreta à
virili. Lip.
1. Elect.
98 Fluctus
maris inferi
à Tyr-
rheno litore
nominati.
99 Maris
Ionii flu-
tus.
1 Tunc
fundum na-
vis graveo-
lens nause-
am mover.
2 Vertigine
rotatur, &
omnis sur-
sum ver-
sum ferri
videntur.
3 Ludii
amica.
4 Dimin-
tio. Sergius.
5 Barbatus
erat & se-
nior: vide
117. v. in-
tra.
6 Saucio

18 Fre-
quentatum,
vel cali-
dum à Ly-
cisca recens
e: recisa: vel
à centone,
calorem
retinens.
19 Egredia
Lycisca:
quæ inter-
diu eam
habuerat,
quam ad
noctis usum
Medalina
conduxerat
in suam.
20 Ornatis
auro, vel
sindonio
connexo au-
reis anu-
lis sic eti-
am Helio-
gabulus.

ἡμῶς
ἐπὶ τῆς
δύσεως τῷ
ποσειδῶνι
ἱεῖται.
ὡς περ αἱ

Intravit 18 *calidum veteri centone lupanar,*
Et cellam 19 *vacuam, atque suam: tunc nuda papillis*
Constitit 20 *auratis, 21 titulum mentita Lycisca,*
Ostenditque 22 *innum 23 generose Britannice ventrem:*
Excepit blanda intrantes atque ara poposcit. 125
Mox lenone suas jam 24 *dimittente puellas*
Tristis abit: sed quod posuit, tamen ultima cellam
Clausit adhuc ardens rigida tentigine vulva,
Et resutina jacens multorum absorbit istus,
Et lassata viris nondum satiata recessit, 130
25 *Obscurisque genis turpis, fumoque lucerna*
Forda lupanaris tulit ad pulvinar odorem.
26 *Hippomanes, carmenque loquar, coctumque venenum,*
Privignoque datum? 27 *faciunt graviora coacta*
Imperio sexus, minimumque libidine peccant, 135
28 *Optima sed quare Cessennia teste marito?*
29 *Bis quingenta dedit, tanti vocat ille pudicam.*
Nec 30 *Veneris pharetris macer est, aut lampade servet:*
31 *Inde faces ardent, 31 Veniunt à dote sagittæ.*
32 *Libertas emitur: 33 coram licet innuat, atque* 140
Rescribat, 34 *vidua est locuples, qua nupsit avaro.*
* *Cur desiderio Bibula Sertorius ardet!*
Si verum excutias, Facies, non uxor amatur.
Tres ruga subeant, & se cutis arida laxet;
Fiant obscuro dentes, oculique minores: 145

ἐμὴν πόρνην καὶ τὸ σινδώνιον χερσὶς κείνης ἐξηστρημένον διαστειλὼν ἐπὶ
παιδιότατος περὶ σελαιρὸς ὀφθαλμοῦ. Xiphilin. Helicg. nisi forte sindonium
illud intelligatur rectius de velo, quod lupanaribus & cauponis oppandeba-
tur, atque annuli sint illi, per quos velum adducitur & reducitur. *Curtain*
Kings. 21 Præfigens cellæ nomen Lyciscæ, quam se profitebatur: fronti
autem lupanaris præscriptum erat supri precium cum nomine meretricis.
22 Unde tu ortus eras. 23 Fortè ironiè, cuius pater ganeo nescio quis fuerit
ex vago concubitu. 24 Quod sub noctem nedium fit. 25 Et deturpata fa-
ciem fuligine spurcæ lucernæ (prostrabant autem meretrices ad lucernas:
vide Martialis epigrammat. 4. l. K) tulit tetrum lupanaris odorem ad lectum
Imperatoris. 26 Quid dicam de phitris, incantamentis & veneficiis mulierum?
Eit autem Hippomanes caruncula in fronte pulli de partu equæ, vel, quod
sarentis eque d' stillat ab inguine virus. 27 Quod si incitentur odio, ita, vel
aliquo alio affectu malo, cuius imperio facile obsequitur sexus iste, graviora
audent scelera, quam libidinem. 28 Objectio, cui respondet poeta versu
sequente. 29 Mille sestertia. 30 Non sagittis & face amoris ardet, sed
—31— A dote amor ejus. 32 Libertatem agendi quæ velit, doce magna
emit uxor, maritus vero dotem accepit. libertatem vendidit: πέντης τῆς
ἡμετέρας πλῆθειν λαλῶν, ἢ δὲ δόσποναι. ἢ γυμναῖον ἔτι, &c.
Anaxandrides apud Stobæum. 33 Etiam curam mariti licet uxori dotata
innuere mæcho, atque liceris ejus rescribere. 34 Ordo est, locuples, qua
nupsit avaro, e: vidua, id est, sui juris est, & ex suo arbitrio vivit tanquam
vidua. * Objectio altera, cui respondet poeta versu sequenti.

* Collige

* Collige sarcinulas, liget libertus, & exi :
J. m. gravis es nolis, & sepe emungeris, exi
 Ocius, & prospera, 3³ sicco venit altera naso.
 3⁶ Interea 3⁷ calet & regnat poscitque maritum 149
 Pastores, & 3⁸ ovem Canusinam 3⁹ ulmosque Falernas,
 4⁰ Quantulum in hoc ? pueros omnes, 4¹ ergastula tota,
 Quodque domi non est, & habet vicinus, ematur.
 4² Mense quidem bruma, cum jam mercator 4³ lasen
 4⁴ Clausus, & 4⁵ armatis obstat casa candida nautis,
 Grandia 4⁶ tolluntur crystallina, maxima rursus
 4⁷ Myrrhina, deinde 4⁸ adamas notissimus, & Berenices
 In digito sacetus pretiosior, 4⁹ hunc dedit oïm 157
 Barbarus incestu, dedit hunc Agrippa sorori,
 5⁰ Observant ubi festa mero pede sabbata reges,
 Et 5¹ vetus indulget 5² senibus clementia porcis. 160
 * Nullane de tantis gregibus tibi digna videtur ?
 Sit formosa, dicens, dives, facunda ; vetustos
 Porticibus disponat 5³ avos, intactior omni
 Crinibus effusis 5⁴ bellum dirimente Sabina ; 164
 Rara avis in terris, nigroque similima cygno :
 Quis feret uxorem, cui constant omnia ? malo ?
 Malo 5⁵ Venusinam, quam te 5⁶ Cornelia mater
 Gracchorum, si cum magnis virtutibus affers
 Grande 5⁷ supercilium, & 5⁸ numeras in dote triumphos.

* Formula
 à re milita-
 ri translata
 ad divorti-
 um, cujus
 formula :
 Res tuas tibi
 habeo
 res tuas tibi
 agito.
 35 Altera
 uxor ado-
 lescentula
 superveni-
 et.
 36 Quandiu
 autem an-
 nis & for-
 ma foret.
 37 Viget
 & imperat.
 38 E Cam-
 sio in Apu-
 lia oves &
 lanam opti-
 mam.
 39 Vinum,
 vites Fa-
 lernas, quas
 ulmi su-
 stineant.
 40 Hoc pa-
 rum est.

41 Poscit servos omnes ex ergastulis. 42 Decembri quo *βερξο* est *ἡμερα*.
 43 Argonautæ nomen pro quovis mercatore. 44 Domi, propter gelu &
 glaciem. 45 Instructis & accinctis ad navigandum ex imperio uxoris impor-
 tunè obstat casa nive candida nautis. 46 Per mare peruntur vasa crystal-
 lina. 47 Pocula è myrrhâ ; vide Martialis epigramma. 113. lib. 14. & quæ nos ibi.
 48 Preciosissimus lapis, & ille notus ex munere Agrippæ. 49 Quem Agrippa
 rex Judæorum dedit incestu sorori Berenice. 50 In Judæa, ubi nudis pedi-
 bus sacra peragunt : quod Môsi Deus præcepit, ut calceamenta solveret, &c.
 Berenice autem nudipes & capillos raso venit Hierosolymam Deo vota pro
 salute solutura. Joseph. lib. 2. Judici belli. & Egesippus. Hinc forte hujus
 digressionis causa ad mores Judæorum facta Berenices mentio. 51 Ex divino
 instituto & lege, quod animal esset immundum, ungulam findens, non ru-
 minans. Levit. 11. 7. non, ut falso Tacitus 5. historiarum, in memoriam
 dedit, quod ipsos scabies quondam turpaverat (idem etiam mentio Justino
 lib. 36.) cui id animal obnoxium. 52 Senescunt nempe, ut quibus vesci
 Judæis non liceat. * *Procatalepsi*. 53 Imagines majorum cereas, quas in
 porticibus & atrii ordine disponere solebant. 54 Sabine raptæ origo belli,
 eadem utramque aciem intervenientes belli modus & fœderis inter Tatiū m
 & Romulū extitere. 55 Pauperem & ignobilem uxorem ex Appulia.
 56 Scipionis Africani filia, Cornelia Gracchi uxor, Caili & Tiberii Grac-
 chorum mater. 57 Superbiam & fastum, quæ apparent in supercilio. 58 Si
 propter triumphos majorum tuorum non secus ac magna dos esset, mihi im-
 periosa insultes.

59 Tolle
lactationes
de Hanni-
bale, Sy-
phace &
Carthagine
à tuis devi-
tis, & sece-
de.

60 Immo mu-
li-sum in-
solentia,
quandoque
vel in ipso
deos insur-
git, accer-
tisque div-
nam vin-
dictam in
se suosque,
arque hinc
illa Am-
phionis de-
precio
clamantis,
Parce pre-
cor: vide
fibulam. 1.
16. Metam.
Ovid.

61 Apollo
è πῆλξ, aut πῆ-
λξ, aut πῆ-
λξ, aut
exclama-
tione δὲ

59 Tolle tuum precor Hannibalem victumque Syphacem
In castris, & cum tota Carthagine migra. 171

60 Parce precor 61 Paan, & 62 tu depone sagittas,

Nil pueri faciunt, ipsam configite 63 matrem,

64 Amphion clamat: sed Paan contrahit arcum.

Extulit ergo 65 gregem nativum, ipsumque parentem,

Dum sibi nobilior 66 Latina gente videtur, 176

Atque eadem 67 scrofa Niobe fecundior alba.

Qua tanti gravitas? qua forma, 68 ut se tibi semper

Imputet? trujus enim rari, summi que voluptas

Nulla boni, quoties animo corrupta superbo 180

69 Plus 70 aloes, quam mellis habet, quin 71 dedi-

tus autem

Usque adeo est, ut non illam, quam 72 laudibus effert

73 Horreat? inque dies 74 septenis oderit horis? 183

Quadam parva quidem sed non toleranda maritis,

Nam quid rancidius, quam quod se non putat ulla

Formosam, nisi qua 75 de Thysca Gracula facta est?

De 76 Sulmonensi mera 77 Cecropis, 78 omnia Grace,

79 Cum sit turpe magis nostris nescire Latine. 186

Hoc sermone pavent, hoc iram, gaudia, curas,

Hoc cuncta effundunt animi secreta: quid ultra?

Concumbunt Grace, 80 donec tamen ista puellis: 191

Tunc etiam, quam sextus & octogesimus annus

Pulsat, adhuc Grace? non est hic sermo pudicus

In vetula, quoties lascivum intervenit illud,

81 Ζαὴ καὶ Ἰούχι. 82 modo sub lodice relictis

Uteris in turba: 83 quod enim non excitet inguen-

πῆλξ. 62 Diana. 63 Nioben Tantali filiam, uxorem Amphionis. 64 Jovis ex Antiope filius. Thebanus. 65 Quatuordecim numero, filios septeni, co-
ridemque filias: vide Ælium variaz historiarum l. 12. c. 36. 66 Apolline &
Diana Jovis ex Larona filias. 67 Quæ triginta caput fatus enixa. Virg.
Æn. 3. & 8. 68 Ut sciat virtutes aut formam tibi utique objiciat? 69 Paan
habet amaritudinis superbia ejus, quam est dulcedinis ex gravitate morum
& forma. 70 Herbarum amarissimi succi. 71 Tam indulgens & uxori
72 Propter virtutes. 73 Ob superbiam. 74 Majore dici parte, cum quin-
tantum horum ex duodecim amoris supersunt. 75 De Italia Gracula facta
76 Sulmo oppidum Pelignorum. 77 Attica: à Cecrope primo Athenarum
rege. 78 Omnia Grace, filii proferunt. 79 Cum Latinis conveniat magis
Latine: videtur allusisse ad Ciceronis illud in Bruto: Non enim tam præ-
sumptum est scire Latine quam turpe nescire. 80 Tolerabilius in hoc puellis,
vero quam, &c. 81 Mea vita mea anima: vide Mart. epig. 68. l. 10. 82 Ver-
ba hæc, quibus in lascivis complexibus sub lodice & fragulo usa es, in po-
bicum proferis. 83 Cujus libidinem non incendit?

Vox blanda, & nequam? ⁸⁴ digitos habet: * ut ta-
men omnes

Subsident penna, dicas hac mollius ⁸⁵ Oemo

Quamquam & ⁸⁵ Carphophoro, fadies tua computat annos

a Si ⁸⁶ tibi legitimis patram, junctamque tabellis

Non es amaturus, ducendi nulla videtur 201

Causa, nec est quare cenam, & ⁸⁷ mastacea perdis

⁸⁸ Labente officio crudis donanda, ⁸⁹ nec illud,

Quod prima pro nocte datur, cum lance ⁹⁰ beata

⁹¹ Dacicus, & scriptor radiat Germanicus auro. 205

b Si ⁹² tibi simplicitas uxor, deditus uni

Est animus, submitte caput cervice parata

Ferre jugum, nullam invenies, quam parcat amanti.

⁹³ Ardeat ipsa licet, tormentis gaudet amanti,

Et spoliis igitur longe minus utilis illi 210

Uxor, quisquis eris bonus, optandusque maritus.

Nil unquam invita donabis conjuge: vendes

Hac obstante nihil: nihil, hac si nolis, emetur,

Hac dabit affectus, ille excludetur amicus

Jam senior, cujus ⁹⁴ barbam tua janua vidit. 215

⁹⁵ Testandi cum sit lenonibus atque lanistis

Libertas, & juris idem contingat ⁹⁶ arena.

⁹⁷ Non unus tibi ⁹⁸ rivalis dictabitur heres.

⁹⁹ Pone crucem servo: ¹ meruit quo crimine servus

Supplicium? quis testis adest? quis detulit? audi, 220

Nulla unquam de morte hominis cunctatio longa est

3 O demens, ⁴ ita servus homo est? ⁵ nil feceris, esto.

Hoc volo, sic jubeo, sit pro ratione voluntas.

Imperat ergo viro: sed mox ⁶ hac regna relinquit. 224

du'cia musto conspersa quæ sub finem convivis dari in nuptialibus cœnis so-
lita. 88 Discedentibus jam, qui officii nuptialis gratia convenerant, vel,
labente officio stomachi, quia addit crudis donanda. 89 Nec est cur perdis
illud, quod depositæ virginitatis præmium novæ nuptæ à marito prima no-
ctæ datur. 90 Divite. 91 Nummi aurei signati imagine Domitiani, Dacici
& Germanici cognominati ob victorias Dacorum & Germanorum. b Alter-
rum argumenti membrum. 92 Si simpliciter uxoris sis, velisque uxori in omni-
bus moiem gerere. 93 Ipsa licet te redamet, gaudet tamen te torquere mo-
lestiis & spoliare bonis. 94 Primam, quæ ab adolescente te patronum coluit.
Juvenes enim barbam alebant ad ætatis annum xxi. deinceps radebantur.
95 Testamenta condendi. 96 Gladiatoribus. 97 Ex edicto tamen uxoris
cogeris inscribere hæredes & rivalibus tuis non paucos. 98 *Ἀντιγῆς*.
proprie qui eundem rivum habet communem. 99 *Uxor jubeat servum cruci*
adfigere. 1 *Te queris.* 2 Nimis longa potest esse. 3 *At uxor.* 4 In tantum
homo est servus? 5 Esto quod nil admiserit, adfigatur tamen. 6 *His ædes*
cum marito, ubi regnavit imperiosa.

84 Lascivia
verborum
non legatius
incitat
quam ma-
nus palpi-
tio.

* Quod si
omnes ad-
hibueris
vocis inge-
niq; ner-
vos & ar-
tes ad irri-
tandum Ve-
nerem &
ut placeas:
rugoſa ta-
men facies
te annoſam
prodit: vi-
de Martial.
epig. 23.
lib. 6.

85 Mimo
nobilissimo.
a D lemma,
aut amatu-
rus es aut
non: si non
amaturus
es, cur du-
cis? si ama-
turus, miser
eris.

86 Sponsi-
libus tabu-
lis legitime
contractis.
87 Gibaria

7 Sapius
nutendo
terit: vel
præora te-
cerat, &
nova su-
mit flam-
mea, i. e.
velamenta
rubei co'o-
r i, quibus
novæ nu-
pra caput
cooperie-
batur.

8 A secun-
do illo ad
aliud: &
mox ad al-
lum, &
quandoque
revertitur
ad primum
maritum.
9 Quibus
ornari sole-
bant limina
in festivit-
ate nuptiali.
supra v. 80.
10 Nec e-
nisi ultra
octavam si-
cebat illi
nubere,
Non consu-
lum, sed ma-
riorum nu-
mero annis
suos com-
itant, &c.

Seneca 3. de
Beneficiis 16.

11 Quinque annis. 12 Penice sepulcris autem mulierum in-
scribebant ut maritorum nomina. 13 Ad paupertatem redacti ex sumptu &
nequitia uxoris. 14 Mœcho. 15 Adhibitos a marito, qui uxorem suspe-
ctam observent & custodiant. 16 Filia, quæ sana cum sit, agritudinem simu-
let. 17 Medicum. 18 Abjicit a filia tanquam ægra nec sufferre valente.
19 Mæpionem. 20 Quantum facit ex filia adulterii. 21 In foro etiam
causas agunt mulieres. 22 Meretræ, cui Hostilius Mancinus ædificat Curulis
diem dicit, quod ab ea lapide noctu percussus sit. Agellius 4. 14. 23 Plebes.
24 Exordium, atque locutionum argumentorum. 25 Ille tubæ sonitu vocata
nobili. 26 Vide Satyræ 3. v. 103. & 68. hæc autem purpureas & mol-
liores. 27 Ad quem in terra defixum stœmina se exercent tanquam tirones,
ut simulata pugna feriendi, recedendi, veram disciplinam ediscant. Vegeti-
us. 28 Mortuum & exercitationum militarium. 29 Ille tubæ sonitu vocata
nudato corpore in Floralibus discurrat. 30 Ad veram gladiaturam in arena.
31 Cui frontem perficitur galea. 32 Virilia exercitia & arma. 33 Præ-
fœminea: notum est Tyresiam arbitrium super contentione Jovis cum Jano-
ne, Metam. 3.

Permutatque domos, & flammea conterit, 8 inda
Avolat, & spreti repesit vestigia 8 lecti.
Ornatas paulo ante fores, pendentia linquit
9 Vela domus, & adhuc 9 virides in limine ramos.
Sic crescit numerus, sic fiunt 10 octo mariti, 229
11 Quinq; per autumnos: 12 titulo res digna sepulchri.
Desperanda tibi salva concordia socru:
Illa docet spoliis 13 nudi gaudere mariti:
Ista docet missu a 14 corruptore tabellis,
Nil rude, nil simplex retribere: decipit illa
15 Custodes, aut cre domat, tunc 16 corpore sano 235
Advocat 17 Archigenem, 18 onerosaque pallia jactat.
Abditus interea latet, & secretus adulter
Impatiensque mora pavet, & 19 præputia ducit,
Scilicet expectas, ut tradat mater honestos, 239
Aut alios mores, quam quos habet? 20 utile porro
Filiolam turpi vetula producere tarpem.
21 Nulla fere causa est, in qua non fœmina litem
Moverit, accusat 21 Manilia si rea non est.
Componunt ipsa per se formantque 22 libellos,
24 Principium atq; locos 23 Censo dictare parata. 245
25 Endromidas Tyrias, & sœmineum 26 ceroma
Quis nescit? aut quis non vidit vulnera 27 pali,
Quem curat assiduus sudibus, scutoque laceffit,
Atque omnes implet 28 numeros? dignissima prorsus
29 Floralis matrona tuba: nisi si quid in illo 250
Pectore plus agit, 30 veraque paratur arena.
Quem præstare potest mulier 31 galeata pudorem,
Quæ fugit a sexu, 32 vires amat? hæc tamen ipsa
Vir nollet fieri: nam 33 quantula nostra voluptas?

34 Quale decus rerum, si conjugis actio fiat : 255

Baltheus, & 35 manica, & 36 crista : 37 crurisq; sinistri
Dimidium tegmen : vel si 38 diversa movebit
Prælia, 39 tu felix ocreas vendente puella.

40 Ha sunt, qua tenui sudant in 41 cyclade, 42 quarum
Delicias & panniculus bombycinus urit. 260

Aspice, quo fremitu monstratos perferat ictus,
Et quanto galea curvetur pondere, 43 quanta
Poplitibus sedeat, 44 quam denso fascia libro,
Et ride 45 scaphium positis, cum sumitur, armis.

Dicite vos 46 neptes Lepidi, cæcive Metelli, : 65

Gurgitis aut Fabii, qua 47 Ludia sumpserit unquam
Hos habitus? quando ad palum gemat uxor 48 Affli?

Semper habet lites alteraque iurgia lectus,
In quo nupta jacet : minimum dormitur in illo.

Tunc gravis illo viro, tunc 49 orba tigride pejor, 270
Cum simulat gemitus occulti conscia facti,

Aut odit 50 pueros, aut fletu pellice plorat

51 Uteribus semper lacrymis, semperque paratis

52 In statione sua, atque 53 expectantibus illam,
Quo jubeat manare modo : tu credis amorem. 275

Tu tibi tunc 54 curruca places ; fletumque labellis

55 Exforbes, qua scripta, & quas lecture tabellas,

Si tibi 56 zelotypa relegantur scrinia mæcha.

Sed 57 jacet in servis complexibus, aut equitis, dic,

Dic aliquem sodes, dic 58 Quintiliane colorem. 280

59 Hæremus : 60 dic ipsa : 61 olim convenerat, inquit,

Ut faceres tu quod velles, nec non ego possem

Indulgere mihi : clames licet, 62 & mare cælo 283

Confundas : 63 homo sum : 64 nihil est audacius illis

vendat. Ironice. 40 Et tamen hæc sunt, quæ — 41 Levi & tenuissimo vela-

mento rotundo. 42 Quarum delicatum corpus gravant vestes bombycinæ.

43 Dum genus flectit reclinato corpore ad evitandos ictus. 44 Quam

denso volumine replicetur illi succincta fascia. 45 Mæcha. 46 Matronæ

nobis I finis oriundæ viris, Lepido, Metello cæco : ad v. 139. Sat. 3. & Fa-

bii Gurgite cognominato à devorato patrimonio. 47 Uxor Lud. alicujus.

48 Gladiatoris. 49 Orba catullis, qua nullum animal trucidat : vide

quæ ad 18. epigr. Martialis. l. 1. Spectac. 50 Mariti, vel servos insectatur.

51 Abundantibus. 52 Metaphora à militib. 53 Quasi signum ab illa datum.

54 Ut avis illa cuculi ova pro suis fovet, ita tu suppositos & alienos liberos

pro suis alens, &c. 55 Dum ipsam osculatus consolaris. 56 Quæ adulterii

ibi male concia, scelus suum ut regit, te suspitione pellicis vexat. 57 Si

deprehensa sit. 58 Dic o oratorum disertissime colo em aliquem vel ratio-

nem ad defensionem vel excusationem sceleris. 59 Non habeo, inquit orator,

quo possim excusare. 60 D. c. ipsa, inquit maritus vel Poeta. 61 Verba uxo-

ris. 62 Omnia : vide Sat. 2. v. 25. quod Lucianus dicit, τὴν γὰρ τὸν ἀγο-

ρὸν ἔνομασαν ὁ δὲ τὴν Prometh. o. 63 Mulier nata sum, inquit illa, cui per

seculi imbecillitatem errare in proclivi est. 64 Hæc Porta. C 3 De-

34 Quall
erit mun-
dus & or-
natus muli-
ebris, si ve-
nalis expo-
natur gra-
vis armatu-
ra illius
tanquam
Samnitris
gladiato-
ris.

35 Gant-
letti.

36 Galea-
rum pinna.

37 Proten-
debant e-
nim mili-
tes sin-

strum pe-
dem in

pugna

quem ad-

versus ho-

stium ictus

ferro tege-

bant.

38 Recitari-
orum, mir-

millorum

& varia ge-

nera pug-

na.

36 O te fe-

licem cujus

uor cru-

rum arma-

turas ha-

bet, quas

65 E de-
 presso cri-
 mine ma-
 jor pro-
 rumpit ma-
 litiæ & im-
 pudentia.
 66 Que tan-
 dem causa
 est proci-
 gise hujus
 nequitia,
 otium scilicet
 opulenti-
 a & luxus.
 67 Tra-
 stando la-
 nam Thu-
 scam.
 68 Bella
 præ fori-
 bus, hostis
 in Italia.
 69 In excu-
 bitis ad per-
 tam Colli-
 nam, cum
 Annibal
 tertio ab
 urbe lapide
 castra po-
 suisset.
 70 Nos or-
 bis victores
 vicit luxu-
 ria.
 71 Ex 2-
 munda pau-
 peritate, victoriis nostri & rerum affluentia. 72 Ad septem istos (alii 11
 legunt, non tamen ex hujus loci scopo) Romæ colles fluxere de icia Sybari-
 carum, populi in ea Italiae parte, quæ magna Græcia dicta est, omni de-
 liciarum genere effeminati. 73 Luxuria Græci, Asiatica. Miletos enim
 civitas est in Ionia & Caria, in Asia minori, & Rhodos Insula in mari
 Carpathio Cariae adiacens. 74 Mollicies & ebrietas Tarentinorum, qui coro-
 nati & unguentis madidi porabant: est autem Tarentum civitas Calabriae.
 75 Metonymia est. 76 Corruerunt prisce temporis frugalitatem & pu-
 dicitiam. 77 Ab eff. 78 Libidini addita ebrietas, libidinosa & ebria
 mulier. 79 Oris: fellatrices notat. 80 Quæ Venus ebria. 81 Ad Venerem
 instigantia, ut omnia conchylia. 82 Vina unguentis miscentur, eo invalescente
 luxuria, & odorem prodigium ex utraque corporis parte captaient. Si soli-
 at si Martial. 14. l. 110. epig. 83 Poculo capaci. 84 Circumvivi vide-
 tur: quod sic ubi libidi spiritus è ventriculo copiose ad cerebrum ascen-
 dunt. 85 Ubi oculorum nervis potu distentis & debilitatis distrahuntur radii.
 86 Τοῦ χάριτος λειχίστης & μολέσσης λειψιάδος. 87 Μύχευς,
 88 ἡλιμερὰ κηκλίσματα. 89 Dea pudicitiae. Emphatice cujus aram
 v. l. p. dic. sine cultam fuisse oportuit. 90 Concumbunt. 91 Urina per ve-
 fica & naturæ meatus prorumpent, tanquam per siphonas, id est, fistulas
 seu uor. 92 Ἀρά, mortis, & οὐκ ἔστιν ἀνδρὶς ὄντων. 53 N. tu qui-
 dem, sed luna schē.

S A T Y R A VI.

59

Inde domos abeunt : 94 tu calcas 95 luce reuerſa
 Coniugis 96 urinam magnos 97 uisurus amicos.
 98 Nota bona ſecreta dea, cum tibia 99 limboſ
 Incitat, & cornu pariter uinoque feruntur 315
 Attonita, crinemque rotant 1 ululante Priapo
 2 Manades, o quantus tunc illis mentibus ardor
 Concubitus ! qua uox ſaltante libidine, quantus
 Ille 3 meri ueteris per crura madentia torrens !
 4 Lenonum ancillas poſita 5 Lanſella 6 corona 320
 Proocat, 7 & tollit pendentis pramia coxa.
 8 Ipſa 9 Medullina friſtum criſſantis 10 adorat,
 11 Pa'mam inter dominas uirtus natalibus aquat.
 Nil tibi per ludum ſimulabitur, omnia ſient
 Ad uerum, quibus incendi jam frigidus aro 325
 12 Laomedoniades, & 13 Neſtoris 14 hernia poſſit.
 Tunc priuigo mora impatiens, tunc 15 ſamina ſimplex,
 Et pariter toto 16 repetitus clamor ab antro,
 17 Jam fas eſt, admitte uiros, dormitat adulter.
 Illa iubet ſumpto iuuenuxi properare 18 cucullo : 330
 Si nihil eſt, ſeruis incurritur : abſtuleris ſpem
 Seruorum ? ueniet conſuctus aquarius : hic ſi
 Quaritur, & deſunt homines : mora nulla per ipſam,
 Quo minus impoſito clunem ſubmittat aſello. 334
 Atque utinam ritus ueteres, & 19 publica ſaltem
 Hiſ intacta malis agerentur ſacra : ſed omnes
 Noverunt 20 Mauri atq; Indi, 21 qua pſaltia penem
 Majorem, quam ſint duo Caſaris 22 Anticatores,

94 O ma-
 rite.
 95 Mane
 proximo.
 96 In Pla-
 tea Pſdi-
 citia dea
 ſparſam.
 97 ſaluta-
 turus pa-
 tronos.
 98 Et no-
 uimus
 quam ſagi-
 tioſa ſint
 ſecreta Bo-
 nae deae de
 qua in Sat.
 2. v. 85.
 99 Ad ſal-
 tandum. et.
 ad libidi-
 nem, ut
 Perſius
 Sat. 1. Cum
 carmina
 lumbum In-
 rrant.
 1 Non mi-
 nore ſcele-
 rum rabie
 in hiſ quaſi
 Priapae ſe-
 runtur,
 quam Bac-
 chi ſacer-
 dotes in

Bacchanalibus. Alii legunt, ululantique Priapi Manades. i. e. haec non minore
 ululatu inclamant Priapum quam illa Bacchae Manades Bacchum. 2 Furore
 percitae Bacchae i. e. furere. 3 Ouph en tu: mēdus xj pō dē
 tū dēpēdōtū, uinēmū. 4 Publicae meretrices & prostitutas. 5 Ma-
 trona. 6 Premio certaminis nefandi propoſito. Reſpicit ſorte certamen
 & palmarum Medallinae, de qua uide Plin. hiſt. l. 10. c. 3.—7—Vineatque
 laſciuae, in umbratili & muliebri hac κλυοπαλλῃ. 8 Mox & ipſa Lan-
 ſella. 9 Matrona, quae Val. Claudio nupſit. 10 Γυῶξ ὀππλινμῆν ῥι-
 ces, λειπῶν. 11 Et libidinis victoria aequatur nobilitati generis. 12 Pri-
 amus filius Laomedontis jam ſenior. 13 Grandaeuus & hernioſus Neſtor.
 14 Ceſe ſeu rames ubi in teſtina humor aliquis, uel onentum in ſerorum
 deciderit. 15 Non ſufficit umbratilis opera κλυοπαλλῃ; uisum uere deſiderat.
 16 Ab onciibus mulieribus. 17 Jam o janitrix, liceat uiris ingredi ad ſacra
 haec Bonae deae. 18 Ne cognoſcatur. 19 Γυναικῶν a pro ſalute publica
 nuncupata. 20 Remotiſſimi iuxta ſole Occidente & Oriente degentes. 21 P. Glo-
 dius ſub ſpecie & habitu pſaltiae ad conſuprandam Pompeiam Caſaris
 uxorem ingreſſus eſt ades Caſaris, in quibus perigebantur ſacra Bonae deae,
 maribus non aduocata. 22 Libri duo quos Caſar ſcripſit contra Catonem
 utiſentem, quem Cicero libenter laudauerat, cum uero complicati eſſent in
 modum cylindri, aſſimilat eos poeta peni.

25 Llar,

D. J. JUVENALIS

23 In ædes
Prætoris,
in quibus
celebraban-
tur sacra
Bonæ deæ.
24 Mascu-
lus mor.
25 Mascu-
lus Seneca
epi. 97. Ita
subnotis en-
tra consue-
tum viri,
ut pistoris
quoque nas-
culorum ani-
malium con-
regantur.
26 Olim
neuo reli-
gionem ur-
ut simpli-
cem con-
tere
ausus est.
27 Vas li-
gneum, vel
ut aliis
placet, ficti-
le à Numa
in sacris ad-
hibuit.
Plin. l. 35.
c. 12. Vi-
de Junij
animadver-
sorum. l. 2.
c. 10.

28 Fictiles
ex angula è monte Vaticano.

29 Marchi, Clodij similes. 30 Uxorem con-
tine; egerce domi clausam, atque adhibitis custodibus. 31 Custodibus.
32 Neque jam mulieres pauperes minus sunt libidine quam divites, ne-
que impensis parcunt magis. 33 Nudi: periphrasis mulieris ignobilis & pau-
peris. 34 Procerorum ex Syria leuiciorum; periphrasis mulieris nobilis &
divitis. 35 Circenses & theatrales. 36 Ambitiosa paupertas. 37 Tan-
quam ellecta. 38 Pulchram vel flavicomam. 39 Ultima; nec tibi quic-
quam reliqui facit. 40 Nulla tamen pudore paupertatis inhibitor, ne
reprehendatur & derideatur ab aliis, si cultus & sumptus ultra fortunæ
sua modum vela pandat; sed non est pudica & honesta, uti decet paupe-
rem. 41 Paupertas. 42 De cultu & victu solliciti sibi prospiciunt. 43 Formica
magistra & exemplo providentiæ & laboris. 44 At femina prodiga non
consulit rei familiari tuenti. 45 Ex mortuo consumptoque redivivus renas-
citur. 46 Ad imprægnandum impotentes: coeant enim, sed nihil emit-
tunt. Scalig. Exercitatione 175. Sic Aërius l. 6. ol τῆς λαοφάνου ποτὲ καὶ
c. ὑπὸ τῆς ἐπιτομῆς. Et Polybius: πρὸς τῆς λαοφάνου μὴ καὶ
ἀπὸ τῆς ὁλῆς ὅς τις ἀδυνάτης, καὶ ἀπὸ τῆς ὁλῆς. Vide & Basilium de vera
vulginitate. Aphrodisium problemati. l. 4. & Martialis epigram. 67. l. 6.

Osenla

23 Illuc, 24 testiculi sibi conscius unde fugit mus,
Intulerit: ubi velari pictura iubetur, 340
Quæcunque 25 alterius sexus imitatur figuram est.
Et 26 quis tunc hominum contemptor numinis? aut quis
27 Sympuvium videre Numa, nigrumque catinum,
Et 28 Vaticano fragiles de monte patellas 344
Ausus erat? sed nunc ad quas non 29 Clodius aras?
Audio quid veteres olim moneatis amici:
30 Pone seram, cohibe: sed quis custodiet ipsos
Custodes? cauta est, & ab 31 illis incipit uxor.
Jamque eadem summis pariter, minimisque, 32 libido est,
Nec melior, 33 pedibus silicem quæ conterit atrum,
Quam quæ 34 longorum vehitur cervice Syrorum. 351
Ut spectet 35 ludus, conducit 36 Ogulnia vestem,
Conducit comites, sellam, cervical, 37 amicas,
Nutricem, & 38 flavam, cui det mandata puellam.
Hæc tamen argenti superest quodcumque paterni, 355
Levibus athletis ac vasa 39 novissima donat.
Multis res angusta domi est: 40 sed nulla pudorem
Paupertatis habet, nec se meretur all illum
Quem dedit 41 hæc posuitque modum: tamen uti-
le quid sit.
Prospiciunt aliquando viri, 42 frigusque famemque
43 Formica tandem quidam expavere magistra.
44 Prodiga non sentit pereuntem formica censuram;
At velut exhausta 45 redivivus pillulet arca. 363
Nummus, & è pleno semper tollatur acervo,
Non unquam reputat, quanti sibi gaudia constant.
Sunt quas eunuchi 46 imbelles, ac 47 molliæ semper

Oscula delectent, & 47 desperatio barba,
 Et quod 48 abortivo non est opus; illa voluptas
 Summa tamen, quod jam calida & matura iuventa
 49 Inguina traduntur medicis jam 50 pectine nigro.
 Ergo expectatos, ac iussos 51 crescere primum 371
 Testiculos, postquam coeperunt esse bilibres,
 52 Tonforis damno tantum rapit 53 Heliodorus.
 54 Conspicuis longe, cunctisque notabilis intrat
 Balnea, nec dubie 55 custodem vitis, & horti 375
 Provocat à domina factus spado: dormiat ille
 Cum 56 domina: sed tu 57 jam durū Posthume, jamq;
 Tondendum eunuchō 58 Bromium committere noli
 Si gaudet cantu: nullius 59 fibula durat
 60 Vocem vendentis pratoribus: 61 organa semper 380
 In manibus 62 densi radiant testudine tota
 Sardonyches, 63 crispo 64 numerantur pectine chorda,
 Quo tener 65 Hedymeles operā dedit, hunc tenet, hoc se
 Solatur, 66 gratoque indulget basia plectro 384
 Quadam de numero 67 Lamiarum, ac nominis alii
 Cum 68 farre & vino 69 lanum, Vestamque rogabat,
 An 70 Capitolinam deberet 71 Pollio 72 quercum
 Sperare, & fidibus promittere: quid faceret plus
 Egrotante viro? medicis quid 73 tristibus erga
 Filiolum stetit ante aram, nec turpe putavit 390
 Pro 74 cithara 75 velare caput, 76 dictataque verba
 Proxulit (ut mos est) & aperta 77 palluit agna.
 Dic mihi nunc quaeso, 78 dic antiquissime divum.

47 Eunuchorum, qui imberbes & laeves sunt inopia caloris, qui pilos creat.
 48 Potione abortum faciente.
 49 Testes traduntur evellendi chirurgis, quorum opus prius ad medicos pertinebat.
 50 Crine pubescente.
 51 Ad justam magnitudinem, priusquam evellantur.
 52 Cui eunuchi imberbes nihil lucri asserunt.
 53 Chirurgus.
 54 Et ille spado conspicuus

longe. 55 Priapum. 56 Tua & Urfsi uxore, potius quam concubino, quem
 τὸν τοῦ αὐτοῦ ἐπορεύοντος διαπύλλευσ. Jos. Scal. in Catullum vult tradere ca-
 mabo significare iuvē & εἶναι. i. e. castrare: quasi dicat, Noli itaque tu &
 Posthume castrare catamitum jam grandiosem: ne forte uxori tuae usui sit.
 57 Pubescentem & grandem concubinum tuum, pectine jam duro exoletur,
 nec diutius habendum inter comatos. 58 Puerum delicatum & comatum
 instar Bacchi in: onsi, qui Bromius dicitur. 59 Supra v. 73. 60 Citharedi à
 pratore ludos edente ad canendum conducti. 61 Instrumenta musica. 62 Gem-
 maz copiose ornant testudinem: vel digiti annulis & gemmis radiantes pul-
 sant testudinem. 63 Plectro è calamo vel pilis crispatis. 64 Percutuntur.
 65 Citharedus. 66 In gratiam prioris domini. 67 Nobilium. Lamia
 suam familiā originem duxit à Lamo Formiarum rege & conditore. 68 Sa-
 crifico. 69 Vetera & prima Romanorum numina. 70 In certamine musico
 à Domitiano inter alia Jovi Capitolino instituto. 71 Citharedus & amasius
 suus. 72 Coronam è quercu, quod primum erat victoribus in quinquen-
 nali certamine triplici, musico, equestri, gymnico, à Domitiano in honorem
 Jovis Capitolini instituto: vide Martia epigr. 54. l. 4. a. 73 Ut pote
 de peratibus. 74 Ipso citharedo. 75 Rem divinam facere & vota nuncu-
 pare, quod ex instituto veteri faciebant velati. 76 A sacerdote verbus
 preunte. 77 Sublimia & dubia an votis exia agna feliciter responderent.
 78 Regnabat enim in Italia ante Saturnum, quem regno pulsum hospitio
 recepit.

Respon-

79 Dum
multum
diuque stat
deos conu-
lens, san-
guine cras-
so & me-
lancholico
in pedum
venas dela-
bente fiet
varicosus.

8 Aphor.

21.

80 Palda-
mento in-
dutus, quod
militaris
imperator-
ia vestis
est.

81 Invere-
cunde, im-
pudenter.

82 Exertis
ē sinu.

83 Scythia
Asiaticae
populi.

84 Exitium
porten-
dentem :
mutantem
regna come-
tem. Lucan.

85 Roma-
no nomini
inverso.

86 Ipsa fin-
git spargit-
que rumo-
rem.

87 Arme-
niae majo-
ris fluvium
inundasse.

88 Terrae
motu, &
hiatu.

89 Pauperes vicini. 90 Ne quod crudelius in eos statuat. 91 Dominum
la rancia canis. 92 Vasa ampla. 93 Sartina & instrumentum bementoria.
Metaphora a militia. 94 Ambitioso strepitu servis molesta, vel, exercitio ad
sudorem excitandus. 95 Plumbum, quoniam in balneo agitabant qui sudare
volebant. 96 Pudendo. 97 Crepitum concavae manus inter nugandum
illis edere, vel obscenius quid poppyina. 98 A sudore, & balneo.
99 Vas vinarium amplum. 1 impietur, vel praeberetur. 2 Unum & alterum
exhaurit ientarium, ut vomitu ventriculum lavet & appetitum provocet:
vide Martialis. ep. 79. l. 6. 3 Vomitu, quo abluat & purgat stomachum.

Respondes his Jane pater? magna oia carlo.
Non est, (ut video) non est, quod agatur apud vos,
Hac de comedis te consulit, illa tragadum
Commendare volet, 79 varicosus fiet aruspex.

Sed cantet potius, quam totam pervolet urbem
Audax, & catus posset quam ferre virorum,
Cumque 80 paludatis ducibus praesente marito
Ipsa loqui 81 recta facie, 82 strictisque mamillis,
Hac eadem novit quid toto fiat in orbe,

Quid 83 Seres, quid Thraciae agant, secreta noverca
Et pueri: quis amet, quis decipiatur adulter,
Dicet quis viduam pregnantem fecerit, & quo 405
Mense, quibus verbis concumbat quaque, modis quot.

84 Instantem regi 85 Armenio, Parthoque cometen
Prima videt: famam, rumoresque illa recentes
Excipit ad portas, quosdam 86 facit, 87 isse Niphaten
In populos, magnoque illic cuncta arva teneri 410
Diluvio; 88 nutare urbes, subsidere terras,
Quocumque in trivio, cuicumque est obvia narrat.

Nec tamen id vitium magis intolerabile, quam quid
89 Vicinos humiles rapere, & concidere loris
90 Exorata solet: nam si latratibus alti 415

Rumpuntur somni: Fustes huc ocius, inquit,
Adferre, atque illis 91 dominum jubet ante feriri,
Deinde canem: gravis occursum teterrima vulsu
Balnea nocte subit: 92 conchas & 93 castra moveri
Nocte jubet, 94 magno gaudet sudare tumultu. 420
Cum lassata gravi ceciderunt brachia 95 massa,
Callidus & 96 crista digitos impressit aliptes,
Ac summum domina femur 97 exclamare coegit.

Conviva miseri interea somnoque fameque 424
Urgentur: tandem illa venit 98 rubicundula, totum
99 Oenophorum sitiens, plena quod 1 tenditur urna
Admotum pedibus, de quo 2 sextarius alter
Ducitur ante cibum ravidam facinus oroxim,
Dum redit, & terram 3 loto ferit intestino:

90 Ne quod crudelius in eos statuat. 91 Dominum
la rancia canis. 92 Vasa ampla. 93 Sartina & instrumentum bementoria.
Metaphora a militia. 94 Ambitioso strepitu servis molesta, vel, exercitio ad
sudorem excitandus. 95 Plumbum, quoniam in balneo agitabant qui sudare
volebant. 96 Pudendo. 97 Crepitum concavae manus inter nugandum
illis edere, vel obscenius quid poppyina. 98 A sudore, & balneo.
99 Vas vinarium amplum. 1 impietur, vel praeberetur. 2 Unum & alterum
exhaurit ientarium, ut vomitu ventriculum lavet & appetitum provocet:
vide Martialis. ep. 79. l. 6. 3 Vomitu, quo abluat & purgat stomachum.

4 Marmoribus ⁵ rivi properant, aut lata ⁶ Falerno 430

7 Pelvis olet, nam sic ⁸ tanquam alta in dolia longus
Deciderit serpens, bibit, & vomit: ergo maritus
Nauseat, atque ⁹ oculis bilem substringit opertis.

Ille tamen gravior, quæ cum discumbere cepit,
Laudat Virgilium, ¹⁰ peritura ignoscit Elisa, 435

Committit vates, & comparat inde Maronem,
Atque alia parte in trutina suspendit Homerum,
Cedunt grammatici, vincuntur rhetores, omnis
Turba tacet, nec caudidicus, nec præco loquatur,
Altera nec mulier: verborum tanta cadit vis, 440

¹¹ Tot pariter pelves, & tintinnabula dicas

Pulsari: jam nemo ¹² tubas atque æra fatiget,
Una ¹³ laboranti poterit succurrere luna.

¹⁴ Imponit finem sapiens & rebus honestis.

Nam quæ docta nimis cupit & facunda videri: 445

¹⁵ Crure tenus medio tunicas succingere debet,

¹⁶ Cadere Sylvano porcum, ¹⁷ quadrante lavari.

Non habeat matrona, tibi quæ junctarecumbit,

¹⁸ Dicendi genus, aut ¹⁹ curtum sermone ²⁰ rotato

Torqueat ²¹ eulhymema, nec historias sciat omnes, 450

* Sed quædam ex libris, & non intelligat: odi

Hanc ego, quæ repetit voluitque ²² Palamonis artem,

Servata semper lege, & ratione loquendi,

Ignosque mihi tenet ²³ antiquaria versus,

²⁴ Nec curanda viris ²⁵ Opica castigat amica 455

Verba: ²⁶ solæcismum liceat fecisse marito.

Nil non permittit mulier sibi, turpe putat nil,

est. 12 Nil opus est turbarum & pelvium crepitu, quo credit superstitionis
vulgus succurri posse lunæ laboranti: vide quæ ad Senecæ Hippolyt.
v. 789. 13 Eclipsim patienti. 14 Etiam philosophatur, & de summo bo-
no statuit. 15 Sumat hunc oratoris vel Peripatetici habitum. 16 Non Ce-
teri ut mulier, sed tanquam vir Sylvano, vel Epicuream profusa cadere
Sylvano porcum. 17 Aut Stoica quadrante lavari. Horat. Sat. 3. l. 1. Dum
it quadrante lavatum, &c. 18 Rhetoricum. 19 Cui altera propositio desit.
20 Succincto, conversione concluso: quod Cicero versus, Aristoteles

οὐκ ἐπιεικής appellat vel, circulari. 21 Argumentum Dialecticum al-
teram partem animo concipiens, unde & nomen habet: hic pro universa
Dialectica ponitur, quasi dicat: nec habeat uxor tua Dialecticam. * Ne-
que ullum verbum faciat per se utile. Neque ulla lingua sciat loqui nisi Attica.
Kant. Aferria. 4. 22 Grammaticum: fuit autem Rhemnius Palamon
Grammaticus cum excellentissimus tum arrogantissimus. Fab. Quintiliani
præceptor. 23 Antiquitatum: vel, veterum Poetarum, & mihi inaudito-
rum versus tenens: vel, antiquæ locutionis investigatrix & Critica. 24 Non
adeo solite vel ipsis viris observanda & castiganda. 25 Barbare loquen-
tis vide Sat. 3. v. 207. 26 Nec maritum viciose verba componentem cor-
ripit, vide epigrammate 20. l. 11. Martialis.

4 Per pavi-
mentum
marmo-
reum.

5 Vomitur.

6 Quod

hauiserat, ut

revomeret.

7 In quam

evomuit.

8 Non se-

cus ac ser-

pens, qui

natura vini

avidissi-

mus. Plin.

l. 10. c. 72.

si in doli-

um cecide-

rit, bibit &

vomit, vo-

mit & bi-

bit.

9 Ut com-

pefcas vo-

mitum, vel

indignatio-

nem.

10 Ut qui

non sine

causa, vel

quæ ex a-

moris im-

patientia

sibi mor-

tem consi-

verit.

11 In tan-

tum sonora

27 Monile
è smarag-
dis.

28 Insaures
uniones o-
valem for-
mam ha-
bentes.

29 Incru-
statione
panis lacte
asinino ma-
cerari. Sat.
2. v. 107.

30 Unguen-
ta fragran-
tia à Pop-
pæ Nero-
nis uxore
inventæ.

31 His cos-
meticis.

32 Ut mœ-
chis place-
at.

33 Unguen-
ta ex foliis
nardi, &
aliis foliis
odoris.
Plin. l. 13.
c. 1.

34 Ex solis
æstu, ut qui
Æquinocti-
ali propio-
res sunt: ut
contra pin-
guedo à
frigore &
humore.

35 Incru-
stamenta
cosmetica.

36 Asinino, quod teneram, erugatam & candidam reddit conservatque cu-
tem. 37 Ut Poppæ, quæ in exilium missa æfinas L. secum duxit in hunc
mundum. Dio in Nerone, & Plin. c. 14. l. 12. 38 Regiones Aquiloni subja-
centes polo Arctico vicinas. 39 Cindidi panis è siliagine, faba aut oryza
cocti, maceratique lacte asinino ad cosmetice & faciem emendandam.
40 Ancus, quæ pensa librat & dissipat. 41 Ornatrices ponunt tunicas ad
pennis. 42 Servus leuicarius è Liburnis. 43 Domini scilicet. 44 Franguntur
in hujus vertice vel dorso Virgæ è ferula. 45 Ut strenue servos flagellent.
46 Et interim quasi per otium. 47 Accipit rationes diei transactæ. * Libri
in quibus singulorum dierum rationes scribebantur. Alii legunt diei. 48 Ex-
amine & judicio. 49 Administrat & gubernat. xdei, vel gubernatio hujus
domus non mitior est quam Sculæ aula crudelissimi tyranni infamis.

Cum 27 virides gemmas collo circumdedit; &
cum

Auribus extensis magnos commisit 28 elenchos.
Intolerabilius nihil est, quam fœmina dives.

Interea fœda aspectu, ridendaque multo 461

29 Pane tumet facies, aut pinguis 30 Poppæana
Spirat, & 31 hinc miseri viscantur labra mariti.

Ad machum veniet lota cute, quando videri 464

Vult formosa domi? 32 mœchis 33 foliata parantur.

His emitur quidquid 34 graciles huc mittitis Indi.

Tandem aperit vultum, & 35 telluria prima reponit.

Incipit agnoscere: atque 36 illo lacte fovetur,

Propter quod 37 secum comites educit asellus,

Exul 38 Hyperboreum si dimittatur ad axem. 470

Sed qua mutatis inducitur atque fovetur

Tot medicaminibus, coctaque siliaginis offas

Accipit & madida; facies dicatur, an ulcus?

Est opera pretium penitus cognoscere toto

Quid faciant agentique die: si nocte maritus 475

Aversus jacuit, periit 40 libraria, ponant

41 Cosmeta tunicas, tarde venisse 42 Liburnus

Dicitur, & pennis 43 alieni pendere somni

Cogitur: 44 hic frangit ferulas, rubet ille flagellis,

Hic scutica: sunt quæ 45 tortoribus annua præsent, 460

Verberat, atque 46 obiter faciem linit, audit amicas.

Aut latum picta vestis considerat aurum,

Et cadens 47 longi religit transacta. * diurni,

Et cadit, donec lassus cadentibus, Exi,

Intonat horrendum, jam 48 cognitione peracta, 485

49 Præfectura domo Sicula non mitior aula.

Nam si constituit, solitoque decentius optat

Ornari, & properat, jamque expectatur in hortis,

Aut apud ⁵⁰ Iſiaca potius ſacraria lena:

Componit ⁵¹ crinem laceratis ipſa capillis,

⁵² Nuda humeros ⁵³ Pſecas infelix, nudisque mamillis.

⁵⁴ Alſior hic quare cincinnus? taurica punit

Continuo flexi crimen, facinusque capilli.

Quid Pſecas amiſiſſi? quamnam eſt hic culpa puella,

⁵⁶ Si tibi diſplicuit naſus tuus? ⁵⁷ altera larum ⁴⁵ 5

Extendit, petſicue comas, & volvit in orbem.

⁵⁸ Eſt in conſilio maſtrona, admotaque ⁵⁹ lanis

⁶⁰ Emerita qua ceſſat acu: ſententia prima

Huius erit; poſt hanc atate atque arte minores

ſenſebunt: tanquam fama diſcrimen agatur ⁵⁰⁰

Aut anima: Tanti eſt quærendi cura decoris.

Tat premit ⁶¹ ordinibus, tot adhuc ⁶² compagibus altum

⁶³ Edificat caput: ⁶⁴ Andromachen à fronte videbis:

Poſt minor eſt: aliam credas: ⁶⁵ cedo, ſi breve parvi

Sortita eſt lateris ſpaciũ, breviorque videtur ⁵⁰⁵

Virgine ⁶⁶ Pygmaa nullis adjuſta ⁶⁷ cothurnis:

Eſt levis ereſta conſurgit ad uſcula planta.

Nulla viri cura interea, nec mentio fiat

⁶⁸ Damnorum, vivit tanquam vicina marito,

Hoc ſolo propior, quod amicos conjugis odit, ⁵¹⁰

Et ſervos, ⁶⁹ gravis eſt rationibus. Ecce ſurentis

⁷⁰ Bellona, matriſque deũ ⁷¹ chorũ intrat, & ⁷² ingens

⁷³ Semivir, ⁷⁴ obſceno facies reverenda minori,

Mollia qui rupta ⁷⁵ ſecuit genitalia teſta ⁵¹⁴

Jampridem cui ⁷⁶ rauca cohors, cui ⁷⁷ tympana cedunt

ad compositionem crinium. ⁵⁴ Inquit domina. ⁵⁵ Scutica ex taurino corio, vel pene pœnas exigit male compositi crinis unius, perinde ac crimen ingens facinusque fuisset. Martialis 2. 66. ⁵⁶ Si deformis sit naſus tuus. ⁵⁷ Ancilla altera crinem à sinistra parte componit. ⁵⁸ Convocatur ad conſilium formæ atque ornatus. *Dic Chryſis, nunquid indecens?* Petronius. ⁵⁹ Lanificio. ⁶⁰ Quæ hebeti, inquit interpretes, per annos oculorum acie à ſuendo ceſſat. Ego de tua crinali dictum ceſſo, cujus hanc peritam olimque exercitam acceſſit in conſilium. ⁶¹ Fasciis & tiaris, ut alſior videatur. *Ceſſe procul apice frontis honores, ſuggeſtumque coma.* Pap. in 1. Sylvarum. ⁶² *Κατασκευαστὴς καὶ οὐκ ὀρθολογιστής.* ⁶³ Proceram, qualis fuit Andromache Hecſtoris uxor, à fronte, à tergo minor multo videtur. ⁶⁴ Quidni alia jam videatur? vel has illi tiaras indulge, ut naturam arte corrigat aut ſuppleat. ⁶⁵ De Pygmeis quis non aud vit? qui Indiæ montium incolæ cubiti longitudinem non excedunt. ⁶⁶ Altis calcoamentis ſubere ſuſſertis ſublevatiſque. Hiſp. *Caplines.* ⁶⁷ Quæ vir ejus hinc ſuſtinet. ⁶⁸ Per ſuos ſumptus. ⁶⁹ De his Satyr. 2. v. 111. ⁷⁰ Sacerdotum. ⁷¹ Corpore, vel, veneratione & exiſtimatione. ⁷² Antines, cui exſecti ſunt teſtes. ⁷³ Reverendus quod minori ſit pene. ⁷⁴ Satyr. 2. v. 116. ⁷⁵ Cantus vel, quod ennuſchis ut & ſceminis ex frigore ſuperflui humoris abundantia arteriam aſperam craſſiorem reddens, vocis meatum anguſtat. ⁷⁶ Sacerdotes minores tympana pulſantes.

⁵⁰ Porticum vel templum Iſidis, in quo adulterorum & mœchorum conventus & colloquia fiebant de adulteriis.

Multas illa facit, quod fuit ipſa Jo. vi. Ovid.

⁵¹ Domina, ipſa capillos lacerata à domina.

⁵² Ad verbera, ſiquid peccet.

⁵³ Ancillæ nomen ſumprum

ex Ovidio, qui ita Diana crinaticem nominat: ſorte à

κρίνα, ornatrices enim aquæ

pauculum irrorabant

77 Persis & Trojanis in usu Inſula, cujus lobi ſub mento conſueſcuntur.

78 Qui in Septembri ſans febrēs & morbos generat.

79 Ova enim expiationibus, luſtrationibusque adhibentur, ac præcipue in ſacris Iſidis.

80 Veſtes coloris ſiccz reſz, vel cujuſmodi eſt in autumnalibus variis frondibus.

81 Mala totius anni.

82 Perſius Sat. 2. Niberino in gurgite mergis, &c.

83 Superſtitioſum, ſuperſtitio enim ex inſcitia & timore. 84 Campum Martium, quem, cum prius Tarquini Superbi ager fuiſſet, Brutus Marti conſecravir. 85 Rependo, II. Caſaub. ad Suetonium in Auguſto accipit hunc locum pro nudipedalium ſuperſtitione. *Huc pede matronam nudo deſcendere vidit.* Ovid. 6. Faſt. 86 Si per ſacerdotem vel ſomnium iuſſerit Iſis, dea Ægyptia ex candida vacca Io facta. 87 Ex Meroë inſula Nili ſub zona torrida, quam deſcribit Heliodor. l. 10. 88 Quæ vicina eſt ovili extruſto in Martio campo in memoriam Romuli & Remi, qui ibi pecora paſcebant. Sunt qui de ſeptis intelligunt, in quibus claudubatur populus ad ſuffragia: de his vide quæ ad Martial. epigr. 14. l. 2. c. 89 Iſidis in ſomnis jubentur. 90 *Epiphonema* Ironicon. 91 Sacerdotum Iſidis veſtes lineæ indutorum. 92 Capite raſo in Iſidis ſacris. 93 Cum planctu Apim bovem quærentes. Diodorus Siculus l. 4. 94 Creduli populi. 95 Antiſtes ſuſtinem perſonam Anubidis, qui filius fuit Oſiridis, & quod canem geſtaret armarum inſignia, ab Ægyptiis in ſpecie canis colebatur. Diodorus Siculus ibidem. 96 Antiſtes. 97 Proprie, ſtragulo. Leſto intra novem ſacros dies violato. 98 Ac ſi veniam indulgens, capite annuiſſe viſa eſt: vel, iratz ſimilis caput moviſſe (ut Sat. 2. v. 130.) draconis effigies in Iſidis templo, de qua vide Diodor. Sicul. & Macrobi. l. 1. Saturn. 20. c. 99 Conceptæ preces. 1 Anſere & popano, id eſt, placenta Iſidem colere, & veſci ſacerdotes ſolebant. Herodot. l. 2. 2 Deus ille, qui Anubis, verſ. 534.

Plebeia, & 77 Phrygia veſtitur bucca tiara, Grande ſonat, metuique jubet Septembris, & 78 *Auſtri Adventum, niſi ſe centum luſtraveris* 79 ovis, Et 80 xerampelinas veteres donaveris ipſi; Ut quicquid ſubiti & magni diſcriminis iſtat 520 In tunicas eat, & 81 totum ſemel expiet annum. Hybernium fracta glacie deſcendet in annem, 82 Ter matutino Tiberi mergetur, & ipſus Vorticitus 83 rimidum caput abſtinet: inde 84 Superbi Totum regis agrum, nuda ac tremebunda 85 cruentis Erepet genibus, 86 ſi candida juiſſeris Io, 526 Ibit ad Ægypti ſinem, calidaſque peritas 87 A Meroe portabit aquas, ut ſpargat in ade Iſidis, 88 anticio qua proxima ſurgit ovili; Credit enim 89 ipſius domina ſe voce moneri 530 90 En animam & mentem, cum qua di nocte loquantur. Ergo hic præcipuum, ſuramumque meretur honorem, Qui grege 91 linigero circumdatus, & grege 92 calvo 93 Plangentis populi currit 94 deſiſor 95 Anubis, 535 Ille petit veniam, quoties non abſtinet uxor Concubita, ſacris obſervandiſque diebus: Magnaque debetur violato pœna 97 cadurco. Et 98 moviſſe caput viſa eſt argentea ſerpens. Illius lacryma 99 meditatæque murmura præſtant, Ut veniam culpæ non abnuat, 1 anſere magno 540 Scilicet, & tenui popano corruptus 2 Oſiris,

* Cum dedit ille locum ; ³ cophino, fœnoque relicto,
 Arcanam Judæa tremens ⁴ mendicat in aurem,
 Interpres legum ⁵ Solymarum, & magna sacerdos
⁶ Arboris, ac summi fida internuncia cœli. 545
 Implet & illa manum, sed parcius are minuto,
 Quali acumque volens Judæi somnia vendunt.
⁷ Spondet amatorem tenerum, vel divitis orbi
 Testamentum ingens, ⁸ calida ⁹ pulmone columba
 Tractato, Armenius, vel ¹⁰ Commagenus aruspex.
 Pectora pullorum rimatur, & exta catelli, 551
 Interdum & pueri faciet quod ¹¹ deferat ipse,
¹² Chaldeis sed major erit fiducia : quicquid
 Dixerit astrologus : credent à fronte relatum
¹³ Ammonis, quoniam ¹⁴ Delphis oracula cessant,
 Et genus humanum damnat ¹⁵ caligo futuri. 556
 Præcipuus tamen est horum, qui sapius ¹⁶ exul.
 Cujus amicitia, ¹⁷ conducendaque ¹⁸ tabella
¹⁹ Magnus civis obit, & formidatus Othoni.
 Inde fides arti ; sonuit si dextera ²⁰ ferro, 560
 Lavaque, si longo castrorum in carcere mansit.
²¹ Nemo Mathematicus genium indemnatus habebit,
 Sed qui pene perit, ²² cui vix in ²³ Cyclada mitti

* Ubi abiit
 sacerdos
 Iſidis.
 3 Nicol. de
 Lyra ad il-
 lud in Di-
 vidis Pl. 8.
 ai παρρε-
 αυτῷ ἐν
 τῷ κορίνθῳ
 ἐδὲ λαι-
 σταν, CO-
 phinum &
 fœnum ē
 Judæis usq;
 portata nou-
 tem refert
 ad tenuita-
 tem Judæi-
 cæ supelle-
 ctilis, quam
 ex instituto
 factum su-
 spicatur, ut
 hæc cir-
 cumferrent
 usque mo-
 nimenta
 dura ser-

vicinis in Ægypto, ubi fœces & stercora ē civitatibus cophino exportare co-
 gebantur, arque paleas, fœnum & stipulas colligere ad lateres conficiendos.
 An forte in memoriam famis, quam tolerabant in obsidione ? ubi fœni veteri
 laceramenta victui habebantur, ut refert Josephus lib. 7. bell. Judaic.
 c. 7. 4 Insurrat aliquid de sua religione, simulque opem petit, sed teste,
 ne in periculum adducat matronas Romanas, quibus damnosum foret Judæi-
 cam prosteri religionem. vide Martial. epigr. 54. lib. 7. 5 Judaicarum ab
 Hierosolymis. 6 In nemore Aricino vicitans, & alludit ad Dodoneas sacer-
 dotes, quæ responsa sub quercu reddebant : vide quæ ad Sen. Medeam v. 349.
 7 Ordo est, Armenius & Com. ar. spondet, &c. 8 Recens casæ. 9 Inspe-
 ctis extis. 10 Ex Orientali Syriæ parte. 11 Accuset. 12 Astrologis Baby-
 loniis & Syris. 13 Jovis, ab ἀμμος, id est, arena : in arenosis enim Afri-
 cæ desertis templum illi à Baccho conditum est propter fontem ex arriere
 conspecto inventum : vel Hammonis ab ἡμν solarium, simulachrum Jo-
 vis in sublimi extructum. 14 Oppido Phocidis, templo, & oraculo Apol-
 linis insigni, quod tamen oraculum defecit, ut & reliqua adventu Christi,
 vide Plutarchum de defectu oraculorum. 15 Ignoratio. 16 Supple fuit, ut
 ille Se' cucus Mathematicus, qui cum Othonem olim superstitem fure Ne-
 roni spondidisset, tunc ultro imperium quoque promissit illi. Suetonius O-
 thone 4. 17 Magna mercede & precio emenda, ab Othone, cui victoriam
 spondebat, vel alio. 18 Quæ judicii ex cœli constitutione est notata.
 19 Sergius Galba. 20 Manicis & catenis ferreis vincit. 21 Nemo credi-
 tur genium & animum præcium habere, qui non fuerit damnatus. 22 Impe-
 rato exilio ut effugeret præsentem mortem. 23 Insulam ē Cycladibus ali-
 quam in exilium,

24 Revoca-
ri ex illa
ex illi in-
sula, Cycladum una
in mari

Ægeo,
25 Uxor
tua futuro-
rum cogni-
tionis stu-
diosæ, ut il-
la Tarqui-
nii Prisci
uxor, con-
sulit Ma-
thematico:
de morte
matris tuæ,
quam idæ-
ro labo-
rantem spe-
raverat,
jamdudum
exulisse:
& tamen
prius de
tua, quam
super om-
nia expe-
cti.

* Ironice.
26 Frigidi
& ficci, ma-
lesci.

27 In quo

signo vel qua domo gaudeat ascendens: quos planetas habeat amicos.
28 Undas & pellucas ceu pingua succina. 29 Libellum suppurantem
astrorum per singulos dies constitutionem. 30 Una cum marito. 31 Calcula-
tionibus. 32 Nobilis Mathematici tempore Tiberii, cujus peritiam quo-
modo expertus fuerit Tiberius in ocio apud Rhodum vide quæ Suetonius
in Tiberio c. 14. Tacitus annalium 6. Dio. 55. lib. 33 Nativitatis themate.
34 Insignis Astrologus Ægyptius. 35 Pauperula. 36 In circo maximo,
ubi plurimi erant sortilegi & divinatores. v. 589. 37 Phrygiognomoni seu
metoposcopo, qui proficitur hominum mores, naturas & futuros etiam
eventus ex vultu ac fronte peroscere & prævidere, præbebit frontem, ut
&—38— Chiromanti, qui divinat è lineis & incisuris manuum, præbebit
manum. 39 Ex manus contestatione: vel osculum ex collisii labiis sonans:
al. concubitus. 40 Astrologus & Philosophus Indus, Gymnosophista,
Brachmanes: nam supra de Phrygiis sacerdotibus dixerat, neque illi ista
curabant aut norant. 41 Hetruscus fulgurum conditor & expiator. Persi.
Sat. 2. vers. 26. 42 Vilissimi homines & αἰσῆτοι, ut ludii, astrologi, con-
jectores, fanatici, in Circo morabantur. Plebei vates in circo sedent, & in
aggere Tarquini Superbi, qui est ad Circum. Sat. 3. v. 65. Horatius itaque
appellat *Pallacem Circum*: de his Ennius: Non vicant baraspives, non de circo
astrologos, &c. Et Cicero pro Milone: In Circo maximo, &c. 43 Syra mu-
lier vel meretrix aurea gestans monilia.

Contigit, & 24 parva tandem caruisse Scripho.

Consulit iſterica lento de ſunere matris, 565

25 Ante tamen de te Tanaquil tua, quando ſororem
Efferat, & patruos: an ſu victurus adulter

Post ipſam: * quid enim majus dare numina poſſunt?

Hac tamen ignorat quid ſidas triſte minetur

26 Saturni, 27 quo lata Venus ſe proſerat aſtro, 570

Qui menſis damno, qua denurtempora lucro.

Illic occuſus etiam vitare memento,

In cujus manibus, ceu pingua ſuccina 28 triſas

Cernis 29 ephemeridas; qua nullum conſulit, & jam

Conſulitur: qua caſtra viro, patriamque petente, 575

Non ibit 30 pariter, 31 numeris revocata 32 Tirafia.

Ad primum lapidem veſtari cum placet, hora

Sumitur ex libro, ſi prurit friſtus ocelli

Angulus, inſpecta 33 geneſi collyria poſcit.

Ægra licet jaceat, capiendone nulla videtur 580

Aptior hora cibo, niſi quam dederis 34 Petofiſis.

Si 25 mediocriſ erit, 36 ſpatium luſtrabit utrumque

Metarum, & ſortes ducet, 37 frontemque 38 manumque,

Præbebit vati crebrum 39 poppiſſima roganti. 584

Divitibus reſponſa dabit 40 Pleryx augur, & inde

Conductus dabit aſtrorum mundiſque peritus,

Atque aliquis ſenior, 41 qui publica fulgura condit.

42 Plebejum in Circo poſitum eſt, & in aggere fatum:

43 Qua nudis longum oſtendis cervicibus aurum. 589

Consulit ante 44 Phalar, delphinorumque columnas,
An saga vendenti nudat 45 caupone relicto.

46 Ha tamen & partus subeunt discrimen, & omnes
Nutricis tolerant fortuna urgente labores:

Sed jacet 47 aurato vix ulla puerpera lecto. 594

Tantum 48 artes hujus, tantum medicamina possunt,
Qua steriles facit, atq; 49 homines in ventre necandos,
Conducit. 50 Gaude infelix, atque ipse bibendum

Porrige 51 quidquid erit: nam si 52 distendere vellet,

Et 53 vexare uterum pueris salientibus, 54 esses
Æthiopis fortasse pater: mox 55 decolor hares. 600

Impleret tabulas 56 nunquam tibi mane videndus.

Transco suppositos, & 57 gaudia vota que sape

58 Ad spurcos decepta lacus, atque 59 inde petitos
Pontifices, 60 Salios, 61 Scaurorum nomina 62 falso

Corpore laturos: stat fortuna improba noctu 605

Arridens 63 nudis infantibus: hos fovet omnes,

Involuitque sinu, domibus tunc porrigit albis,

Secretumque sibi 64 mimum parat: hos amat, his se
Ingerit, atque suos videns producit alumnos. 609

Hic magicos adfert 65 cantus, hic 66 Thessala vendit

67 Philtra, quibus valeant 68 mentem vexare mariti,

69 Ex solea pulsare nates: quod desipis, inde est,

Inde animi caligo, & magna oblivio rerum,

Quas modo gessisti: tamen hoc tolerabile, si non

Et furere incipias, ut 70 avunculus ille Neronis, 615

Cui totam 71 tremuli frontem Casonia pulli
Insudit: qua non faciet, quod principis uxor?

72 Ardebant cuncta, & fracta compage ruebant.

nam cum servo Æthiopo. 55 Niger, vel fuscus: mulare: ex patre Æthiopo
& matre Romana scriberetur tibi hæres distante uxore: supra. v. 218.
56 Utpote malum omen, & inauspicatum. 57 Patrum, de nobis & suppo-
sitis tanquam suis. 58 Lacum Velabrensem, quo exponebantur spurii.
59 Clam à matribus, quæ nigros suos ex Æthiopicis servis foetus ejecerunt,
& à lacu Velabrensi petendos, curarunt expositos aliarum foeminarum spu-
rios afferri, quos maritis pro suis obrudant. 60 Martis sacerdotes.
61 Nobilium. 62 Supposito. 63 Expositis nudis. 64 Ludum & varium
jocum ex his suppositis. 65 Incantamenta. 66 Thessalia olim veneficis,
& magicis famosa. 67 Potiones amatoriarum. 68 Dementes reddere. 69 Pro
sua libidine trahere. Perf. Sat. 5. v. 149. 70 Caligula, qui ab uxore Cælia
creditur potionatus amatoria quidem medicamento, sed quod in furorem converterit.
Suetonius Calig. cap. 50. idem refert Josephus Antiquit. l. 19. 71 Carun-
culam è fronte recens nati pulli equini, id est, hippomanes: supra v. 134.
72 Caligula furoris igne ardebant, ruebantque pedum rei humana, quarum
habenas tenuit Romanorum Imperator, non secus ac nutarent cælestes res,
Jove in furorem verso.

44 Sortile-
gos & divi-
natores,
qui in Cir-
co ante

Phalar, id
est, turres
lignas, &
delphino-
rum colum-
nas versa-
bantur.

45 Priore
marito de-
serto vel
mortuo.

46 Pauper-
culæ.

47 Diviti
& nobili,
ipsa dives.

Hypallage.

48 Venen-
cæ.

49 Conce-
ptos iam &
formatos.

50 Marite.
Scoplice.

51 Quid-
quid erit
potionis

abortionis
facientis.

52 Gravida
fieri.

53 Parere.

54 Ex a-
dultério
conjugis

73 Quo ve-
neno su-
tulit Clau-
dium Im-
peratorem.

74 Relatum
enim inter
deos, rur-
sus à diis
detrusum
esse ad in-
feros joca-
tur Seneca

δοκολο-
κουντάος
Claudii
Cæf.

* Erat e-
nim Clau-
dus tre-
mulo capi-
te, spuman-
te rictu,
humanti-
bus nari-
bus, &c.
Sueton.
Claud. c.
30.

75 Hæc au-
tem potio
& philtum
Cælonis
Caligulam
in furiosam
crudelita-
tem impu-
lit. Exqui-
situm ali-

quod veneni genus placebat, quod turbaret mentem & mortem differret. Ta-
citus 12. Ann. 76 Si tantum mali ex uno hippomane, quantum ex una ve-
nifica? 77 Prægustet. 78 Ipsa mater, quæ ut gratificetur secundo marito,
veneno non raro tollit filios ex priore marito, ut ad illum rem integram
deferat: infra de Pontia. 79 Alumnus vel tutor Syracusanus: παῖς πῆλ' ὅς
pater. 80 Aliquis fortasse arguat nos hæc fingere, &c. mox: Utinam qui-
dem fingeremus, neque vera nimis essent, quæ memoro. 81 Tragicam li-
centiam & argumenta ficta. 82 Poëtarum Satyricorum. 83 Poëtico in-
finiti furore canimus Tragica. 84 Italia montibus, i. e. Romæ. Rutuli
vero populi Latii. 85 Publii Patroni filia, Vecti Bolani uxor, quæ duos
ex Bolano filios veneno suffulit, ut adultero nuberet. Mart. epig. 34. lib. 2.
Idque professæ est formula fatentium reorum. Quæ eadem & inscriptio
epitaphiis solennis. * Inquit Poeta. 86 In tuos sava ut viperæ, è quibus
fœmina marem, nati matrem enecant. 87 Respondet Pontia. Imo septem
interfecissem, si mihi septem fuissent, ut secundo gratificarer marito.
* Poeta verba. 88 Medea, quæ liberos suos in odium Jasonis dilaniavit.
89 Quæ Ityn filium coctum Terco apposuit. 90 Ut noſtre.

Non aliter, quam si fecisset Juno maritum

Insanum: minus ergo nocens erit Agrippina

73 Boletus: siquidem unius præcordia pressit

Ille senis, * tremulumque caput 74 descendere jussit

In cælum, & * longam manantia labra salivam.

75 Hac possit ferrum atque ignes, hac potio torquet,

Hac lacerat mistos equitum cum sanguine patres, 625

78 Tanti partus equæ: quanti una venefica constat?

Oderunt natos de pellice: nemo refugnat,

Nemo vetat: jam jam privignum occidere fas est.

Vos ego pupilli, moneo, quibus amplior est res,

Custodite animas, & nulli credite mensa,

Livida materno fervent adipata veneno.

77 Mordeat ante aliquis, quicquid porrexerit illa

78 Qua peperit, timidus prægustet popula 79 pappas.

80 Fingimus hæc altum Satyra sumente 81 coctur-

Scilicet, & sinem egressi legemque 82 priorum, (num

Grande Sophocleo carmen 83 bacchamur hiatu 636

Montibus ignotum 84 Rutulis, cæloque Latino.

Nos utinam vani! sed clamat 85 Pontia, Feci,

Confiteor, puerisque meis aconita paravi,

Qua deprensa patent, facinus tamen ipsa peregi. 640

* Tunc duos una 86 savissima vipera cœna?

Tunc duos? 87 septem, si septem forte fuissent.

* Credamus Tragicis quicquid de 88 Colchide torva

Dicitur, & 89 Progne: nil contra conor, & illa

Grandia monstra suis audebant temporibus: sed 645

90 Non propter nummos, minor admiratio summis

Debetur monstris, quoties facit ira nocentem

Hunc sexum, & 9¹ rabie jecur incendente servatur
Præcipites, ut saxa jugis abrupta, quibus mons
Subtrahitur, clivoque latus pendente recedit. 650

Illam ego non tulerim, quæ 9² computat, & sce-
lus ingens

11 Sana facit: 9⁴ spectant 9⁵ subeuntem fata mariti

Alcestim, & 9⁶ similis si permutatio detur,

Morte viri cupiant animam servare catella. 654

Occurrent multa tibi 9⁷ Belides, atque 9⁸ Eriphyla,

Mane 9⁹ Clytemnestram nullus non vicus habebit,

Hoc tantum refert, quod 1 Tyndaris illa bipennam

1 Insulsam, & fatuam lava dextraque tenebat;

At nunc ros agitur tenui pulmone 3 rubeta:

4 Sed tamen & ferro, 5 si prægustaret Atrides 660

Pontica 6 ter victi cantus medicamina regis.

non ex vindicta, affectu aut infirmitate. 94 In theatralibus ludis repræ-
sentatam, 95 Mariti Admeti vitam sua morte redimentem. 96 Sed his
si similis daretur permutatio & optio, redimerent vitam catellæ morte viri.
97 Similes Danaï filiabus L. quæ uno excepto maritos interfecere. 98 Cu-
jusmodi fuit Eriphyla, quæ vatem Amphiorum maritum monili à Polynice
corrupta prodidit. 99 Similem Clytemnestræ, quæ ut Ægisto adultero
frueretur, maritum Agamemnona à bello Trojano redeuntem bipenni occi-
dit. 1 Clytemnestra Tyndari filia. 2 Non artificiosam cadem, quale no-
strarum venenum. 3 Sat. I. v. 70. 4 Et paratæ tamen etiam ferro rem
decernere. 5 Si maritus se præmuniret antidoto, quali usus est Mithrida-
tes rex Ponti. 6 A Sylla, Lucullo, Pompeio.

91 Quoties
furore amo-
ris vel ira
aguntur
præcipites
non leviori
ruina, quam
prærupta &
ruinam mi-
niantia iun-
ga monti-
um subdu-
cto clivo
seu radicis
parte.

92 Delibe-
rat modo
v. 647.
93 Prudens,
mentis
compos:

S A T Y R A VII.

Ad Telefinum poetam, Cæsarem quidem studia &
artes respicere, cæterum apud alios Romanos
Poëtarum, Historicorum, Causidicorum, Rhetor-
um, & Grammaticorum studia & labores pro
levi & vili esse.

ET spes, & ratio studiorum in 1 Cæsare tantum:
solus enim 2 tristes hac tempestate Camænas
Respexit, cum jam celebres notique poeta
3 Balneolum Gabiis, Roma conducere furnos
Tentarent, nec sordum alii, nec turpe putarent
Pracones fieri, cum 4 desertis Aganippes

Musas. Vide vitam Juvenalis. 1 Neglectos & inopes poetas. 2 Inopia
sua & poetas neglectu coacti, Romæ & in aliis oppidis Italiciæ conferrent se
ad sordidas artes, ut ex balneatoria & furnaria victum sibi quærerent.
4 Missis studiis in remotis solitudinibus juxta Aganippen fontem Bæoticiæ à
Cadino inventum & Musis sacrum.

1 Trajano
alii Nervæ,
alii Domi-
tiano qui
cætera vi-
ciosius, fave-
bat tamen
literis, fo-
vebatque

Vallibus

3 Divkum,
vel atria
Licinia in
foro, quo
convenire
prætores,
& ubi au-
dienties fieri
solebant.
6 Poeta.
Clibis cul-
tor.

7 Tui do-
cti poetæ,
qui musæ
Pieria col-
lis.

8 Præco-
nis, illius
temporis.

9 Trage-
diam de
Halcyone,
Ceycis ux-
ore, à malo
poeta Bac-
cho scrip-
tam. Alias
Alcibom

Pæci:
tabulam
vide 4.

Met. Ovid.
10 Trage-
diam de
Thebarum

regibus, La-
jō, Oedi-
po, &c.

11 Trage-
diam de
Tereo,

Froge, Philomela, &c. 12 Mali Poetæ. 13 Servi ex Asia ducti jam equi-
tes Romani facti, sed levis fidei. 14 Equites è servis Cappadocibus, qui
Armenia sunt contermini. 15 Equites è servis Bithynis in Asia minore juxta
Pontum. 16 Gallogræcia seu Galatia: vide Lucii Flor. 2. l. 11. cap.
17 Poema alterum de Ioniis. 18 Honorem lauri, & gloriam poematis sui
degustavit: vel, Pochi institutus, & sacer Apollinis vates factus momordi
laurum, quæ manducata numine insare credebatur. *Δαγμπερ* *ἰαυρ* *πορ*
καλ *ἐν* *ἀλαμῶν* *ὄρεα*, Lycophron. *Ritual: verbum & in sacris solenne
19 Imperatoris liberalitas & favor. 20 Vide Persii Sat. 3. 10. vel Vitelliani.
21 Carminibus. 22 Ad incendium. 23 Vulcano igni. 24 Poeta, ad quem
hanc Satyræ scribit. 25 Blattis & tineis escam mitte. 26 Carmina, quæ de
bellis elucubrasti. 27 Corona ex hederis, victorum poetarum præmio, &
—28—Statua in Bibliothecam Apollinis recipienda, referente macien-
tiam ex intensione studij contractam. Vide Persii prologi vers. 5. 29 Pæ-
nem. 30 Quæ poterat impendi mercaturæ & nauticæ —31— Militiæ.
—32—Agriculturæ.

Vallibus esuriens migraret in ⁵ atria ⁶ Clio,
Nam si ⁷ Pieria quadrans tibi nullus in arca
Ostendatur, ames nomen victumque ⁸ Machera,
Et vendas potius, commissa quod auctio vendis ¹⁰
Stantibus, anopherum, tripodes, armaria, cristas,
⁹ Halcyonem Bacchi, ¹³ Thebas, & ¹¹ Terea ¹² Fausti:
Hoc satius, quam si dicas sub iudice, Vidi,
Quod non vidisti: faciant ¹³ equites Asiæ,
Quamquam & ¹⁴ Cappadoces faciant, equitesque ¹⁵ Bi-
thyni, ¹⁵

¹⁶ Altera quos nudo traduxit ¹⁶ Gallia tælo.

Nemo tamen studiis indignum ferre laborem

Cogetur posthac, nectis quicunque ¹⁷ canoris

Eloquium vocale modis, ¹⁸ laurumque momordis,

* Hoc agite o juvenes, circumspicis, & stimulaturos, ²⁰

Materiamque sibi ¹⁹ Ducis indulgentia quarit.

Si qua aliunde putas verum expectanda tuarum

Præsidia, atque ideo ²⁰ croceam membrana tabella

²¹ Impletur, ²² lignorum aliquid posce ocyus, & qua

Componis, dona ²³ Veneris ²⁴ Telephæ marito: ²⁵

Aut claudes, & positos ²⁵ tinea peritunde libellos.

Frangere miser calamos, ²⁶ vigilataque prælia dele,

Qui facis in parva sublimia carmina cella,

Ut dignus venias ²⁷ hederis, & imagine ²⁸ mactæ.

Spes nulla ulterior: didicit jam dives avarus ³⁰

Tantum admirari, tantum laudare disertus,

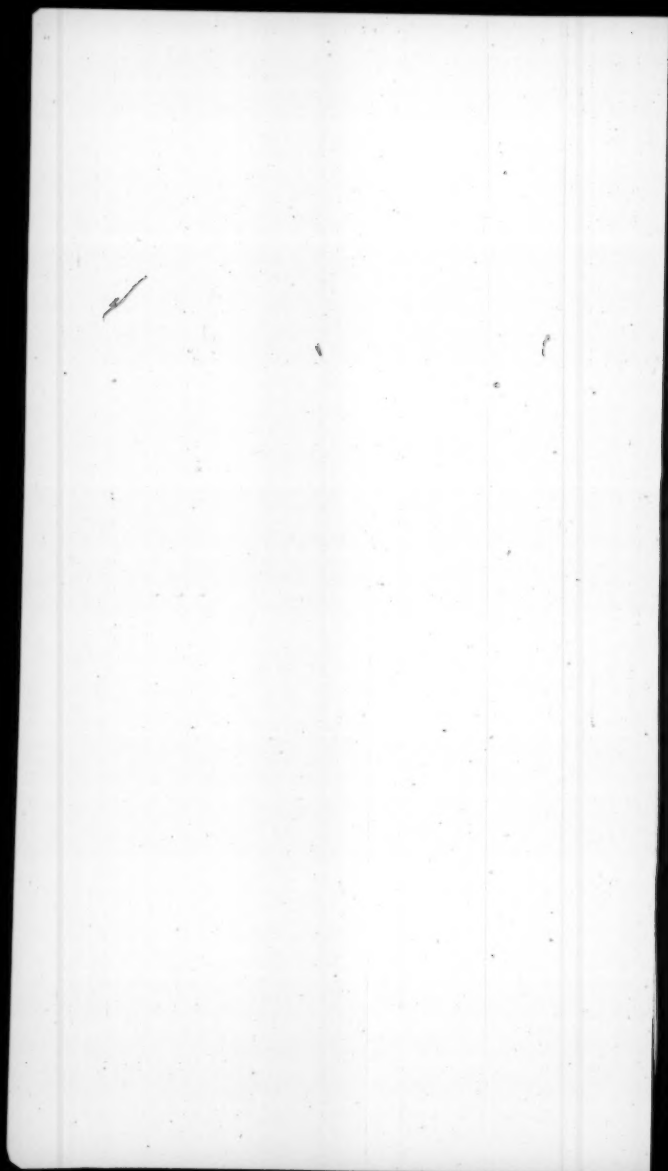
Ut pueri ²⁹ Junonis: sed defluit ætas

Et ³⁰ pelagi patiens, & ³¹ cassidis, atque ³² ligo-
nis:

Tædia tunc subeunt animos, tunc seque suamque

16 Gallia tælo. 17 canoris. 18 laurumque momordis. 19 Ducis indulgentia quarit. 20 croceam membrana tabella. 21 Impletur. 22 lignorum aliquid posce ocyus. 23 Veneris. 24 Telephæ marito. 25 tinea peritunde libellos. 26 vigilataque prælia dele. 27 hederis. 28 mactæ. 29 Junonis. 30 pelagi patiens. 31 cassidis. 32 ligo-
nis. Tædia tunc subeunt animos, tunc seque suamque

0
1
2
3
4
5
6
7
8
9
10
11
12
13
14
15
16
17
18
19
20
21
22
23
24
25
26
27
28
29
30
31
32
33
34
35
36
37
38
39
40
41
42
43
44
45
46
47
48
49
50
51
52
53
54
55
56
57
58
59
60
61
62
63
64
65
66
67
68
69
70
71
72
73
74
75
76
77
78
79
80
81
82
83
84
85
86
87
88
89
90
91
92
93
94
95
96
97
98
99

33 Terpsichorem odit 34 facunda & nuda senectus.

Accipe nunc artes, ne quid tibi conferat iste 36

Quem colis: & 35 Musarum & Apollinis ade relicta,

Ipse facit versus, atque uni 36 cedit Homero.

37 Propter mille annos: at si dulcedine fama

Succensus recites, 38 Maculonus commodus ades, 40

Ac longe ferrata domus servire jubetur,

In qua sollicitas imitatur 39 janua portas.

Scit dare liberos extrema in parte sedentes

Ordinis, & magnas 41 comitum disponere voces.

Nemo dabit 41 regum, 42 quanti subsellia consent, 45

Et qua conducto pendunt 43 anabathra tigiis,

Quaque 44 reportandis posita est 45 orchestra cathedris.

Nos tamen hoc agimus, tenuisque in pulvere sulcos

Ducimus, & 46 litus tenui versamus aratro.

Nam si discedas, laqueo tenet 47 ambitiosi 50

Consuetudo mali, tenet insanabile multos

Scribendi caccethes, & ægro in corde senescit.

Sed vatem egregium, cui non sit publica vena,

Qui 48 nihil expositum soleat 49 deducere 50 nec qui

Communi feriat carmen triviale moneta, 55

* Hunc qualem nequeo monstrare, & sentio tantum

Anxietate carens animus facit, 51 omnis acerbi

Impatiens, 52 cupidus sylvarum, 53 aptusque bibendis

Fontibus 54 Aonidum: neque enim cantare sub antro

55 Pierio, 56 thyrsuve potest contingere 57 sana 60

33 Stodias

poetæ

34 Ipsi jam

senes in-

opesque, ut

ut docti.

35 Poetis

ipsis, vel

doctorum

censura, qui

in æde Mu-

sarum &

Apollinis

de carn i-

nibus judi-

cabant, vel,

nullo mu-

sarum in-

stitutu, sed

invita Mi-

nerwa car-

mina ag-

gressus.

36 Putat se

cedere.

37 Neque

hoc pro-

pter inge-

niū, sed

annos,

quod Ho-

merus an-

tiquior sit

illo.

38 Dives

quispiam.

39 Ferrata, instar portarum civitatis obsidæ. 40 Clientum, qui tibi ap-
plauderant. 41 D. vitum. 42 Precium conductorum subselliorum graduum,
orchestra. 43 Scalas & gradus per quos ad pulpita ascenditur. 44 Quippe
quæ conductæ referunt. Nam & domum mutat, & auditorium extruit, &
subsellia conducit. Dialog. de Oratoribus. 45 Tabularum, in uno saltat
chorus. Str. 3. v. 178. 46 Sterile & inutile studium exerceamus & urgemus,
non majori fructus spe, quam si litrus araremus. 47 Laudem affectantis
poetices; pene conversus hic locus ex Aristophanis Ranis. Τὸν μὲν δὲ

πρῶτον, αἷν, &c. 48 Nihil humile aut vulgare. Effugiendum est ab omni
verborum vilitate, & sumenda voces à plebe sumpta, &c. Petron. 49 E-

gregie & subtiliter, veluti tenui filo. 50 Qui non vulgari nota & stylo car-

mina condit. Metaphor. à monetariis, qui unius notæ nummos produciunt.

* Et cuius nomen aut exemplum non possum dare, ut qui talem novi nemi-

nem, & cuius ideam mente solam concipio. 51 Molestiis vacuus & liber.

52 Seculus & solitudinis amans. 53 Natura idoneus, quem ars perficiat,

& quem furore suo inspirent Apollo & Musæ. 54 Musarum ex Aonia, an-

tris, montibus & fontibus musis consecratis nobili. 55 Supra v. 8. 59 Fu-

rorum ἱεμενολογῶν, quali in Orgiis Thyrsigeræ feruntur Bacchides. Poetæ
autem in tutela Bacchi sunt. 57 Siccæ & sobriæ quæ poetis haud convenit,
qui non nisi mero (quod animæ educit instrumenta) madidi & male sani
carmina scribunt, quæ vivere possint, vide epigram. Antipatri. 2. lib.

Antholog. συμπτῶν αἰσθημάτων.

D

Lau-

58 Od. 10.
l. 2.

59 Ab Apolline, cui
Cirrah
urbis ad ra-
dicem Par-
nassi sacra.

60 Baccho,
qui in Ny-
sa Arabia
educatus
cultusque est.

61 De do-
mesticis cu-
ris sollicita.

62 Mente
conceptas
describere.

63 Turnum
Rutulorum
regem.

64 Alce-
stis. an. 7.

65 Non
potuisset
tingere fu-
rias angui-
bus crini-
tas, ut ibi-
dem, gemit-
us eremit
crinibus an-
gues.

66 Non au-
dita, vel
rauca. Ca-
sachresius.

67 Nec a-
deo hor-
rendum fixisset Alceus cornu: in eodem 7. Aeneid. ibid.

68 Non minori
pretio & estimatione. 69 Poeta Tragicus. 70 Poetis Tragicis prisci
temporis. 71 Tabulas vel alveolos, id est lances. 72 Tragedia de Atreo,
quam dum scribit, suppellectilam pignori exponit: aliam pignori accipit
Atreus fenerator. Prior hypotheca magis placet. 73 Judicio & usu: vide
Martialis. epigr. 3. l. 9. 74 Ironice. 75 Qui dives ad poemam accessit.
76 Pauperi poeta. 77 Utunque magna. 78 Nuda & sine pretio. 79 Grata.
80 Scilicet poematis de bello Thebano, 81 Recitandi. 82 Frequentiam audi-
torum. 83 Polybius
historiarum 15. vel, vehementi recitatione, ut Sat. 1. Rupta lectore columna.
Sic Martianus Capella: cognoscentiam quoque fregerit subellia, hanc olim per-
orantem & rethorica sedilia placibili oratione frangentem, &c. Sidonius l. 5.
epitolarum ad Sapandum. 84 Pantomimo, Domitia Neronis amica liber-
to. 85 Fabulam de matre Penthei conscriptam, eamque novam. 86 Paris.
87 Praefecturas. 87 Dignitate equestri, cuius insignis annuli aurei, quos
invenit luxus semestres, id est, affivos minores & hybernos, majores, ut
Satura 1. vers. 28.

Paupertas, atque aeris inops, quo nocte dieque
Corpus eget: satur est, 58 cum dicit Horatius, ohe!
Quis locus ingenio nisi cum se carmine solo
Vexant, & 59 dominis 59 Cirrhæ 60 Nysæque feruntur
Pectora nostra duas non admittentia curas? 65

Magnis mentis opus, nec 61 de lodice paranda
Attonita, currus, & equos, faciesque deorum

62 Aspicere, & qualis 63 Rutulū confundat 64 Erinny.
Nam si Virgilius puer, & tolerabile desit 69

Hospitium, 65 caderent omnes à crinibus hydri, (su
66 Surda nihil 67 gemeret grave buccina: poscimus, ut

68 Non minor antiquo 69 Rubrenus Lappa 70 cothurno,
Cujus & 72 alveolos, & lanam 72 pignorat Atreus.

Non habet 73 infelix Numitor, quod mittat amico,
Quintilla quod donet, habet: nec desinit illi 75

Unde emeret multa pascendum carne leonem
Fam domitum: constat leviori bellua sumptu,

74 Nimirum & capiunt plus intestina poetæ.

Contentus fama jaceat 75 Lucanus in hortis 79
Marmoreis: at 76 Serrano, tenuique 76 Salejo (est?

Gloria 77 quantalibet, quid erit, si gloria 78 tantum
Curritur ad vocem jucundam, & carmen 79 amica

80 Thebaidos, latam fecit cum Statius urbem,
Promissique 81 diem; tanta dulcedine castos

Afficit ille animos, tantaque libidine vulgi 85
Auditur: sed cum 82 fregit subellia, versu,

Esurit, intactam 83 Paridi nisi vendat 84 Agaven.
85 Ille & 86 militia multis largitur honorem,

87 Semestri vatum digitos circumligat aure. 89

Quod non dant proceres, dabit histrio: tu ⁸⁸ Camerinus,
Et Bareas, tu nobilium magna atria curas?
Praefectos ⁸⁹ Pelopea facit, ⁹⁰ Philomela tribunos.
Haud tamen inuideas vati, quem ⁹⁰ pulpita pascunt.
Quis tibi ⁹¹ Mecanas? quis nunc erit aut * Proculus,
Aut * Fabius? quis * Cotta iterum? quis * Lentu-
lus alter?

95

Tunc par ingenio pretium: ⁹² nunc utile multis
Pallere, & ⁹³ vinum toto nescire Decembri.

⁹⁴ Vester porro labor fecundior historiarum
Scriptores ⁹⁵ peti hic plus temporis, atque ⁹⁶ olei plus:
Namque oblita modi millesima pagina surgit ¹⁰⁰
Omnibus, & crescit multa damnosa papyro,
Sic ingens rerum numerus iubet, atque operum lex.
Qua tamen inde seges? terrae quis fructus ⁹⁷ aperta?
Quia dabit historico, quantum daret ⁹⁸ acta legenti?
⁹⁹ Sed genus ignavum, quod lecto gaudet & umbra.

¹ Dic igitur quid causidicis ² civilia praestent ¹⁰⁶
Officia? & magno ³ comites in fasce libelli?
Ipsi magna sonant; sed tunc cum creditor audit
Praecipue, vel si ⁴ tetigit latus acrior illo,
⁵ Qui venit ad dubium grandi cum ⁶ codice ⁷ nomen.
Tunc immensa cavi spirant mendacia ⁹ folles, ¹¹¹
⁹ Conspuiturque sinus: verum deprendere messem
Si libet, ¹⁰ hinc centum patrimonium causidicorum,
Parte alia solum ¹¹ russati pone ¹² Lacerta.
Consedere ¹³ duces: surgis tu ¹⁴ pallidus ¹⁵ Ajax ¹¹⁵
Diluvius ¹⁶ dubia pro libertate, ¹⁷ Bubulco

⁸⁸ Nobil-
les.
⁸⁹ Trage-
dia de Pe-
lopea filia
Thyestae:
vel de Phi-
lomela
conscripta
& Paridi
vendita.
⁹⁰ Recita-
tiones in
pulpitis.
⁹¹ * Vir li-
beralis, &
munificus.
Sat. 5. v. 108.
⁹² Nunc
studii uti-
litate huc
redit omnis
denique, ut
palleant, &
vino absti-
neant, legi-
tur &, tunc
utile.
⁹³ Abste-
mia agere
Saturnalia,
quae mense
celebrantur
Decem-
bri, in qui-
bus vino &
epulis ma-
xime indul-
getur.

⁹⁴ Sed vester labor o historici utilior forte est, & fecundior. *Ironice.*
⁹⁵ Hic labor petit plus opera & olei. Sed legitur & petitur plus. ⁹⁶ Im-
pensum in oleo ad lucernam. ⁹⁷ Proscissa & arata. *Metaphora.* ⁹⁸ Actuarius
hinc advocato. ⁹⁹ Sed historici, inquit, sunt genus ignavum, &c. Isaacus
Casaubonus in animadversionibus ad Suetonium in Augusto legit, quod
lecto gaudet, intelligitque lectum ceu lectulam lucubratoriam: *καταδιδότω.*
Ita Seneca 72. ep. *Quaedam sunt quae possis in cisto scribere: quaedam le-
ctum & oculum & secretum desiderant.* Et Persius Sat. 1. *Non quicquid deni-
que lectis scribitur in ciste.* 1. Respondet Porta. 2. Actiones causarum civilium.
3. Lib. actionum quos secum in iudicium adfert. 4. Punxit commo-
vitque alius causidicus acrior illo, vel creditor. 5. Qui debitore inficiente,
negat id deberi, paratus offendere libros accepti & expensi. 6. Legum,
vel probationis. 7. Debitum. 8. Pulmones, vel fauces. 9. Contentione ora-
tionis. 10. In hac lance. i. e. confer lucrum aurigae cum illo causidici, &
comperies unius aurigae lucrum aequare centum causidicorum mercedes.
11. Veste russata: i. e. rubra induti. 12. Militis vest aurigae russatae lationis.
13. Iudices. *Mississib. Ovidianum Met. 13.* 14. De eventu vel causa subtimi-
dus. 15. Causam diluvius, ut Ajax ibid. 16. Pro eo cuius libertas in qua-
stionem vocatur, ut Cic. pro Archia. 17. C. Attilio Bubulco Cos. vel rustico
aliquo iudice.

18 Jecur
ira infla-
tum: vel
pulmonem
spiritu.

19 Videtur
signa d
pulpitis tu-
is edibus
affigantur:
erat autem
moris v.
Gloriam in
actionibus
parram re-
stari ap-
pensa pro
loribus pal-
ma, ut poi-
naxas om-
ni supra
χλωεσι
επιταρ-
αίτοι.

Lucian.

Πυρίγον
διδασκα-
λας alii
censent sig-
nificari
hinc pau-

periem oratorum, quibus etiam victoribus pro palmatis adibus erant con-
naclia, ad quae scalis ascenderent. 20 Piscium ē thynni genere. 21 Bulbi
genus. Plin. l. 19. vel bulbi, pisces exigui & viles. Lips. epist. 2. l. 4. Quasi,
epist. alii legunt Epimenis, quasi menstrua: haec sunt munera ex Africa.
22 Vile ut Vejentanum seu Etruscum, non adverso flumine ex Campania
vel Graecia advectum. 23 Aurelii partes quadam auferuntur distribu-
enda ex pacto Pragmatici, qui verbis & formulis juris instructi, mercedula
adducti ministros se oratoribus praebent in iudiciis. Cicer. de Orat. & Fab.
l. 12. c. 3. 24 Diviti caufidico. 25 Nos tamen pauperes advocati. 26 Tri-
umphalis currus majorum in porticu. 27 Equo. 28 Equestris statura.
29 Altero oculo clauso ut istum dirigit: vel inclinato capite, vel derecto,
ita ut unus tantum oculus videatur. 30 Caufidicus. 31 Decoquit, & ut
alienum contrahit, novis creditoribus solvens, veteribus non ita, dum se
divitem praefert. 32 Guitto ex cornu Rhinocerotis, quo in balneis utimur
divites. 33 Clentum & fervorum. * Satyra 3. 235. 34 Lethicarius ex
Medio. Lipsius legit Mœdos, ut Sat. 9. de grege Majorum. 35 Vasa: vide
Martial. epigr. 123. l. 14. & quia nos ibi: vixit & huiusmodi licitorem
Mamurram. epigr. 60. l. 9. Martial. 36 Exponit se tanquam divitem.
37 Latus clavus purpureus: 6. praeris, ut sicut pro lite. 38 Commendat
& sicut ut condonatur majori pretio. 39 Vestimenta violacea, ab Ame-
thyti gemma colore. 40 Ostentatione majoris census. 41 Quod si in vi-
tam reversi sint summi illi oratores Romani, Gracchus, Antonius, Cicerone,
acturi jam causas

Judice: rumpe miser 18 tensum jecur, ut tibi lasco
Figantur 19 viridis scalarum gloria palma.

Quod vocis pretium? siccus petasuntulus, & vas

20 Pelamidum, aut vetere Aphrorum 21 epimenida
bulbi; 120

Aut vinum 22 Tiberi devesum, quinque lagena,

Si quater egisti: si contigit aureus unus,

23 Inde cadunt partes in foedere pragmaticorum:

24 Amylio dabitur, quantum petet: & melius 25 nos

Egimus, huius enim stat 26 currus abeneus, alii 125

Quadrijuges in vestibulis, atque ipse feroci

27 Bellatore 28 sedens curvatum hostile minatur

Eminus, & statua meditatatur praelia 29 lusca. (est

Sic 30 Peto 31 conturbat 32 Matho deficit, exitus hic

33 Tongilli, magno cum 34 rhinocerate lavari 130

Qui solet, & vexat lutescentia balnea 35 turba,

Perque forum juvenes longe premit 36 affere 37 Medos,

Empturus pueros, argentum, 38 myrrhina, villas;

39 Spondet enim Tyrio 40 stataria purpura filo. 134

Et tamen hoc ipsis est utile, purpura 41 vendit

Caufidicum, vendunt 42 amethystina, convenit illis

Et strepitu, & 43 facie majoris vivere census.

Sed finem impensa non servat prodiga Roma.

44 Ut redeant veteres, 45 Ciceronis nemo ducentos 139

Nunc dederit nummos, nisi fulserit annulus ingens,

Respicit hoc primum 4° qui litigat, an tibi servi
 Oclo, decem 4° comites, post te an sit sella. 44 rogati.
 Ante pedes: ideo conducta 4° Paulus agebat
 4° Sardonyche, atq; ideo pluris, quam 4° Cessus agebat,
 Quam 4° Basilus: rara in tenui facundia panno 145
 Quando licet 4° stentem Basilo producere matrem?
 Quis bene dicentem Basilius ferat? 4° accipiat 18
 Gallia, vel potius 4° nurricula caupulicorum
 Africa, si placuit mercedem imponere lingua.

Declamare doces, o 5° ferrea pectora 5° Velli, 150
 Cum 5° perimit servos 5° classis numerosa tyrannos.
 Nam quacumque sedens modo legerat, hac eadem stans
 Proferet, atque 5° eadem 5° cantabit versibus iisdem,
 Occidit miseris 5° crumbe repetita magistratos.
 Quis 5° color, & quod sit 5° causa genus, atque ubi
 5° summa

Quæstio, qua veniant diversa parte 5° sagitta, 156
 Sere vo unt omnes, mercedem solvere nemo.
 60 Mercedem apellus? quid enim scio? 61 culpa do-
 centis

Scilicet arguitur, quod 62 læva in parte manillas
 Nil solit 6° Arcadico juveni, cuius mihi sexta 160

Quaque dic miserum dirus caput, 64 Annibal implet.

Quicquid id est, de quo deliberat an petat urbem

A Cannis: an post nimbos, & fulmina cætus

65 Circumagat madidas à tempestate cohortes.

66 Quantum vis stipulare, & protinus accipe quid do.

Ut tuies illum 67 pater audiat? est alii sex 166

fecit Cicero pro Fonteio. 48 In Gallia oratoriam exerceas. 49 Lingiosa.
 50 Nullius laboris non patient summa. 51 O Rhetorum præceptor. 52 Peri-
 mendos declamat: alii de Dionysio exponunt, qui de rege in hoc pistrinum
 fuerit conjectus. 53 Disputatorum. 54 Periodis & pronuntiatione. 55 Ea-
 dem identidem ab eodem iisdem inculcata, non sine fastidio enecat, non
 seus ac *δὲς ἀνὰ τὴν ὁδὸν*: recalscata braccia, & ad fastidium re-
 posita. Quod enim de Cambre ingerunt Domitius I. Scoppa & alii, ut sit in-
 scriptio declamationis ex historia devictorum à Cumanis Capuanorum iuxta
 Cambren oppidum Campaniæ, tortuosum in hi & longe nimis petitam vi-
 detur: vide Angel. Polijani 33.c. Miscell. 56 Ratio. 57 Deliberativum,
 demonstrativum aut judiciale. 58 Controversiæ status. 59 Objectione &
 argumenta adversarij. Metaphora. 60 Inquit discipulus. 61 Respondet ma-
 gister. 62 Cor stupidum etc. 63 Pingui, hebeti, obtuso, quales sunt Ar-
 cades: teste Philostrato l. 3. *βαρβαρὸν* vel asinino: vide Pers. Sat. 3.
 v. 9. 64 Obtundit me toties audita ad nauseam illius declamatio de An-
 nibale deliberante, an recens à Cannensi victoria pereret urbem, suadente
 Mithabale & illi cenam in Capitolio pollicente. 65 Reducat, cum jam
 possidet castra ad tertium à Roma lapidem, deterritus fulmine & tempe-
 state per dies tres. 66 Dicit dispensator, qui Rhetori discipulum tradit. 67 Pers.
 Sat. 3. v. 47.

42 — Cl-
 cutes non
 tam respi-
 cerent elo-
 quentiam,
 quam cen-
 sus, faciem
 & comita-
 tum orato-
 ris, tbe
 L. wiers
 jort and
 train, an illi
 lectica o-
 strophos
 plena ipio,
 &c.
 43 Clientes.
 44 Amici
 amebambu-
 lones.
 45 Orator
 caudicu.
 46 Anaulo
 in quo hæc
 erat gem-
 ma.
 47 Tenni
 oratori
 producenti
 matrem in
 gravi causa
 pro vita &
 salute filii
 supplican-
 tem & mi-
 sericordi-
 am moven-
 tem: quod

68. Thema-
te fido de
raptore: de
bis vide
Quintilliani
declamatione-
mez & Se-
neca con-
troverfiam.
69 Nec
umbratili
in Ichola
accufatione
veneficium
accufant.

70 Thema
de ingrato
marito: &
hic de Me-
des & Je-
foni exponi
poffunt.

71 Thema
de noverca
veneficii
privignum
inimulan-
te. quem
offenderat
inikentem
collyrium
ad egros
oculos pa-
tri.

72 Poeta
itaque fua-
det fophifta,
ut & ipfe

potius fe conferat bad veras caufas forenfes ab c imaginariae: & fcholaftica fop-
hiflayam exercitatione quam huiusmodi perpetiatur a xapicid & calumnia.
73 Libertatis & Rhetorica, Metaphora a gladiatoribus qui rude donati cel-
funt. 74 Merces minima. 75 Tabella lignea certa nota insignita figura
quadrata: unde & nomen quandoque rotunda, quo fymbolo ab horreis
publicis frumentum petas: a ticket. 76 Quantula mercede. 77 Rhetor,
fophifta. 78 Nobilium. 79 In minima menfa quafi dividens & ingerens
praecepta Rhetorica. 80 Theodori Gadarei rhetoris. 81 Supple nummis.
82 Sat. 4. v. 6. 83 In porticu potius quam platea. 84 Nec luto fpargitur.
85 E rapide Numidico, qui ad columnas optimus eft. Horat. Od. 18. l. 1.
Columnas ultima recifas Africa. 86 Triclinium hibernum, quod feptentrioni
aut orienti obiectum foem matutinum & opacem exciperet Arcton. 87 Stra-
tor. 88 Coquus. 89 Rhetori praeceptori filii. 90 Objeftio; unde igitur
fuit Quintilianus tam dives? 91 Respondet a fati & fortuna illi obtigerant
bona a fortuna, b corpori & c animi. * Nam uti qui/que in janis nigris medi-
um impedit crui pellibus. Horat. Sat. 6. lib. 1. Senatorum primo calceos
nigros induciant, poftea cereos, galbeos, coccinos, &c. 92 Senatorum cal-
ceis luna affuta erat fc. litera, C. nota centenarii numeri patriciorum a Ro-
mulo institutorum. 93 Calceo ex aluta. 94 Dialecticus, fophifta.

Et plures uno conclamant ore fophifta,
Et veras agitant lites; 68 raptore relicto;
69 Fufa venena fident, 70 malus, ingratusque maritus,
Et 71 quae jam veteres fanant mortaria cacos, 170
Ergo 72 fibi dabit ipfe 73 rudem, fi noftra movebunt
Confilia, & vita diverfum iter ingreditur,
Ad b pugnam qui rhetorica descendit ab c umbra,
74 Summula ne pereat, qua vilis 75 teftera venit
Erument, quippe hac marces lautiffima: 76 tenta 175
77 Chryfognus quanti doceat, vel 77 Pollio quanti
78 Lautorum pueros, artem 79 fcindens 80 Theodori.
Balnea 81 fexcentis, & plura 82 porticus in qua
Geftetur dominus, quoties pluit: anne ferenum
Expectes, fpargat ve luto jumenta recentis? 180
83 Hic potius, namq; hic munda 84 nitet ungula mula.
Parte alia longis 85 Numidarum fulta columna
Surgat, & 86 argentem rapiat canatio folem.
Quancunque domus, veniet 87 qui fercula dofte
Componit, veniet 88 qui pulmentaria condit. 185
Hos inter fumptus fextertia 89 Quintiliano
Ut multum duo fufficient; res nulla minoris
Conftabit patri, quam filius: 90 unde igitur tot
Quintilianus habet falus? 91 exempla novorum
Fatorum tranfi: a felix, & b pulcher, & c acer,
Felix, & fapiens, & nobilis, & generofus 191
Appofuam * nigra 92 lunam fubtexis 93 aluta:
Felix, orator quoque maximus, & 94 jaculator,

¹⁵ Et si perfrixit, cantat bene: distat enim, ¹⁶ qua
Sidera te excipiant modo primos incipientem 195

Edere vagitus, & adhuc ¹⁷ à matre rubentem.

Si fortuna volet, fies de rhetore ¹⁸ consul,

Si volet hæc eadem, fies de consule ¹⁹ rhetor.

¹ Ventidius quid enim? quid ² Tullius? anne aliud quam
Sidus, & occulti miranda potentia sati? 200

¹ Servis regna dabunt, ² captivis fata triumphos.

Felix ³ ille tamen corvo quæque varior albo.

Pœnituit multos vanæ sterilisque ⁴ cathedræ.

Sicut ⁵ Thrasmachi probat exitus, atque ⁶ Secundi

Carinatis, & hunc inopem vidisti ⁷ Athens, 205

Nil præter gelidus ausa conferre ⁸ cistas.

⁹ Dii majorum umbris tenuem, & sine pondere
terram

Spirantesque crocos, & in urna perpetuum ver,

Qui præceptorem sancti voluere parentis

Esse loco: metuens virga jam grandia Achilles 210

⁹ Cantabat ¹⁰ patriis in montibus: & ¹¹ cui non tunc

Eliceret risum citharædi ¹² cauda magistri.

¹³ Sed Ruffum, atque alios cadit sua quæque iuventus.

¹⁴ Ruffum, qui toties Ciceronem Allobroga dixit. 215

Quis gremio ¹⁵ Enceladi, doctique ¹⁶ Palamonis adfert

Quam n grammaticus meruit labor? Ex tamē ¹⁷ ex hoc

Quodcumque est (minus est autem quam rhetoris ¹⁸ a7a)

¹⁸ Discipuli custos præmordet ¹⁹ Acanthus ipse,

¹⁹ Et qui dispensat, frangit sibi: ²¹ cede Palamon

in Licinianus prætorius exul de senatore, Rhetor de consule factus, Plin. epist. 11. lib. 4. ¹ Ventidius Bassus è captivo & mulione ad præturam, consulatum & triumphum conscendit. Val. Max. 6. ro. A. Gell. 13. 1. ² Qui ex serya natus Tarqu. nio Prisco in regno Romano successit. ³ Quintilianus sane felix, cui ex arte contigerunt divitiæ. ⁴ Rhetoricæ professioni, quam exercebant sedentes in cathedra. ⁵ Carthagineus, qui propter exitum quam mercedem destitit à Rhetorica quam profectus compleret. ⁶ Atheniensis, qui Rhetoricen professus à Caligula in exilium relegatus est, quod per excitationem in tyrannos perorasset. ⁷ Vide Pers. Sat. 1. v. 2. ⁸ Dii dent majorum nostrorum manibus & cineribus levem terram perpetuo florentem, &c. vide quæ nos ad ultimum versum Hippolyti Seneca 89. epig. 11. Martial. & Pers. Sat. 1. v. 35. ⁹ Fidibus canere didicit. ¹⁰ Thestylis, ¹¹ Et qui tunc grandis non risu contemnebat senem Centaurum, al. & quis non risisset? ¹² Inferior Chironis Centauri pars. ¹³ Nunc autem Ruffum: l. e. præceptorem etiam puelli sui discipuli cadunt. ¹⁴ Satrium Ruffum Ciceronis amulum, qui Ciceronem Gallicæ cujusdam eloquentiæ esse dixit. ¹⁵ Grammatici. ¹⁶ Rhennii Palamonis Grammatici, de quo Sat. 6. v. 45. ¹⁷ Ex hac mercedula. ¹⁸ Pædagogus aliquid diminuit, abradit. In nomine autem alludit ad Anicerum pædagogum, de quo Sueton. c. 5. Neron. ¹⁹ Oeconomus, dispensator. ²⁰ Sibi aliquid præcidit. ²¹ Some abatementis.

95 Et si
quid peccat-
tum sit, in
illius tam-
men laude
vergetur, ut rau-
cus ex frigore etiam
bene cantare
dicatur.
98 Quod
tibi nas-
centi sit
dona &
citharædi

97 A par-
tu recenti,
sanguine
materno
rubentem.

93 Ut Ci-
cero.

Quintilia-
no autem
ornamenta
potius con-
sularia

quam in-
signia po-
tentis da-
ta, refert

Aulianus ad
Gratianum.

99 Valeti-

22 Supple,
paritur sibi
de primo
pretio in-
casso ali-
quid de-
trahi.

23 Dum
aliquid
mercedis
haberas.

24 Carmi-
nator.

25 *¶* i. d.
pulvis,

26 manu-
um contri-
tione.

26 Horatii
op.

27 Virgili
overi.

28 L. te re-
tam tribu-
no arario,

cui de mi-
noribus
causis cog-
noscendi
jura erat.

29 Ironicè
dixit in
finitas

debiles, qui timidi epigram-
matum minerval præceptoribus penderent, multis
tamen illicque inutilibus quaestionibus eos excarnificabant. 30 Balneatoris.

31 Hujusmodi quaestionibus Grammaticos vexare solebat Tiberius Ne. o.
Statonium v. d. & Agellium 14. 6. & Senec. epist. 88. 32 Nomen nuptiarum
Auchis, de qua nihil constat. 33 *¶* i. d. Eneid. 10. quam Servius Casperiam
nominat. 34 Quis senior. 35 Achilles Eneid. 1. Sicilia rex. 36 Quia, cadis
querat Achilles. ibid. 37 Paternum in discipulos induat affectum. Quint. 2. 3.

38 Agant & patiantur. 39 Ne præputia ducant: *μασπυρὰ*. 40 In
sine loidinis molliter natantes, & ut quidam legunt, *παρὰ*. 41 Pater.

42 Finito anno. 43 Levem mercedem, utpote Lucanus aureos quinque,
quos populus in ludis seculis dari postulabat ab eo, qui spectaculis exhibebat.
Capitolinus Antonino. Lucanus in Icaromenippo deridet tragicos
ὁπτα δὲ χαλκῶν ἐς τοὺς ἀργύρου μαμμοδαμνῶν: videor tamen mihi
posse hoc interpretari, nec inepte, de auro, quod aurigis & auribus, vel
ipsis equis postulari moris erat à populo in Circo, quæsi dicat, Annua Gram-
matici merces non excedit summam auri, quod datur aurigæ pro unius
horæ opera: vide Martialis epigramma 74. lib. 10. & Baſenger. de Circo,
cap. 34. de præmiis aurigarum: & Xiphilin. in Hellogibalo: quem
*ὁδοντο: μαμματαῖταις κ. χρυσῶς, ὡπὲρ τινα ἐπὶ τυχεῖων
αὐτῶν*.

Es patere inde aliquid decreſcere: (non aliter, quam

22 Inſitor Lyberna tegetis, niveique cadaveri) 221

23 Dummodo non pereat, media quod noctis ab hora
S. diſti, qua nemo ſaber, qua nemo ſedebat,

24 Quis docet obliquo lanam deducere ferro:

Dummodo non pereat totidem olſciſſe lucernas, 225

Quot ſtabant pueri, cum ſatus 25 decolor eſſet

26 Fluecus, & haberet nigro fuligo 27 Maroni.

Rara tamen merces, qua 28 cognitione triſtium

Non egeat; ſed 29 vos ſeuas imponite leges,

Ut præceptorum verborum regula conſtet, 230

Ut legat hiſtorias, autores noveris omnes

Tanquam ungues digitoſque ſuos, ut forte rogatus

Dum petit aut thermas, aut 30 Phæbi balnea, 31 dicat

32 Nupſem Anchisæ nomen patriamque 33 noveris

Anchemori, dicat 34 quot Acceſtes vixerit annos, 235

Quot 35 Siculus Phrygius vini donaveris 36 urnas.

Exigite, ut mores teneros cum pollice ducat,

Ut ſi quis cera vultum facis: exigite, ut ſit

Et 37 pater ipſius cæcus, ne turpia laudant, 239

Ne 38 faciant uicibus: non eſt leve tot puerorum

Obſervare 39 manus oculoſque, 40 in fine trementes.

Hæc, 41 inquit, cures, & 42 cum ſe verteris annus,

Accipe 43 villæ populæ quod poſtulat aurum.

S A T Y R A VIII.

Veram nobilitatem non traducem à majoribus derivari, verum in sua virtute sitam esse, frustra ostentari fumosas parentum imagines, si ipsi in ignavos, falsarios, ganeones, mimos, & gladiatores per omnem turpitudinem degenerarint.

Stemmata quid faciunt? quid prodest, Pontice, longo sanguine censei, pictosque ostendere vultus Majorum, & ²stantes in curribus ³Emilianos, Et ¹Curios jam dimidios, ⁴nasumque minorem Corvini, & ⁵Galbam auriculis nasoque carentem? ⁶Quis fructus generis tabula jactare capaci Corvini, & posthac multa deducere ⁷virga fumosos equitum cum dictatore magistros; Si coram ⁸Lepidis male vivitur? ⁹effigies quo Tor bellatorum, si luditur alea pernox Ante ¹⁰Numamino, si dormire incipis ¹¹ortu Luciferi, quo signa duces, & castra movebant? ¹²Cur Allobroges & magna gaudeat ara Natus in Herculeo ¹³Fabius Lare, si cupidus, si Vanus, & ¹⁴Euganea quantumvis mollior agna? ¹⁵Si ¹⁶tenerum attritus ¹⁷Catinensi pumice lumbum, ¹⁸Squalentes ¹⁹traducis avos, ²⁰emptorque veneni ²¹Frangenda miseram ²²funestat imagine gentem? Tota licet veteres exornent undique ²³cera

¹ Gradus generis & lineæ. quæ ad pictas imagines tanquam rami ex stirpe discurrunt. Phn. lib. 3. cap. 33.
² Statuas triumphales Emilianorum.
³ Statuas nobilium vetustate diminutas & exesas.
⁴ Statuas equitum temporis edacitate immutatas.
⁵ Quid mi-

hi tu (immemor virtutis majorum, cujus tibi hæc monumenta legenti memoria erat subicienda) iustus genus tuum & familiam ampla tabula Genealogica descripta, & veteres jamque fumo seuque obfusas imagines majorum tuorum, quorum alii Dictatores, alii Magistri equitum fere. Alii legunt *Fumosa*: præterito fumosis: sic enim Cicero in Pionem *fumosas* dixit *imagines*: & Seneca epistolis. "Radio, quo ordinem generis indicat. Alii virgarum faces majoribus suis præclaras intelligunt. Ego ramos & virgas ex stirpe discurrentes significari arbitror. ut notatum supra. ⁶ Imaginibus clarissimorum majorum, quales fuerunt Æmilius Lepidus, & Scipio Æmilianus, qui Numantinus & Africanus cognominatus est. ⁷ Mane summo. ⁸ Cur titulus Fabii Maximi, qui Allobroges devicit, usurpet, & originem gentis suæ ab Hercule ductam gloriatur Fabius Persicus si ius, cui ob *uram* à Prato & Urbano parentis bonis interdictum? Valerius Max. 3. 5. & Seneca. 1. de Beneficiis 30. ⁹ Veneta vel Alcina: lanium autem molliæ laudantur Altitates ovæ. ¹⁰ Lavigatum & glabrum. ¹¹ Quales Æneas excoquit v. l. evomit: est autem Cusida urbs Scilicet ad radicem Ætnæ posita. 1. P. la horrida: *ma degenere* *comens*. ¹² Dedecorat. *Statores*. Polyb. *statores* est *metaphora*, à nominis per forum traducta, vide quæ ad Martialis. epigr. 4. lib. I. p. 6. b. ¹³ Ve. effus. ¹⁴ Non ponenda cum aliis: si quis autem gravis criminis convictus esset, & statua ejus natebatur. Sat. 10. v. 58. ¹⁵ Pollux. ¹⁶ Cæ. ex imagine

18 P. Æmilii.

19 Cornelius Cossus, qui Volumio rege Vejentium occiso secunda spolia opima tulit. : vel, Cossus qui sub Augusto Getulos domuit : quia sequitur, salve Getulice.

20 Claudius qui ex hostium duce Druso cominus trucidato nomen reportavit.

21 Morei.

22 Lictorum : i. e. consulatum & honores præcedant mores præfici & sancti.

23 Te esse vere nobilem.

24 Vere triumphans & nobilis, ac si esses Cossus Getulicus (supra nota 19) hve Silanus, quocunque ortus ex sanguine. 25 De te præclaro & bene merito ejus. 26 Non minori læticia quam Egyptii exultant, ubi invenerint Apim bovem, qui Osiridem : i. e. frumenti lationem repræsentet : exclamantes *ὦ φάρμακον, ὦ γυγαιόχορος*.

Athenagoras Orator in legatione pro Christianis. 27 Sic Ironice & *κατ' ἀντιθέσιν* nanum nobili cupiam in deliciis vocamus Atlantem, qui gigas fuit, frater Promethei, rex Mauritaniz, in montem conversus, ut fabulantur : vide quæ ad Martiale pigr. 77. l. 6. f. vide & Positum Miscellan. c. 23. 28 Album.

29 Incurvum, gibbosum. 30 Proceram & erectam, qualis fuit Europa à Jove tau-o ripta. 31 Aut si quis canes tardos scabie depilatos & *λίγρες* dicat Pardos, tigres, leonès, & si quid illis ferocius nobilitate. 32 Netu scilicet ironice dicaris Creticus, &c. specie & nomine quidem nobilis, ut Creticus, Sat. 2. v. 67. & Camerinus 7. v. 90. revera ignobilis & degener. 33 Cui nobilitas per matrem ex Julia familia pari ac Nero gradu. Sit ante oculos Nero, quem longa Cæsarum serie tumentem, &c. Tac. H. st. 1. 34 Nobilis matrona è gente Julia. 35 Non plebeia, quæ sub dio (alii legunt Aggere : ut sit agger Tarquinii. ubi plebeia mulieres texere solebant) textit. Prologus Flavius conjectaneorum cap. 13. sub ære exponit in artio ubi exercebant texiram præfz. 36 Romulida, indigena, Julia familia oriundus, ut Arthamienfes nobilitatem à Cecrope rege primo. 37 Respondet Rubellio Poeta. *Ironia.*

Atria: Nobilitas sola est, atque unica virtus. 20

18 Paulus, vel 19 Cossus, vel 20 Drusus moribus esto:

21 Hos ante effigies majorum pone tuorum:

Præcedant ipsas illi te consule 22 virgas,

Prima mihi debes animi bona, sanctus haberi,

Justitiaque tenax factis dictisque mereris. 25

Agnosco 23 præcerem: 24 salve Getulice, sem tu

Silanus, quocunque alio de sanguine, varus

Civis, & egregius patria contingis 25 ovanti.

Exclamare libet, 26 populus quod clamat Osiri

Invento: quis enim generosum dixeris hunc, qui 30

Indignus genere, & præclaro nomine tantum

Insignis? 27 nanum cuiusdam Atlanta vocamus:

Aethiopem 28 cygnum: parvam 29 extertamque puellam

30 Europen: 31 canibus pigris, scabieque vetusta

Levibus, & sicca lambentibus ora lucerna, 35

Nomen eris pardus, tigris, leo, si quid adhuc est,

Quod fremit in terris violentius: ergo cavebis,

Et metues, 32 ne sic tu Creticus, aut Camerinus.

His ego quem monui? tecum est mihi sermo 33 Rubelli

Plance, tumes alto Drusorum sanguine, sanguam, 40

Feceris ipse aliquid propter quod nobilis esses,

Ut te conciperet, 34 qua sanguine fulget Iuli,

35 Non qua ventoso conducta sub ære textit,

Vos humiles, inquis, vulgi pars ultima nostri,

Quorum nemo queat patriam monstrare parentis: 45

Ast ego, 36 Cecropides: 37 vivas, & originis hujus

Gaudia longa feras: tamen ima plebe Quiritum
 Facundum invenies: solet hic defendere causas
 Nobilis indocti: veniet de plebe 3^a togata
 3^a Qui juris nodos, & legum enigmata solvat. 50
 4^a His petit 4^a Euphraten juvenis, 4^a domitiq; Batavi
 Custodes aquilas, armis industrius: at tu
 Nil nisi 4^a Cecropides, 4^a truncoque simillimus Herma,
 Nullo quippe alio vincis discrimine, quam quod
 Illi marmoreum caput est, tua vivit imago. 55
 Dic mihi 4^a Teucrorum proles, animalia muta
 Quis generosa putet nisi fortia? nempe volucram
 Sic laudamus equum, 4^a facili cui plurima palma
 Fervet, & exultat 4^a rauco victoria 4^a circo.
 Nobilis hic quocunque venit de 4^a gramine, cujus 60
 Clara fuga ante alios, & 5^a primus in aquore pulvis.
 5^a Sed venale pecus Coritha, posteritas &
 Hirpini, si rara fuga victoria sedit:
 Nil ibi majorum respectus, gratia nulla
 5^a Umbrarum, 5^a dominos pretiis mittere jubentur 65
 Exiguus, b tritoque trahunt epirhedra collo
 Segnipedes, dignique c molam versare Nepotis,
 Ergo ut miremur 5^a te, 5^a non tua, primum aliquid
 da.

Quod possim titulis incidere præter honores,
 Quod damus illis, & dedimus, 5^a quibus omnia de-
 bes.

5^a Hac satis ad juvenem, quem nobis fama superbum
 Tradit, & inflatum, plenumque 5^a Nerone propinquo:
 Rarus enim ferme sensus communis in 5^a illa
 Fortuna: sed te censei laude tuorum.

5^a 44 Mercurii statua, quæ capite quidem erant marmoreæ & formatae,
 cætera trunci rudæ & inutile lignum. 45 O Rubelli, qui te Julio Casare,
 Iulio & Teucris satum iactas. 46 Facili ad cursum & veloci. 47 Propter
 clamorem, & sonoro. 48 Spectante & studiose acclamante populo in Circo.
 49 Pascuo, agro, regione. Alii legunt *Girminæ*. 50 Pedibus pulverem in
 Circo movens cæteros cursu prævertitur. 51 Equi contra etiam generosissimi
 equa Coritha & victore equo Hirpino nati non æstimantur, sed vendun-
 tur si degeneres sint & raro curuli certamine vincant. 52 Mortuorum ma-
 jorum Hirpini & Corithæ. *Catachresis*. Harpinæ equi curulis Oenomai me-
 minit Lycophron. 53 Vili venduntur b rhedariis & c molitoribus. Nepes
 nomen molitoris. 54 Tuas virtutes quæ in te sunt. 55 Non majores quæ
 extra te. 56 Ex quorum honoribus totus pender, quum per te nihil laude
 dignum habes. 57 Atque hæc sufficiant obiter & per digressionem dicta
 Robusto. 58 Unde potius erubescendum erat. Nero autem ipse ex a Julia
 familia originem duxit. 59 Nobili & ampla. Sculpsit patitur opes.

38 Ima &
 villi.
 39 Juris
 peritus.
 40 Alii de
 plebe ad
 militiam in
 extremis
 Romani
 imperii fi-
 nibus pro-
 ficiuntur
 contra Par-
 thos &
 Germanos.
 41 Flumen
 Mesopota-
 miæ, quod
 Niphate
 majoris
 Armeniæ
 monte
 nascitur.
 42 Præfidia
 posita ad
 coercen-
 dos, ne re-
 bellent,
 Belgæ il-
 los Hollan-
 dæ nuper
 Domitia-
 no domi-
 tor.
 43 Genere
 speciosus,
 Romuli-
 diam te ja-
 ctans, uti se
 Cecropidas
 Athenien-
 ses.

60 *Alleg.*
gloria tua.
61 Meritis
& honore
majorum.
62 Illicque
vitis ad
aerem ca-
dit nisi su-
bentetur,
ita & tu
contemne-
ris ac peri-
lis, amotis
natorum
laudibus:
vel, ut vi-
tis susten-
tanda est
ulmis ne
humi jace-
at, ita & tu
virtute tua.
63 Quibus
narratur
vitis ac in-
nitatur: ex
sympathia
vitis, cum
ulmo. *Phil.*
vitis in ul-
mo est. *Phil.*
2. *Ech.*
64 Tyran-
nus: cui
autem Pha-
laris Agri-
gencinorum
tyrannus.

Pontice noluerim, sicut nihil ipsa futura
Laudis agas: miserum est aliorum incumbere famae,
Ne collapsa ruant subductis 60 tecta 61 columnis,
62 Stratus humi palmes 63 viduas desiderat ulmos.
Esto bonus miles, tutor bonus, arbiter idem
Integer, ambigua si quando citare testis 80
Incertaque rei, 64 Phalaris licet imperet, ut sis
Falsus, 65 & admoto dicter perjuria tauro,
Suum crede nefas animam praeferre pudori,
Et propter vitam vivendi perdere 66 causas. 84
67 Dignus morte perit, coenat licet ostrea centum
68 Gaurana, & 69 Cosmi 70 toto mergatur aheno.
71 Expectata diu tandem provincia cum re
Reflorem accipiet, pone ira frena modumque,
Pone & avaritia, misere inopem 72 sociorum:
73 Offa vides regum vacuis exhausta medullis. 90
Respice quid moneant leges, quid curia mandet,
Præmia quantæ tonos maneant, quam 74 fulmine iusto
Et 75 Capito, & 76 Tutor ruerint damnante senatu
77 Pirata Cilicum: 78 sed quid damnatio confert, 94
Cum 79 Pansa eripiat, quicquid tibi 80 Natta reliquit?
Praconem. 81 Cherippe tuis circumspice 82 pannis,
Jamque tace furor est 83 post omnia perdere nau-
dam idem gemitus olim, nec vulnus erat par (lum.
Damnum sociis, florentibus, & modo victis: 99
Plena domus tunc omnis, & ingens stabat acervus
Natorum, 84 Spartana clamys, 85 conchylia Con,
Et cum 86 Parrhasi tabulis, signisque 87 Myronis,

65 Vultque te ad perjurium adigere, minitatus tibi taurum aheneum: vi-
de Petri Sar. 3. v. 9. 66 Virtutem, veritatem, honestatem, bonam con-
scientiam, &c. 67 Sceleris tibi conficius, ut ut vivere videtur, perit.
68 Lucina Gaurus mons est Campanie maritimus prope lacum Lucrinum,
ubi optima ostrea. 69 Dugencarii vel luxuriosi. 70 Linguentis pleno.
71 Expectata & expectata tibi. 72 Provincialium, sociorum populi Ro-
mani. 73 Reges præfectis exhaustos & fortunis omnibus exutos. 74 Vin-
dicta & poena. 75 Capito Celsus tunc damnatus reperundarum, quod Ci-
liciam, cui præfuerat, spoliasset. 76 Julius Tutor idem damnatus, quod
eandem provinciam rapinis vexasset. 77 Et ipsorum piratarum spoliatores.
78 Sar. 1. 47. 79 Posterior præfectus: vel, ararium publicum. 80 Pre-
fectus prior. 81 O provinciales. 82 Qui vendat etiam pannos tuos, ne sit
cum te ipso novus præfectus. 83 Dum Romam navigas præfectum accu-
saturus, quo etiam damnato nihil tibi ex tuis redit, verum in ararium in-
fertur. 84 Tincta purpura & muricibus, qui capiuntur circa Tanam
Laconica regionis promontorium. 85 Verimenta tincta Conchylis in Cæ-
sariæ captis. Conchylia autem seu purpura flecti in tinctis expositum re-
sistit in mediis balneis faecibus. Liquoris hic minimi est in candida vasa, &c.
Plin. 86 Parrhasi. 87 Statuarii.

88 Phidiacum vivebat ebur, nec non 88 Polycleti
Multus ubique labor: 89 rara sine Mentore Mensa. 104
90 Inde 91 Dolabella est, atque hinc 92 Antonius, inde
93 Sacrilegus 94 Verres, referrebant navibus altis
Occulta spolia, & 95 plures de pace triumphos.
Nunc sociis juga pauca bonum & grex parvus equarum
Et 96 pater armenti capto eripietur agello:

1 si deinde lares, si quod spectabile signum, 110

Si quis in adicula deus unicus; 97 hac etenim sunt
Pro summis: nam sunt hac maxima: despicias tu
Forsitan 98 imbelles Rhodios, 99 unctamque Corinthum
Despicias merito: quid enim 1 resinata juvenus,
Ornataque totius facient tibi laeva gentis: 115

Horrida 2 vitanda est Hispania, 3 Gallicus axis,
4 Illyricumque latus: parce & 5 messoribus illis,
Qui saturant 6 urbem 7 circo scenaeque vacantem,
Quanta autem inde feres tam dira praemia 8 culpa,
Cum tennes nuper 9 Marius discinxerit Afros? 120

Curandum imprimis ne magna injuria fiat. (est

10 Fortibus, & miseris: tollas licet omno quod usquam
Auri atque argenti, scutum gladiumque relinques.
Et jacula & galeam, spoliatis arma superlunt:

11 Quod modo proposui non est sententia, verum
Credite me vobis solum recitare Sibylla. 126

Si tibi sancta cohors 12 comitum, si nemo tribunal

13 Vendit 14 acerbetumes si nullum in conjuge crimen,

Nec per 15 conventus, nec cuncta per oppida curvis

88 A Phi-
dia tam
affabre
sculptum,
ut vivere
videretur.
89 In qua
non erant
pocula à
Mentore
calata.
90 Primi
illi Prae-
feti Provin-
cialibus nu-
per v. eis
& sociare
Romana
donatis
interras &
intactas re-
linquebant
opes, tabu-
las, natuas,
opera nobi-
lium artifi-
cum: Quae
tamen om-
nia Prae-
fectorum se-
cunda qua-
si proge-
nies, Dola-
bella, An-
tonius, Ver-
res, &c.
evertebant,

Tertia vero progenies & agros provincialibus eripiunt. 91 Quem Scaurus
accusavit damnavitque quod Asiam proconsul spoliasset. 92 Senatu motus,
quod Achaiam depraedatus eider. 93 Qui ne: sacris parebat. 94 Sicilia
praetor & praedo. 95 Quam alii de bello. 96 Taurus, vel equus admis-
sarius. 97 Melius conveniens summis viis Romanis. Ironice. vel, hac
jam utroque tenuia pro summis habentur à pauperibus, quibus reliqua
sunt hac ut maxima. 98 Molles. Sat. 6. 294. 99 Unguentis deliborant,
luxuriosam. 1 Resina lavigata: & eorum opum. Clem. Alex. 3. Pzdag.
10 Fortibus. 11 Non haecenda rapinis opratoris. 12 Galli & rhedis
pugnantes: vel, Gallia regio, quae à Roma ad axem Arcticum vergit.
13 Illyrii, qui latus dextrum maris Adriatici incolunt, Slavoniam, Germ.
Windensium. 14 Afris. 15 Romanis. 16 Circensibus ludis & theatralibus pro-
fuit indulgentem. 17 Spoliacionis. 18 Marius Pius. Sat. 1. v. 49. 19 For-
tibus iisdemque miseris factis, qui injuriarum tandem ultionem cogita-
bunt. 20 Digressus sum ab insituto verae nobilitatis characterismo: qui
tamen leviter tetigi, non minus vera sunt quam oracula quae foliis inseri-
psi Sibylla. 21 Anticorum & domesticorum. 22 Corruptus corruptis.
23 Caramitus innotuit ex α & κεῖρο, & κάμν. 24 Loca in quibus po-
puli provinciarum à magistratibus iudiciali, reque adeo praetore, juris dicen-
di gratia congregantur.

Ungui-

16 Uxor,
velut Har-
pyia. En. 8.
vel avari-
tia tua. Ra-
tiones Se-
veri Cacin-
na suaden-
tis, ne quem
magistra-
tum cui
provincia
obvenisset
uxor comi-
taretur: vi-
de apud
Tacitum 3.
Annalium.
17 Primo
Aborigi-
num rege,
Fauni pa-
tre, Satur-
ni filio.
18 Ipsos
Titanas
Στοιχέ-
της.

19 Japeti
& Clyme-
tes filium
Deucalio-
nis patrem.
20 Scri-
ptore, vel
historia.
21 Ut tur-
pitudine tua
eo clarius
appareat,
quo illu-
strior est tua nobilitas.

22 Quorsum te nobilem iactas? &c. 23 Emphaticus
& apposite, in falsariis, ille religiosus. 24 Quo Santones Galliarum populi aru-
tur. 25 Viam Flaminiam vel latine, Sat. 1. v. 170. 26 Nobilis quisquam
aurigandi studiosus; nomen filium: quasi equorum domitor. Hippodamus.
27 Retinaculo, quod per radios rotarum immixtum currum in descensu fi-
stit: quod Herodes Atticus Συχοπιδιον appellavit, Simaristius δ' ὀφθαλμοῦ
referente Athenæo, l. 3. c. 21. 28 Consulatus. 29 Gravis Senatoris, cuius
authoritatem ætatemque reverentia & pudori fuisse æquum erat. 30 Jugales
281, Fasciculos feni. 31 Ovis. 32 Jumentorum & mulionum decem, tan-
quam numera maxime sibi venerandum, quodque sibi propitium velit, Epi-
nam vocat Prudentius in Apotheosi, & Plutarch. in Parallelis. 33 Imag-
nes ejusdem dex æque aliorum ejusmodi nominum quæ equis præstant. 34 le-
termiffa aurigatione repetere popinas. 35 Unguentarius, nomen fictum ex
Syria & Phœnicia, unde mittuntur unguenta & odores. Quin & Bacchum
Lucianus in Σικῶν ἐκκλησίᾳ appellat Συερόπικος τι. & ἐμπύς
τὸ κῶδ' μὲν θυγατέρ' ἐστι.

Unguibus ire parat nummos raptura 16 Celano: 130
Tunc licet à 17 Pico numeres genus, altaque fite
Nomina delectant, omnem 18 Titanida pugnam
Inter majores ipsumque 19 Promethea ponas:
De quocunque voles proavum tibi sumito 20 libro.
Quod si precipitem rapit ambitus, atque libido, 135
Si frangis virgas sociorum in sanguine, si te
Delectent hebetes lasso lictore secures:
Incipit ipsorum contra te stare parentum
Nobilitas, 21 claramque faciem præferre pudendis.
Omne animi vitium tanto conspectius in se 140
Crimen habet, quanto major, qui peccat, habetur.
22 Quo mihi te solitum falsas signare tabellas
In templis 23 qua fecit avus, statuamque parentis
Ante triumphalem? quo, si nocturnus adulter
Tempora 24 Santonico velas adoperta cucullo? 145
Præter 25 Majorum cineres, atque ossa volucris
Carpento rapitur pinguis 26 Damasippus, & ipse,
Ipse rotas stringis multo 27 sufflamine consul,
Nocte quidem: sed luna videt, sed sidera testes
Intendunt oculos, finitum tempus 28 honoris 150
Cum fuerit, clara Damasippus luce flagellum
Sumet, & occursum nusquam trepidabit amici
29 Jam senis, ac virga prior innuet, atque 30 maniplos
Solvat, & infunderet jumentis hordea lassus.
Interea dum 31 lanatas, torvumque juvenum 155
More Numæ cadit Jovis ante altaria, jurat,
32 Hipponam, & 33 facies olida ad præsepia pictas.
Sed cum pervigiles placet 34 instaurare popinas,
Obvius assiduo 35 Syrophœnix udus amomo

Currit, 36 Idumæa Syrophœnix incola porta
Hospitis affectu dominum regemque salutat,
Et cum venali 37 Cyane succincta 38 lagena.
Defensor culpa dicet mihi: fecimus & nos
Hæc juvenes: esto: desisti nempe, nec ultra
Fruisti errorem: breve sit quod turpiter audes.
Quædam cum prima resecentur crimina * barba,
Indulge veniam pueris. 40 Damaspippus ad illos
Thermarum calices, 41 inscriptaque lintea vadit
42 Maturus tello Armenia, Syriaque tuendis (nem
43 Amnibus, & 44 Rheno, atq; Istro præstare 45 Nero-
Securum valet hac atas: 46 mitte Ostia Caesar, 171
Mitte, sed in magna legatum quare popina,
Invenies aliquo cum 47 percussore jacentem
Permissum nautis, aut furibus, aut fugitivis,
Inter carnifices, & fabros 48 sandapilarum, 175
Et 49 resupinati cessantia tympana 50 Galli,
Æqua ubi libertas, communia pocula, lectus
Non alius cuiquam, nec mensa remotior ulli.
Quid facies talem sortitus Pontice servum? 179
Nempe in 51 Lucanos, aut Tousea 52 ergastula mittas.
At vos 53 Trojugenæ vobis ignoscitis, & quæ
Turpia 54 credoni, 55 Volefos, 56 Brutofq; decebunt.
Quid, si nunquam adeo fadis, adeoque pudendis
Utimur exemplis, ut non pejora supersint?
Consumptis opibus vocem Damaspippe locasti 185
56 Sippario, clamosum ageres ut 57 Phasma Catulli,
58 Laureolum 59 Velox etiam bene Lentulus egit.

36 Judæa
porta Ro-
mæ sic di-
ctæ, quod
per eam
Vespasia-
nus & Ti-
tus de Ju-
dæis trium-
phantes in-
gressi sunt:
est autem
Idumæa
Syriæ pars
Judææ vi-
cina.
37 Popina-
ria, taber-
naria.
38 Vini,
29 Respon-
det.
* Quæ re-
secta pone-
batur pri-
mum anno
æratæ vice-
simo.
40 Sed Da-
masippus.
41 Vela
popinis &
thermis,
quæ prom-
iscue
cum lupa-
naribus
confundun-
tur, oppan-

si: eaque urplurimum lintea & acu pîta, qualia viscuntur in Italia & Hispania, nih per inscripta melius intelligamus inscriptionem rerum ibi venalium, seu meretricum in cellis prostantium, ut, titulum mentita Lycisca: vide quæ adnotata ad vers. 124. & 125. Sat. 6. 42 Jam vir, militia habili, 43 Euphrati & Oroni, id est, ad prohibendos hostes, ne incursumbus Syriam infestent. 44 Ne incursum hostes in hæc provincias, vel, ne deficiant Galli aut Germani horum fluviorum ætolæ. 45 Imperatorem. 46 An tibi opus est nobili viro & Caesar, quem mittas ad Ostia Tyberis, ut ibi navim conscendat cum mandatis & legatione: si opus sit, quare legatum in popinæ: 47 Sicario. 48 Feretrorum, quibus vilium personarum & damnatorum corpora efferebantur. 49 Ignavi: vel ebrii. 50 Sacerdotis Tyberis. 51 Agros Lucanos in Euria, ubi vindus fodiat. 52 In quibuservi in compedibus opus faciunt. 53 Nobiles Romani qui à Trojanis originem deducunt. 54 Vili & ignobili. 55 Nobiles. 56 Ludis scenicis: est enim Sipparium autum seu velum sub quo latent mimi. 57 Fabulam dictam Phasma, id est, spectrum, à Catullo mimographo scriptam. 58 Fratrem Laureoli, qui in fabula à Navio vel Laberio scripta cruci affigitur, da quo Martial. lib. spectaculorum epigr. 7. 59 Lentulus Velox Nobilis.

60 Qui hæc
nobiliū
de decora
sustinet
spectare
non sine
appausu:
huius rei
fredam &
indignam
impudenti-
am v. de, si
vacat, egre-
gie depi-
ctam à Xi-
philino, in
spectaculis
à Nerone
in honorem
matris A-
grippinæ
editis: l. 6.
61 Extre-
mæ scurri-
liæ. Jos.
Scal. ad
Circulum
legit
transcurria,
& vult po-
tam inno-
re pariet-

Judice me dignos vera cruce: nec tamen ipsi
lenoscas 60 populo: populi frons durior huius
Qui sedet, & spectat 61 transcurria patriciorum, 190
62 Planipedes audis 62 Fabios, videre potest qui
64 Mamercorum alapas: Quanti sua funera vendant,
Quid refert? vendunt 65 nullo cogente Nerone,
Nec dubitant 66 celsi pratoris vendere ludis. 194
67 Finge tamen gladios inde, atque hinc pulpita pone,
Quid satius? 68 mortem sic quisquam exhorruit ut 69 sit
Zelusypus Thymeles, stupidi collega 70 Corinthi?
71 Res haud mira tamen, citharædo principe mimus
Nobilis: hac ultra quid erit nisi ludus? & illic
Dedecus urbis habes, nec 72 Mirmillonis in armis, 200
Nec clypeo 73 Gracchum pugnantē, aut 74 falce supina.
(Damat enim tales habitus, & damnat & odit)
Nec galea frontem abscondit; 75 movet ecce tridentem,
Postquam vibrata pendentia retia dextra
76 Nequicquam effudit, nudum ad 77 spectacula vulnū
Erigit, & tota fugit agnoscendus arena, 206
78 credamus tunica, de faucibus aurea cum se
Porrigat, & longo jactetur spiræ galera.
Ergo 79 ignominiam graviolem pertulit omni
Vulnere, cum Gracchus jussus pugnare secutor. 210

60 Transisse ad feras: i. e. orchestram. 62 Comædos plaris: i. e. nudis pe-
dibus agentes. 63 Nobiles. 64 Nobiliū, qui parasitorum phlogopidarum
vel servorum partes sustinentes alapis caduntur à domino mimo, ut Panni-
culus à Latino: vide Martialis. ep. 72. lib. 2. & ep. 62. lib. 5. * Insuper
contumeliosi alapam sic os obicit, quasi de præcepto domini ludat. Ter-
tull. de spectaculis. 18. ibis infelix facies locatur, ut infelicioer venter sigi-
neretur. Cyprian. 65 Domiti. non cogente eor, ut fecit Nero, qui in are-
nam de censere jussit 400 Senatores: 600 equites, quadringentos tamen
apud Suetonium falso exscriptum pro quadragena suspicatur Lipsius 2. Sa-
turn. 3. ut & sexcentos, &c. in Nerone. 12. Sed & Xiphilinus de hisce
spectaculis: αἱ εἰδὲς οἱ τετὶ ἀνδραγαθῶν τὰ γυναικῶν μάχα,
καὶ Φαγῶν, καὶ Φακῶν, καὶ Περὶ τῶν, &c. 66 In sublimi curia
sedentis, ut ludos, quos præbet, disponat. Sat. 10. v. 300. 67 Proponatur
ex hac parte gladiatura, ex illa scenica: utra harum eligenda? amon illa po-
tius subeunda vel si opus sit — 68 — Gladio mori: potius quam — 69 —
Agat partes Latini Zel. Thymeles: i. e. cantatricis: de quibus i. Sat. v. 36.
70 Minus, histrionis. 71 Ordo est, nobilis tamen minus est res haud mira
principe citharædo: i. e. cum Nero sit citharædus. 72 Vide Sat. 2. v. 143.
73 Nobiles. 74 Quæ utitur Mirmillo. Harpe Thrace: i. e. gladio im-
curvo seu fisa, ut Retarius tuscira seu tridentis, & reti. 75 Retarius esse
vult (qui solus ex gladiatoribus aperta facie pugnabat) ut videatur & cognos-
catur, 76 Et erravit, nec adversarium lretivit. 77 Spectator. 78 Agnos-
camus Senatorium gladiatorum ex tunica, quæ apparet late clav: aurei
& fincta, atque ex aurea fascia, qua galerus sub mento sedimetur. 79 Deri-
sus à spectatōribus, quod peritus Mirmillo imperitum nobilem superavit.

Litera si dentur popula suffragia, quis tam
 Perditus, ut dubites ⁸⁰ Senecam praeferre ⁸¹ Neroni?
 Cujus supplicio ⁸² non debuit una parari
⁸³ Simia, nec serpens unus, nec culeus unus.
 Par ⁸⁴ Agamemnonida crimen, sed causa facit rem
 Dissimilem: quippe ⁸⁵ ille deis authoribus ultor ²¹⁶
⁸⁶ Patris erat casti ⁸⁷ media inter focula, sed nec
⁸⁸ Electra jugulo se polluit, aut ⁸⁹ Spartani
 Sanguine ⁹⁰ coniugii: ⁹⁰ nullis aconita propinquis
 Miscuit, ⁹¹ in scena nunquam cantavit Orestes, ²²⁰
⁹¹ Treica non scripsit: quid enim ⁹² Virginium armis
 Debit ulcisci magis, aut cum ⁹² Vindice ⁹² Galba?
⁹³ Quid Nero tam saeva crudaque tyrannide fecit?
 Hac opera, atque haec sunt generosi principis artes,
 Gaudens scedo ⁹⁴ peregrina ad pulpita salus ²²⁵
⁹⁵ Prositui, ⁹⁶ Grajaque apium mernisse corona.
 Majorum effigies habeant ⁹⁷ insignia vocis,
 Ante sedes ⁹⁸ Domiti langum tu pone Thyesta
⁹⁹ Syrna, vel Antigones, seu ¹ personam Menalippes,
 Et de marmore citharam suspende ² Colosso. ²³⁰
 Quis Catilina tuis natalibus, atque Cethegi

⁸⁰ Sanctissimum virum, sed humili loco natum.
⁸¹ Genere claro, sed vitiis inquinatissimo.
⁸² Nec enim unum commiserat patricium.
⁸³ Parricidii convictus cum simia, gallinaceo, vipera & cane, tot simul patricidis culeo infusus in mare vel proximum flumen projec-
 batur.

⁸⁴ Orestes, qui matrem Clytannestram interfecit. ⁸⁵ Orestes non sine
 numinis impulsu patris eadem ultor, materna deinde necis reus in Aegaeo
 pago, aequis Deorum sententiis interuentu Minerva absolutus est. ⁸⁶ Aga-
 memnonis. ⁸⁷ A matris adultero Aegistho. al. in balneo. al. dum vestem
 indueret sine capitis. ⁸⁸ Cade sororis suae Electrae, ut Nero Britannici
 fratris. ⁸⁹ Coniugis Hermiones filiam Menelai ducis Spartani, ut Nero carae
 Octaviae, Antoniae, & Poppae. ⁹⁰ Ut Nero Britannico fratri, & Domitio
 amicitiae. ⁹¹ Ut Nero, qui cubantibus turpiter Imperis opibus, undecumque praeda
 inhians quasi offensus de formitate veterum aditiorum, urbem incendit: quod
 incendium e turri Mecanathana prospicere, letusque flamma pulchritudine
 αἰῶνι οὖν αὖτις in illo suo scenico habitu decantavit. Tacit. Annalium 13 Sueton.
 Orestes. ⁹² Qui praefecti in Galliam & Hispaniam a Nerone desciverunt, & in
 Neronem conjuraverunt aspirante senatui. ⁹³ Quidnam enim maxime fuisse
 inhonestum & indignum quod in omni sua tyrannide admisit Nero? certe
 prostruere se in nostris Graecisque scenis citharædum, histrionem, saltato-
 rem, &c. ⁹⁴ Neapoli, & in Achaia, aliisque locis peregrinis. ⁹⁵ Meta-
 phora à Menetrice. ⁹⁶ In isthmiciis terraminibus cum citharædis certans
 apio coronabatur Nero. ⁹⁷ Coronam hanc tuam ex ap. o. ⁹⁸ Domitii
 aravi vel patris tui. ⁹⁹ Vestem longam, qua indutus es, cum tragediam
 de Thyeste, vel Antigone filia Oedipi ageret. 1 Larvam qua usu repræ-
 sentasti fabulam Menalippes à Neptuno amatae, non à personando dictam, ut
 Gellio videtur inquit Jul. Scal. sed quod erat αἰεὶ ὁμοία. Sunt qui Syrna
 signantius & ἀμφιλοκάρτερος tribui volunt Thyestæ & Antigones personis
 e. regis spiritus & elati animi. Personam item Menalippes, quia sub ejus
 persona Euripides Anaxigora præceptoris sui sedatum animum & philo-
 sophicam exprimit sententiam: vide Dionysii Halicarnassii commentarium
 αὖτις ὁ αὖτις ὁ αὖτις. 2 Citharam autem à iudicibus ad se delatam
 adoravit, terrique ad Augusti statuam iussit. Augusti autem statuam seu
 Colodium crexerat Nero pedum 110, ut Plinius 34. l. 7. c. ut Suetonius.
 110 pedum, ante-

3 Hæc factis nota ex Salustio.

4 Ut olim Narbonenses ex Gallia Braccata & —

5 — Lugdunenses, qui sub B'enno Romam ceperunt & incendierunt.

6 Tunica alimentis ignium illius qua obvoluit creminantur vivi, sævo cum joco, candela loco, vel, Herculeum Octavum representantes. Sat. 1.

7 Copias & constans vestitor.

8 Cicero Arpino Volscorum oppido ortus.

9 Ex municipio Arpinati adscitus eques. 10 Armatur. 11 Per Italiam omnem dispositis excubiis, per Allobrogas aliosque explorans insidias conjuratorum. 12 Prudentia in pace. 13 Cruenta pugna navali juxta Leucadem promontorium Epiri, qua devicti sunt Antonius & Cleopatra. 14 Pharsalis campis, ad Philippos in Thessalia, ubi devicti sunt Brutus & Cassius. 15 Quo nomine primus eum salvavit M. Cæsar. 16 C. Marius mercenarius in suo Arpino arator. 17 Vitæ centurionis in Marii vertice frangebatur. Sat. 14. vers. 193. 18 Miles gregarius seu faber. 19 Cimbro & Teutonas, qui ex Dania & Germania maximo cum exercitu Romam contententes magnum terrorem Italiam incusserunt, sed à Mario devicti præda corvis facti sunt. 20 Nobilis collega Quintus Citulus Lucretius secundo loco triumphavit, cum uni Mario homini novo victoriæ honos tribueretur, licet utriusque Consulis auspiciis res gesta sit. 21 Patris & filii, qui se pro Romanis legionibus deovertunt. * al. pale. ** Diis manibus Terraque matri. 22 Servius Tullius captiva Ocriculana natus. 23 Vestem trabibus pannorum albis & purpureis intertextam: vel, ut Livio placet, togam circumdistictam purpura subregmine puniceo, ut Halicarnassæ, vestem ex purpura & cocco. Verum has distinguit Alexander ab Alexand. c. 18. l. 5. 24 Fasciam, seu pannum quo reges caput vinctebant, coronam Romuli.

Inveniet quicquam sublimius? 3 arma tamen vos Nocturna, & flammæ domibus templisque parastis,

Ut 4 Braccatorum pueri, 5 Senonumque minores,

Ansi quod liceat 6 tunica punire molesta. 235

Sed vigilat consul, 7 vexillaque vestra coercet,

Hic 8 novus Arpinas ignobilis, & modo Roma

9 Municipalis eques, 10 galeatum ponit ubique

Præsidium attonitis, & 11 in omni gente laborat.

Tantum igitur muros intra 12 toga contulit illi 240

Nominis & tituli, quantum non 13 Leucade, quantum

14 Thessalia campus Octavii abstulit udo

Cadibus assiduis gladio: sed Roma parentem,

Roma 15 patrem patria Ciceronem libera dixit.

16 Arpinas alius Volscorum in monte solebat 245

Poscere mercedes alieno lassus aratro,

Nodosam post hæc 17 frangebant vertice vitæ,

Si lentus pigra 18 muniret castra dolabra:

Hic tamen & 19 Cimbro, & summa pericula rerum

Excipit, & solus trepidantem protegit urbem. 250

Atque ideo postquam ad Cimbro stragemque volabam,

Qui nunquam attigerant majora cadavera corvi,

20 Nobilis ornatur lauro collega secunda.

Plebeja 21 Deciorum anima, plebeja fuerunt

Nomina: pro totis legionibus hi tamen & pro 255

Omnibus auxiliis, atque omni * plebe Latina

Sufficiunt ** diis infernis, terraque parenti.

Pluris enim Decti, quam qui servantur ab illis.

22 Ancilla natus 23 trabeam, & 24 diadema Quirini,

Et fasces meruit, regum ²⁵ ultimus ille bonorum. 260
 Proditæ ²⁶ laxabant portarum claustra ²⁷ tyrannis
 Exulibus ²⁸ iuvenes ipsius consulis & quos
 Magnum aliquid dubia pro libertate deceret,
 Quod miraretur cum ²⁹ Coclite ³⁰ Mutius, & ³¹ quæ
 Imperii fines Tiberinum virgo natauit. 265
 Occulta ad ³² patres produxit crimina ³³ servus
³⁴ Matronis lugendus; at ³⁵ illos ³⁶ verbera iustis
 Afficiunt pœnia, & ³⁷ legum prima securis.
 Malo pater tibi sit ³⁸ Therfites, dummodo tu sis
³⁹ Æacidæ similis, ⁴⁰ Vulcaniaquæ arma capeffas,
 Quam te Therfitæ similem producat Achilles,
 Et tamen ut longa reperas, longeque revolvas 272
 Nomen: ab infami gentem deducis ⁴¹ asylo.
 Majorum primus quisquis fuit ille ruorum,
 Aut pastor fuit, aut ⁴² illud, quod dicere nolo. 275

²⁵ Secutus enim est Tarquinius Superbus regum ultimus.
²⁶ Laxare conspirabant.
²⁷ Tarquinius, quos reducere volebant.
²⁸ Titus & Tiberius filii Junii Bruti Consulis.
²⁹ Horatio Coclite.
³⁰ M. Semvola.

³¹ Clælia, quæ obses Porſennæ data Tyberim tranavit, deceptis custodibus. ³² Brutum & Aquilium: vel, Valerium & senatores. ³³ Indicavit Vindex Cecinenſis Aquiliorum ſervus. ³⁴ Orbis filius, vel cujus mori lugenda eſſet matronis, quas à tyrannorum impudicorum vi, indicio ſuo liberarat. ³⁵ Filios Bruti & Aquilii cum aliis conjurati. ³⁶ Virgils caſos, conſulatus ille primus imperium liberum primum ſecuri percuffit. ³⁷ Orationum deformiſſimus animo & corpore. ³⁸ Achilli. ³⁹ A Vulcano fabricatus. ⁴⁰ Ad quod (Romuli inſtituto, ut imperium auget) undique conſugere ſclerati. ⁴¹ Latio, ſicarius, homicida, ſpurius, &c. qui ad aſylum hoc conſugit.

S A T Y R A IX.

Obſcœnam Cinædorum & Pathicorum turpitudinem acriter, at nimis aperte inſectatur.

1 P. **S**icce velim, quare toties mihi Navole triftis
 Occurras fronte obducta, cen ² Marſſa victus:
 Quid tibi cum ³ vultu, qualem deprenſus habebat
 Ravola, dum Rhodopes uda terit inguina barba?
 4 Nos colaphum incuſimus lambenti cruſtula ſervos. 5
 6 Non erat hæc facie miſerabilior Creperejus
 Pollio, qui triplicem uſuram ⁷ præſtare paratus
 Circus, & ⁸ fatuos non invenit, unde reponit

¹ Drammatica hæc Saryra. P. Pœtam, N. Navolum denotat.
² Marſſas Phrigius Apollinem in certamen muſice

ces provocare auſus ab eo victus, & exoriatuſ eſt. ³ Trifti, qualem habebat Ravola cum deprehenderetur meretricis Rhodopes inguina lingens. ⁴ Quidam triftis ſit & pœnam expalleat: quando etiam ſerviſ colaphum incuſimus lambentibus dulciora? quanto magis illi, &c. ⁵ Non magis pal-lebat Cr. Pollio luxurioſus nepot. ⁶ Solvere pollicituſ. ⁷ Qui illi pecuni-am credant non reddituro.

8 Verna
cum esse,
equum
opes aqua-
bas animo,
cultu, nito-
re.

9 Erasque
conviva fa-
cetis joco
mordente.

10 Urbani.
Pomaria
enim sunt
loca post
vel pone
moenis,
quae nec ha-
bitari nec
arari fas
erat.

11 Non de-
libuta &
unguento
splenden-
tis.

12 Philotri
e refina,
visco & co-
ra pilos e-
vellentis.

13 Quarta-
na & jam
familiaris
febris.

14 Ex ani-
mo facies
induit ræ-
rorem aut
lætitiam.

15 Ut me-
moria re-
peto.

Ut memini.

16 Sat. 6. v. 488.

17 Statuam Gany-
medis i. Vespasiano ere-
ctam in templo Pacis. Ptol. Flavius conjecit. c. 57. legit Gany-
medis, &
regi vult & præcedenti fatum. Quid enim (inquit) Pacis tem-
plo cum sta-
tua Gany-
medis? 18 Cy-
belen matrem deum & Phrygia adve-
ctam templum, quod
in palatio est. 19 Et ipsum castrum Cereris templum. 20 Mæcho insigni.

21 Ad turpe ministerium. 22 Πάχυν ἰσχυρόν, hibernum, sordidum,
crassioris & Gallia lanæ & filis unde addit percussas textoris pectine Galli: &
Marcial. 4. sequentia pinguem, sordidam alumniam; & me pingui Gallia vestit.
De lacernis vide quæ ad v. 62. Sat. 1. 23 Minus purum, mutum. 24 Etiam
στρουξίς et cinædus iste scarabæus. 25 Prælibidine & desiderio saliva fluente.

26 Dives pathicus. 27 Literæ missæ, 28 Supple. ὁπότε. i. e. expedit,
ut cinædus sit moribus dulcis: alii legunt, αὐτὸς γὰρ ἐπιπλάττει αὐτὸς ποτὶ
κίναδον. i. e. ipse cinædus attrahit vel pellicit ad se vitium. 29 Avarus est,
quod etiam mollitie deterius monstrum est. 30 Verba Virronis ad Draucum.

Tot ruga? certe modico contentus? agebas
Vernam equitem, 9 convivia joco mordente faceris, 10
Es salibus vehemens? 11 intra pomaria natus.

Omnia nunc contra, vultus gravis, horridus? 12 sicca
Sylvæ coma, nullus tota nitor in cute, qualem
Præstabat calidi circumlita fasciæ? 13 visci,

Sed fruticante pila neglecta, & squalida crura. 14
Quid macies agri viteris, quam tempore longo
Torres? 15 quarta dies, olimque domestica febris?

Deprendas animi tormenta latentis in ægro
Corpore, deprendas & gaudia, 16 sumit utrumque
Inde habitum facies: igitur flexisse videris 17

Profusum, & vitæ contrarius ire priori. (nymædem
Nuper enim (18 ut repeto) 19 sanum Iphidii, & 20 Ga-
Pacis, & 21 advecta secreta palatia matris,

Et 22 Cererem (nam quo non prostat fœmina templo?)
Notior 23 Ausidio mæchus celebrare solebas, 24
(Quod taceo) atque ipsos etiam 25 inclinare maritos.

N. Vitæ & hæc multis vitæ genus, at mihi nullum
Inde opera pretium: 26 pingues aliquando lacernas
Munimenta toga, duri crassique coloris,

Et male percussas textoris pectine Galli 27
Accipimus, tenne argenti, 28 venaque secunda.
29 Fata regunt homines, fatum est in partibus illis,

Quas sinus abscondit: nam si tibi fœdera cessant,
Nil faciet longi mensura incognita nervi:
Quamvis te nudum 30 spumanti 31 Virro labello 32
Viderit & blanda assidua, denique 33 tabella

Sollicitent, 34 ἵδεις γὰρ γλῦκας & αὐτὸς ποτὶ κίναδον.
35 Quod tamen ulterius monstrum, quæ mollis avarus?
36 Hæc tribui, deinde illa dedi, mox plura tulisti,

3¹ Computat, & cevet, 3² ponatur calculus, adfuit
 Cum tabula pueri: nuxiera festeria quinque 41
 Omnibus in 3³ rebus, numerentur deinde 3⁴ labores.
 3⁵ An facile & prorsum est agere intra viscera penem
 Legitimum, atque illic hesternum occurrere cœna?
 Servus erit minus ille miser, qui foderit agrum, 45
 Quam dominum: sed tu sanctener, & puerum te
 Et pulchrum, & 3⁶ dignum cyatho, coeloque putabas.
 37 Vos humilis affecit, vos indulgebitis unquam
 Cultori, jam nec morbo donare parati? 49
 3⁸ En cui tu viridem 3⁹ umbellam, cui 4⁰ siveina mittas
 Grandia, natalis quoties redit, aut 4¹ madidum ver
 Incipit, & strata positis, longaue cathedra,
 Munera sœmineis tractas secreta 4² calendis.
 Dic 4³ passer, cui tot montes, tot pradia servus
 41 Appula, 44 tot milvos intra tua pascua lassos? 53
 Te 45 Trifolinus ager fecundis vitibus implet, (avis:
 45 Suspectumque jugum Cumis, & 47 Gaurus 48 in-
 Nam quis plura 49 linis, 50 victuro dolia musto?
 51 Quantum erat 52 exhausti lumbos donare clientis
 Jugeribus paucis, 53 melius ne hic rusticus infans 60
 Cum matre, & casulis, & cum lusore castello
 Cymbala pulsantis legatum fiet amici?
 Improbus es, cum poscis, 54 ait, sed pensio clamat,
 Posce, sed appellas 55 puer unicus, ut Polyphemus
 Lata acies, per quano solers evasis Ulysses. 65
 Alter emendus eris? namque hic nox sufficit, ambo
 Pascendi: quid agam bruma spirante? quid oro?
 Quid dicam 56 scapulis servorum mense Decembri

31 Inquit
 Draucus.
 32 Et hæc
 Virronis
 sunt.
 33 Quas ti-
 bi donavit.
 34 Tui, an
 æquent
 sumptus
 meos.
 35 Respon-
 det Drau-
 cus, ira-
 cundus, ob-
 scœntis, im-
 pius. Et
 hic quidem
 locus in co-
 rum numero
 est, propter
 quorum in-
 solentiam
 toto Jucen-
 lis opere ab-
 sinere bo-
 num virum
 julet Juc.
 Scal. 3.
 Poetic. 9.
 36 Qui sa-
 piaris ad
 ministeri-
 um cyathi
 Jovis, tan-
 quam Ga-
 nymedes.
 37 Ecquid
 sperandum
 clientibus
 vestris, si

nihil donetis libidinis vestre & voluptatum ministris. 38 En pulchrum &
 delicatum Ganymedem trahit. 39 Ne sole scoffussetur, inquit Conopei, quam
 solem asceat. Hispanis signate dicitur Quis sal. i. e. arcem solem. Ita.
 Capelle: sœdior Dionys. Hallicarn. 7. lib. 40 Vasa vel sphaulas &
 armillas & succino. 41 Calendis Martiis, quibus natalis Veneris celebra-
 batur & matronalia, ubi mulieribus a maritis & amatoribus mitterantur
 munera: vide quæ ad epig. 85. lib. 5. Martialis. b. 42 Salus vir, ut
 pater, cui salacitas terminum vitæ quinquennio longiorem negat. 43 In
 Appulia. 44 Latifundia, quibus transvolandis milvi defatigantur. Pers. 4.
 quantum non milvus oberrat. 45 In Campania. 46 Misenum promontorium
 Cumis imminens, ruituro simile, adeoque Cumanis suspectum. 47 Mons
 Campaniæ non procul a Cajis. 48 Cavernosus. 49 Pice obturatur. i. e. re-
 conditur. 50 Duraturo atque diu vigorem & animam servaturo. 51 Quan-
 tula res. 52 Venere. 53 Melibœ legabatur Gallo sacerdoti, quam mihi
 Prædiorum cum puero, matre sua & castello collatur? 54 Ait Virro. 55 Ne
 hoc dēficiēte ego prorsus desituar tanquam Polyphemus unio ab Ulyssē
 effolio oculo, 56 Nudis.

56 Nudis.
57 An ju-
bebo ex-
pectare
astatem?
qua cicada
quidem
canunt, fri-
gore vero
hyberno
pereunt.
58 Officia
mea in te.
59 Asti-
mas?
60 Uxorem
tuam.
61 Nuptia-
les, in qui-
bus verba
solennia
fuerunt:
Liberorum
præcandor-
um gratia
unorem du-
ci. *Briffon de*
formal. 6.
62 Alteri
viro nu-
ptura.
63 Hujus
noctis sa-
bore.
64 Quo te
vertas, ad
quod lub-
terfugium?
65 Ad ex-
culationem:

fic Dido: *Que quibus antiferam? Aen. 4.* 66 Educas. 67 In quibus natos sui
liberos professi parentes eorum nomina scribebant notato die & consue-
Briffon, antiqu. l. c. 5. 68 In signum puerperii. 69 Impotentia & mollitia
infantis. * Qui patres erant, præferebantur aliis in petitione magistraturæ,
& forte provinciali præcedebant collegas, &c. 70 *Παῖδες πολλοὶ γα-
μίστην καὶ γυναικῶν, ὅχ' ἵνα κληρονομίαις ἔχουσιν, καὶ ἵνα κληρο-
νομίᾳ διακταται.* Plutarch. *περὶ φιλοσοφίας.* Coelibes ex testamento
nihil capiebant, nisi è proxime junctorum: orbi non nisi dimidium. 71 Le-
gata sæpe concipiebantur his verbis, *Quandoque liberos habueris.* Quo
conditione in tua deficiente, cadet, quod non expectabas, legatum in
tuosque liberos, lege Papia cedurum in ætatum, si privilegiis parentum
cessurum esset, ex decima parte caducum. 72 Qui tres liberos suscepit,
tutela excusabatur in fascibus sumendis prior erat: teneram frumenti tri-
plicem accipiebat, &c. 73 Draucum bene cūdātum & simplicem, quem
istidem decipiat. 74 Dropace levigatus & mollis. 75 *Sat. 3. vers. 113.*

Es 56 *pedibus? durate, atque* 57 *expectata cicada?*
Verum ut dissimules, ut mittas 58 *catera, quanto* 70
59 Metiris pretio, quod ni tibi deditus essem,
Devotusque cliens, uxor tua virgo maneret?
Scis certe quibus ista modis quam sæpe rogaris,
Et qua pollicitus, fugientem sæpe 60 *puellam* 74
Amplexu rapui, 61 *tabulas quoque ruperat, & jam*
62 Signabat, tota vix 63 *hac ego nocte redemi*
Te plorante foris: testis mihi lectulus, & tu,
Ad quam pervenit lecti sonus, & domina vox,
Instabile, ac dirimi captum, & jam penè solutum
Coniugium in multis domibus servavit adulter, 80
64 Quo te circumagasi? 65 *qua prima, aut ultima ponat*
Nullum ergo meritum est ingratis ac perfide, nullum,
Quod tibi filiolus, vel filia nascitur ex me?
66 Tollis enim, & 67 libris actorum spargere gaudes
Argumenta viri: 68 foribus suspende coronas, 85
Jam pater es, dedimus quod 69 fama opponero possis.
* Jura parentis habes, 70 propter me scriberis heres,
71 Legatum omne capis, nec non & dulce caducum.
Commota præterea junguntur multa caducis:
72 Si numerum, si tres implevero. P. Justa doloris 90
Navale causa tui: contra tamen ille quid affert?
N. Negligit, atque alium bipedem sibi quarit? 73 *assellum.*
Hac soli commissi tibi celare memento,
Et tacitus nostras intra te fige querelas.
Nam res mortifera est inimicus 74 *pumice lavis.* 95
75 Qui modo secretum commiserat, ardet, & odit,
Tanquam prodiderim quicquid scio: sumere ferrum,

Fuste 76 aperire caput, 77 candelam apponere valvis
 Non dubitat, nec contemnas, aut despicias, quod
 His 78 opibus nunquam cara est 79 annona veneni. 100
 Ergo occulta teges, ut 80 curia Martis Athenis.
 P. 81 O Corydon, Corydon, secretum divitis ullum
 Esse putas? servi ut taceant, jumenta loquentur,
 Et canis, & postes & marmora: claude fenestras,
 Vela tegant rimas, junge ostia, tollito lumen 105
 E medio, 82 clament omnes, prope nemo recumbat:
 Quod tamen ad 83 cantum galli facit ille secundi,
 Proximus ante diem caupo sciet, audiet & qua
 Finxerunt pariter 84 librarius, archimagiri, 109
 85 Carptores: quod enim dubitant componere crimen
 In dominos, quoties rumoribus ulciscuntur
 86 Balthea? nec deerit qui te per compita quarat
 87 Nolentem, & miseram vinosus 88 inebriet aurem.
 Illos ergo 89 roges quicquid paulo ante petebas
 A nobis, taceant illi, sed prodere malunt 115
 Arcanum, quam 90 subrepti potare Falerni,
 91 Pro populo faciens quantum 92 Lausella bibebat.
 Vivendum recte cum propter plurima, tunc his
 Præcipue caussis, ut linguas manciorum
 Contemnas: nam lingua mali pars pessima servi. 120
 93 Deterior tamen huic, qui liber non erit, illis
 Quorum animas & farre suo custodit, & are.
 N. Idcirco ut possim linguam contemnere servi,
 Utile consilium modo, sed commune dedisti: 124
 Nunc mihi quid suades post damnum temporis, & spes
 Deceptas? festinat enim decurrere velox
 Flosculus angustæ miseræque brevissima vitæ
 Portio: dum bibimus, dum ferta, unguenta, puellas
 Poscimus, obrepat non intellecta senectus. 129
 P. Ne trepida: nunquam pathicus tibi deerit amicus
 Stantibus & salvis 94 his collibus, undique ad 95 illos
 Conveniunt & 96 carpentis & 97 navibus omnes,

76 Com-
 minuere.
 77 Aedes
 incendere.
 Sat. 13.
 v. 146.
 78 Opulen-
 tiis.
 79 Emptio,
 copia, im-
 pensa.
 80 Areo-
 pagitz, qui
 tacentes ju-
 dicabant
 per chara-
 cteres & li-
 teras. Pers.
 4. nigrum
 scis ponere
 thesa. dici-
 tur Areo-
 pagus ab
 αρε, &
 Mars, &
 πειρος,
 saxum, col-
 lis, hic e-
 nim a Ne-
 ptuno Mars
 homicida
 accusatus
 coram du-
 odecim di-
 is, sex sen-
 tentiis ab-
 solutus est.
 81 O iustice
 & insul-
 se. Homisti-
 chium. Virg.
 vide hanc
 consonum
 epigr. Mar-
 tialis. 82. l. 2.
 82 Ne ex-
 audiant

illi. 83 Appal. Galli cantum secundum. 84 Qui pensa librat; vel qui libros
 describit. 85 Vide Sat. 5. v. 119. & Sat. 11. vers. 136. 86 Baltheorum ver-
 hera & lora quibus cæsi sunt. 87 Audire nol. 88 Secretis domini sui re-
 pleat, fatiget, enecer. 89 Ut taceant, supra enim dixerat, Et tacitas n. stras
 intra te fuge querelas. 90 Furtivi atque hinc dulcissimi. 91 Pro salute po-
 puli Romani sacra faciens Boas dex, in cujus sacris largiter poterunt mali-
 ceras. Sat. 6. v. 113. 92 Mulier vinolenta. 93 Dominus tamen malus cum sit,
 & sibi male confectus, est servus deterior quam illi, quorum vitæ alit pauc
 suo. 94 Hac urbe in septem collibus posita. 95 Romam. 96 Terra. 97 Mari.

98 Molles,
et usurpat
Memphicini
peta
Cetri, quo
Pompeium
tanavit.
Digito ca-
put uno
sculpit, quid
credas hunc
sibi velle zi-
ram?

99 Salaci-
bus & ad
Venerem
stimulanti-
bus herbis
vescere, vi-
de qua ad
Martial. ep.
74. lib. 3. b.
a Præcepta
de Venere
ex itanda.

a Juber me fatum & Parca mea contentum esse tenui ex opera mea vidu.
3 Alii legunt *Esare*: i. e. coronatus floribus precari soleo. 4 Sat. 5. v. 8.
i. e. à Mepdican to. 5 Quæ censura notam mereantur. Fabricius enim
Lucinius & Q. Emilius Papus Censores F. Cornelium Ruffinum duobus con-
sultatibus & Dictatorum functum moverunt Senatu, quod haberet decem pen-
do argentea vasa. A. Gell. 4. lib. & Valer. Max. 2. 4. 5 Servi leſticarii è
Mæſia regione Pannoniæ finitima. 7 Quoniam paupertas mihi à fato eſt.
8 Ulyſſis, qui à Circe admonitus, ne pateretur ſe allici Sirenium juxta Si-
ciliam habitantium cantu, ſociis cetera aures obturavit, & ſe ad malum na-
vis alligari juſſit, atque ita præterveſtus eſt.

98 Qui digito ſcalpunt uno caput: altera major
Spes ſuper eſt, in tantum 9° erucis imprime dentem.
N. Hac ¹ exempla para felicibus, at ² mea Cloiho, 135
Et ² Lacheſis gaudent, ſi paſcitur inguine venter.
O parvi, noſtrique lares, quos thure minuto
Aut farre & tenui ſoleo 3 exornare corona;
Quando ego ſigam aliquid, quo ſit mihi tuta ſenectus
4 A tegere & baculo? virginti millia ſanus 140
Pignoris poſitis, argenti vaſcula puri,
Sed qua 5 Fabricius cenſor notet, & 6 duo ſortes
De grege Maſorum, qui me cervice locata
Securum jubeant clamorſo inſiſtere circo.
Sit mihi præterea curvus calator, & alter 145
Qui multas facies pingat cito, ſufficiens hac:
7 Quando ego pauper ero, utrum miſerabile, nec ſpes
His ſaltem; nam cum pro me fortuna rogatur,
Affigit ceras 8 illa de nave petitis,
Qua Siculos cantus effugis remige ſurdo. 150

S A T Y R A X.

* Si modo
Satyram li-
ceat dicere,
quam de-
ſignat D.
Bryſius in
annotationi-
bus ad Ho-
ratium, in
albo Satyra-
rum tollere
laborat, quo
Juvenalem
Placido col-
larum ele-
vet. Sed de
iſſis Poetis
tanti viri

Pulcherrimæ hujus * Satyræ argumentum ſumptum
eſt ex Platonis Alcibiade ſecundo. Videtur etiam
ante oculos habuiſſe Perſii ſecundam Satyram, &
illud Socratis de Votis, referente Val. Max. 2. c. 7. l.
Eſt enim abſolutiſſima hujus Satyræ Propoſitio, in
qua Poeta docet vota mortalium prope execratio-
nes eſſe, qui divitias, honores, eloquentiam, glo-
riam bellicam, longam vitam, pulchritudinem
à diis precantur, quæ tamen plerumque vo-
torum compotes peſſundent. Verum petendam
eſſe bonam mentem, cætera Deo permittenda,
qui novit quid cuique conveniat.

pace acquieſco, aſſentique judicio clariff. viri J. J. Caſt. Scal. Hypercritici l. 6. c.
Hoc certe poemate, inſignitur quolibet nomine, nihil uſquam illuſtrius, nihil
utilius, non dico apud Horatium, ſed ne apud Platonem quidem, Xenophontem,
Senecam aut Epictetum.

Omnibus in terris, quæ sunt à Gadibus usque
Auroræ & Gangen, pauci dignoscere possunt
Vera bona: atque illis multum diversa, remota
Erroris nebula: quid enim ratione timemus,
Aut cupimus quid tam dextro pede concupis, ut te
Conatus non poeniteat, vixque peracti?
Evertere domos totas optantibus ipsis
Dii faciles: noctura toga, noctura petuntur
Militia: & torrens dicendi copia, multis
Et sua mortifera est faciundia: viribus ille
Confusus periit, admirandisque lucertis.

Sed plures nimia congesta pecunia cura
Strangulat, & cuncta exuperans patrimonium census,
Quanto delphinis balana Britannica major.
Temporibus diris igitur, jussuque Neronis
Longinum, & magnos Seneca prædixit hortos
Clausit, & egregias Lateranorum obsidet ades
Tota cohors: rarus venit in cœnacula miles.
Pauca licet portes argenti vascula puri,
Nocte iter ingressus gladium, contumque timebis,
Et motæ ad lunam trepidabis arundinis umbram;
Cantabit vacuus coram latrone viator.

Prima fere vota, & cunctis notissima templis,
Divitiæ ut crescant, ut opes, ut maxima toto

nostri cœcitate & ignorantia. 4 Quid tam prospero auspicio vota & pre-
caris? dextra enim numina favere credebantur. 5 Dominis, ut Neptu-
nus exauditis Theæi votis de Hippolyto vide v. 3. 15. seq. 6 Prædentes &
prompti nimis. 7 Pace Infra v. 114. 8 Ut Milo Croconiates, qui cum
jam natu grandis iter faceret solus in locis sylvestribus, quæ sibi reliquæ
essent vires volens experiri in diducenda hiantæ quercu, manibus ibi inclusis
ab arboris partibus restrictis feris præda factus est, referente A. Gel. 14. 16.
9 Dum omni ratione laborant, ut summi census tanto excedat aliorum census,
quanto balana Britannica exsuperat delphinæ mole. 10 Quibus Nero Im-
perator undique occasione qua sita insidiabatur divitum opibus. 11 Cassium
Longinum Jctum interfici jussit Nero, non alio injecto crimine, quam
quod Cassii, unus è Caesaris percussoribus, statuum retinisset, cum reuera
opib. illius inhiaret Imperator. 12 Seneca vir sanctissimus, quo præceptore
ipse Nero usus fuerat, criminationib. Festi Russi & Tigellini, tanquam hor-
tis, villis, opib. ipsum principem transcenderet. Pisonianæ demique con-
juratæ accusetur, (cum reuera divitiæ essent in causa) Neronis jussu, in-
cisis sibi venis obicit Tacit. 14. Sed & de aliis quæ Senecæ obiciebantur
vide Xiphilini Neronem. 13 Proximam necem Flavii Laterani cor designati
Nero adjungit adeo propere, &c. Tac. 15. 14 Milium percussorum ab
Imperatore militum ad interficiendum Lateranum. Illo propinqua vespere
tribunus venit, & villam globus militum fessit. Tacit. 15. Annal. 15 Pauperum
qui cœnaculorum conductorum inquilini sunt. Sat. 3. vers. 199. 16 Percus-
sor. 17 Et illius quidem non calati. Turneb. 29. 1. 18 Latronis.

1 Ab una
orbis parte
ad alteram,
ab ipsis Ga-
dib. Gadim
insula in
liore He-
sperio usq;
ad Indiam
Orienta-
lem, quam
scat fluvius
maximus
Ganges, at-
que ipsum
Solis or-
tum, nemo
est cui de
summo bo-
no constet,
qui norit,
quid sit se-
cundum ra-
tionem su-
gendum,
quid pe-
tendum.
2 Et mala
quæ sunt
bonis con-
traria.
3 Animi

19 In quo
areas ha-
buerunt
senatores,
in quibus
pecunias
tutus dis-
ponebant.
vide Sat.

14. v. 260.

20 Sat. 5.

vers. 43, &

44.

21 Flam-
mei erit
coloris in
auratis po-
culis, vel
ardebit ve-
neno.

22 Demo-
critus qui
semper ri-
debat inep-
tias homi-
nū. Luc.

Luc.

πρῶτος

Anthol. 1.

c. 12 & 13.

c. 33, 34.

23 Hera-
clitus qui

miserias

hominum

continenter

lebat. ibi.

24 In promptu

quidem est

ridere, sed

mirum unde

suppeteret

Heraclito

tantā lacrymarum

copia? 25 Non

in Abdera,

aliis-

que Thraciā

urbibus ut

in Roma.

26 De his

Sat. 8. v. 259.

Prætexa

dicebatur

ea toga,

cujus ora &

circus purpura

prætexa

erant: *bordered*

*with purple gar-
des.* 27 Sublimem

in curru

hidos Ciren-
ses spectantem,

dis-
ponentem,

agentem. Sat. 8. v. 194.

28 Tunica

Nostra sit arca 19 *foro: sed nulla aconita bibuntur*

Fistilibus: tunc illa time, cum pocula fumes : 6

20 *Gemmata: & lato Setinam* 21 *ardebit in auro.*

Jam ne igitur laudas, quod de sapientibus 22 *alter*

Ridebat quoties à limine moverat unum

Protuleratque pedem: flebat contrarius 23 *alter?* 30

24 *Sed facilis cuivis rigidi censura cachinni.*

Mirandum est unde ille oculis suffecerit humor.

Perpetuo risu pulmonem agitare solebat

Democritus, quancquam non essent 25 *urbitus illis*

26 *Prætexa, & trabea, fasces, leclica, tribunal.* 35

Quid si vidisset prætorem 27 *in curribus altis*

Extantem, & medio 28 *sublimem in pulvere circi*

In 29 *tunica Jovis, & pilla* 29 *sarrana ferentem*

Ex humeris 30 *aulæa toga, magnæque corona*

Tantum orbem quanto cervix 31 *non sufficit ulla?* 40

Quippe tenet sudans hanc 32 *publicus, & 33 sibi consul*

Ne placeat, curru servus portatur eodem.

Da nunc & 34 volucrem, sceptrum qua surgis eburno,

Illinc cornicines, hinc præcedentia longi 44

Agminis 35 *officia, & 36 niveos ad frenâ Quirites,*

Defossa in oculis quos sportula fecit amicos.

37 *Tunc quoque materiam risus invenit ad omnes*

Occursus hominum, cuius prudentia monstrat

Summos posse viros, & magna exempla daturus

38 *Vervæcum in patria* 39 *crassoque sub aère nasci.* 50

continenter lebat. ibi. 24 In promptu quidem est ridere, sed mirum unde suppeteret Heraclito tanta lacrymarum copia? 25 Non in Abdera, aliis-que Thraciâ urbibus ut in Roma. 26 De his Sat. 8. v. 259. Prætexa dicebatur ea toga, cujus ora & circuitus purpura prætexa erant: *bordered with purple gar-
des.* 27 Sublimem in curru hidos Ciren-
ses spectantem, dis-
ponentem, agentem. Sat. 8. v. 194. 28 Tunica palmata, toga pilla, quam triumphantes à Jovis templo sumptam inducebant. 29 Tyria. Syris enim Tyris dicta est, quâ prius Sarra è pisco. *W* cujus succo purpura tingebatur, maximèque ibi horum piscatus. 30 Togam latam & amplam instar auleorum, quibus aularum parietes teguntur. 31 Supple ferendo. 32 Servus seu minister publicus qui coronam sufferebat. 33 Præfæcine ad exorandam Nemefin, comitem assiduam rerum letarum & *πρῶτος* triumphantibus à tergo in eodem curru adstabat servus publicus, qui coronam illam auream immensi ponderis & amplitudinis sustinebat, & simul attendere triumphantem jubebat ad ultimi suppositi incrementa curru appensa, tintinnabulum sc. & flagellum, atque sublimem proclamabat: *Respice post te: Hominem te esse memento.* 34 Aquitam *εὐρύς* sceptri vertici insculptam. 35 Amicos, servos, ministros. 36 Cilicis, chæti albis togis indutos circa currum. 37 Etiam suo tempore. 38 *Αἰνῶν* Democriti patriâ in Thracia ubi barbari sunt & rudes instar vervæcum, stupidorum autem ac stolidorum convitium est *vervæ.* *Ainῶν* *vervæcum caput* à Plaut. *Perf. 2 act.* 39 Qui pingues & hebetes reddit, ut tenuis contra ingeniosos. *Verotum in crasso jurares aere natum.* Horat.

Ridebat

Ridebat curas, nec non & gaudia vulgi,
Interdum & lacrymas, cum Fortuna ipse minatus
Mandaret 4° laqueum, *mediumq; ostenderet animum.
Ergo supervacua hac, aut pernicioſa petantur,
Propter qua ſas eſt 4¹ genus incerare deorum. 55
Quoſdam præcipitat ſubjecta potentia magna
Invidia, mergit longa atque inſignis honorum
4² Pagina, 4³ deſcendunt ſtatua, reſtemque ſequuntur.
Iſſas deinde 4⁴ rotas bigarum impacta ſecuris
Cadit, & immeritis franguntur crura caballis, 60
Jam ſtrident 4⁵ ignes, jam foliis atque caminis
Ardet 4⁶ adoratum populo caput, & 4⁷ crepat ingens
4¹ Sejanus, deinde ex facie toto orbe 4⁹ ſecunda
Fiunt urceoli, pelves, ſartago, patella.
50 Pone domi 5¹ lauros, duc in capitolia regnum 65
5² Cretatumque bovem, Sejanus 5³ ducitur unco
Spectandus: gaudet omnes: 5⁴ qua labra? quis illi
Vultus erat? nunquam (ſi quid mihi credis) amavi
Hunc hominem: ſed quo cecidit ſub crimine? quiſnam
Delator? quibus indiſciis? 5⁵ quo teſte probaviſti? 70
Nil horum: verboſa & grandis epiſtola venit
5⁶ A Capreis: bene habet, nil plus interrogo: ſed quid
Turba 5⁷ Remiſi ſequitur fortunam ut ſemper. & odit
Damnatos: 5⁸ idem populus, 5⁹ ſi Nonſcia Tranſco

40 In ſuam
ipſius For-
tuna ſu-
ſpendum.
* Infamem
digitum.
Perſ. 2 33.
& Martial.
18. epig. 1.2.
41 Non ce-
reis cande-
lis oblatiſ
illineret, in-
quit Tur-
neb. 30. 19.
Sed con-
cepta vota
& in tabu-
lis conſcri-
pta deorum
genibus ce-
ra obſigna-
ta figere.
idem. 1.
17. in ma-
gno
Phil-
lonis in
Herodis.
41 Ane-
qua imagi-
nib. affixi

honorum gradus continebat. 43 Damnatorum tyrannidis læſe majestatis, vel gravis alicujus criminis, eradebantur Faſtis nomina, frangebantur ſtatua, idque decreto magiſtratus vel populi furore. Tac. 6. Ann. Plin. Pa- negyr. Reſtem autem laqueoſque ſtatuis altioribus injicere, eaſque detra- here moris fuit. 44 Statuas equeſtres, curruſ triumphales, equoſ aneoſ. 45 Quib. funduntur & liquuntur ſtatua. 46 Nuper in honore habitum. 47 Cum crepitu reſolvitur in igni. 48 Statua Sejan. 49 Faerat enim col- lega perpetuus Imperatoris, eique ſecundi honores habebantur. Facili Ti- berio, atque ita prono, ut ſocium laborum, non modo in ſermonibus, ſed apud pa- tres & populum celebraret, colique per theatra & fora effigies ejus, interque prin- cipia legionum ſuaret. Tac. Annal. 4. 50 Ironice poeta hac de Seiano, vel, dialogiſmus tevis populi Seiano inſultantiſ. 51 Coronatus Jovi Capitolino ſacrificæ. 52 Candidum, Jovi gratum. ſuperis victimis candidaſ immo- labant, inferis nigras. 53 Ad ſupplicium, Scalas Gemonias, vel Tiberim. 54 Hoc inter ſe populus in hora mobilis. Quiſnam illi cum occideretur vultus? 55 Quo teſte probaviſti Imperator inſidias ſibi ſtruxiſſe Sejanum. 56 A Ti- berio qui in Capreas inſulam parvam prope Campaniam, quo voluptariis & libidini liberius indulgeret, ſeceſſit, venit epiſtola longa: αὐτῷ, ὅτι οὐκ ἔστιν ἔτι πῶς. Dio l. 58. 57 Populus Romanus Romulo & Remo oriſtus a ſυρρῆται. Diodori epig. Anthol. lib. 1. Alii habent Transco. 58 Hoc quo ſequitur Poeta. 59 Si Thuſcorum dea patriæ & alumpo hoc Sejanum tantum favileſ, ut Tiberium opprimere valuiſſet, hac ipſa hora Sejanum populus Rom. Imperatorem ſalutare paratus iuliſet.

60 Ex quo
per suffra-
gia. (quæ
plerumque
venalia er-
rant) non
eligimus
magistra-
tus.

61 Electio-
nis & comi-
tiorum
quæ per-
mittit Im-
peratorib.
Creando-
rum quip-
pe Consul-
um comi-
tia ad se
transfutare.
Imperato-
res, exem-
pio Julii
Cæsaris
comitia
cum popu-
lo partiti,
& alterum

Consulem creantur. 62 Populus qui olim eligebat pacis & belli magistratus.
63 Victum ē pane & voluptatem ē ludis. 64 Alter populi introducitur di-
alogismus. 65 Ita Imperatoris, vel, fornacula ad exurendos multos. 66 Ve-
reor te Brutidius quem modo conveni pallentem ex male conscio animo vel
mei principis, quod amicus esset Sejano, se interficiat ut Ajax. vel, Quam
timeo, ne Tiberius male se à Senatu defensum arguens in Senatores & cives
cede ruat: non sanius quam Ajax ille Sophocleus in pecudes; in quas
veluti plebem & proceres Græcorum gladio & flagello sœvit. 67 Insepultus:
ἢ αὐτὴν ὁ ὄμιλος ὅτι οὐκ ἔστιν ὁλαὶ ἡμέραις ἐλυμμένατο, ἢ μὲν τὸ το
εἰς τὸν ποταμὸν ἐνθάδε. Dio. l. 58. 68 Sejanum. 69 Nostros, quos ha-
bemus & servos & inimicos, ne quis eorum neget nos calasse, & nos tan-
quam Sejano faventes accuset, quibus etiam dominos accusantibus credetur.

ἢ οὐδ' αἶ. Xiphilin. Tiberius. Delicta, fuere Nexus amicitia. Claudian. in
Ruffin. 2. 70 Magistratus urbanos, sellis enim curulibus in Curiam vehi, &
ex iis iura dare solebant magistratus. Neque senatorio ambitu abstinere, cli-
entes suos honoribus aut provinciis ornando. Tacit. Annal. 14. sic de Rufino
Claudianus: Insitor imperii, caupo famosus bonorum, * Vel potius lege au-
gusta, quæ dicat transferentis sedem Imperii à Roma ad Insulam Capreas.
Heraldus vero vult sedentis intelligi de sellaria, quam excogitavit Tiberius
arcanæ libidinis stellam. Sueton. Tib. cap. 34. vide & Torrentium ad locum
dictum Suetonii. 71 Mathematicis, quorum artibus mire delectus erat Ti-
berius, & ē quibus maxime colebat Thrasyllum Chaldaum. Sat. 6. v. 575.

72 Scio te velle primipilatum vel ægrotulicis. Vñ primipilatum, vel le-
gionis præfecturam? pilum autem peditum Romanorum hastæ erat missi-
le: cohors decima legionis pars. 73 Equitum domesticorum ministerium,
ut Sejani. 74 Prætoriana, quæ primus ad muros urbis non prociat à porta
Viminali posuit Sejanus. Dispersas per urbem cohortes una in castra conducen-
do, ut simul imperia acciperent, &c. Tacit. 3. Annalium.

Hæc

Hæc cupias? & qui nolunt occidere quenquam. 96

Possè volunt: sed quæ præclara & prospera tanti,

Ut rebus lætis par sit mensura malorum?

76 Hujus qui trahitur prætectam sumere mavis,

An 77 Fidenarum, Gabiorumque esse potestas? 100

Et 78 de mensura jus dicere, 79 vasa minora

Frangere pannosus vacuis adilis 79 Ulubris?

Ergo quid optandum foret ignorasse fataris

Sejanum: nam qui nimios optabat honores

Et quimias poscebat opes, numerosa parabat 105

Excelsæ turris tabulata, unde altior esset

Casus, & impulsæ præceps immane ruinæ.

Quid 80 Crassos? quid Pompejos evertit? & 81 illum,

Ad sua qui domitos deduxit 81 flagra Quirites?

Summus nempe locus nulla non ar: e peritus, 110

Magnaque numinibus vota exaudita 83 malignis.

Ad 84 generum Ceteris sine cæde & vulnere pauci

Descendunt reges, & 85 sicca morte tyranni.

86 Eloquium ac famam Demosthenis, aut Ciceronis

Incipit optare, & totis 87 Quinquatribus optat, 115

Quisquis adhuc uno partem colit 88 asse Minervam,

Quem sequitur * custos augusta vernula 89 capsæ:

Eloquio sed uterque perit orator, utrumque

Largus & exundans letho dedit ingenii fons, 119

Ingenio 90 manus est & cervix casæ: nec unquam

Sanguine caudidici maduerunt rostra 91 pûilli.

75 Sed quæ

condicio

tam laeta

est ac læta,

quæ nihil

acerbi ha-

beat admi-

stum?

76 Sum-

mmum im-

perium 83

iam cum

periculo?

77 An mu-

nicipiorum

vilium ma-

gistratus,

cum securâ

tranquil-

litate?

78 Perf.

Sat. 1. vers.

131.

79 Deferro

Volscorum

oppido. Scia

Leodius

quam su-

Gabii de-

ferior, atq;

Fideni vi-

cus. Horat.

80 Patrem

& filios à

Cæsaria-

nis, & Par-

this everfos. 81 Syllam aut Julium Cæsarem, aut etiam Augustum, cui ex somnio Ciceronis Juppiter flagellum tradidit: vide Suetonii August. c. 94.

82 Imperium, dictaturam perpetuam, imminutam libertatem. immo amissam. Namque libera manente civitate, civem Romanum virgis eadi nefas, nedum flagellis.

83 Quæ importunitate votorum victa mala pro bonis concedunt. 84 Plutonium Proserpinæ maritum. i. e. mortem. 85 Non eruenta.

86 Puer elementarius, qui senul minervali literis initiatur, quem servus capfarius deducit ad ieholam, & redocit pauculos ferens libros, in festis Minervæ, sapientiæ prædis, sibi exoptat eloquentiam Demosthenis aut Ciceronis.

Sed contra omnes interpretes & Anj. Politianum Miscell. c. 21. contendit. Jacobus Nicolaus Loensis intelligi hic ipsum magistrum, qui jam primum aperuerit ludum, uniusque discipuli prima stipe Minervæ consecrata, sperare & optare audet eloquentiam summorum Oratorum. Miscellan. epiphill. l. 2. c. 13.

87 Festis Palladi sacris diebus à quinque diebus, quibus celebrabantur. Ovid. sed Varroni & Festo à quinto idus Mart. 88 Exigua mercede rudimenta acquisita. * Ulpian. in Lege fixo collectaneus. 13. de manumissis vendita, &c. vel capfarius, id est, qui portat libros. 89 Quæ li-

brof tener. 90 Manus & caput Ciceronis absceissa affigebantur rostris à quibus in Antonium dixerat. 91 Mali vel med. ocriis.

92 Versum
hunc Cice-
ronis de
oppresso
Catilina in
suo consu-
latu à
Quintilia-
no l. 9. c. 4.
& aliis vex-
atum pro-
pter vocem
Naram

93 *Deposuit*
iteratam à
malevolu-
ram irrita-
one vult
alcerere
Turneb. 7.
20.

93 Tam
inepto ver-
su.

94 Oratio,
ex illis
quas Cic. in
Antonium
malo omi-
ne Philip-
picas in-
scripsit ab
his, quas in
Philippum
regem ha-
buit De-
mosthenes.

95 Secunda

Philippica. 96 Demosthenem, cui accepto nuncio de Antipatri & Createri
advenit ex Athenis in Calabriam Thraciæ profugit ad templum Nepruni, à
cujus ara cum Archias fratres eum abstrahere conarentur, Demosthenes ve-
neno, quod in calamo habuit, hausto interit. 97 Populum in theatro, ubi
orationes recitabat. 98 Pater Demosthenis. *μαχαρῆποιος*, qui gla-
d.o. fabricavit. 99 Fumo, fuligine, candente igne. 1 Lareja Vulcani, i.e.
fabri ferrarii officina, vel igne. 2 Scho'iam rhetoris, i.e. 3 Monimen-
tis *τῆς ἑλπίδος ἑστῆς* quo enim loco hostes fusi se in fugam converte-
runt, in tumulo stipitibus affixa erigebantur spolia. 4 *Ἀπὸ λυστῆς*, Ly-
cophr. apulustria, ornamenta navium, victoria navalis monumenta. *Flagi*.
5 Triumphali è lapide in altum extructo, in quo incidebatur pugna.
6 Trophæa quæ summa credunt bona. 7 Ex hac ambitione & bellicæ lau-
dis gloria. 8 Cladibus & bellis civilibus. 9 Inscribendi. 10 Saxeis se-
pulchris in quibus urnæ & cineres conduntur. 11 Capræ quæ ex muris
erumpunt saxa discunt. *Martia*. 10. lib. epigrammata. 12 Annibalis
cineres, vel gloriam bellicam. 13 Quarta orbis pars: tunc tertia. 14 A
mari Atlantico ab Occidente, patens ad Nilum — 15 — *Ægypti* fluvio ab
Oriente. 16 A sole verticali.

92 O fortunatam natam me consule Romam.

Antoni gladios potuit contemnere, s; 93 sic

Omnia dixisset: ridenda poemata malo:

Quam te conspicua divina 94 Philippica fama, 125

95 Volveris à prima qua proxima: savus & 96 illum

Exitus eripuit, quem mirabantur Athena

Torrentem & pleni moderantem 97 frena theatri,

Diis ille adversus genitus, fatoque sinistro,

Quem 98 pater ardentis massa fuligine 99 lippus 130

A carbone, & forcipibus, gladiisque parante

Incude, 1 & luteo Vulcano ad rhetora misit.

Bellorum exuviae, 2 truncis affixa 3 trophæis

Lorica, & fracta de casside buccula pendens,

Et curtum temone jugum, victæque triræmis 135

4 Aplustre & summo tristis captivus in 5 arcu,

Humanis majora bonis creduntur: ad 6 hac se

Romanus, Grajusque ac barbarus induperator

Erexit, causas discriminis atque laboris

7 Inde habuit: tanto major famæ sitis est, quam 140

Virtutis: quis enim virtutem amplectitur ipsam,

Premia si tollas? patriam tamen 8 obruit olim

Gloria paucorum, & laudis tituli que cupido

9 Hæsi 10 saxis cinerum custodibus, ad qua

Disentienda valent 11 sterilis mala robora ficus: 145

Quandoquidem data sunt ipsis quoque fata sepulchris.

Expende 12 Annibalem, quot libras in duce summo

Invenies? hic est, quem non capis 13 Africa 14 Mauro

Perfusa Oceano, 15 Niloque admosa 16 repenti,

Rursus ad *Ethiopū* populos, ¹⁷ aliosq; *elephantos*, 150
 Additur imperiis *Hispania*: ¹⁸ *Pyrenæum*
 Transiit, opposuit natura ¹⁹ *Alpemque nivemque*,
 Diduxit scopulos, & montem rupit ²⁰ *aceto*,
 Jam tenet *Italiam*, tamen ultra pergere tendit,
 Actum, inquit, nihil est, nisi *Pæno* milite ²¹ portas 155
 Frangimus, & media vexillum pono ²² *Suburra*.
 O qualis facies, & quali digna tabella,
 Cum ²³ *Getulia* ducem portaret bellua ²⁴ *luscum*!
 Exitus ergo quis est? o gloria! vincitur idem 159
 Nempe, & in exilium præceps fugit, atque ibi magnus
 Mirandusque cliens sedet ad pratoria ²⁵ regis,
 Donec *Bithyno* libeat vigilare tyranno.
²⁶ *Finem* anima, quæ res humanas miscuit olim,
 Non gladii, non saxa dabunt, non tela: sed ille
 Cannarum vindex, ac tanti sanguinis ultor 165
²⁷ *Annulus*, ²⁸ *I demens*, & *savas* curre per *Alpeis*
 Ut ²⁹ pueris placeas, & declamatio fias.
³⁰ *Unus* ³¹ *Pellæo* juveni non sufficit orbis.
³² *Estuat* infelix angusto limite mundi,
 Ut *Gyara* clausus scopulis, parvaque *Seripho*, 170
 Cum tamen ³³ à *figulis* munitionem intraveris urbem,
³⁴ *Sarcophago* contentus eris: *Mors* sola fatetur,
 Quantula sint hominum corpuscula: creditur olim
³⁵ *Velificatus* *Athos* & quidquid ³⁶ *Græcia* mendax
 Audet in historia: cum stratis classibus ³⁷ iisdem 175

17 Non Indiz orientalis: sed Libyæ & Mauritaniz, ubi etiam elephantanti sonit.
 18 Montem qui Hispaniam à Gallis dividit.
 19 Nivolas Alpes, montes qui Italiam à Gallia & Germania determinant.
 20 Igni & aceto, ut refert Liv. 31.
 21 Romæ.
 22 Viri orbis celeberrimo.
 23 Elephas & Getulia parte Libyæ.
 24 Unoculum, alterum enim

oculum amiserat vigiliis & palustri cælo, dum in Eturiam descenderet.
 25 Antiochi regis Syriæ donec libeat transire & mereri sub Prusiæ rege Bithyniæ: vel Prusiæ ipsius, donec evigilare regi libeat. 26 Lethum Annibali qui omnia inturbat non tela, non &c. sed annulus vindex Cannarum, & ultor modii annulorum quos senatorum & equitum Cannis castrorum digitis detractos Carthaginem, dabit. 27 In cuius palea venenum in hunc usum habuit. 28 Porta Sarcas. Sat. 7. 161. 29 Qui apud Rhetoras ad declamandum exercebantur. 30 Cum enim Anaxarchum de infinitis mundis audiret differentem, flevisse dicitur dixisseque: me miserum, qui nondum unius dominus factus sum. 31 Alexandro nato in Pella Macedoniæ urbe. 32 Vix habet in toto mundo spirandi locum quasi coarctatus esset brevissima, utque testatur Philo lib. in Flaccum, *ἢ σὶ Λιγυαίῃ τῇ λυπηροτάτῃ*. Insula. Gyara & Seripho, de quibus Sat. 1. 73. & 6. 363. 33 Babyloniam quam è cocto latere muris cinxit Sémiramis, ubi periit Alexander. 34 Sepulchro, & lapide Aso, dicto quod cadavera consumat ex *σαρκὸς & ὀστέων*. Lapis Sarcophagus intra quadraginta dies totum corpus absorbit exceptis dentibus, Jul. Cas. Scal. Exerc. 291. sect. 2. 35 Mons altissimus Macedoniæ à Xerxæ Persarum rege abscindi à continenti Julius & circumnavigatus. 36 Historici Græci vani & mendaces. Herodot. &c. 37 Quibus Athos fuit velificatus.

38 Pons ē
navibus
quo Seston
Abido Asi-
am Euro-
pæ junxit
Xerxes,
suppositis
rotis cur-
rum.

39 Exerci-
tu ē Medis
& Persis.

40 Furor
Poetico e-
brius veri-
tatem & fi-
dem histo-
ria excedit.

41 Poeta.
42 Insula
in mari
Euboico ē
regione

Attica: ubi
navali præ-
lio supera-
tus est a
Themisto-
cle Xerxes.

43 Ventor,
quod pon-
tem ejus
dijecerant.
Herod. 7.

44 Respi-
cit ad Æn.
Virg. 1.

Lassantes
ventos vin-
gula in car-
cere fra-
git, &c.

45 Trecenta verbera Helleponto infligi, & par compedum in pelagus in-
fici iussit. Herodot. Polym. 46 Neptunum, ab *εὐρύς* & *πῆμα*, quod
terram quatit. A. Gel. 2. 18. 47 In *νύκτι*, quod non & Neptunum notis
ignis iusserit. 48 Tam stulto & vesano? Herod. 8. 49 Scapha piscatoria.
50 Sanguine Persarum. 51 Suorum calorum & in undis fluctantium.
52 Non demisso vultu aut arcano ore ut cetera. Pers. Sat. 2. v. 8. 53 Anxi-
us & sollicitus. 54 Olim juvenis. 55 In sylvis juxta Tabracham in Africa
minori, siniarum plenis: Enis autem *πύλινος* & *εὐρύς* *πύλινος*.
56 Dissimilitudo in vultu plurima. 57 Calvum. 58 Infantia infantium, quasi
secunda infantia. 59 Edemula. 60 Heredipera ipsi, *εὐρύς*. 61 Her-
nia, scroci tumore. Sat. 6. vs. 325. 62 Quod tamen omnium novissime,
humore radicali dentitum, caneicit.

38 Suppositumque rotis solidum mare: credimus altos
Defecisse amnes, epotaque flumina, 39 Medo
Prudente, & 40 madidis cantat qua 41 Sostratus alis.
Ille tamen qualis rediit 42 Salamine relicta
In 43 Corum atque Eurum solitus saviare flagellis 180
Barbarus, 44 Aelio nunquam hoc in carcere passus,
Ipsam 45 compedibus, qui vincoerat 46 Ennosigam?
47 Mitius id sane, quod non & stigmatum dignum
Credidit: 48 huic quisquam vellet servire deorum?
Sed qualis rediit? nempe una 49 nave 50 cruentis 185
Fluctibus; ac tarda per densa 51 cadavera prora.
Hæc toties optata exegit gloria poenas.

Da spatium vita, multos da Jupiter annos,
Hoc 52 restituit vultui, solum hoc & 53 pallidus optas. 189
Sed quam continuis & quantis longa senectus
Plena malis? deforme & tetrum ante omnia vultum,
Dissimilemque 43 sui, deformem pro cute pellem,
Pendentesque genas, & tales aspice rugas,
Quales umbriferos 55 ubi pandit Tabrachia salus,
In vetula scalpit jam mater semina bucca. 195

56 Plurima sunt juvenum discrimina, pulchrior ille
Hoc, atque ille alio: multum hic robustior illo.
Una senum facies, cum voce tremantia membra,
Et tam 57 laeve caput, madidique 58 infantia nasci.
Frangendus misero gingiva panis 59 inermi, 200
Usque adeo gravis uxori, nativæque sibi que,
Ut captatori moveat fastidia 60 Cossio.

Non eadem vini atque cibi torpente palato
Gaudia: nam coitus jam longa oblivio: vel si
Coneris, jacet exiguus cum 61 ramice nervus, 205
Et quamvis tota palpetur nocte, jacebit.
An ne aliquid sperare potest hæc 62 inguinis agri

Canities? quid, quid merito suspecta ⁶³ libido est,
 Qua Venerem affectat sine viribus? aspice ⁶⁴ partis
 Nunc damnum alterius: nam qua cantante voluptas,
 Sic licet eximius citharædus? siue ⁶⁵ Seleucus. 211

Et ⁶⁶ quibus aurata mos est fulgere lacerna.
 Quid refert magni sedeat qua parte theatri,
 Qui vix cornicines exaudiat, atque tubarum
 Conventus? clamore opus est: ut sentiat auris 215
 Quem dicat venisse puer, quot nunciet horas.

Præterea mimus gelido jam corpore sanguis
 Febre calet sola: circumfilit agmine factio

Morborum omne genus, ⁶⁷ quorum si nomina queramus
 Promptius expediam, quot amaverit ⁶⁸ Hippia mæchos,

Quot ⁶⁹ Themison agros autumnino occiderit uno 221

Quot ⁷⁰ Basilus socios, quot ⁷¹ circumscripterit? Irus

Pupillos, quot longa viros exorbeat uno

⁷² Mauræ die, quot discipulos ⁷³ inclinet Amillus,

Percurram citius quot villas possideat nunc, 225

⁷⁴ Quo tendente gravis iuveni mihi barba sonabat.

Ille humero, hic lumbis, hic coxa debilis, ambos

Perdidit ille oculos, & ⁷⁵ luscis invidet, hujus

Pallida labra cibum capiunt digitis alienis.

Ipse ad conspectum cæna diducere rictum 230

Suetus, hiat tantum, cœu pullus hirundinis, ad quem

Ore volat pleno mater ⁷⁷ jejuna: sed omni

Membrorum damno major ⁷⁸ dementia, qua nec

Nomina servorum, nec vultum agnoscit amici.

Cum quo præterita cœnavit nocte, ⁷⁹ nec illos, 235

Quos genuit, quos eduxit: nam ⁸⁰ codice sevo

Hæredes vetat esse suos, ⁸¹ bona tota feruntur

Ad ⁸² Phialen: tantum artificis valet halitus oris,

Quod steterat multis in carcere fornicis annis.

⁸³ Ut vigilent sensus animi, ducenda tamen sunt 240

Funera natorum, rogas aspiciendus amata

Conjugis & fratris, pleneque ⁸⁴ sororibus urna

les. ⁷¹ Defraudavit. ⁷² Impius tutor. ⁷³ De qua Sat. 6. x. 307. ⁷⁴ Sat. 9.

v. 26. Incurat. Martial. l. 11. epig. 44. ⁷⁵ Sat. 3. 25. ⁷⁶ Ipsi in to-

tum cæcus habet quod luscis invidet. ⁷⁷ Ille ciber pullos ore pleno,

ipsa ventre jejuno. ⁷⁸ Ubi memoria, ratio & omnia mentis organa d fi-

ciunt. ⁷⁹ Nec liberos suos quæ per oblivionem vel impietatem exheredar.

⁸⁰ Testamenti tabulis impiis. ⁸¹ Hæredem ex alio instituit. ⁸² Fellatri-

cem, qua ore impuro morigeræ senis demeruit hæreditatem, sup. v. 208.

⁸³ Fac tamen vigilent sensus animi. ⁸⁴ Sororum omnibus & ci ere.

63 Ieru-
mandi:
quod de
Tiberio
scribit

Suet. c. 44.
Pronior e-
rat (inquit)
ad id ge-
nus libidi-
nis & natu-
ra & æta e:
& Martial.

50. ep. 14.
64 Audi-
tus.

65 Etiam
eximius ti-
bicen, qua-
lis fuit Se-
leucus.

66 Optimi
enim tibi-
cines cætes
longas &
splendidas,

pallam &
cunctam
talitem in-
duti vagi-
bantur per
pulpita.

Horatius
ad Pisonem.
Tibicen
traxitque
vagus per
pulpita re-
stem.

67 Hemi-
stich. Ovid.
68 De qua
Sat. 6. 53.

69 Medi-
cus.
70 Prætor
spoliatus
provincia:

85 Pulla,
Iugurta.
86 Nestor,
qui regna-
bat in Phi-
lo urbe
Laconia.
87 Cum
tres homi-
num aetates
ab Homero
vixisse di-
catur,
proxime
accessit ad
aetatem
cornicis
quæ novem
vivere fer-
tur.
88 Tria
scil.
89 Videtur
Poeta in-
nuere Ne-
storem 300.
annos vix-
isse, cum
alii 30, an-
nis aetatem
terminan-
tes.
90 Eom
vixisse di-
cant, com-
pleto enim
centenario
numero in
sinistra ul-
teriore

*Hæc data pæna diu viventibus, ut renovata
Semper clade domus multis in luctibus, inque
Perpetuo dolore & 85 nigra veste senescant.* 245
86 Rex Pylus (magno si quicquam credis Homero)
Exemplum 87 vita fuit à cornice secunda.
Felix nimirum, qui 88 tot per secula mortem
Distulit, atque suos jam 89 dextera computat annos,
Quique novum 90 toties mustum bibit: oro parumper
Attendas: quantum de legibus 91 ipse queratur 251
Fatorum, & nimio de stamine, 92 cum videt acris
Antilochi barbam ardentem: nam quarit ab omni
Quisquis adest socio, cur hæc in tempora duret.
Quod facinus dignum tam longo admiserit avo. 253
Hæc eadem 93 Peleus raptum cum lugebat Achillem,
Atque 94 alius, cui fas 95 Ithacum lugere 96 natantem.
Incolum Troja Priamus venisset 97 ad umbras
98 Assaraci magnis solennibus, Hectore funus
Portante ac 99 reliquis fratrum cervicibus, inter 260
1 Iliadum lacrymas, ut primos edere plantus
2 Cassandra inciperet, scissaque 3 Polyxena palla:
Si foret extinctus 3 diverso tempore, quo jam,
Cæperat 4 audaces Paris adificare carinas.
Longæ dies igitur quid contulit? omnia vidit 265
Eversa, & flammis 5 Asiam ferroque cadentem.
Tunc 6 miles tremulus posita tulit arma 7 tiara,
Et ruit ante aram summi 8 Jovis, ut vetulus bos,
Qui domini cultristenue & miserabile collum
Præbet, ab 9 ingrato jam fastidiit aratro. 270
Exitus ille utcunque 9 hominis: sed torva canino

computat vitæ numerum in dextera: αὐτὰ πημπτίζεις. Lycophron, de qua
ratione vide Cæsar. Rhod. 13. lib. c. 12. & Lilius Gyraldi Dial. 2. & epigr.
Græc. lib. 2. c. 9. de anu præ qua Nestor non erat senex: ἢ καὶ λαὸν
ἀνέγχετο ἐπὶ μετὰ τοῦ δὲ ὄντος αἰὶνῶν. Ecce autem accitit noster la-
vus, dextera digitis rationem computat. Plaut. Miles. 90 Tot autumnus.
91 Cui Parca nimium parcant. 92 Cum videt fortem filium suum Anti-
lochum jam grandem & barbarum occisum & rogo ardentem: ἀντιλόχου
δὲ τὸν Ἀντιλόχου ἡδονῶν πᾶν ὑπὸ τοῦ πυρὸς. &c. Philostratus
2.1. Iconum. 93 Pater Achillis. 94 Laertes. 95 Ulysses filium suum,
Ithacæ ducem. 96 Per maria decennial errore iactatum, vel simpliciter e
naufragio echantem ad Calypso insulam. Odyss. 11. 97 Ad sepulchra ma-
jorum. 98 Avi sui fratris. 99 Filiis adhuc viventibus, qui patris funus effere-
rent. 1 Trojanarum mulierum. 2 Priami filia: illa vates præcisa & prædi-
cens excidium Troja: hæc in publica clade & tot suorum funeribus lugens
& vestes suas discindens. 3 Prius quam. 4 Quique Helenam raptaret, ipse au-
dax. 5 Asia partem magnam. 6 Æneid. 2. Arva diu deserta senem, &c. 7 Pi-
leo Persico, vide Brissonius de regno Pers. 8 Hercii. * Patbos vel Patenym ab in-
grato agricola qui bovem jam per annos agro colendo inutilem esse scit.
9 Viri, vel non belluz, ut — Laire-

Latravit victa, qua post hunc vixerat ¹⁰ uxor.
Festino ad ¹¹ nostros, & ¹² regem transeo Ponti,
Et ¹³ Crasum, quem vox iusti facunda Solonis
Respicere ad longæ iussit spatia ultima vitæ 275

¹⁴ Exilium, & carcer Minturnarumque paludes,
Et mendicatus victa Carthagine panis,
¹⁵ Hinc causas habuere: quid illo cive tuisset
Natura in terris, quid Roma beatius unquam. 279

Si ¹⁶ circumducto ¹⁷ captivorum agmine, & omni
Bellorum pompa, animam exhalasset ¹⁸ opimam,
Cum de ¹⁹ Teutonico vellet descendere curru?

²⁰ Provida Pompejo dederat Campania felix
Optandas, sed multa urbes, & publica vota
Vicerunt: igitur fortuna iussus: & urbis 285
Servatum victo caput abstulit, ²¹ hoc cruciatu
* Lentulus, hac pena caruit, ceciditque * Cethegus
Integer, & jacuit ²² * Catilina cadavere toto.

Formam optat modico pueris, majore puellis 289
Murmure, cum ²³ Veneris sanum videt anxia mater,
²⁴ Usque ad delicias votorum: ²⁵ cur tamen, inquit,
Corripias? pulchra gaudet Latona Diana.

Sed vetat optari faciem: ²⁶ Lucretia: qualem
Ipsa habuit: cuperet ²⁷ Rutila ²⁸ Virginia gibbum
Accipere atque suam Rutila dare: filius autem 295
Corporis egregii miseros, ²⁹ trepidosque parentes
Semper habet, rara est adeo concordia formæ.

Atque pudicitiae: sanctos licet ³⁰ horrida mores
Tradiderit a domus, ac veteres imitata ³¹ Sabinas,
Præterea b castum ingenium, vultumque modestum
³² Sanguine ferventem tribuat b natura benigna 301

que, dein exul panem mendicavit in Africa. 15 Ex vita longa. 16 In triumpho. 17 Cimbrorum & Teutonum. Juylanders & Easterlingi. 18 Latram, triumphantem & quasi opima spolia ferentem. 19 Quo de Teutonibus triumphans vebatur. 20 Cum Pompeius Neapoli in Campania gravi laboraret febri (quæ iustis malis voluit eum eripere) suscepta publice vota & maligna longi tati fortuna caput ejus à Cesare victi gladiis Achilla & Photini à Ptolomæo in hoc missorum reservant. 21 Non capite abscisso. * 22 Conjurator in patriam, notus ex Silustio. 23 Quæ venustatis dea est. 24 Delicias etiam votis concipit. 25 Et cur (objiciet aliquis) hæc vota reprehendas? & Latona ipsi gaudet Diana filia quia pulchra sit. 26 Quæ propter formam à Tarquinio Sexto per vim constuprata sibi mortem concitavit. 27 Desormis & gibbosæ. 28 Filia L. Virgimii, plebei, quæ ne in libidino um Appii Claudii servitium veniret, à patre fuit interfecta. 29 De castitate filii: a honesta educatio, & b natura casta. 30 Pauperies pudicitie mater. 31 Castissimas. Sat. 6. 163. 32 Pudibundum, rubescens, quæ virtutis est tinctura.

10 — He-
cubi uxor
Priami in
canem con-
versa.

11 Romanæ
exempla.

12 Mathri-
dæm, qui

40 anno-
rum belli

tædia, ve-
neno, cum

non posset
gladio, fini-
vit.

13 Lydiæ
Regem lon-
gæ vitæ

miseriarum
admonitum

à Solone

Atheniensi,

qui regi se

beatum ex-
istimanti

pronuncia-
vit, nemi-
nem ante

obitum (se-
licem).

14 C. Marii

arumina,

qui à Sylla

superatus è

palude in

Minturnis,

ubi latuit,

extractus, &

in carce-
rem conje-

33 Cautam
instituti-
one,
34 Sed vel
corrum-
pantur vel
castrantur.
35 Sisyphus.
verf. 370.
36 Sed pul-
cherrimum
quoque ut
Sportum, &
alia ingenu-
orum pe-
dagogia.
Sueton. Ne-
ro. cap. 28.
37 Irenice
hac ad ma-
trem.
38 Filii
tui.
39 Marte &
Vulcano in
adulterio
cum Vene-
re depre-
henfo & ir-
retito.
40 Picis
quem in
supplicium
adulteris
deprehensis
mariti per
posteriora
immittunt,
ut & ra-
phanum :
parente porta percurrerant eos raphani mugilesque. 41 Sed tuus forte fili-
us pulcher & amabilis, ut Endymion Luna dilectus, electas solas & formo-
sas amabit feminas. Imo, inquit Poeta, & mox etiam deformes & turpes,
ubi premium illi dederint. 42 Quam diligit & deligit, non ejus à qua pre-
cio corruptus est & conductus. 43 Deformis & dives, qualis erat Servilia
Bruti mater, quam Cæsari dedisse credebatur, referente Plutarcho. 44 Ut
adultero donet. 45 Veneri. 46 Nobilis ac prodiga. 47 Plebeia ac avara.
48 In ceteris male morata, hic induit comitatem, liberalitatem, &c. ut
moechi largiatur. 49 Objectione. 50 Responsio. Neque enim grave propo-
situm castæ vitæ periculis exemit Hippolytum & Bellerophonem. 51 Filio
Thæsei, qui à noverca Phædra, cujus incesto amor non respondebat, apud
patrem stupri falso accusatur, dum patris iram fugeret, ab equis territis
disiectus curru & disceptus est. 52 Filio Glauci, qui Stenobæam Præti-
regis Argivorum uxorem ipsum ad adulterium pellicientem aspernatus post
multa hinc pericula periiit. 53 Phædra Minos regis Cretæ filia. 54 Se
in ultionem excitavere. 55 Furor ex repudato amore. 56 Ducas Medalli-
am necne? utrinque enim mors.

Larga manu, (quid enim puero conferre potest 33 plus
Custode & cura natura potentior omni?)

34 Non licet esse viros, nam prodiga corruptoris
Improbis ipsos audet tentare parentes.

309

Tanta in muneribus fiducia: 35 nullus ephebum

36 Deformem sava castravit in arce tyrannus,

Nec prætectatum rapuit Nero loripidem, nec
Strumosum, atque utero pariter, gibboque tumentem,

37 I nunc & 38 juvenis specie latere tui, quem 310

Majora exspectant discrimina: fiet adulter

Publicus, & pœnas metuet quasunque maritus

Exigit iratus: nec erit felicius astro

39 Martis ut in laqueos nunquam incidat: exigit autem

Interdum ille dolor plus, quam læx ulla dolori 315

Concessit, necat hic ferro, secat ille cruentis

Verberibus quosdam mœchos & 40 mugilis intrat.

Sed tuus 41 Endymion 42 dilectus fiet adulter

Matronæ: mox cum dederit 43 Servilia numos,

Fiet & illius quam non amat: 44 exuet omnem 320

Corporis ornatum: quid enim ulla negaveris 47 udis

Inguinibus, siue est hac 45 Hippia, siue 47 Catulla?

48 Deterior totos habet illic fœmina mores.

49 Sed casto quid forma nocet? 50 quid profuit olim

51 Hippolyto grave propositum? 52 quid Bellerophonti?

Erubuit nempe 53 hac cem fastidita repulsa: 326

Nec Stenobæa minus quam Cressa excanduit, & se

54 Concussere amba: mulier lævissima tunc est,

Cura stimulos odio 55 pudor admoveat: elige 56 quid-
nam

Suadendum esse putes, ⁵⁷ cui nubere ⁵⁸ *Caesaris* uxor
 Destinatus: optimus hic & formosissimus idem 331
 Gentis patricia rapitur miser extinguendus
⁵⁹ *Messalina* oculis: dudum sedet illa parato
⁶⁰ *Flammeo*, ⁶¹ *Tyrinus*q; palam ⁶² *genialis* in ⁶³ hortis
 Sernitur, & ⁶⁴ *ritus* decies centena dabuntur 335
 Antiquo, veniet cum ⁶⁵ signatoribus ⁶⁶ *auspex*.
 Hac tu secreta, & paucis commissa putabas?
⁶⁷ Non nisi legitime vult nubere: quid placeat, dic:
 Ni parere velit, ⁶⁸ perendum est ante lucernas: 339
 Si scelus admittas, dabitur mora parvula, dum res
 Nota urbi & populo contingat ⁶⁹ *Principis* aures.
 Dedecus ⁷⁰ ille domus sciet ultimus, interea tu
 Obsequere ⁷¹ imperio, si tanti est vita dierum
 Paucorum: ⁷² quicquid levius: meliusq; putaris, 344
 Prabenda est gladio pulchra hac & candida cervix.
⁷³ Nil ergo optabunt homines? * si consilium vis,
 Permittes ipsis expendere numinibus, quid
 Conveniat nobis, rebusque sit utile nostris.
 Nam pro jucundis aptissima quæque dabunt dii.
 Charior est illis homo, quam sibi: nos ⁷⁴ animorum
 Impulsu, & cæca magnaue cupidine ducti 351
 Conjugium petimus: partumque uxoris: at illis
 Notum, qui pueri, qualisque futura sit uxor.
 Ut tamen & poscas aliquid, voveasque sacellis
⁷⁵ *Extæ*, & candiduli ⁷⁶ divina tomacula porci. 355
⁷⁷ Orandum est, ut sit mens sana in corpore sano.
 Fortem posse animum, & mortis terrore carentem,
⁷⁸ Qui spatium vita extremum inter munera ponat

⁵⁷ C. Sill-
 um Coe.
 designa-
 tum juve-
 nem formo-
 sissimum
 deperibat
 Messalina,
 cui nupta
 causa exte-
 rit. Tacit.
 11. Sueton.
 in Claud.
⁵⁸ Messa-
 lina Clau-
 dii Cæsa-
 ris uxor.
⁵⁹ Amore,
 qui ex ocu-
 lis, vel Ne-
 cessitate Mes-
 salina enim
 oculos oc-
 cisis est.
⁶⁰ Veste
 nuptiali.
 Sat. 3. vers.
 135.
⁶¹ Purpu-
 rea toga,
 vel stragu-
 lo testis.
⁶² Lectus
 genialis,
 ὁ ἅλαμος
 sternitur
 in hono-
 rem Genii
 Junonisque
 ἡ ἡμετέρα

uv* de quo vid. Pers. Sat. 2. v. 3. ⁶³ Lucullianis. ⁶⁴ Decies centena mi-
 lia sestertium, qui in dote lautiorum mcs & numerus legitimus nostræ mo-
 netæ 7812. l. 10. fl. ⁶⁵ Notarii, qui tabulas nuptiales signent. Consu-
 letum designatum, cum uore Principis, predicta die adhibitis qui designarent velut
 suscipiendorum liberorum causa, convenisse: atque illam audisse auspiciis verba,
 habisse, sacrificasse, &c. Tacit. 11. Annal. ⁶⁶ Auspices nuptiis interponun-
 tur ex more majorum. qui nihil sine auspicio gerebant. ⁶⁷ Idque vivo ma-
 rito Claudio Imp. Jamque Ostiam tantum profecto sacrificii causa. Tacit. 11.
 Ann. non adulterio contenta. ⁶⁸ Ante noctem interficiendus es à Messalina.
⁶⁹ Claudii. ⁷⁰ Messalina imperio & amoris. ⁷¹ Utrum optaris, tibi per-
 eundum utique est. ⁷² Obsequere. * Resp. ⁷³ Vide Socratis dictum in Val. Max.
 lib. 7. c. 2. & ejusdem Socr. apud Xenophont. δοτῆμα μ' αὖ ὄψοιο
 ὡς ἐστὶ θεῶν ἀπλῶς τ' ἀγαθὰ δίδουαι. ὡς δὲ θεῶν χάρις
 εἰδότες, ὅποια ἀγαθὰ εἰσὶ &c. ⁷⁴ Affectuum. ⁷⁵ Quod ea diis pro-
 fectur, quæ maxime extent eminentiq; (inquit Festus) at rectius quis exest.
⁷⁶ Farcimina è jecore & carnibus porcinis concisis: à τῶν μὲν sacrificiis adhi-
 bitis. ⁷⁷ Roga bonam mentem, bonam veletudinem animi deinde corporis,
 &c. Sen. ep. 10. ⁷⁸ Qui mortem esse naturæ munus ducat. Napa-

79 Arum-
nas cum
virtute
præferat
deliciis &
voluptati-
bus.

80 Ultimi
Assyriorum
regis, viri
mollissimi.
81 Ut ex te

& tua virtute omnia bona & felicitatem petere possis. 82 Per impuden-
tiam nostram locum Fortunæ inter numina relinquimus.

Natura, qui ferre queat quoscunque dolores,
Nesciat irasci, cupiat nihil, 79 & potiores

Herculis arumnas credat savosque labores,
Et Venere, & cœnis, & plumis 80 Sardanapali.

Monstro, 81 quod ipse tibi possis dare: semita certe
Tranquillæ per virtutem patet unica vitæ.

Nullum numen abest, si sit prudentia: sed te 365

82 Nos facimus Fortuna deam, cœloque locamus.

S A T Y R A XI.

Perfico, quem ad cœnam invitat, frugalitatem com-
mendat: pauperumque perstringens luxum, docet
faciendos esse sumtus pro suarum cuiusque facul-
tatum modulo.

1 Nobilis
& dives.

2 Pauper,
qui patriâ
bona ex-
hausit.

3 Requæsus
ad paupe-
riem ex
luxu, ut
Apicius, de
quo Sat. 4.
v. 23. vel
pauper qui
luxoriosus.

4 Omnes in
conviviis,
thermâs,
stationibus,
in foro,
theatro lo-
quantur.

5 Loca in
foro Ro-
mano, in
quibus con-
veniebant, &

consistebant, sermones serebant, in aliis Senatores, in aliis juve-
nes, in aliis municipales. 6 Qui absumptis gula bonis ad gladiatoriam se contu-
lit. Sic emendat Jan. Rutgersius ut constet sensus, l. 2. var. lect. c. 17. 7 Ex-
scribit præcepta de istibus, declinationibus, & tractandorum armorum ra-
tione à lanista dictata, & imperata, quæ meditetur & exerceat, vide
Sueton. Jul. Cæs. 26. c. Hirtium de bello Africo & Val. Max. 2. l. 3. c. de
P. Rutilio. 8 Obsecrat, obsonia tamen latissima ementes. 9 Adverbium
comparat. sic Lucret. Nam nihil egregius, quam res secernere, &c. 10 Me-
taph. ab hianti & ruinoso muro. 11 Contrahere et.

1 Atrius eximie si cœnat, lautus habetur:

Si 2 Rutilus, demens: quid enim majore ca-
chinno

Excipitur vulgi, quam 3 pauper Apicius? 4 omnis
Convictus, therma, 5 stationes, omne theatrum

De 6 Rutilo: nam dum valida, ac juvenilia membra 5

Sufficiunt galea, dumque ardent sanguine fertur

Non cogente quidem, sed nec prohibente tribuno,

7 Scripturus leges, & regia verba lanista,

8 Multos porro vides, quos saepe elusus ad ipsum

Creditor introitum soles expectare macelli, 10

Et quibus in solo vivendi causa palato est.

9 Egregius cœnat, meliusque miserrimus horum,

Et cito casurus jam 10 perlucante ruina,

Inteream gustus elementa per omnia quarunt.

Nunquam animo pretiis obstantibus: interius si 15

Attendas, magis illa juvant quæ pluris emuntur.

Ergo haud difficile est peritura 11 arcescere summam

Lancibus ¹² oppositis, vel matris ¹³ imagine fracta,
 Et quadringentis nummis condire ¹⁴ gulosum
 Fictile, sic ¹⁵ veniunt ad miscellanea ludi. 20
 Refert ergo quis hac eadem pares: in ¹⁶ Rustilo nam
 Luxuria est, in ¹⁷ Ventidio laudabile nomen
 Sumit, & à censu famam trahit: illum ego jure
 Despiciam ¹⁸ qui scit quanto sublimior ¹⁹ Atlas
 Omnibus in Lybia sit montibus: hic tamen idem 25
 Ignoret, quantum ferrata distet ab ²⁰ arca
²¹ Sacculus: ²² è cœlo descendit, *ἡρώδης οὐρανὸν*,
 Figendum & memori tractandum pectore: siue
 Conjugium queras, vel ²³ sacri in parte senatus
 Esse velis, nec enim ²⁴ lorica poscit Achillis 30
²⁵ Thersites, in qua se ²⁶ traducebat Ulysses
 Ancipitem, ceutus magno discrimine caussam
 Protegere affectus, ²⁷ te consule, dic tibi quis sis.
 Orator, ²⁸ vehemens an ²⁹ Curtius, an ³⁰ Matho: buccæ
 Noscenda est mensura tuæ, spectandaque rebus 35
 In summis minimisque etiam cum piscis emetur,
 Nec Mullum cupias, cum sit tibi ³¹ gobio tantum
 In oculis: quis enim te deficiente crumena,
 Et crescente gula manet exitus, are paterno,
 Ac rebus merfis in ventrem sanoris atque 40
 Argenti gravis & pecorum agrorumque ³² Capacem?
³³ Talibus à dominis post cuncta novissimus exit
³⁴ Annulus, & digito mendicat ³⁵ Pollio nudo.
 Non pramaturi ³⁶ cineres, nec funus aerbum
³⁷ Luxuria, sed morte magis metuenda senectus, 45
 Hi plerumque ³⁸ gradus: conducta pecunia Roma,
 Et coram ³⁹ dominis consumitur: inde ubi paulum
 Nescio quid superest, & ⁴⁰ pallet sanoris auctor,
 Qui ⁴¹vertere solum, ⁴² Bajæ, & ad ⁴³ Ostia currunt.

12 Pignori.
 13 Aurea,
 argentea,
 athena, ne
 cognosca-
 tur fracta.
 14 Am-
 plium, vel
 Hypallage,
 sibi guloso.
 15 Gula de-
 veniunt ad
 gladiato-
 rum pa-
 tinas & lu-
 dos.
 16 Paupere
 ex luxu.
 17 Divite.
 Pers. Sat.
 4.v.24.
 18 Qui ex-
 tra se & for-
 ris sapit,
 inquit &
 domi suæ
 hospes.
 19 Mons
 Maurita-
 niæ. Sat. 13.
 vers. 48.
 20 Divitis,
 Sat. 10.v.25.
 21 Modicæ
 opes lux.
 22 Divina
 illa Chilo-
 nis senten-
 tia Nescit se
 ipsum, & cœ-
 lo descen-
 disse.
 23 Senator
 vel magi-

stratus. 24 In certamine de armis Achillis donandis optime merito. 25 De
 quo Sat. 8, v. 269. 26 Per modestiam ambigere videbatur, an & ipse pete-
 ret, vilem se & indignum ferens. 27 Tuas perpende vires, an ferre valeas.
 28 Optimus. 29 Mediocris ut Curtius Montanus. 30 Infimæ notæ tabula,
 ut Matho, Sat. 1, v. 32. 31 Quo emas gobionem. 32 Ventrem vere Ere-
 sichthonium. 33 Helioponibus. 34 Equestre insigne. 35 Decoctor. 36 Non
 mors pramatura quam per ingluviem sibi accelerant, sed senectus morbis &
 apopia oppressa luxuriosis est misera & timenda. 37 Luxurioso. 38 Perdita
 gula in paupertatem se præcipitantis. 39 Creditoribus. 40 Timet sene-
 rator ne creditum perdat. 41 Patriam mutarunt: fugerunt. 42 Satyr. 3.
 vers. 4. 43 Portam ad ostia Tiberis sexdecim à Roma miliaribus, hinc
 navigaturi.

44 Non comparere in foro. Ital. la Piazza, Germ. die Beurse.
 45 Non majori honoris jactura jam fit, quam per atatis fervorem ex urbe media secedere in suburbium, aut rusticari: to go take the air.
 46 Ad frigidiorum locum in colle Equiharum dicto, quod in eo Tull. Mollis excubias posuerit: vel, quod enim prius neglectum excoluerit.
 47 Frequentia & turba populi.
 48 Sat. 3. v. 3.
 49 Satyr. 9. v. 87. & Sat. 10. v. 18. 50 Non erubescunt. 51 Vix reperias qui pudorem, cujus jam plerisque pudet, & qui ex urbe fugit, ut Justitia quondam & Verecundia ex orbe retinere curet. 52 Laudatam à me frugalitatem. 53 Me hospitum frugalem qualis fuit Evander, qui Heculeum ex Hispania redeuntem vili excepit convivio, & postea Æneam. Virg. Æn. 8. 54 Hercules à Tiryntho oppido Argivorum, patria ejus. 55 Æneas. 56 Ex venere natus. 57 Æneas Numicio fluvio submersus. 58 Hercules venerata tunica à Dejanira immissa furens pyram in Oeta monte extructam conscendit & absumptus est. 59 Virg. 4. Georg. Davidus mensas onerabat immissis. 60 Ubere non depulsus, non ablatus. 61 Corruza. 62 Intermedi color cum fuso. 63 Calentia à feno in nidum torto, i. e. recentia. 64 Gallinis. 65 A Signia Latil oppido. 66 Tarentina quæ primo è Syria advenere. 67 Hor. Satyr. 4. lib. 2. Picenis cedunt pomis Tiburtia. 68 Quæ crudum & noxium, quem Autumnus habuerant humorem, æstate miti excoxerint. 69 Etiam luxuriosa. 70 Senatorum. 71 Curius Dentatus frugalitate abunde laudatur.

44 Cedere namque foro jam 45 non tibi deterius, quam
 46 Esquilias à 47 serventi migrare 41 Suburra. 51
 Ille dolor solus patriam fugientibus, illa
 Mæstitia est, 49 caruisse anno Circensibus uno.
 50 Sanguinis in facie non haret gutta: 51 Morantur
 Pauci ridiculum, & fugientem ex urbe pudorem.
 Experire hodie nunquid 52 pulcherrima dictu, 56
 Persice, non præstera vita, nec moribus & re,
 Sed laudem siliquas occultus ganeo, pulvis
 Coram alii dictum puero, sed in arce placentas.
 Nam cum sis conviva mihi promissus, habebis 60
 51 Evandrum, veniet 54 Tirynthius, aut 53 minor illo
 Hospes, & ipse tamen 56 contingens sanguine caelum,
 57 Alter Aquis, 38 aliter flammis ad sidera missus.
 Fercula nunc audi 59 nullis ornata macellis.
 De Tiburtino veniet pinguis agros 65
 Hadulus, & toto grege mollior, 60 inscius herba
 Necdum ausus virgas humilis mordere salicti,
 Qui plus lactis habet, quam sanguinis: & 61 montani
 Asparagi, 62 posito quos legit villica fuso.
 Grandia præterea, 63 tortoque calentia feno 70
 Ova adsunt ipsis cum 64 matribus, & servata
 Parte anni, quales fuerant in vitibus, uva,
 65 Signinum, 65 Syriumque pyrum, de corbis iisdem
 67 Emula Picenis, & odoris mala recentis,
 Nec metuenda tibi, 68 siccatur frigore postquam 75
 Autumnum & crudi posuere pericula succi.
 Hac olim nostri 69 jam luxuriosa 70 senatus
 Cæna fuit. 71 Curius, parvo qua legerat horto
 Ipse, focis brevibus ponebat oluscula, qua nunc

72 Squalidus in magna fastidit compede fossor,
Qui meminit calida sapiat quid 73 vulva popina.

74 Sicci terga suis rara pendentia cratæ
Moris erat, quondam 75 festis servare diebus,
Et 76 natalitium cognatis ponere lardum,

Accedente nova, 76 si quam dabat hostia, carne : 85

Cognatorum aliquis titulo ter consulis, atque
Castrorum imperiis, & dictatoris honore

Functus, ad has epulas 77 solito maturius ibat,

* Erectum 78 domito referens à monte, ligonem.

Cum tremere autem 79 Fabios durumq; Catonem, 80

Et Scauros, & Fabricios, 80 ridigique severos

Censoris mores etiam collega timeret.

Nemo 81 inter curas, & seria duxit habendum,

Qualis in Oceani fluctu 82 testudo nataret,

Clarum 83 Trojugenis factura ac nobile sulcrum ; 95

Sed 84 nudo latere, & parvis 85 frons area lectis

Vile coronati caput ostendebat aselli,

Ad quod lascivi ludebant ruris alumni.

Tales ergo cibi, qualis domus, atque supellex.

Tunc rudis, & Grajas mirari nescius artes, 100

Urbibus everfis 86 pradarum in parte reperta

Magnorum artificum frangebat. 87 pocula miles,

88 Ut phaleris gauderet equus, calatagque cassis

Romuleæ simulachra fera mansuescere iussa

Imperii fato, & geminos sub rupe Quirinos, 105

Ac nudam effigiem clypeo fulgentis & hasta,

Pendentisque dei, perituro ostenderet hosti,

Argenti quod erat solis fulgebat in armis.

Ponebant igitur 89 Tusco farrata catino

gan: notavit, ut prurum severum cenforem. 81 Ac si res seria esset & necessa-

ria. 82 Cujus putamina secare in laminas, lectoque iis ornare Carvilius

Pollio instituit, Plin. l. 9. c. 11. cujusmodi lectos Clem. Alexand. χαλκίνας

πεποιηµένας κοίτας vocat. Lucian. καλὴν δὲ τοὺ χαλκίνας ἱστορίαν

vestit, Apuleii lectum indicat testudine pellucidum Mother of Pearl. Senec.

Elaboratam scrupulosa distinctione testudinem. 7. de Benef. 9. 83 Romanis.

84 Sine fulcro aut latere ad quod se inclinent, pillar or back. 85 Anterior

lecti pars à re ornata sustinebat caput asini sermo coronat, ex Etrusca super-

sitione, quæ hinc agri incommoda arceri credebatur, vide Scopparum collect. 2. 27.

86 Inter pradas. 87 Argentea sive aurea. 88 Ut inde phaleras equo con-

ficeret, & calaret cassidem, quæ ostenderet perituro hosti effigiem lupæ,

quæ imperii fata iussa mansuescere & lac præbere Romulo & Remo sub

rupe Quirinalis montis, & ostenderet perituro hosti ipsos geminos, & effi-

giem nudam Martis fulgentis clypeo, atque hasta, & pendentis in clypeo

de sinistro humero. 89 Fictili catino ex Hetruria, vel more Tusco. Pers.

Sat. 2. v. 60. ponebant cibaria è farre & pulvere, de quibus vide quæ ad

172. vers. Sat. 14.

Omnia

72 Satyr. 8.

183. & Pers.

6. v. 40.

73 Posterior

pars Por-

ce, vel ele-

ctia suis

primiparæ

vulva defici-

cate præ-

parata in

popina.

74 In cratæ

lignea fu-

mo & ven-

to exposi-

ti ad sic-

candum.

75 Natali

seu festo

veluti pro

summis

deliciis.

76 Si forte

hostiam

mastrant,

77 Tan-

quam ad

apparatum

lautiorem.

* Humeris

sublatis.

78 Culto,

subacto.

79 Censo-

res rigidos

& laxui in-

fecto.

80 Fabium

Maximum

qui P. Deci-

um colle-

90 A.M. Ce-
ditio, qui
noctu audi-
vit vocem
humana
clariorem
in Capito-
lio 3 Gallis
advenire.
Liv. v.

* Pulman-
nus legit,
ab occiduo.
92 Diis ip-
sis varici-
nantibus.

92 Fictilem
habens sta-
tuam, &
simpliciter,
cultus, &
cui fictiles
illæ cum
simplici
probitate
statuæ gra-
tiores e-
rant quam
istæ aureæ
per vim,
rapinas &
scelerata con-
dita: &
Sat. 3. v. 39.

93 E fago
non è citro
aut cupresso
ex Africa.

94 Mensa-

rum. 95 Serta è rosis quibus coronabantur convivæ.

96 Mensis rotunda

citreæ. Orbes sectos Atlantide sylva. Lucan. 9.

97 Pes eburneus in formam

pardi fabrefactus. 98 Elephantinis qui ab insula Elephantide per Syenen

tanquam portam mittuntur in alias Ægypti partes inde Romam ut Sat. 3.

Janus Bazarum Cumæ. 99 Urbis in confinibus Æthiopiz directe sub Tropico

Cancer vicinæ insulæ Elephantidi. 1 Nigrior. 2 Arabico, Arabiz autem

tres partes: Deserta, quæ Scenitis. 2 Felix, quæ Saba. 3 Petraæ, quæ

Nabathæa. 3 Elephas, qui dentes jam nimis capiti que graves arbori im-

pactos deponit. 4 Ex hac lauticia suppellectilis, ex ebore quod majori in

pretio est quam argentum. 5 Appetitus & stomachus latrans. * Mensis

enim pes argenteus mensas sustinens, (quas κλίνας ἀργυρέπιδας vocat

Lucianus in κῆρυκλ.) æque vilis est ac ferreus annulus in digito. 6 In

Omnia tunc, quibus invidetas, si lividulus sis.

110 Templorum quoque majestas præsentior, & vox

Nocte fere media, mediamque 90 audita per urbem

Litore ab * Oceani Gallis venientibus, & 91 diis

Officium variis peragentibus, his monuit nos;

Hanc rebus Latiis curam præstare solebat

92 Fictilis, & nullo violatus Juppiter auro.

115 Illa 93 dominatas nostraque ex arbore mensas

Tempora viderunt, 94 hos lignum stabat in usus,

Annosam si forte nucem dejecerat Eurus.

At nunc divitibus cœnandi nulla voluptas,

120 Nil rhombus, nil dama sapit, putere videntur

Unguenta, atque 95 rosa latos nisi sustinet 96 orbes

Grande 97 ebur, & magno sublimis pardus hiatus

Dentibus ex 98 illis quos mittit porta 99 Syenes,

Et Mauri celeres, & Mauro 1 obscurior Indus.

125 Et quos deposuit 2 Nabathæa 3 bellua salu,

Jam nimis, capiti que graves: 4 hinc surgit orexis,

Hinc 5 stomacho bilis: * nam pes argenteus illis

Annulus in digito quod ferrens: ergo superbum

Convivam caveo, qui me sibi comparat, & res

130 Despicit exiguas: adeo nulla nuncia nobis

Est ebore, nec 6 sessella, nec 7 calculus ex hac

Materia, quin ipsa manubria cœnæ sunt

Officiæ: non tamen his nulla unquam obsonia fiunt

Rancidula, haud ideo pejor gallina sacatur,

135 Sed nec 8 structor eris, cui cedere debeat omnis

9 Pergula, discipulus Tripheri doctoris, apud quem

Lucianus in κῆρυκλ.) æque vilis est ac ferreus annulus in digito. 6 In

abaco seu alveolo lussorio. 7 Latrunculi. Ital. Scacchi. 8 Proprie qui men-

sa cibum imponit σαπιζομένη, Athenæo. 4. the sewer: sapissime ve-

ro, ut & hoc loco, pro Carpiore sumitur, qui cibum scindens carpenisque

præministrat, Petronio, scisor: Apulejo, diribitor the carcer: Sidonii

chironomom, ab agili manuum, ad leges quasdam, motu. Vide Sat. v. 118.

9 Schola (publica & aperta, in qua profitebantur, qui volebant innoxesce-

re artifices) & discipuli Tripheri, qui obsonia discendæ artis chironomi-

cæ Romæ docuit in Suburra vico. vide Satyr. 1. vers. 120.

Lucianus in κῆρυκλ.) æque vilis est ac ferreus annulus in digito. 6 In

abaco seu alveolo lussorio. 7 Latrunculi. Ital. Scacchi. 8 Proprie qui men-

sa cibum imponit σαπιζομένη, Athenæo. 4. the sewer: sapissime ve-

ro, ut & hoc loco, pro Carpiore sumitur, qui cibum scindens carpenisque

præministrat, Petronio, scisor: Apulejo, diribitor the carcer: Sidonii

chironomom, ab agili manuum, ad leges quasdam, motu. Vide Sat. v. 118.

9 Schola (publica & aperta, in qua profitebantur, qui volebant innoxesce-

Sumine cum magno lepus atque aper, & ¹⁰ pygargus
Et ¹¹ Scythica volucres, & ¹² phanicopterus ingens,
Et Getulus ¹³ orix, hebeti lantissima ferro 140
Ceditur & tota sonat ¹⁴ ulmea cæna Suburra.

Nec frustum caprea subducere, nec latus ¹⁵ Aplyra
Novit avus noster tyrunculus, ac rudis omni
Tempore, & exigua ¹⁶ frustis imbutus ofella.
Plebejos calices, & paucis assibus emptos 145

Porrigit incultus puer, atque ¹⁷ à frigore tutus,
Non Phryx, aut Lycius, non à mangone ¹⁸ petitus
Quisquam erit, & ¹⁸ magno: cum poscis, posce ¹⁹ Latine.
Idem habitus cunctis, ²⁰ tonsi, ²¹ erectique capilli,

Atque hodie tantum propter convivia pexi, 150
Pastoris duri est hic filius, ille bubulci,
²² Suspirat longo non visam tempore matrem,
Et casulam, & notos tristis desiderat hados,

Ingenui vultus puer, ingenuique pudoris 154
Quales esse decet, quos ²³ ardens purpura vestit,

Nec ²⁴ pugillares desert in balnea ²⁵ raucus
Testiculos, nec vellendas jam ²⁶ praebeat alas,
Crassa nec opposito parvidus tegit inguina ²⁷ gutto.
Hic tibi vina dabit diffusa in montibus illis

A quibus ipse venit, quorum sub vertice lusus: 160
Namque una, atque eadem vim patria, atque ministri,
Forsitan expectes, ut ²⁸ Gaditana canoro

Incipiat ²⁹ prurire choro: * plausuque probata
Ad terram tremulo descendat clune puella.

Spectant hoc nupta juxta recubante marito, 165
Quod pudeat narrasse aliquem praesentibus ipsis,

Irritamentum Veneris languentis, & acres
Divitis ³⁰ urtica: major tamen ista voluptas

³¹ Alterius sexus magis ille extenditur, & mox 169

puerorum altor & negotiator dicitur: vide Persi Sat. 6. v. 76. 19 Italus enim est. 20 Non comam alentes: ἀναπορόμεναι. 21 Nec calamistrati, pexi tantum, ut omnes praecineli pueri recti, comaeque ministrent. Horat. ser. 8. l. 2. 22 Suspirio se desiderare testatur. 23 Praetexta fulgens purpura. 24 Grandes qui pugnum compleant. 25 Ex coitu, vel eunuchus. Sat. 4. s. 14. vel lege Draucus. 26 Δεγοταξίη, alipilarlo. Persi Sat. 5. v. 19. 27 Olei vasculo, balnea intratius, voraces drauci oculos veritur. 28 Lasciva è Gadibus puella quae cantet & saltet, cujus saltationis modus tres refert Jul. C. S. al. Poëtices l. 1. c. 18. Martial. l. 1. ep. 42. & l. 5. ep. 76. 29 Ad pruriturum libidinis incitare. * Spectatorumne? An improbi magistri qui saltatriculas has circumducebat ad quæstum, & ad saltandum provocabat plausu bene habitas testatus? vide Persi. 6. v. 78. 30 Aculei & prurigenes. 31 Foeminarum.

10 Caprea sylvestris.

11 Phasianus.

12 Avis à puniceo alarum colore nonnulla habens.

13 Caprea unicornis. Arist. l. 3. de partibus animal. & Plin. 11. nat. hist. 46. c.

14 Fercula omnia è ligno facta. Plin. 11. nat. hist. 46. c.

15 Numidicus. Aug. de Turky. 16 Qui frusta carnis porcinae ramem distribueret novit.

17 Vestibus minutis magis quam ornatis.

18 Precio. Mango proprie

xuvōs.

20, c. num nutritor: sed & longius trahitur.

32 Libido
cantu &
motibus
natum
concepta
urina mo-
vetur.

πάσης
πόλως
τὴν ἡδ-
νὴν κατὰ
δύχον-
τας, δι
ὁφθαλ-
μῶν, δι
αὐτῶν, &c.
τερόμε-
νοι ἡρω-
μάτων
& τερε-
τισμῶν
αἱ δὲ ἱπ-
ποδρόμων
ἀσμε-
των. Lu-
cian. in
Nigrin.

33 Tym-
panorum & cymbalorum, dicunt interpretes, verum crotala sunt & testis &
conchyliis, quibus in India scæminas in saltationibus usus sæpius vidi : cu-
jusmodi crepitaculis & motibus utuntur Hispani, vocantque casta, bedos,
ἡ πᾶς ὀργάνοις κροτῶσιν. Aristop. in Bædæχ. vid. Jol. Cas. Scalr.
Poet. 18. 34 Serva meretrix, sed & harum liberrimæ curpissima sunt man-
cipia. 35 Pyralismate, Jul. C. Scal. 1.1. Poet. 22.c. & Politian. 2. Miscel. 38.
& lib. 11. epist. Poppismate Flav. 4. conjectan. centuria. 1. Pyralismate. Turneb.
l. 21. Advers. c. 18. Pyralismate. Alciat. Parerg. juris. 6. Pygismate : con-
tendit Liphus lib. 4. epistolæ. Quæstionum. 5. epist. Quarum lectionum
expositione partim brevitatæ studio, partim ut honestis parcam auribus su-
perfedeo, relegato ad ipsos Criticos lectore, & vel cum Brodæo Miscell. 5. l.
26. cap. lego Fedenate quod Lacedæmonia saltationis genus est, ad quod &
Cicero in Pisonem respicere videtur, inquit : Cum ipse nudus in convivio
saltaret, &c. cum illum suum saltatorium versaret orbem, &c. vel cum Ma-
reto l. 10. c. 6. lego Petreumate, à πῆλῳ, talus : ut sit qui mensem rotun-
dam & marmore Lacedæmonio talis vel aleis lubricat : atque hanc lectionem
confirmat quod sequitur. Alea turpis, &c. 36 Illi propter divitias non impro-
bi & lascivi, sed hilares nitidique vocantur. 37 Homerus. 38 Uter eorum
præstantior sit Poeta, 39 Sat. 2. 66. 40 Quas Suetonius vocat recentes las-
civia & peralta libidinis notas. c. 36. Calig. & August. 69. cap. 41 Domo-
sticus curas. 42 Mentionem & querelas de ingratis sodalibus. 43 Ludorum
Circensium institutorum in honorem magnæ matris deum ex Ida advectæ.
44 Sulpensis in signum & præmium Circensium committendorum.

32 Auribus, atque oculis concepta urina movetur.

Non capit has nugas humilis domus : audiat ille

33 Testarum crepitus cum verbis, nudum olido stans

Fornice 34 mancipium quibus abstinet : ille fruatur

Vocibus obscænis, omnique libidinis arte,

174

Qui Lacedæmonium 35 petreumate lubricat orbem.

Namque ibi fortunæ veniam damus : alea turpis,

Turpe & adulterium mediocribus : hæc tamen illi

Omnia cum faciant, 36 hilares, nitidique vocantur.

Nostra dabunt alios hodie convivia ludas :

37 Conditor Iliados cantabitur, atque Maronis

180

Alcisoni 38 dubiam facientia carmina palmam :

Quid refert tales versus qua voce legantur ?

Sed nunc dilatis averte negotia curis,

Et gratam requiem dona tibi : quando licebit

Per totam cessare diem, non sænoris ulla

185

Mentio, nec prima si luce egressa, reverti

Nocte solet, tacito bilem tibi contrahat uxor

Humida suspectis referens 39 multitia rugis,

40 Vexatæque comas, & vultum, auremque calentem,

Protinus ante meum quicquid dolet exue limen.

190

Pone 41 domum, & servos, & quicquid frangitur illis

Aus perit : 42 ingratos ante omnia pone solales.

Interea 43 Megalesiaca spectacula 44 mappa

Idæum solenne colunt, similisque triumpho

43 Prado caballorum prator sedet : ac mihi pace 195

Immensa nimisque licet si dicere plebis

Tetam hodie Romam circus capit, & 46 fragor aurem

Percutit, eventum 47 viridis quo colligo panni.

Nam si deficeret, massam, attonitamque videres 199

Hanc urbem, veluti 48 Cannarum in pulvere victis

Consulibus : spectent juvenes, quos clamor & andax

49 Sponsos, quos culta decet assedisse puella,

Nostra bibat 50 vernum contracta cuticula solem,

Effugiatque 51 togam : jam nunc in balnea 52 salva

Fronte licet vadat, quanquam solida hora supersit 205

Ad sextam : facere hoc non possis quinque diebus

Continuus : quia sunt 53 talis quoque tadia vita

Magna : voluptates commendat rarior usus.

Paronomasia. 46 Clamor & applausus spectatorum. 47 Praefixa factionis
aurigæ, cui factioni favebant Imperatores. 48 Tristi clade Cannensi. * Sig-
nate & ex historia. Namque ventus quem Vulturum Appuli vocant, ad-
versus Romanos coortus, multo pulvere, in ipsa ora volvendo prospectum
ademit. Liv. 22. 49 Ultra factio vinceret, Veneta, Alba, Rubra, vel Prafi-
na. 50 Pers. Sat. 4. v. 18. 51 Togatorum curas ut Martialis. 47. & 51.
I. roset exuat togam ad insolationem & balnea. 52 Salvo pudore, etiam
hora quinta, cum legitima balnei hora sit hyeme nona, æstate octava. Fe-
stis vero diebus horam tempestivam balnei atque cæne prævenire hæbat
absque gulæ nota. 53 Ociose & voluptarie.

45 Iniquus
certami-
num iudex,
qui palma
præmioque
fraudat me-
ritos & vi-
ctores e-
quos : aliis
bravia non
ex æquo
adjudicans.
vel, qui
optimos
equos villi
pretio do-
minis eri-
piebat, &
jocatus à

S A T Y R A XII.

Gratulatus Catullo incolumitatem ex sævissima maris
tempestate, quam obiter depingit, voti reus alacri
animo se soluturum ait : nec tamen hoc facere
vulturino hereditætarum animo, qui orbos quosque
muneribus palpat, ut hæredes inscribantur.

Natali, Corvine, die mihi dulcior hac lux,
Qua festus 1 promissa deis animalia 2 cæpes

Exspectat : niveam 3 regina cadimus agnam ;

4 Par velus dabitur 5 pugnanti Gorgone 6 Mauræ.

Sed procul extensam petulans quasit hostia 7 funem 5

larpejo servata Jovi, frontemque coruscat :

1 Votiva
pro reditu
tuo, & sa-
lute.
2 Ara subi-
ta ex vivo
cespite.
3 Junoni,
deorum

reginæ. 4 Similis agnæ. 5 Palladi quæ in clypeo gerit caput Medusæ Gor-
gonis à 797. 60. i. e. truculentia diææ, quale vero animal Gorgo sit, cujus
scutu lapidescunt, & cujus gravi & pestifero anhelitu occiduntur homines,
sic quæ ex Alex. Myndio refert Athenæus. l. 5. c. 20. 6 Quæ cum su-
per sororibus Euryale & Schenone Dorcadæ insulas in mari Atlantico juxta
auritaniam incoluit. 7 Quo ducebatur ad aram Jovis Capitosini vitulus,
qui coruscans & vibrans frontem ex cornibus jam primum enascentibus pru-
dentem feroculus venit robora. Cui frons turgida cornibus Primo & Vener-
m & prælia designat, ut de hædo Horat. 3. 13.

Quippe

8 In sacris.
9 Fœmina
obesa.

10 Fluv. in
agro Falis-
co, cujus a-
quam po-
tam candi-
dos facere
boves, re-
fert Plin. 2.
naturalis
h. st. c. 10.

11 Efflu-
ret sanguis,
vel, ipse
taurus irer.
12 Quod
evasis.

13 Incen-
dium jam,
non naufra-
gium time-
ret.

14 Qualem
Poetae de-
scribunt :
alii legunt
Pontica, i.e.
sava qualis
in Euxino.

15 Pictura
ab iis qui
naufragium
evaserant
in templo
Neptuni
vel Iſidi
suspensa.

16 Ex tabu-
lis pingen-
dis quas
naufragio
crepet Iſidi
ex voto
consecrant.

17 Cum
jam alveus

the bold, et est semiplenus aquis, Atque daret salus intra cavâ tenta carini
Fluctus, Ovid. 11. Metam. 18 Vacillantis : & fluctuantis. 19 Adeoque
periti. 20 Projectis bonis vitam pacisci, non secus ac fibri, periculo a ve-
natoribus imminente, testes sibi mordicus avulsos projiciunt, ob hoc se peti-
guari. Plin. 8. c. 30. quod tamen negat idem Plin. 3. lib. 2. c. ex aurora-
te Scatii medici Fibrum geminos suos devorare scribit. Solin. 23. c. & Mar-
cellin. l. 17. 21 in medicinis utile. 22 Mollior vitis, ejusmodi erat Me-
cœnat. 23 Vestes ex lana Bœtica in Hispania, cui nativum rutillum colo-
rem dant gramem, aqua pota, & illius regionis aer.

Quippe ferox vitulus templis maturus & ara,

8 Spargendusque mera cuncta jam pudet ubera matris
Ducere, qui vexat nascenti robora cornu.

Si res ampla domi similisque affectibus esset, 10

Pinguior 9 Hispulla traheretur taurus, & ipsa
Mole piger, nec finitima nutritus in herba,

Lata sed ostendens 10 Clitumni pascua sanguis

11 Iret, & à grandi cervix ferienda ministro,

Ob reditum trepidantis adhuc, horrendaque passi 15

Nuper, & incolumem sese mirantis amici.

Nam præter pelagi casus & fulguris ictum

12 Evasi, densa cælum abscondere tenebra

Nube una, subitusque antennis impulsit ignis,

Cum se quæque illo percussum crederet, & mox 20

Attonitus 13 nullum conferri posse putaret

Naufragium velis ardentibus omnia sunt

Talia : tam graviter, si quando 14 postica surgit

Tempestat : genus ecce aliud discriminis audi,

Es miserece iterum, quanquam sint cætera sortis 25

Ejusdem, pars dira quidem, sed cognita multis,

Et quam votiva testantur fana 15 tabella

Plurima (16 pictores quis nescit ab Iſide pasci ?)

Accidit & nostro similis fortuna Catullo,

Cum 17 plenus fructu medius foret alveus, & jam 30

Alternum puppis latus evertentibus undis

Arboris 18 incerta, nullam prudentia 19 cani

Reſtoris conferres opem, 20 decidere jactu

Cæpit cum ventis, imitatus caſtoræ, qui se

Eunuchum ipse facit, cupiens evadere damno 35

Testiculorum : adeo 21 medicatum intelligis inguen.

Fundite qua mea sunt dicebat cuncta Catullus,

Præcipitare volens etiam pulcherrima, vestem

Purpuream teneris quoque 22 Mecanatis aptam,

Atque 23 alias, quarum generosi graminis ipsum 40

Infecit natura pecus, sed & egregius fons

46 Nunquam ante visis in alia sue.

47 Portum Hostiensem magnis mobilibus à Claudio extructum sucto.

Claud. 21. c. & Dio. lib. 60.

48 In Tyrreno mari positam.

49 Turrin in portu Hostiensis qua nocturnis ignibus nautarum cursum dirigeret, ad æmulationem Phari Alexandrinæ.

50 Moles porrectas.

51 Procienduntur in altum mare longe à litore Italico.

52 Nativos, quam hunc arte factum.

53 Per quæ etiam Bajana cymba tuto meare possit.

54 Sumpto voto, quod sit raso capite ex more reorum absolutorum ac servorum in libertatem vindicatorum, urgente veto tempestate solebant nautæ capillos tondere: quod tamen in pacato mari omnis erat inausus. Petron. *Arbiter*: *ὅτι μέγας τοῖς ἱερωῖς ἐξυπομύει τοῖς κηραῖς*. See. Lucian. *ὁ δὲ ὅτι μὴδὲν οὐρόντων*.

55 De quibus garrant. 56 Taciti hoc agite & bona verba dicite (quod in rebus divinis imperatur.)

57 Molam ex farre, sale, aqua. 58 Supra, vers. 2. 59 Quod optimum est, vel lege quod regit.

60 Lares, vide Pers. Sat. 5. 31. 61 Familiarem. 62 Rem divinam facit: alii leg. *operatur*. Lauro enim & pensilibus lucernis ornari solet janua in festis, & Satyricæ addit *Matutinis*, ut quæ clara luce sunt supervacua.

63 Neque enim hoc facio captando animo. 64 Filio. 65 Expectet aliquis donec inveniatur alius quispiam. I would see one else.

48. v. sub. qui vel moribundam galinam vovere, aut sacrificare velit pro eo qui filios tres habet. 66 Tam macra parvaque spei. 67 Gallina. 68 Eo qui ortus non est, quique liberos habet. 69 Febrim. 70 Votivis, fixis ab heredipeth: vide Sat. 10. v. 55. Non desuerant qui depugnatos se armis pro salute agri, quique capita sua titulo proposui voverent. Suet. Cal. 14. cap. Ab opinione illa veterum, Mortem morbo posse redimi, orta devotiones & *κατασκευαίς*.

Et 46 nunquam visis triginta clara mamillis.)

Tandem intrat positas inclusa per aquora 47 moles, 75

41 Tyrrenamq; 50 Pharon, 50 porrectaq; brachia rursus,

Qua 51 pelago occurrunt medio, longæque relinquunt

Italiam, non sic igitur mirabere portus,

52 Quos natura dedit, sed trunca puppe magister

Interiora petit 53 Bajana pervia cymba,

Tuti stagna finis gaudent ibi 54 vertice raso

55 Garrula securi narrare pericula nauta.

Ite igitur pueri, 56 linguis animisque faventes,

Sertaque delubris, & 57 farra imponite cultris

Ac molles ornate focos, 58 glebamque virentem,

Jam sequar, & sacro, 59 quod præstat, rite peracto

Inde domum repetam, graciles ubi parva coronas

Accipiant fragili 60 simulacra nitentia cera.

Hic 61 nostrum placabo Jovem, laribusque paternis

Thursa dabo, atque omnes viola jactabo colores,

Cuncta nitent, longos erexit janua ramos,

Et matutinis 62 operatur festa lucernis.

63 Nec suspecta tibi sint hæc Corvine: Catullus,

Pro cuius reditu tot pono altaria, 64 parvos

Tres habet baredes: 65 libet expectare, quis agrum

95 Et claudentem oculos gallinam impendet amico

66 Tam sterili; verum 67 hac nimia est impensa, coturnix

Nulla unquam pro 68 patre cadet: sentire 69 calorem

Si caput locuples Gallita, & Paccius orbi

Ligistime fixis destituit tota 70 tabellis

100

52 Nativos, quam hunc arte factum. 53 Per quæ etiam Bajana cymba

tuto meare possit. 54 Sumpto voto, quod sit raso capite ex more reorum

absolutorum ac servorum in libertatem vindicatorum, urgente veto tempe-

state solebant nautæ capillos tondere: quod tamen in pacato mari omnis

erat inausus. Petron. *Arbiter*: *ὅτι μέγας τοῖς ἱερωῖς ἐξυπομύει τοῖς κηραῖς*.

See. Lucian. *ὁ δὲ ὅτι μὴδὲν οὐρόντων*. 55 De quibus garrant.

56 Taciti hoc agite & bona verba dicite (quod in rebus divinis imperatur.)

57 Molam ex farre, sale, aqua. 58 Supra, vers. 2. 59 Quod optimum est,

vel lege quod regit. 60 Lares, vide Pers. Sat. 5. 31. 61 Familiarem.

62 Rem divinam facit: alii leg. *operatur*. Lauro enim & pensilibus

lucernis ornari solet janua in festis, & Satyricæ addit *Matutinis*, ut quæ

clara luce sunt supervacua. 63 Neque enim hoc facio captando animo.

64 Filio. 65 Expectet aliquis donec inveniatur alius quispiam. I would see one else.

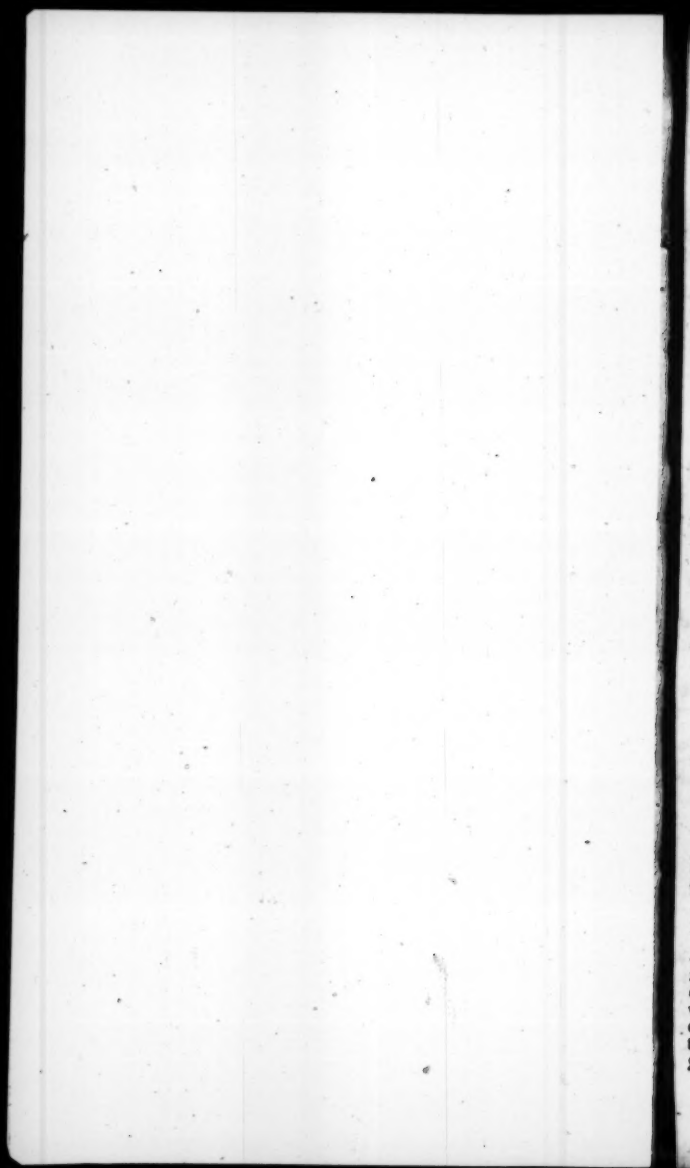
48. v. sub. qui vel moribundam galinam vovere, aut sacrificare velit pro eo

qui filios tres habet. 66 Tam macra parvaque spei. 67 Gallina. 68 Eo qui

ortus non est, quique liberos habet. 69 Febrim. 70 Votivis, fixis ab heredi-

Porticus, existunt qui promittant 71 hecatomben.
 Quatenus hic non sunt nec venales 72 Elephanti,
 Nec Latio aut usquam nostro sub sidere talis
 Bellua concipitur, sed 73 furva gente petita.
 74 Arboribus Rutulis, & Turni pascitur agro 105
 Caesaris 75 armentum, nulli servire paratum
 Privato: si quidem 76 Tyrio parere solebant
 Hannibali, & 77 nostris ducibus 78 regique Molosso.
 79 Horum majores, & dorso ferre cohortes 109
 Partem aliquam belli, & euntem in praelia turrim.
 Nulla igitur mora per 80 Novium, mora nulla per Histri
 Pacuvium, quin illud 81 ebur ducatur ad aram,
 Et cadat ante lares Gallita victima sacra
 Tantia digna 82 deis, & captatoribus horum.
 83 Alter enim, si 84 concedas mactare, vovebit 115
 De grege servorum magna, & pulcherrima quaque
 Corpora: vel pueris, & frontibus ancillarum
 Imponet 85 vittas: & si qua est nubilis illi
 86 Iphigenia domi, dabit hanc altaribus, etsi
 Non sperat 87 tragica furtiva piacula cereræ. 120
 88 Laudo meum civem, nec comparo 19 testamento
 90 Mille rates: nam si 91 Libitinam evaserit ager,
 Delebit 92 tabulas 93 inclusus carcere nassa,
 94 Post meritum sane mirandum, atque omnia soli
 Forsan Pacuvio breviter dabit: ille superbus — 125
 Incedet victis 95 rivalibus: ergo vides, quam
 Grande opera pretium faciat jugalata 96 Mycenis,
 97 Vivat Pacuvius quæso: vel 98 Nestora totum:

71 Sacrificium centum boum.
 72 Quos immolet.
 73 Mauritania vel India.
 74 In saltu apud Lavinium in Etruria, cui Turnus quondam imperavit.
 75 Elephantri.
 76 Afro & Carthagine, quam condidere duce Dido ne Tyrii.
 77 Scipioni focero Pompeii, &c. Appian. 2. de bello Cyili.
 78 Pyrrho Epirotarum regi, qui primus in Italia Elephantis usus est.
 79 Elephantorum.

80 Heredipetam. 81 Elephas. Synecd. 82 Divitibus orbis. Iron. vel laribus.
 83 Pacuvius. 84 Si lege liceat. 85 Quibus victima ornari solent. 86 Filia, ut illa Agamemnonis. 87 Cervam pro sua filia fore suppositam, quod in tragædiis de Iphigenia factum fingunt Poëta. 88 Iron. 89 Divitis. 90 Quibus Agamemnon immolata sua filia ventum redemit. 91 Mortem. Libitina vero Dea funerum est, in cuius æde, quæ ad funera pertinet, veniunt. 92 Prioris testamenti. 93 A captatore irretitus veluti nassa: nassa retis genus: alii exp. inclusus domicilio Nassis medici ut curaretur. Prior sensus mihi placet, cui consonat Timon Luciani: τὸς δὲ ἄλλης μέτην κληρόταις, εἰς ἀλλήλους δὲ πλεπόντας καταλιπὼν, ἀλλήλους ἀγωνίας τὸ πένθος, οἷον αὐτὸς ὁ δύνων, ἐν μυχῷ τῆς σιγῆς δάκρυον, ἐκ ὀλέθρου τὸ δέλεον καταλιπὼν. 94 Tui, qui filium immolavisti tuam, ut dives convalesceret: atque hoc ex opinione veterum, quibus persuasum fuit mortem morte redimi posse, atque hinc vota & devotiones. 95 Competitoribus heredipetis. 96 Filia Pacuvii causa ut Mycenis Iphigenia filia regis Mycenarum. 97 Avari enim diuturnior vita, diuturnior miseria: vivat itaque precor in cruciatum sui, & omnium odium. 98 Tres statet, Sat. 10. vers. 250.

99 Qui contra jura divina ac humana rapuit opes publicas ac privatas. Vide Suet. Tacitum, Dionem.

S A T Y R A XIII.

Calvinum plus nimio dolentem propter XHS. ab eo, apud quem deposuerat, sibi negata, consolatus, ostendit non sine divini numinis providentia omnia fieri, quæ eadem sceleratos semper puniat malæ conscientiae cruciatu & carnificina.

1 Facinore, cujus malum exemplum nocet, atque alios peccare docet.
 2 Immo vindice.
 3 Corrupti & iniqui judicis.
 4 In quam suffragia conscribantur. i.e. judicium, Retenti.
 i.e. depositi, abnegati ac non redditi, legendum autumat Jan. Rutgersius l. 2. var. lect. c. 17.
 5 Ejus qui tibi non reddit depositum.
 6 Non è summis fortune incommodis.
 7 Id est, fortis, præparati.
 8 Iratus & indignatus animo.
 9 Quod se sacramento jurisjurandi obstrinxit redditurum.
 10 An tu hæc (quæ vulgo tamen fiunt) scelera ad stuporem miraris? Enallage personæ.
 11 Jam sexagenarius.
 12 a Philosophia. moralis docet nonnullos contemnere fortunam — 13 — b Alios docet experientia & vitæ usus.
 14 Non reluctari necessitati.
 15 Quæ non prodat & deprehendat.
 16 Latrocinio.
 17 Veneno in pyxide.

Exemplo quodcunque malo committitur, ipsi Displicet auctori? *prima est hac ultio, quod se*
 1 Judice, nemo nocens absolvitur, improba quamvis Gratia 3 fallacis prætoris vicerit 4 urnam.
Quid sentire putas omnes, Calvine, * recenti
 De 5 scelere, & fidei violata crimine? sed nec
 Tam tenuis census tibi contigit, ut mediocris
 Factura te mergat onus: nec rara videmus
 Qua pateris: casus multis hic cognitus, ac jam
 Tritus, & 6 è medio Fortuna ductus acervo. 10
 Ponamus nimios gemitus; flagrantior æquo
 Non debet dolor esse 7 viri nec vulnere major.
 Tu quamvis levium minimam, exiguamque malorum
 Particulam vix ferre potes, 6 spumantibus ardens
 Visceribus, 9 sacrum tibi quod non reddat amicus 15
 Depositum, 10 stupet hac, 11 qui jam post terga reliquit
 Sexaginta annos Fontejo consule natus?
 An nihil in melius tot rerum proficis usu?
 12 Magna quidem sacris quæ dat præcepta libellis
 Victrix Fortunæ a Sapiencia. Dicimus autem 20
 13 Hos quoque felices, qui ferre incommoda vitæ,
 14 Nec jactare jugum vita b didicere magistra.
 Qua tam festa dies, 13 ut cesset prodere furem,
 Persidiam, fraudes, atque omni ex crimine lucrum
 Quasum, & partes 16 gladios, vel 17 pyxide nummos?

Rari quippe boni, numero vix sunt totidem, quot
 18 Theharum portæ, vel 19 divitis 20 ostia Nili.
 Nota atas agitur, pejoraque secula 21 ferri
 Temporibus, 22 quorum sceleri non invenit ipsa
 Nomen, & à nullo posuit naturâ 23 metallo. 30
 Nos hominum, diumque fidem clamore ciemus,
 Quanto 23 Fessidum laudat vocalis agentem
 24 Sportula, dic senior 25 bulla dignissime, nescis
 26 Quas habeat Veneres aliena pecunia, nescis
 Quem tua simplicitas risum vulgo moveat, cum 35
 27 Exigis à quoquam ne pejeret, & putet ullis
 Esse aliquod numen templis, araque 28 rubenti?
 Quondam hoc 29 indigena vivebant 30 more priusquam
 Sumeret agrestem posito 31 diademate falcem
 32 Saturnus fugiens: tunc cum virguncula Juno, 40
 Et privatus adhuc 33 Idais Iuppiter antris:
 Nulla super nubes convivio calicolarum,
 Nec puer 34 Iliacus, formosa nec 35 Herculis uxor
 Ad cyathos, & jam 36 succato nectare tergens
 Brachia Vulcanus Liparæa nigra taberna. 45
 Prandeat 37 sibi quisque deus, nec turba deorum
 Talis ut est hodie, contentaque sidera paucis
 Numinibus miserum urgebant 38 Atlanta minori
 Pondere: nondum 39 aliquis sortitus triste profundi 49
 Imperium, aut 40 Sicula torvus cum 41 conjuge Pluto.
 Nec 42 rosa, nec furia, nec 43 saxum, aut 44 vulturis atris
 Pana: sed infernis hilares sine regibus umbra.
 Improbitas illo fuit admirabilis ævo.
 Credebant hoc grande nefas, & morte piandum,
 Si juvenis vetulo non assurrexerat, & si 55
 Barbato cuicumque puer: licet ipse videret
 Plura domi * fraga, & 45 majoris glandis æceruos.
 pecunia, & ut ait ille, furtivus panis. 37 Nunc diem. 38 Sanguine; aut
 igni. 39 Aborigines, antiquissimi populi Italix, in eodem loco nati, quasi
 autòx Jovis. 30 Simpliciter. 31 Corona regali. 32 A filio Jove Creta
 expulsus. 33 Quo Rheia mater illum Nymphis alendum miserat, ne à patre
 tradidit voraretur, idque ex patre cum Titane fratre. 34 Ganyme-
 des. Sat. 5. v. 56. 35 Hebe, Jovis & Junonis filia. 36 A nectare & conviviis
 deorum ad officinam reversus. 37 Privatim. 38 Regem Mauritanix, qui
 in montem versus cœlum sustinere fingitur. 39 Neptunus, cui sorte obtigit
 imperium maris. 40 Raptus à Siciliâ. 41 Proserpina Ceres filia. 42 Quæ
 Ixion volvitur. 43 Sisyphi. 44 Qui jecur Tyrii seu Promethei depascitur.
 * Hanc lectionem asstruunt, qui hæc ad aurea illa secula referunt, in quibus
 sponte sua natæ fruges & glandes pro divitiis erant. Syon natives opes, &
 opera dederant antra natives domos. Sen. Hippol. Nec tamen inepta est lectio
 farra, credo enim respexisse poetam ad versum illum Ov. 5. Metam. quo non
 possederat aliter Lælius, aut totidem tollebat farris æceruos. 45 Præcorum cen-
 sum.

18 In Boro-
 tia, quæ
 septem ha-
 buit por-
 tas: vide
 Sat. 15. v. 6.
 19 Inunda-
 tione Æ-
 gyptum
 fertilem
 facientis.
 20 Quæ
 septem,
 21 Pejora
 ferrea æta-
 te.
 22 Cæteris
 n. ætati-
 bus Græci
 à septem
 metallis,
 & electio
 ex auro &
 argento
 mistis fi-
 citia indi-
 dere nomi-
 na.
 23 Causidi-
 cum patro-
 num suum.
 24 Clie-
 tes vocales
 sportula
 conducti.
 25 Pucro-
 rum insigni.
 i. e. 6
 senex pue-
 rilis.
 26 Quam
 dulcis sit
 fraudata

46 Quatuor
 annorum
 aetate supe-
 rae alic-
 rum.
 47 Lanu-
 guaque pri-
 ma per a-
 cra senec-
 itz.
 48 Pecunia
 aruginos-
 ut quæ jam
 ei deposita
 fuerit.
 49 Cuncta
 nam, fac-
 culum.
 50 Prodi-
 gii instar.
 51 Inferi-
 bendi
 Thulco-
 rum au-
 spicum li-
 bris, vel
 expianda
 tanquam
 monstrum
 ex discipli-
 na Eusea.
 52 In pia-
 culum.
 53 B formi
 & prodigi-
 oso patri.
 * Alii ha-
 bent mi-
 randis.
 54 Mulæ
 autem non
 concipi-
 unt, & ip-
 sæ specie
 differunt.
 55 At si la-
 pidibus
 pluit?
 quod in prodigiis sæpe refert Livius. 56 In formam uræ vel racemi?
 Rosod. 57 Attris, sanguineis, lacteis. * Secretæ fidei commissæ & de-
 posita. 58 Jovis Capitolini. 59 Lauream, ποικίλην. Tacit. de German.
 & A. Gell. 10. 15. 59 Apollinis, qui in Cirrha colitur. 60 Diana agit-
 tar. 61 Egyptio, acetum vero Egyptium optimum esse, ut & Cnidium,
 Chrysippus animat, referente Athenæo lib. 2. cap. 26. Pharos autem in-
 sulæ Egypti. 62 Dies, anni, temporum, motuum. 63 Aras tangentes ve-
 teres conceptis verbis jurabant. 64 Cogitat, dicit.

Ipsi, & ⁶⁵ irato seriat mea lumina *filro*.
Dummodo vel cacus tuncam, quos abnego, nummos.
 Et phibis, & vomica putres, & dimidius crus ⁹⁵
 Sunt tanti? ⁶³ pauper locupletem ostare *iod gram*
 Nec dubiter ⁶⁶ Ladac, si non eget ⁶⁷ Anticyra, nec
⁶⁸ Archigene: ⁶⁹ quid enim velocis gloria plantæ.
 Præstat, & esuriens ⁷⁰ Pisæ ramus olivæ?
⁷¹ Ut sit magna ta non certe lenta ira deorum est.
 Si curant igitur cunctes punire nocentes,
 Quando ad me venient? sed & exorabile nomen
 Fortasse experiar; sciet ⁷² his ignoscere: multi
 Committunt eadem diverso crimina fato.
 Ille crucem pretium sceleris tulit hic diadema, ¹⁰⁵
⁷³ Sic animum dira trepidum formidine culpa
 Confirmant, tunc te ⁷⁴ sacra ad delubra vocantem
 Præcedit, trahere ⁷⁵ imo ultro, ac vexare paratus.
 Nam cum magna ⁷⁶ mala superest audacia causa,
 Creditur à multis fiducia: ⁷⁷ mimum agit ille, ¹¹⁰
 Urbani qualem fugitivus scurra Catulli,
 Tu miser exclamas ut ⁷⁸ Stentora vincere possis,
 Vel potius quantum ⁷⁹ Gradivus Homericus: audis
 Jupiter hac? ⁸⁰ nec labra moves, cum mittere vocem
 Debueras vel marmoreus, vel aheneus? aut cur ¹¹⁵
 In ⁸¹ carbone tuo ⁸² charta pia thura soluta
 Ponimus; & sectum vituli jecur, ⁸³ albaque porci
 Omenta? ut video, nullum discrimen habendum est
 Effigies inter vestras, statuamque ⁸⁴ Batulli.
 Accipe qua contra valeat solatia ferre, ¹²⁰
 Et qui nec Cynicos, nec Stoica dogmata legit
⁸⁵ A Cynicistunica distantia, ⁸⁶ non Epicurum
 Suspiciit exigui latum plantaribus borti.

65 Pers.
 Sat. 5. ver.
 185. *Hypal-*
 lage: ipsa
 irata.
 66 Cursus
 velox &
 expeditus.
 sed pauper,
 de quo
 Pindarus in
 Cori tñ,
 Sat. 1. v. 6.
 Catullus id
 Catullus.
 Epig. Græc.
 1. 4. c. 2.
 67 Nisi in-
 famus sit:
 vel modo
 tolerabilis
 sit prodig-
 ra, quæ
 Eliebo o
 nigro non
 sit curanda.
 Pers. 4. 16.
 68 Medico.
 69 Quo e-
 nim mihi
 in Olympi-
 cis palma,
 si interea
 famelicus
 percam?
 70 Olympi-
 ca. Pisa e-
 nim civitas
 in Eide,
 juxta quam
 Jovis O-
 lympii
 templum:
 .

& certamina quinto quoque anno ineunte celebrantur: vide quæ ad So-
 necæ Herc. Fur. v. 810. ⁷¹ Perjurus hæc secum. ⁷² Quibusdam. ⁷³ Hæc
 Poeta. ⁷⁴ Exigentem ab eo iurjurandum de deposito. ⁷⁵ Te quare on-
 stantem. ⁷⁶ Tanquam bonæ causæ & innocentis. ⁷⁷ Illa te calumniatur,
 non secus ac dominum servus ille nequam quem repræsentat nimus in fabula
 mimographi Catulli. ⁷⁸ *Ὅς τόσον αὐτὴν ἔχει ὅσον ἀλλοὶ πύρην ἐν μέ-*
 Ho ner. Iliad. 5. ⁷⁹ Mars apud Homer. l. 5. qui à Diomede vulneratus ex-
 clauavit quantum X millia virorum. ⁸⁰ Nec indignatus buccas inflas.
 81 Thuribus. ⁸² Quæ thura erant irvoluta. Jan. Rogerius l. 5. var. est.
 c. 5. intelligi de ea charta, in qua vota obliuata fuerant jam soluta.
 83 Pinguia, vel albi porci. *ἵππευ*. ⁸⁴ Citharædi, cui statuum Sami in
 templo Junonis erexit Porycrates tyrannus. ⁸⁵ Cynici duplici puho,
 Stoici simplici utebantur: Doctrina erat eadem. ⁸⁶ Non admiratur Epi-
 curum, qui in voluptate & tranquillitate summum bonum ponit.

87 Gravi-
bus afflicti
nummi
gravem
poscunt
philoso-
phum, qui
consolatur
& curret,
88 Tu, cu-
jus dam-
num levius
est, non ita
gravi con-
solatore
opus ha-
ber.

89 Medico
rudiori.

90 Quam
ejus, qui
te sefellit.

91 Plange-
re & la-
mentari.

92 Quae
claudi so-
let us &
fenestra in
signum lu-
di, vel.

Quando-
quidem lu-
bet addere
dolorem

damno: vi-
de Adagia
Erasmii.

93 In amiti-
tione bono-
rum.

94 Dilace-
rare.

95 Lachry-
mis misere-
terendo

oculos vix vi expressit.

96 Cum obligatoria instrumenta in tabulis ceratis
scripta saepius coram testibus fuerint lecta.

97 Debitorum dicunt esse adul-
terina; quae tamen vera esse arguit scriptura & signa.

98 Propria manu
scripta signa i. e. tabellas e ligno ceratas, in quibus scribebant veteres.

99 Sigillum in Sardoniche gemma preciosa. 1 Extra communem sortem,
non vulgarem.

2 Tibi videri supra alios feliciter natus: vel quia felicia
omnia dicuntur alba: vel respicit ad gallinam, quam raptam aquila in
gremium Liviae demisit: vide Sueton. Galbam. l. c. & Plin. l. 15. c. ultimo.

3 Nullius precii homunculi. 4 Sicarium ad occidendum conductum. 5 In-
cendiarios. 6 Sacrilegos. 7 Religiosa vetustatis. 8 *Aradimata*
donaria, diis consecrata. 9 Pocula & coronae. 10 E statutis auratis: vide
Suet. Calig. c. 32. 11 Jovis statuam. 12 Veneficor. 13 Parricidam culco
deducendum. Sat. 8. v. 214.

87 Curentur dubii medicis majoribus agri,

88 Tu venam vel 89 discipulo committe Philippi. 125

Si nullum in terris 90 tam detestabile factum

Ostendis, taceo, nec pugnis cadere pectus

Te veto, nec 91 plana faciem contundere palma:

Quandoquidem accepto 92 claudenda est janua
damno,

Et majore domus genitu, majore tum lru 130

Planguntur nummi quam funera: nemo dolorem

Fingit 93 in hoc casu, vestem 94 diducere summam

Contentus, 95 vexare oculos humore caeco:

Ploratur lacrymis amissa pecunia veris.

Sed si cuncta vides simili fora plena querela, 135

96 Si decies lectis diversa in parte tabellis

97 Vana supervadui dicunt 98 chirographa ligni,

Argui t ipsorum quos litera, 99 gemmaque princeps

Sardoniches, loculis qua custoditur eburnis.

Te nunc delicias 1 extra communia censes 140

Ponendum, quia tu 2 gallina filius alba,

Nos 3 viles pulli nati infelicibus ovis.

Rem pateris modicam, & mediocri bile ferendam,

Si flectas oculos majora ad crimina: confer

4 Conductum latronem, 5 incendi a sulphure coapta, 145

Atque dolo, primos cum janua colligit ignes:

Confer & 6 hos veteris qui tollunt grandia templi

Pocula 7 aderanda rubiginis, & populorum

8 Dona, vel antiquo positas a rege coronas.

9 Hac ibi si non sunt minor extat sacrilegus, qui 150

Radat 10 inaurati femur Herculis, & faciem ipsam

Neptuni, quid bracteolam de Castore ducat.

An dubitet solitus totum conflare 11 Tonantem?

Confer & 12 artifices mercatoremque veneni;

Et 13 deducendum corio bovis in mare, cum quo. 155

Clauditur adversus ¹⁴ innoxia simia fatis;
 Hac quota pars scelerum, qua custos ¹⁵ Gallicus urbis
 Usque à Lucifero, donec lux occidat, audit.
 Humani generis mores tibi nosse volenti
 Sufficit ¹⁶ una domus, paucos consume dies, & ¹⁶⁰
 Dicere te miserum, postquam illinc veneris, ¹⁷ aude.

Quis ¹⁸ tumidum guttur miratur in Alpibus? aut quis
 In ¹⁹ Meroe crasso majorem infante mamillam?

Carula quis stupuit Germani lumina, flavam
 Cesariem madido ²⁰ torquentem cornua cirro? ¹⁶⁵
 Nempe quod ²¹ hac illis natura est omnibus una.

Ad ²² subitas Thracium volucres, ²³ nubemq; sonoram
²⁴ Pygmaeus parvis currit bellator in armis:

Mox impar hosti, raptusque per aëra curvis
 Unguibus à sava fertur grue: si videas hoc ¹⁷⁰

Gentibus in nostris, visu quatiere: sed illic
 Quamquam eadem assidue spectentur praelia, ridet
 Nemo, ubi tota coherens pede non est altior uno.

²⁵ Nullane perjuri capitis fraudisque nefanda ¹⁷⁴
 Pœna erit? ²⁶ abreptum crede hunc graviore catena

Protinus, & nostro (quid plus velit ira?) necari
 Arbitrio: ²⁷ manet illa tamen iactura, nec unquam

Deposuit tibi sospes erit: ²⁸ sed corpore trunco
 Invidiosa dabit minimus solatia sanguis.

At vindicta bonum vita jucundius ipsa. ¹⁸⁰

²⁹ Nempe hoc indocti, quorum praeordia nullis
 Interdum aut levibus videas flagrantia causis;

Quantulacunque adeo est occasio, sufficit ira.

³⁰ Chrysippus non dicet idem, nec ³¹ mite Thaletis
 Ingenium, dulcique ³² senex vicinus Hymetto, ¹⁸⁵

Qui partem accepta sava inter vincla cicuta

³³ Accusatori nollet dare: plurima felix
 Paulatim vitia, atque errores exuit omnes

¹⁴ In soc-
 am pœnam
 destituta,
 cum ipsa
 non occide-
 rit paren-
 tem.

¹⁵ Gallus.
 Rutilus
 (sub Domi-
 tiano præ-
 fectus urbi.

¹⁶ Illius
 Rutili.

¹⁷ Si poter.

¹⁸ Quis es,
 quæ vulgo
 accidunt &
 quæ quoti-
 diana atq;
 è loci quasi
 natura

sunt, mi-
 randa pu-
 tet? Romæ
 videre om-
 nes scelere
 profligatos
 non magis
 mirum est,
 quam in
 Alpibus
 omnes
 strumosos

(à vitio a-
 quæ, quam
 ibi potant.
 Plin. c. 37.

¹⁹ I. r.) quam
 mammosas
 in Meroe
 Ægypti ci-
 vitate mu-
 lieres;

quam Pyg-
 mæos om-

nes esse breves, bella gruihus inferre, &c. Plin. l. 7. c. 2. Solin. c. 15. 19 Sat.
 6. 527. 10 Cincinnos in formam cornuum & annulorum obliquastem.
 Tacit. de Germanis. 21 Ut hac illis à natura & more: ita nobis Romanis
 scelera. 22 Grues à Strymone fluvio Thraciæ ex improvise advenas.
 23 Cum canagore instar nubis gregatim volantes grues. 24 Sat. 6. 505.
 25 Object. 26 Resp. Ad supplicium. 27 Object. è persona Calvini. 28 Quod
 si membri iactura vel sanguine fuso ipsum pœnas luisse vidissem, sat habe-
 rem. 29 Resp. Poeta; indoctos quidem & stultos imbecilles ira esse ac vin-
 dictæ cupidus, doctos & sapientes non ita. 30 Philosophus Stoicorum acu-
 tissimus. 31 Ipse Thales, unus è septem sapientibus Græciæ. 32 Socrates,
 qui sub falso crimine, quasi de diis male sentiret, capitis damnatur datam à
 ministro publico cicutam intrepidus hausit. 33 Anyto, Melito, poeta,
 vel Lyconi oratori.

34 Philo-
sophia mo-
ralis.

* Sic argue,
conclude.
Fœminæ
maxime
gaudent
vindicta :
Sed fœmi-
næ sunt in-
firmi ani-
mæ. Ergo,
&c.

Θηλυοί

ἡ γυναικῶν

ψυχὰς ἐστὶν

κακὰς καὶ

παύσας

οὐκ ἔχουσιν

ἰσχύος

καὶ ἐπι-

τιμωρίας

τῶν ἐκείνων

λαμπρὰς

οὐκ ἔχουσιν

δὲ ἀπει-

δέσσειν καὶ

αἰσθῆναι τὸ

ὄντι καὶ

μακάριον

παύσασθαι

οὐκ ἔχουσιν.

Philo Ju-

stus de sa-

crificio A-

belis.

35 Tacito

non audi-

to.

36 Index s. b. Vitellio severus. 37 Unus ē iudicibus apud inferos, Jovis ex Europa filius. 38 Conscientiam carnificem. 39 Glaucō: vide hanc histo-
riam apud Herodotum. l. 6. * Imesus: jurejurando. 40 Filiis Mileti qui
deposuerant. 41 Vatis ex adyto: i. e. loco templi intimo, inaccessio, ab
a & ὁ δὲ responsum expertus est verum, ipse cum universa sua familia
pau'o pon extinctus. 42 Quod si voluntas puniatur, quanto magis qui velle
in actum produxerit? 43 Vetustum & pretiosum Albanum vinum. 44 Si
sisteris melius, etiam dulcissima & optima vina illi acris sunt atque in-
grata, neque mente ægra: palato sapiunt aut stomacho attrident. 45 Tem-
plum in quo pejeravit urget illum in somnis. 46 Major effigie humana &
augustior, quales solent apparere umbræ. 47 Scelus suum.

Hi sunt qui trepidant, & ⁴³ ad omnia fulgura pallent,
Cum tonat, exanimes primo quoque murmure cali,
Non ⁴⁹ quasi fortuito, nec ⁵⁰ ventorum rabie, sed ²²⁵
Iratius cadat in terras, & vindicet ignis.

⁵¹ Illa nihil nocuit, cura graviore timetur
Proxima tempestas, velut hoc dilata sereno.
Præterea ⁵² lateris ⁵³ virili cum febre dolorem

Si cæpere pati, missum ad sua corpora morbum ²³⁰
In festo credunt à nimine, saxa Deorum

Hæc, & tela putant: ⁵⁴ pecudem spondere sacello
Balantem, & laribus ⁵⁵ cristam promittere galli
Non audent: quid enim sperare nocentibus ægris

Concessum? vel quæ non dignior hostia vita? ²³⁵
Mobiles & varia est feræ natura malorum

⁵⁷ Cum scelus admittunt, superest constantia: quid fas,
Atque nefas, tandem incipiunt sentire peractis
Criminibus: tamen ad mores natura recutrit
Dæmonias, fixæ, & mutari nesciæ. Nam quis ²⁴⁰
Peccandi finem posuit sibi, quando recepit
Ejectum semel attrita de fronte ruborem?

Quisquam hominum est, quem tu contentum videris uno
Flagitio? ⁵⁸ dabit in laqueum vestigia noster

Perfidus, & nigri patietur carceris ⁵⁹ unum, ²⁵⁵
Aut ⁶⁰ maris Agæi rupem, scopulosque frequentes

Exulibus ⁶¹ magnis, pœna gaudebis amara
Nominis invisi: tandemque fatebere lætus
Nec furdum, nec ⁶² Tiresiam quenkam esse Deorum.

⁵⁷ Ante scelus perpetratum abunde confideutes, post rimidissimi, & sibi
sceleris male consciis resipiscere volunt: non tamen possunt ipsi ad vitia
præconi, dulcedine iam & consuetudine præpediti, atque abjecto pudore in
vitiis confirmati. Nullum autem vitium definit ubi incipit. Seneca. ⁵⁸ Alio
de crimine dabit brevi in catenas pedes suos, qui te perfide decipit. ⁵⁹ Sat.
12. 66. ⁶⁰ In exilii aliquam insulam in mari Agæo, hoc est. Archipelago.
⁶¹ Nobilibus. ⁶² Nec cœcum ut fuit Tiresias. Notam, Ovid. 3.

⁴⁸ Ut Ca-
igula.
⁴⁹ Ex Ep-
curi opini-
one.
⁵⁰ Ex vul-
gi opini-
one.
⁵¹ Quod si
vlderit pr-
mam tem-
pestatem
nihil illi
no:uisse.
⁵² P. cui-
rida.
⁵³ Cuius
calor fom-
am admi-
nit.
⁵⁴ Pro so-
mate recu-
peranda
corper-
rem vel
ignum.
⁵⁵ Gallum
quem &
Æ. catas
olivit qui
convuluit.
⁵⁶ Vel
quænam
pecus non
est dignior
vita, quam
sceleribus?

S A T Y R A XIV.

Parentes reprehendit, qui, minus pie ac caste coram liberis viventes, malis exemplis & prava institutione iis auctores sunt aleæ, gulæ, crudelitatis, libidinis, luxus in ædificiis extruendis, superstitionis & portentosæ avaritiæ.

Plurima sunt, Fuscine, & fama digna sinistra,
 * Es nitidis maculam, ac rugam figentia rebus,
 Qua monstrant ipsi pueris traduntque parentes.

Si damnosa senem juvat alea, ludit & hares

¹ Bullatus, parvoque eadem movet ² arma ³ fritillo. 5

Nec de se ⁴ melius cuiquam scire propinquo

Concedit juvenis, qui radere tubera terra,

Boletum condire, & eodem ⁵ jure natantes

Mergere ⁶ ficedulas didicit nebulone parente,

Et ⁷ cana monstrante gula: cum ⁸ septimus annus. 10

Transierit puero, nondum omni dente renato,

Barbato licet admoveas mille inde magistros,

Hinc totidem, cupies lauto canare paratu

Semper, & ⁹ à magna non degenerare culina.

¹⁰ b Mitem animum, & mores ¹¹ modicis erroribus
 aquos 15

Præcipit, atque animos servorum, & corpora nostra

Materia constare putat paribusque elementis?

An c savire docet Rutilus qui gaudet acerbo

Plagarum strepitu, & ¹² nullam Sirena flagellis

Comparat ¹² Antiphates trepidi laris, ac ¹⁴ Polyhe-
 mus? 20

Tum felix, quoties aliquis tortore vocato

Uritur ardenti duo propter ¹³ lintea ferro.

Quid suadet juveni latus stridore catena,

Quem mire afficiunt ¹⁶ inscripta ¹⁷ ergastula, carcer.

Rusticus? expectas ut non sit adultera ¹² Larga 25

Filia, qua nunquam maternos dicere machos

* Quæ eti-
 am scs
 præclaras
 turpitudi-
 ne in qui-
 nant.

1 Filios ad-
 huc puer
 bullam &
 prætextam
 gestans.

Perf. Sat. 3.

31.

2 Talor,
 alas, &
 cetera lu-
 di instru-
 menta.

3 Vasculo

oblongo, &

quo mitte-

bantur res-

sera vel ta-

li in catu-

lam: vide

quæ ad

Mart. epig.

24. l. 4.

4 Quam de

patre.

5 Condi-

mento.

6 Aves,

quod fics

edunt, di-

stas.

7 Cano pa-

tre guloso.

8 Puer in his deliciis enutritus ad septimum ætatis annum, quo dentes re-
 nascuntur. 9 Non desistere à paterno luxu ad vñtum frugaliorem. 10 Patre
 crudelis dum in servos flagellis savit, b clementiam quaeso an c crudelita-
 tem præcipit filio? proculdubio crudelitatem. 11 Paucissimis vitiis cor-
 ruptor. 12 Nullius Sirenis castrum æque auditu jucundum putat, ac flagel-
 lorum sonum. 13 Domus lux carnifex, Antiphate Lestrygonum rege non
 mitior. 14 Cyclopium immanissimum. 15 Furto subducta, vel amissa.
 16 Cauterio inusti servi. 17 Sat. 8. 180. 18 Adulteræ, sic Sat. 6. 340.

Tam cito, nec tanto poterit contexere cursu,
 Ut non ter decies ¹⁹ respiret? conscia matri.
 Virgo fuit: ²⁰ ceras nunc ²¹ hac distante pusillae ²⁹
 Implet, & ad moechum dat ²² eisdem ferre ²³ cinadis.
 Sit natura jubet, velocius & citius nos.
 Corruptum vitorum exempla domestica, ⁴ magnis.
 Cum subeant animos auctoribus: unus, & alter
 Forsitan ²⁵ hac spernant iuvenes, quibus arte benigna
 Ee ²⁶ meliore luto finxit praeordia Titan: 35
 Sed reliquos ²⁷ fugienda patrum vestigia ducunt,
 Et monstrata diu veteris trahit orbita culpa.
 Abstineas igitur ²⁸ damnis, huiusce etenim vel
 Una potens ratio est, ne crimina nostro sequantur
 Ex nobis geniti, quoniam dociles imitandis 40
 Turpibus, ac pravis omnes sumus, & ²⁹ Catilinam
 Quocunque in populo videas, quicunque sub axe
 Sed nec ³⁰ Brutus erit, Brutus nec avunculus usqu岸,
 Nil dictu foedum visuque haec limina tangat,
 Intra quae puer est: procul hinc, procul inde ³¹ puella
 Lenonum, & cantus pernoctantis parafui. 46
 Maxima debetur puero reverentia: si quid
 Turpe paras, nec tu pueri contempseris annos,
 Sed ³² peccaturo obstitat tibi filius infans.
 Nam si quid dignum censoris feceris ³³ ira, 50
 (Quandoquidem similem tibi se non corpore tantum
 Nec vultu dederit, moerum quoque filius) & cum
 Omnia deterius tua per vestigia peccet;
³⁴ Corripies nimirum, & castigabis ³⁵ acerbo
 Ciamore, ac post hac ³⁶ tabulas mutare parabis. 55
³⁷ Unde tibi frontem libertatemque parentis,
 Cum facias peiora senex? vacuumque cerebro
³⁸ Jampridem caput hoc ventosa cucurbita quarat?
³⁹ Hospite venturo cessabis nemo temporum:
⁴⁰ Verre pavimentum, nitidus ostende columnas, 60

id est quibus Deus ingenium dedit ad virtutem pronius: ²⁷ Prava exempla,
²⁸ Sceleribus, quae te & filios perdunt. ²⁹ Malos & patriam evertere co-
 natos, qualis fuit Catilina. ³⁰ Boni & patriae assertores, qualis erat
 M. Brutus, & Caio Ulicensis frater Servilii matris Brutus. ³¹ Meretrices
 & parafui in alea, vino, & lascivis cantibus pernoctantes. ³² Ne pecces in
 filius malum exemplum. ³³ Nota Censoris. ³⁴ Ira. ³⁵ Acri increpa-
 tio. ³⁶ Tabulas testamenti mutare, & cum exheredare. ³⁷ Supple
 fures? ³⁸ Et tibi quasi phrenerico adhibenda est, occipitio incisio, Cucur-
 bita. Angl. a cullinglass. ³⁹ Ut hospitem excipias, domum nitidam esse
 curas, cur non & sanctam? ⁴⁰ Uxor tua firmit: Verre pavimentum, &c.

19 Take
 19 Take
 19 Take

Ita multi
 sunt ut nu-
 merari ne-
 queant uno
 sp. ritum imp
 sine crebra
 respiratio
 nel.

20 Tabel-
 las ad moe-
 chum.

21 Matre
 suo exem-
 plo pra-

monstrante
 vel simpliciter
 distan-

22 Quibus
 mater de-
 dedit.

23 Mini-
 stris turpi-
 bus.

24 Parenti-
 bus & ma-
 joribus.

25 Deest
 nens paven-
 tum vitia.

26 Prome-
 theus Tita-
 ni nepos,

qui homi-
 nes & luto
 formae

figitur
 ei ut pego

mudivus &

πλασσε
 cu. πλε-

γερπας.
 Callimach.

41. Aridis
 gaudens.
 42. Alii le-
 gunt, Leve
 a genum.
 43. Calata,
 & signis
 insculpta.
 44. Quod
 filium ge-
 noerit.
 45. Male ne,
 exemplo Ci-
 conie &
 Vulturis, ut
 c. Roni.
 exemplo A-
 guila & ac-
 cipitrum.
 46. Pulli jam
 ventati.
 47. A cada-
 veribus ju-
 menti, ca-
 num, aut ru-
 rum in cru-
 ce penden-
 sium pra-
 da n. refert
 vultur ad
 pullos,
 quam in
 excelsis-
 mis rupi-
 bus nidifi-
 care scribit
 Plinius lib.
 10. c. 6. non
 in arbori-
 bus; ac no-
 ster hic. At-
 que hinc,
 ut i. ado'e-
 verint illi
 vulture, a-
 suero illo,
 & quo pri-
 usalebantur cibo, vescuntur. 47. Aquilæ Jovis armigeræ, altivolæ. 48. Ac-
 cipitræ. 49. Ovo exclusa & tenella progenies. 50. Porru in sinu Bajano,
 potius à curvo quod Lacones Gajetam vocant, quam ab Æneæ nutrice di-
 cto. Verg. Æneid. 7. Gajetta. 51. Urbis edita utpote in monte sita, in
 Sabinis ad lapidem ab urbe xvi. Mili. 52. Sat. 3. v. 190. 53. Ex Ægypto,
 Numidia, &c. 54. Præneste vel Roma. 55. Tibure vel etiam Romæ.
 56. Claudii Cæsaris eunuchus & libertus, qui balnea extruxit magnificè in
 hore Bajano. 57. Extruxit ædificia quæ habiter.

41. Arida cum tota descendat aranea tela.
 Hic 42. lavet argentum, vasa 43. aspera tergeat alter,
 Vox domini fremit instantis, virgamque tenentis.
 Ergo miser trepidas, ne stercore fœda canino
 Atria displiceant oculis venientis amici, 65
 Ne perfusa luto sit porticus, & tamen uno
 Semodio scobis hac emendat servulus natus:
 Illud non agitas, ut sanctam filius omni
 Aspiciat sine labe domum vitioque carentem?
 Gratum est, 44. quod patriæ civem, populoque dedisti,
 Si facis, ut patriæ sit idoneus, utilis agris, 71
 Utiles & bellorum, & pacis rebus agendis.
 Plurimum enim intererit, quibus artibus, & quibus
 hunc tu

Moribus instituas, b serpente Cuonia pullos
 Nutris & inventa per devia rura lacerta: 75
 45. Illi eadem sumptis quarunt animalia pennis.
 Vultur 46. jumento, & canibus crucibusque relictis
 Ad factus properat, partemque cadaveris affert:
 Hinc est ergo cibus magni quoque vulturis, & se
 Pascens propria cum jam facis arbore nidos, 80
 c. Sed leporem, aut capream 47. famula Jovis, & 48. ge-
 nerosa

In saltu venantur aves, tunc prada cubili
 Ponitur: inde autem, cum se matura levabis
 Progenies, stimulante fame, festinat ad illam
 Quam primum 49. raptu pradam gustaveris ovo. 85
 Edificator erat Centronius, & modo 50. curvo
 Litore Cajeta, summa nunc 51. Tiburis arce,
 Nunc 51. Prænestinis in moribus, alta parabat
 Culmina villarum, Græcis 52. longæque petitis
 Marmoribus vincens 53. Fortuna, atq; 54. Herculis adem?
 Ut spado vincebat Capitolia nostra 55. Possides, 91
 Dum sic ergo 56. habitat Centronius, imminuit rem.

58 Fregit opes nec parva tamen mensura relicta
Partis erat, totam hanc 58 turbavit filius amens,
Dum meliora novas attollit marmore villas. 95

Quidam fortisi 59 metuentem 60 sabbata patrem,
61 Nil prater nubes, & cæli 62 numen adorant.
Nec distare putant humana carne 63 suillam.

Qua pater abstinnit, mox & 64 præputia ponunt:
Romanas autem soliti contemnere leges, 100
Judaicum ediscunt, & servant ac metuunt jus,

Tradidit arcano quodcumque volumine 65 Moses:
66 Non monstrare vias, eadem nisi sacra colenti:
Quasum ad fontem solos deducere 67 verpos.

Sed pater in causa, cui septima quæque fuit lux 105
Ignava, & partem vita non attigit ullam.

Sponte tamen juvenes imitantur cætera, solam
Inviti quoque avaritiam exercere 68 jubentur.
Fallit enim 69 vitium specie 70 virtutis & umbra,

Cum sit triste habitu, vultuque & veste severum. 110
Nec dubietanquam frangi laudatur avarus.

Tanquam parcus homo, & rerum tutela suarum
Certa magis, quam si fortunas servet easdem
71 Hesperidū serpens, aut 72 Ponticus: adde quod hunc de

Quo loquor, egregium populus putat, atq; verendū 115
Artificem, quippe his crescunt patrimonia * fabris,
Sed crescunt quocumque modo, majoraque fiunt

* Incude assidua, semperque ardente * camino,
Et pater ergo 73 animi felices credit avaros,
Qui mirantur opes, 74 qui nulla exempla beati 120

Pauperis esse putant; juvenes hortantur, ut illam
Ire viam pergant, & eidem incumbere secta.

Sunt quedam vitiorum elementa, his protinus illos
Imbuunt, & cogit 75 minimas ediscere sordes:

58 Absum-
bit, dilapi-
davit.
59 Super-
stitiosæ co-
lentem.
Esdraice.
60 Septi-
mum
quemque
diem qui
Judæis
sabbatum,
cessatio est.
61 Quippe
inter pre-
candum
cælum su-
spicientes
unum tan-
tum Deum
agnoscunt
Judæi,
mente sola
arump; na-
men intel-
ligunt, &c.
Tacit. 5.
hist. Nubila
de laqueari-
bus ensie-
ratis, &c.
Tertoll. in
Apologeti-
co, & hinc
præter Ju-
dæos jacta-
tus Socrates
ab Aristoteli
in
nubibus.
62 Ahi Lu-
men legunt,
sed vi-

de notam præcedentem. 63 Qua abstinent Judæi ex instituto veteri,
ὅτι δὲ γὰρ μὴν ἡ μὴν ὁρᾶται δὲ ὅς ὁλοκαὶ καὶ παρὰ τῶν Ἰουδαίων.
Philo Judæus l. de Agric. vide Sahr 6. v. 161. 64 Circumciduntur. 65 Pro-
pheta ex sacra pagina notus. 66 Non nisi eandem professis religionem præ-
stare officium viam vel fontem monstrandi seu aliud quodvis. 67 Circum-
cidit Judæos ob renudatam verpam ad ἐρπύλλον Lumbrico: vide J.C. Scal. l. 1.
de causis Lingua Latina. 28. 68 A parentibus instituuntur. 69 Avaritia:
vel generaliter omne vitium. 70 Frugalitatis. 71 Pervigil draco custos aure-
um malorum in horto Hesperidum filiarum Atlantidis. 72 Draco apud Col-
chos in Ponto aurei velleris à Phryxo suspensi custos. * Metaph. à fabrilis ar-
tis. 73 Sup. esse, vel, animi felices, Hellenisticus. 74 Qui neminem pauperem
judicant beatum. 75 Tripartem hujus & sordide avaritiæ principia & præ-
cepta vide à Theophrasto expressa in characteribus Ethicis, καὶ μικρολο-
γίας, & καὶ ἐπὶ βελουσίας.

Mox

16 Cibi de-
mentis
perditio
lib. 9.
Theoph.
mod. 30.
Lupul. 2.
77 E mu-
core.
78 Cibus
e variis
minutatum
conciat.
79 Quo
mente ob-
sonia citif-
sime cor-
rumpun-
tur.
80 Sat. 3.
vers. 293.
81 Piscicu-
li.
82 Signo
apposito ad
fraudes ser-
vorum ca-
vendat.
83 Mendi-
cus, Sat. 4.
136.
84 Olei
flore can-
didis.
85 Novalis
segetes &
fructus de-
pascantur
macri las-
siq; boves.
86 Poten-
tum, qui
coegere
pauperes
vendere
agros.
* Obiectio.
87 Sili-
quam lu-
pini leguminis. Populus me sibilat, at mihi plaudo. Horat. 88 Parva meo
dominum. 89 Hec Porta cum irrisione. 90 Duce catinorum in urbis pa-
tem a Romulo accepto. 91 Adversus Carthaginienses in Sicilia, Italia
Africa. 92 Epirotarum regem, Molossia autem pars Epiri est.

Mox acquirendi docet insatiabile votum. 125
Servorum ventres 76 modico castigat iniquo
Ipse quoque esuriens: neq; enim omnia sustinet unquam
Mucida 77 cerulei panis consumere frustra,
Hesternum solius medio servare 78 minutat
79 Septembris; necnon differre in tempora canis 135
Alterius 80 conham, Astivi cum parte 81 laceris
82 Signatum, vel dimidio, putrique silero,
Filaque sectivi numerata includere porri.
Invitatus ad hac aliquis 83 de ponte negabit.
Sed quo divitias hac per tormenta coactas? 135
Cum furor haud dubius, cum sit manifesta phrenesis,
Interea pleno cum turgat sacculus ore,
Crescit amor inani, quantum ipsa pecunia crescit,
Et miris hanc optat, qui non habet: erga paratur
Altera villa tibi, cum vix non sufficit unum. 140
Et proferre libet fines, majorque videtur,
Et melior vicina seges, mercaris & hanc, &
Arbusta, & densa montem qui canet 84 oliva:
Quorum si pretio dominus non vincitur ullo.
Nocte boves macri, lassoque famalica collo 145
Armenta ad virides hujus mittuntur aristas:
Nec prius inde domum, quam tota 85 novalia sacros
In ventres abeant, ut credas falcibus altum.
Dicere vix possis, quam multi talia plorent,
Et quot venales 86 injuria feceris agros. 150
* Sed qui sermones? qui feda buccina famat?
Quid nocet hoc? inquit, 87 tunicam mihi malo lupini
Quam si me toto laudet vicina pago
88 Exigui raris paucissima sarra secantem:
89 Scilicet & morbis, & debilitate carebis. 155
Et luctum & curam effugies, & tempora vita
Longa tibi post hac fato meliore dabuntur,
Si tantum culti solus possederis agri,
Quantum sub 90 Tatio populus Romanus arabat.
Mox etiam fractis atate ac 91 Punica passis 160
Prælia, vel Pyrrhum immanem gladio, ne 92 Molossia

Tandem pro multis vix jugera bina dabantur
 Vulneribus, merces ea sanguinis, atque laboris:
 Nullis visa unquam meritis minor, aut ⁹³ ingrata
 Curta fides patria: saturabat ⁹⁴ glebula talis 165
 Patrem ipsum, turbamque casa, qua fœta jacebat
 Uxor, & infantes ludebant quatuor, ⁹⁵ unus
⁹⁶ Vernula, tres ⁹⁷ domini: sed magnis fratribus horum
⁹⁸ A scrobe vel sulco redeuntibus altera cœna
 Amplior, & grandes fumabant ^{*} pulvis illa. 170
 Nunc modus hic ⁹⁹ agri nostro non sufficit orto.
 Inde fere scelerum causa, nec plura venena
 Miscuit, aut ferro grassatur sapius ullum
 Humana mentis vitium, quam sœva Cupido
¹ Indomiti census: nam dives qui fieri vult, 175
 Et cito vult fieri: sed quæ reverentia legum?
 Quis metus, aut pudor est unquam properantis avari?
 Vivite contenti casulis, & collibus istis
 O pueri, ² Marsus dicebat, & Hernicus olim,
 Vestinusque senex, panem quaramus aratro. 180
 Qui satis est mensis, laudant hoc ³ numina ruris,
 Quorum ope, & auxilio grata post munus arista
 Contingunt homines veteris fastidia quercus.
 Nil ⁴ vetitum fecisse volet, quem non pudet alto
 Per glaciem perone tegi, qui ⁵ summoveat Euros 185
 Pellicus inversis, peregrina ignotaque nobis
 Ad scelus, atque nefas quodcumq; est, purpura ducit.
 Hac illi veteres præcepta minoribus: at nunc
 Post finem autumnii media de nocte supinum
 Ullamque juvenem pater excitat: ⁶ ceras. 190
 Scribe puer, vigila, causas age, perlege ⁷ rubras
 Majorum leges, aut ⁸ vitem posce ⁹ libello.
 Sed caput ¹⁰ intactum buxo narefque pilosus
 Annotet, & grandes miretur ¹¹ Lalius alas. 194

93 Neque
 ingrata aut
 parca ni-
 mis vide-
 batur pa-
 tria, quæ
 tam bene
 meritis
 tantulam
 rependeret
 mercedem.
 94 Duorum
 jugerum.
 Plin. l. 18.
 c. 2.
 95 & qui-
 bus unus,
 &c.
 96 Ex ser-
 va natus.
 97 Filii fa-
 milias inge-
 nue nati.
 98 Fodiendo
 vel ara-
 rando.
 * Fiebat
 pulvis ex æ-
 quis parti-
 bus farinæ,
 frumenti,
 & fabarum
 aut hordei.
 Alex. ab
 Alex. c. 11.
 l. 3. Pulle
 autem non
 pape vine-
 runt longo
 tempore
 Romani.
 Plin. l. 18.
 c. 8. Val.
 Max. l. 2.
 c. 5.
 99 Prisco-

rum fundi: i. duorum jugerum. 1 Insatiabilis, infiniti. 2 Italia populi.
 3 Liber de alma Ceres, vestro si munere tellus Chaoniam pingui glandem materit
 arista. 4 Nihil admitte sceleris contra naturæ & patriæ leges, qui parvo
 contentus secundum naturam vivit. 5 Ventorum frigus depellit. 6 Tabel-
 las cereas. 7 Pers. Sat. 5. v. 90. 8 Centurionis munus, qui vitem gestabat,
 quæ milites oniret. Livius l. 57. Plutarch. in Galba l. Flo. Plin. l. 14. c. 1. &c.
 Sat. 8. v. 247. 9 Libello supplice. 10 Pectine è buxo intactum: i. im-
 pectum, ut incultus etiam strenuus appareat. 11 Imperator.

12 Mapa-
lra.
13 Britan-
norum in
septentrio-
nali parte
Albionis
insula, qui
ad huc Ebra-
ceses sunt,
alii Gal-
wai.
14 Ut sex-
agenarius
& emeritus
significari
numere seu
opitas ho-
noreris, vi-
de Martia-
lis ep. 58.
l. 6. f.
15 Musculi
enim qui
retrimen-
torum me-
atus clau-
dunt, ani-
ma per ti-
morem in-
tro fugien-
te calore
& virtute
defecti
laxant vin-
cula. Arist.
probl. &
Macrob.
Sat. 7. c. 11.
quo aureo
imbre con-

Dirne Maurorum ¹² *Artegias, castelli* ¹³ *Brigantium.*
¹⁴ *Ut locupletem aquilam tibi sexagesimus annus*
Afferat: aut longos castrorum ferre labores
Si piget, & trepido ¹⁵ *solvant tibi cornua ventrem.*
Cum lituis audita, pares quod vendere possis,
¹⁶ *Pluris dimidio, nec te fastidia mercis* 200
Ullius subeant ableganda ¹⁷ *Tiberim ultra,*
Nec credas ponendum aliquid discriminis inter
Unguenta & corium: ¹⁸ *lucri bonus est odor ex re*
Qualibet: illa tuo sententia semper in ore
Verseitur diis atque ipso Jove digna, ¹⁹ *posita:* 205
Unde habeas quaerit nemo, sed oportet habere.
Hoc monstrant vetula ³⁰ *pueris poscentibus assent:*
Hoc discunt omnes ante alpha & beta puella.
Talibus instantem monitis quemcumque parentem
Sic possum affari: dic o vanissime, quis te 210
²¹ *Festinare jubet? meliorem* ²² *praeſto* ²³ *magistro*
Discipulum: securus abi, vinceris ut Ajax
Præſtiterit ²⁴ *Telamonem, ut* ²⁵ *Pelea vicit Achilles.*
Parcendum est teneris, ²⁶ *nondum implere medullas*
Nativa mala nequitia: cum pectere barbam
Caperit, & longi mucronem admittere ²⁷ *cultri,* 215
Falsus eris testis, vendet perjuria summa
Exigua, Cereris ²⁸ *tangens aramque pedemque,*
²⁹ *Elatam jam crede nurum si limina vestra*
³⁰ *Mortifera cum dote subit,* ³¹ *quibus illa premetur*
Per somnum digitis? nam qua terraque marique 221
Acquirenda putes, brevior via conferet illi.
*Nullus enim magni sceleris labor: ³² *hæc ego nunquam*
Mandavi, dices olim, nec talia suasi.

sperum ac reprehensum introducit Dionysium Aristophanes in *Bea* *Σα* *χ*.
¹⁶ Dimidio plus quam stetit. ¹⁷ Trans Tiberim enim fortida opera, &
Sulphurata, & excoriationes exercebantur: vide quæ ad Martialis. ep. 42.
l. 1. b. ¹⁸ Respicit ad noxum illud Vespasiani de vestigali & lotio. Sueton.
Vespas. c. 23. ¹⁹ Ennii ab Euripidis Bellerophonæ sumpsum, qui tamen hoc
ironice dixit. ²⁰ Parvulis Sat. 3. 143. ²¹ Ante annos avaritia filium inqui-
rare. ²² *Ulli warrant him.* ²³ Te patre qui docuisti. ²⁴ Ubi illi partes
suos sortitudine, ita te filius tuus avaritia, nequitia, & omni scelere supera-
bit. ²⁵ Viria patria nondum firmam ætatem nata sunt. ²⁶ Novacula ob-
barbam radendam: i. e. ubi adoleverit. ²⁷ Jurantibus aram tangere non
erat. ²⁸ Proculdubio uxorem suam filius tuus veneno peremptam ad finem
effere. ²⁹ Quanta sit illi exitii causa. ³⁰ Aconito infectis, quibus si mu-
lieris genitalia traherentur præstantanea mors est: hoc Calpurnio Bestia ob-
jecit M. Cecilius. * Neque enim res ardua est perpetrare scelus aliquod
magnum, præce: est ad scelus via. ³¹ Excusat pater.

32 *Mentis causa mala tamen est & origo penes te.* 225
Nam quisquis magni census praecepit amorem,
Et 33 laevo monitu pueros producit avaros,
Et qui per fraudes patrimonia conduplicare
Dat libertatem, totas effudit habenas
Carriculo: quem si revoces, subsistere nescit. 230
Et te contemptor rapitur, metisque relictis.
Nemo satis credit tantum delinquere, quantum
Permittas, 34 adeo indulgent sibi latius ipsi.
Cum dicis juveni 35 stultum, qui donet amico,
Qui paupertatem levet attollatque propinqui; 235
Et siliare doces, & 36 circumscribere, & omni
Crimine divitias acquirere, 37 quarum amor in te est,
Quantus erat patria Deciorum in pectore, quantum
Dilexit Thebas, 38 si Gracia vera, 39 Menaeceus,
40 In quarum sulcis legiones dentibus anguis 240
Cum clypeis nascuntur, & horrida bella capessunt
Continuo, tanquam tubicen surrexeris una.
Ergo 41 ignem, cujus scintillas ipse dedisci,
Ragrantem late & rapientem cuncta videbis. 244
Nec tibi parceretur misero, 42 trepidumque magistrum
In cavea magno fremitu leotollet alumnus.
Nota Mathematicis 43 genesis tua, sed 44 grave tardas
Expectare 45 colos, morietis 46 fame nondum
Aurupto; jam nunc obitas, & vota moraris,
Jam torquet juvenem longa & 47 cervina senectus. 250
Ocyus 48 Archigenem quare, atque me 49 quod Mithridates
Composuit, si vis 50 aliam decerpere ficum,
Atque 51 alias tractare rosas, medicamen habendum est,
Sorbere ante cibum quod debeat aut 52 pater, aut 53 rex,
Monstro voluptatem egregiam, cui nulla 54 theatra, 255
Nulla aequare queas pratoris 54 pulpita lanti:

32 *Respondet Poeta.*
 33 *Iniquo, inhonesto.*
 34 *Et jam ultra patrii precepta peccandi licentiam sibi arrogabunt.*
 35 *Eum esse stultum qui donet amico.*
 36 *Fraude excipere.*
 37 *Quas divitias tuas, quantum tuas Decii pater & filius patriam, qui se pro legionibus Romanam devoverunt.* Sat. 8. v. 258.
 38 *Satyr.* 10. v. 174.
 39 *Qui oraculi monitu edocuit Thebas non capisse si se devoveret, gladio se*

transiit. Papin. l. 10. Thebaidos: & Philostratus l. Icon. 1. Αὐτοῖς γὰρ
 ὁ ἀνταρτία λήγῃ, &c. 40 Hanc de Cadmo fabulam vide in Metam.
 Ovid. l. 2. 41 Avaritiae summam. 42 Filius te patrem tollit ut leo ma-
 gistrum suum Domitiani tempore. Martial. l. Spectaculorum. 10 epigram-
 mate. 43 Aetatis tuae longitudo ex hoc copo navitatis tuae inquiratur a filio.
 Patris inquit in annos Filius. Ovid. 44 Grave erit si lo tuo expectare sa-
 lum tuum. 45 Parcarum. 46 Naturalis vitae modo. 47 Longa ut cer-
 ti filio nimis longa vita. 48 Medicum. 49 Amidotum, Sat. 6. ultima
 linea. 50 Alium videre autumnum. 51 Aliud videre verum. in alium an-
 num vivere. 52 Qui malos habet filios. 53 Qui malos habet subditos.
 54 Ludos scenicos.

35 Ad
templum
Castoris, ex
more divi-
tum qui
thesuros
in templis
d'ponere
soliti erant,
quasi jam
securi de
iis qua De-
orum tu-
telæ cre-
didissent:
Idos 36
πας πα-
λαιός τε
ἄνθρωπος
εἰ πᾶσι-
εἰς τα-
μῶθεν.
Thucydi-
dis scholia-
tes.

36 Ex quo
in templo
Martis
compilate
fuerunt ar-
ca, ipsiusq;
Dei galea
furto sur-

*Si spectas quanto capitis discrimine constant
Incrementa domus, arata multus in arca
Fiscus, & 35 ad vigilem ponendi Castora nummi,
56 Ex quo Mars ultor galeam quoque perdidit, & res
Non potuit servare suas: ergo 57 omnia Flora 261
Et 58 Cereris licet & 59 Cybeles. 60 auiaa relinquant,
61 Tanto majores humana negotia ludi.
An magis oblectant animum jactata 62 pet auro
Corpora? 63 quique solent rectum descendere funem?
Quam tu, 64 Corycia semper qui suppe moraris, 265
Atque habitas Coro semper tollendus, & Austro
Perditus * ac vilis sacci mercator 65 olentis?
Qui gaudes pingui antiqua de litore Creta
66 Passum & 67 municipes Jovis advexisse lagenas?
68 Hic tamen ancipiti fingens vestigia planta 271
Victum illa mercede parat, 69 brumamque famemque
Illa refte caret: tu propter mille talenta,
Et centum villas temerarius: aspice portus,
Et plenum magnis trabibus mare: 70 plus hominum
est jam 275
In pelago: veniet classis quocunque vocaris
Spes lucri, nec 71 Carpathium, 72 Getulæque tantum
Æquora transiliet, sed longe 73 Calpe relicta
Anxiet Herculeo 74 stridentem gurgite solem
Grande opera pretium est tu tenso 75 folle reverti 280
Inde domum possis, tumidaque superbus aluta.*

repta: vide Martialis epigr. 72. l. 6. & Anthologia l. 3. c. 25. de Eutychna.
57 Floralia. Pers. Sat. 5. 178. 58 Ludos Cereales, vide Ang. Politani misc.
c. 85. 59 Megalefia. 60 Sat. 6. v. 69. 61 Hæc avarorum hominum ne-
gotia, & immodici labores ad augendum omni modo rem, in tantum su-
perant omnia ludorum genera. 62 Rota vel circulo ligneo per quem sal-
tando se jactabant Petauristæ. Manilius lib. 3. ibique Scalig. 63 Funam-
buli. 64 E Cicili. Corycus autem promontorium seu mons Ciliciæ, in
quo antrum Corycaum, ubi optimum nascitur crocum. Est & nomen pro-
montorii Cretæ. * Alii legunt à Siciliæ. 95 Olentis mercem aliquam fa-
tidam. 66 Liquorem ex uvis ad solem passis. Columella l. 3. c. 39. 67 Vi-
num Cretense in lagenis. Jupiter enim in Creta natus est, ita Sat. 4. v. 33.
siluros appellavit Crispini municipes. 68 Funambuli tamen & petauristæ hos
subeunt labores & pericula, quo sibi ad vitam necessaria acquirant: ut
ut immodica & superflua, tanto iis insanius es & dementior. 69 Frigus
brumæ. 70 Plures navigant jam quam terram colunt. 71 Extremum mu-
ris mediterranei à Carpatho insula denom. natum. 72 Lybica. 73 Altera
ex Herculis columnis in Hispania sita, Gibraltar. Altera in Africa sita, Abyla
hoc est, Nautæ, qui longe post se reliquerunt Herculis columnas, audiens in
mari A lantico, &c. 74 Quem Posidonius Philosophus atque è poetis non
nulli finxerunt occidentem in æquore stridere uti candens ferrum in aqua
75 Sacculo è corio nummis pleno.

76 Oceani monstra, & 77 juvenes vidisse marinos.
Non unus mentes agitat furor: 78 ille 79 sororis
In manibus vultu 80 Eumenidum terretur, & 81 igni:

82 Hic ovis percusso mugire Agamemnona credit, 285

Aut Ithacum: parcat tunicis licet, atque lacernis,

84 Curatoris eget, qui navem mercibus implet

Ad summum laus, & 85 tabula distinguitur unda,

Cum sit causa mali tanti, & discriminis hujus

86 Concisum argentum in titulos, faciesque minutat.

Occurrant nubes, & fulgura: solvite funem 291

87 Frumenti dominus clamat, piperisque coemptor;

Nil color hic cali, nil 88 fascia nigra minatur,

89 Aestivum tonat, infelix, ac forsitan ipsa

Nocte cadet fractis irabibus, fluctuque premetur 295

Obrutus, & 90 Lona lava morsuque tenebit.

Sed cujus votis modo non suffecerat aurum

Quod 91 Tagus, & rutila voluit 92 Pactolus arena,

Frigida 93 sufficient velantes inguina panni,

Exiguusque cibus, mersa rate naufragus assens 300

Dum rogat, & 94 picta se tempestate tueretur.

Tantis parta malis, cura majore, metuque

Servantur: misera est magni custodia censur.

Dissociis pradiues 97 hamis vigilare cohortem

Servorum noctu 96 Licinus jubet, attonitus pro 305

97 Electro, 98 signisque suis, Phrygiaque columna,

Atque 99 ebore, & 1 lata testudine: dolia nudi

Non ardent 3 Cynici: si fregeris, altera fiet

Cras, domus, aut eadem 4 plumbo commissa manebit.

Sensit Alexander, testa cum vidit in illa 310

mercator. 84 Tamen insanus est: hominibus vero nequam & male sanis inter-

dicci bonis solebat, curatore dato. 85 Satyr. 12. vers. 58. 86 Nummi

titulus & imaginibus principum signati. 87 Mercator. 88 Atre rubis cir-

culus. 89 Brevi temporis est hoc tonitru, quale aestivum solet e calore.

90 Congulum, in quo nummi reconditi, lava manu vel ore tenebit mordicus,

dum dextra dirigit tabulam, cui innititur. 91 Auriferi fluvii in Lusitania

— 92 — & Lydia. 93 Post naufragium. 94 Sat. 12. v. 38. & Pers. Satyr. 1.

v. 82. 95 Uncis ferreis. Turneb. 19. 23. vasa aquaria intelligit in promptu

ad extinguenda incendia: ab hama, cum hamus penultimam habeat longam:

αἰμας καὶ σκάρπας, &c. Plutarch. de animalium industria: & Plin. Ju. l.

ep. 10. l. nam salutem: parag. ut curam 11. de off. Praef. vigilum, ut cu-

ram a hibeant omnes inquilinos admonere, ne negligentia aliqua incendii

casus oriatur; praeterea ut aquam unusquisque in coenaculo habeat, jubetur

admonere. 96 Dives. Sat. 2. Pers. 97 Poculis ex electro. 98 Statuit.

99 Sat. 12. v. 123. 1 Eadem Satyr. v. 93. 2 Dolia fictilia. Plin. 31. l. 12. 3 Dio-

genis & aliorum Cynicorum. 4 Per ferruminationem, aut plumbationem,

μολυβδωσιν erat ergo fictilia.

76 Mon-

stra natan-

ria, Horat.

l. 1. Od. 3.

cete, balza-

nae.

77 Triton-

as & Sire-

nas.

78 Orestes,

ut est apud

Euripi-

dem.

79 Ele-

ctro.

80 Furia-

rum, quas

ubi Ore-

stes placat-

set, nomina-

vit Eume-

nidas a be-

nevolentia.

Sophor. in

Oedipode

in Colono.

81 Facibus.

82 Ajax

apud Soph.

mente cap-

tus duos

boves pro

Agamem-

none &

Ulysses sa-

gellat.

83 Et si non

laceret ve-

stes more

lunoforum

5 Diox-
nem affe-
ctibus ma-
jorem.

6 Alludit
ad illud.

Alexander
n si effem.

Diogenes ef-
se relin.

7 Imo plu-
res, Sat. 10.

v. 168.

8 Eadem,
Sat. 10. v.

368.

9 Qui hor-
tum colens

olere, po-
lenra & a-

qua con-
tentus cum

iplo Jove
de felicita-

te contem-
derit.

10 Fruga-
lis Socratis

domus. 11 Ante Epicurum.

12 Site intra horum frugalitatis terminos co-

anguam. 13 Liberius indulge opibus accumulandis & velificare divitiis,

qui d ros hodie facimus. 14 Sat. 3. v. 154.

15 Non tibi arrideat, sed te co-

gal, quod dicitur Anglice, to bend the brow, and hang the lip. 16 Duorum equi-

tum census octingenta H. S. nostra moneta 625 a. lib. 17 Liberti Claudii di-

tissimi. Sueton. Claud. c. 18. 18 Neq; enim Claudius Messalinam uxorem que

nupit Sulo. Satyr. 10. v. 330. Intertecider 3 nisi properasset index, delatores

adulterii, & quodam modo imperator cæditi Narcissus. Tacit. Annal. 18.

5 *Magnam habitatorem, quanto* 6 *felicior hic, qui*
Nil cuperet, quam qui 7 *totum sibi posceret orbem,*

Passurus gestis aquanda pericula rebus.

8 *Nullum numen abest si sit prudentia, sed te*
Nos facimus *Fortuna deam, mensura tamen quæ* 318

Sufficiat census, si quis me consulat, edam:

In quantum sitis, atque fames & frigora poscunt,

Quantum 9 *Epicure tibi parvis sufficit in hortis,*

Quantum 10 *Socratici ceperunt: 11 ante senates.*

Nanquam aliud natura, aliquid sapientia dicit. 320

12 *Acribus exemplis videor te claudere: misce*

Ergo aliquid 13 *nostris de moribus, effice* 14 *summam*

Bis septem ordinibus, quam lex dignatur Ottonis,

Hoc quoque si 15 *rugam trahit, extendisque lal ellum:*

Sume 16 *duos equites, fac tertia quadringenta:* 325

Si nondum implevi gremium, si penditur ultra:

Nec Cræsi fortuna unquam, nec Persica regna

Sufficient animo, nec divitiis 17 *Narcissi*

Indulsa Caesar cui Claudius omnia, 18 *cujus*

Paruit imperiis uxorem occidere jussus. 330

11 Ante Epicurum. 12 Site intra horum frugalitatis terminos co-

anguam. 13 Liberius indulge opibus accumulandis & velificare divitiis,

qui d ros hodie facimus. 14 Sat. 3. v. 154. 15 Non tibi arrideat, sed te co-

gal, quod dicitur Anglice, to bend the brow, and hang the lip. 16 Duorum equi-

tum census octingenta H. S. nostra moneta 625 a. lib. 17 Liberti Claudii di-

tissimi. Sueton. Claud. c. 18. 18 Neq; enim Claudius Messalinam uxorem que

nupit Sulo. Satyr. 10. v. 330. Intertecider 3 nisi properasset index, delatores

adulterii, & quodam modo imperator cæditi Narcissus. Tacit. Annal. 18.

S A T Y R A XV.

Ægyptiorum superstitionem ridet: mox crudelita-
tem eorum execratus narrat, quam avide quidam
ex Ægyptiis hostem captum discerpserint cru-
dumque voraverint.

* Σικισι

μῆτοι

κροκοδεί-

λης, κύνες αἰλῆρες, λύκας

ἄλωνα, ἰεῖδας καὶ ἰεραρχας ἰχθύων,

&c. Philo. Jud. l. de decalogo: rationem vide apud Lucianum &c. αἰσ-

λογίας ἢ ἀπὸ τῆς Μίμνης, &c. ἢ τελέων τῆς Μένωντος, ἢ κρο-

δείων τῆς Μόριδος λίμνης Diod. Sic. l. 1. Οἱ μὲν γὰρ καὶ ἄλλοις,

&c. ἰσθμὸς δὲ τῆς Ἰστῆς ἢ Διόν. ἢ παδικὰς δὲν, ἢ ἰεῖδας, ἢ τελέων, ἢ

αἰλῆρες. Lucian. εἰκασίς, & Pomp. Mela. l. 1. 1 Superstitiose veneratur

vide Diod. Sic. l. 1. 2 Avem Ciconiæ similem, quæ angues & locustas vo-

Vis nescit Volusi Bithynice, * qualia demens

Ægyptus partem a colas? Crocodilon adorat

Pars hac: illa 1 pavet saturam serpentibus 2 Ibin.

18. 1 Superstitiose veneratur

vide Diod. Sic. l. 1. 2 Avem Ciconiæ similem, quæ angues & locustas vo-

rat, atque hinc Ægyptiis numinis loco est. Plin. c. 28. l. 10.

3 gies 3 sacri nitet aurea 3 Cercopithecī,
 Dimidio magica resonant ubi Memnone chorda,
 5 etque 5 vetus Thebe centum jacet obruta portis.
 6 & cæruleos, hic piscem fluminis, illi
 7 pida tota 7 canem venerantur, nemo 8 Dianam:
 9 Perrum & cepe nefas violare, ac frangere morsu.
 10 Sanctas gentes, quibus hac nascuntur in hortis
 11 amina! 10 lanatis animalibus abstinet omnis
 12 sensa: nefas illi 11 scitum jugulare capella.
 13 omnibus humanis vesci licet: attonito cum
 14 de super canam facinus narraret Ulysses
 15 Alcinoos: bilem aut risum fortasse 13 quibusdā
 16 roerat ut mendax 14 aretalogus, 15 in mare nemo
 17 nec abicit, sava dignum 16 veraque Charybdi,
 18 gentem 17 immanes Lastrygonas, & Cyclopes?
 19 citius Scyllam, vel 19 concurrentia saxa
 20 mes, 20 plenos & tempestatibus utres
 21 diderim, aut tenui 21 percussum verbere Circes:
 cum remigibus grunnisse Elpenora porcis.
 22 Jam vani capitis populum Phaaca putavit?
 23 aliquis merito nondum ebrius, & minimum qui
 24 23 Corcyraa temetum deduxerat urna:
 25 uenim hoc Italcus 24 nullo sub teste canebat.
 Nos miranda quidem, sed nuper consule * Junio

3 Simiæ
 caudatæ, Gi-
 cræ & pro
 Deo habi-
 ta.

4 Ubi dimi-
 dia pars
 Colossi sax-
 ei Memno-
 nis (altera
 enim pars
 motu terræ
 corruerat)
 solis Orien-
 tis radiis
 ista sonum
 vocalem ci-
 tharæ ede-
 bat, magica
 (ut credi-
 tum) arte.

αἰσθα-
 τὸ δὲ θάυ-
 μαστον ὅ-
 κνησιν ἢ
 Μίμωνα
 κινῶντα
 πρὸς ἀνι-
 σθητα ἢ

Lucian. φιλοφθόν. & idem in τὴν ἀρετὴν. Pausan. in Atticis. Philo-
 sophi in Iconibus. Plin. l. 36. c. 7. Strab. l. 17. 5 A Busrice condita in Ægypto,
 ἡμυπύλ. vide & Sat. 13. 17. 6 Pisces maris cærulei: vel lege ἄλ-
 qui sunt & felium genere τῶν δὲ τὰς ἀσπίδας θανάσιμον δακνύσας
 Dird. Sic. l. 2. & Herodot. l. 2. & supra ex Luciano & Philone.
 Rubin. Sat. 6. 533. 8 Quæ tamen canum & venationis præses est: in
 tamen Bupasti coli eam tradit Herodot. l. 2. 9 Quod crescendi & mi-
 di vices habeat Lunæ contrarias: & alias abstinentiæ & consecrationis
 rum rationes, vide apud Diod. Sicul. l. 1. 10 Ovibus. 11 Hædum.
 regi Phæaci in Corcyra, apud quem labores suos narrantem facit Ulys-
 Homer. Odyss. 7, 8, 9. 13 E Phæacibus accumbentibus. 14 Placentia
 ans: ab ἀπείρος, gratus & λίγος & Turneb. 10. 12. Casaubonus ta-
 ad Suetonii August. c. 74. aretalogos exponit, parasitos philosophos, & quos
 ep. 29. vocavit circulatores Philosophos qui in conviviis lautiorum, quæ
 tentabant, de virtutibus & vitiis disceptabant, qualem Antidori refert
 aus l. 6. c. 9. vide etiam quæ Jos. Scal. ad Aufon. l. 2. c. 5. 15 Quasi dicat,
 quæ ipsam indignatus Ulysses. 16 Non qualem iste fingit, voragine
 absorbente, sed vera immergendum. 17 Formis in Italia & in Sicilia
 carnibus humanis vescuntur. 18 Citius hæc crediderim quam esse
 τῶν γὰρ. 19 Scopulos sub Thracio Bosphoro, qui non multum à se
 distant navigantibus concurrere videntur, dicuntur & Symphlega-
 tio Venas in utre inclusos. Ulyss. ab Æolo daros. 21 Elpenorum cum
 remigibus Circes virga tactos, an porcos & alias pecudes mutatos.
 cum nullius cerebri crassique ingenii esse nos? 23 Vinum Corcyra insula
 cum in mari Ionio Corsu. 24 Ut qui solus enataverit. * Junio Sabino,
 69, cum Domitiano A. U. 836. Synerph.

25 Quæ Tropico
subjacet.
26 Commu-
nis A-
rabum &
Ægyptio-
rum em-
porii.
27 Tragœ-
diis co-
thurnatis.
28 A dilu-
vio.
29 Tragœ-
dias, Salyr.
8. 229.
30 Immor-
tale odium
ardet inter
finitimas
Ægypti ur-
bes Omios
(sic enim
malo lege-
re cum Or-
telio) cujus
urbis in-
cola cro-
codilum
colunt : &
31 Tentyra
civitatem
Ægypti,
ubi Croc-
dilus inter-
ficitur, Ac-
cipiter colit-
tur.
32 Ombo-
rum.
33 Aggre-
dendi &
deprehen-
dendi.
34 Tenty-
ritarum.
35 Festum.
36 Septem

Gesta super 25 calida referemus mœnia 26 Copti;
Nos vulgi scelus, & cunctis graviora 27 cothurnis,
Nam scelus 28 à Pyrrha quancquam omnia 29 hymata
volvas,
Nullus apud tragicos populus facit : accipe nostra
Dira quod exemplum feritas produxeris avo.
Inter finitimos vetus, atque antiqua simulas,
Immortale odium, & nunquam sanabile vulnus
Ardet adhuc 30 Ombos, & 31 Tentyra : summus utrinque
Inde furor vulgo, quod numina vicinorum
Odit uterque locus, quum solos credat habendos
Esse deos, quos ipse colit : sed tempore festo
32 Alterius populi rapienda 33 occasio cunctis
Visa 34 inimicorum primoribus, ac ducibus, ne
35 Latum hilaremque diem, ne magna gaudia cana
Sentiret postis ad templas, & compita mensis,
36 Pervigilique thoro, quem nocte ac luce jacentem
Septimus interea sol invenit : horrida sane
37 Ægyptus ! sed luxuria, quantum ipse notavi, 45
Barbara famoso non cedit turba 38 Canopo.
Adde quod & facilis victoria de 39 madidis, &
Blasis atque mero titubantibus, inde virorum
Saltatus 40 nigro tibicine, qualicunque
Unguenta, & flores multaque in fronte corona :
41 Hinc jejunum odium : sed jurgia prima sonare
Incipiunt animis ardentibus : 42 hac tuba rixa,
Dehinc clamore pari concurritur, & vice teli
Savit nuda manus, pauca sine vulnere mala,
Vix cuiquam aut nulli toto certamine nasus
Integer, aspiceres jam cuncta per agmina vultus
Dimidios *, alias facies, & hiantia ruptis
Ossa genis, plenos oculorum sanguine pugnos.
Ludere se credunt ipsi tamen, & pueriles
Exercere acies, 43 quod nulla cadavera calcant.
Et sane 44 quo tot rixantis millia turba,
Si vivunt omnes ? ergo acrior impetus, & jam

dierum ac noctium epulis ac vigiliis celebrato. 37 Hæc pars Ægypti, in qua ego sum, vel, in qua Ombos & Tentyra sita sunt. 38 Nequidius civitati, in qua Serapidis templum : vide Sat. 1. v. 26. * 39 De Ombi in colis ebris. 40 Arabe, Æthiope. 41 A Tentyritis. 42 Jurgia pro turba sunt, quæ animos utrinque acuant. * Facies truncatas, rixore ac vulnere ita immutata, ut non agnoscas eandem esse. 43 Quamdiu neminem interitum perspiciunt. 44 Quorsum vero hæc pugna sine cade ?

Saxa inclinatis per humum quæsitæ lacertis
Incipiunt torquere, 43 domestica seditione
Tela: nec 46 hunc lapidē, quali 47 se Turnus 48 & Ajax, 65
30 Et quo 49 Tydides percussit pondere coxam
Ænea, sed quem valeant emittere dextra,
Illi dissimiles, & nostro tempore nata.
50 Nam genus hoc viris jam decrefcebat Homero.
Terra malos homines nunc educat, atque pufillos. 70
Ergo deus quicumque aspexit, 51 ridet, & odit.
36 52 A diverticulo repetatur fabula: postquam
Sulfidis aucti, 53 pars altera promere ferrum
Audet, & infestis pugnam instaurare sagittis,
Terga fuga celeri præstantibus omnibus instant, 75
40 53 Qui vicina colunt umbrosa 54 Tentyra palma.
Labitur hic quidam, nimia formidine cursum
Præcipitans, capiturque: ast illum in plurima sectum
Frustra, ac particulas, ut multis mortuus unus
Sufficeret, totum corrosis ossibus edit 80
45 Viltrix turba: nec ardenti decoxit ahenis,
Aut verubus: longum usque adeo tardumque putavit
Expectare focos, contenta cadavere crudo:
Hinc gaudere libet, quod non violaverit ignem,
Quem summa cæli 55 raptum de parte Prometheus 85
50 Donavit terris: elemento gratulor, 56 & te
Exultare reor: sed qui morderi cadaver
Insinuit, nihil unquam hac carne libentius edit.
Nam scelere in tanto ne quaras & dubites an
Prima voluptatem gula senserit, ultimas autem 90
55 Qui stetit absumpto jam toto corpore, ductis
Per terram digitis, aliquid de sanguine gustat.
57 Vascones, ut fama est, alimentis talibus usi
Produxere animas: sed res diversa, sed illic
58 Fortuna invidia est, bellorumque ultima, casus 95
60 Extremi, longa dira obsidionis egestas.
Pufillos, oditos malos. 52 A digressiuncula revertamur ad historiam pugnae
Tentyritæ. 54 Accusativo plurali. 55 Surreptum Jovi à Prometheus in
cava ferula. 56 Te ô ignis, tibi vel, te ô Volusi igni gratulari credo,
tam infandis sceleris non fuerit violatus. 57 μῦθος μῦθος Πύρρον ἐπ' ἐμὸν
quæ Persa ille in epig. Dioscorid. Anthol. l. 3. c. 13. Persæ autem &
Galdæ ignem venerabant inter summa numina, ut & aquam, tanquam
nam principia. Ab his, per Trojanos, perpetuus ille ignis Vestæ sacer
uit ad Romanos. 58 Galaguris arbe Vasconum pop. Hispaniæ citerioris
Gallicum & Britannicum Oceanum à Pompeio & Metello obsessa, nihil
durum & in fame miserum experta est. Luc. Flor. l. 3. c. 22. Val. Max.
7. c. 6. Oro. l. 5. c. 23. 58 Non natura aut morum.

49 Seditio-
his ad ma-
num. 70
facer
fama volans.
Æneid.
Virg. 1.
46 Non
quantum
olim.
47 Æneid.
12. Sannum
circumspicit
ingens, &c.
48 Iliad. 5.
λίδον μί-
λανα, &c.
χύν τ.
μύαν τ.
49 Iliad. 7.
ὁ δὲ γὰρ
μῦθον
λάτρε χε-
εὶ Τυδεί-
δης, μῦθα
ἰσθον.
50 Quod
& ipse Ho-
merus de
suo tempo-
re facetur.
ὁ δὲ δύο
ἀνδρας
φίλους
Οἷοι νό-
βρεται
εἰσιν.
ibid. memi-
nit & Plin.
l. 7. c. 16.
51 Ridet

59 Vasco-
ner.

60 Fames.

61 Ex in-
dia.

62 Edere.

63 Viris
tam forti-
bus, legitur
& urbibus.

64 Stoica
disciplina
patris, qui
nocet om-
nia pro vi-
ta non esse
facienda.

65 Unde
vero Stoi-
cum hoc
notum ha-
berent ru-
des illi

Cantabari?
Riscayners.

Hinc autem
se in Gallia
transfluere
Vascones,
qui hodie
Gascons.

66 Q. Me-
telli Pii à
Sulla dicta-
tore contra
Sertorium
in Lusita-
niam &
Celtiberi-
am missi,
cui postea

additus à senatu fuit Pompeius.

Luc. Florus l. 3. c. 22.

67 Græcas & Ro-
manas literas atque Philosophiam.

68 Satyr. l. v. 45.

69 Oceani septen-
trionalis insula supra Orcadas: nonnullis Scherlandt.

Ortelio Tilemarck qui
Norvegiz tractus.

70 Vascones.

71 Civitas ultra Iberum in Hispania
Rom. socia, ab Annibale expugnata, Mortedre.

72 Cujus cives humanis
vescerentur carnibus excusandi sunt: huc obsidione, constantia fide adducti,
sed Ægypt. &c.

73. Ara Tauricæ Dianæ in Scythia ad Mæotim lacum,
in qua vivi immolabantur hospites. Diod. Sic. l. 4. c. 3.

74 Illa à Poëtis
decantata posse vera esse, cum multa videamus immaniora fieri in Ægypto.

75 Non timet ne edatur qui immolatur.

76 Obsidione.

77 Ægypti.

Memphis enim nobilis Ægypti civitas, Gran Cairo.

78 Possent ne tacinore
crudeliore irritare Nilum, non inundantem siccam Ægyptum, quam hoc
quod suafit Busridi Thrasius.

79 Sat. l. v. 249.

80 Pop. Galliz Celticæ,
Armorici, Britanni.

81 Sat. 2. x. 1.

82 Pop. Scythiz Virg. Piliique Ag-
athyfi.

83 Tentyritarum, Ægyptiorum.

Hujus enim, quod nunc agitur, miserabile debet

Exemplum esse cibi: sicut 59 modo dicta mihi gens

Post omnes herbas, post cuncta animalia, quicquid

Cogebat 60 vacui ventris furor, hostibus ipsis 100

Pallorem, ac maciem, & 61 tennes miserantibus artus,

Membra aliena fame lacerabant, 62 esse parati

Et sua: quisnam hominum veniam dare, quisve deorum

63 Viribus abnuerit dira atque immani passus,

Et quibus ipsorum poterant ignoscere manes, 105

Quorum corporibus volvebantur? melius nos

64 Zenonis præcepta monent, nec enim omnia quædam

Pro vita facienda putat: 65 sed Cantaber unde

Stoicus, antiqui præsertim atate 66 Metelli? 109

Nunc totus 67 Grajas nostrasq; habet orbis 68 Athenas.

69 Gallia caudicibus docuit facunda Britannos,

De conducendo loquitur jam rhetore 69 Tiole.

Nobilis ille tamen 70 populus quem diximus, & par

Virtute atque fide: sed major clade 71 Saguntus

72 Tale quid excusat, 73 Mæotide sævior ara 115

Ægyptus: quippe illa nefandi Taurica sacri

Inventrix, homines 74 (ut jam qua carmina radunt

Digna fide credas) tamen immolat, 75 ulterius nil

Aut gravius culro timet hostia: quis modo casus

Impulsi hos? qua tanta fames, insectaque 76 vallo 120

Arma cogerunt, tam detestabile monstrum

Audere? an ne aliam terra 77 Memphiside sicca

78 Invidiam facerent nolenti surgere Nilo?

Qua nec terribiles, 79 Cimbris, nec 80 Britones unquam

81 Sauromataque truces, aut immanes 82 Agathyfi,

Hæc sævit rabies: imbelles, & inutile 83 vulgus 126

Parvula ⁸⁴ fictilibus solitum dare vela phaselis,
 Et brevibus picta remis incumbere testa.
 Nec penam sceleri invenies, nec digna parabis
 Supplicia his populis, in quorum mente pares sunt
 Et similes, ira atque fames. Mollissima corda ¹³¹
 Humano generi dare se natura fatetur,
 Quæ lacrymas dedit, ⁸⁵ hæc nostri pars optima sen-

tu.
 Plorare ergo jubet causam lugentis amici,
 Squaloremque rei, pupillum ad jura vocantem ¹³⁵

⁸⁶ Circumscriptorem, cuius manantia fletu

⁸⁷ Ora puellares faciunt inserta capilli,

Natura imperio geminus, cum finis adulta

Virginis occurrat, vel terra clauditur infans,

Et ⁸⁸ minor igne rogi: ⁸⁹ quis enim bonus, aut ⁹⁰ fa-
 ce dignus ¹⁴⁰

Arcana, qualem Cereris vult esse sacerdos,

Ulla aliena sibi credat mala? separat hæc nos

A grege mutorum, atque ideo venerabile soli

Sortiti ingenium, divinorumque capaces,

Atque exercendis capiendisque artibus apti ¹⁴⁵

Sensum à cœlesti demissum traximus arce,

Cujus agent ⁹¹ prona & terram spectantia mundi

Principio indulgit communis conditor illis

Tantum ⁹² animas, nobis ⁹³ animum quoque, mu-
 tus ut nos

Affectus petere auxilium, & prestare juberet, ¹⁵⁰

Dispersos trahere in populum, migrare vetusto

De nemore, & ⁹⁴ proavis habitatas relinquere sylvas,

Ædificare domos, laribus conjungere nostris

Tectum aliud, tutos vicino limine somnos

Ut collata daret fiducia, protegere armis ¹⁵⁵

Lapsum, aut ingenti nudentem vulnere civem,

Communi dare signa tuba, defendier iisdem

Turribus, atque una portarum clave teneri.

Sed jam serpentum major concordia: parcit

⁹⁵ Cognatis maculis similis fera: quando leoni ¹⁶⁰

Fortior eripuit vitam leo? quo nemore unquam

dos. ⁹¹ Pecudes. ⁹² Vegetativam & sensitivam. ⁹³ Rationem, mentem.

⁹⁴ Relinquere sylvas in quibus primi homines vivebant, atque domos & oppida condere. Hæc omnia quæ Aristor. Cicero, Horatius, alique accepta referunt orationi & eloquio, coquus Athenionis tribuit coquinariæ, referente Athenæo, lib. 14. c. 23. nec ab arte sua recessit, ut aiunt.

⁹⁵ Pardus & Lynx parcit pardis & lyncibus.

⁸⁴ Testa-
 ceis navi-
 culis.

⁸⁵ Miseri-
 cordia.

⁸⁶ Turo-
 rem qui
 decepit
 pupillum.

⁸⁷ Anti-
 guum vul-
 tum, puer-
 ne sit, an
 puella.

⁸⁸ Infan-
 tes ante
 natos den-
 tes desun-
 sti non
 combure-
 bantur.

*Plutarch. in
 consolatoria
 ad uxorem:
 sed recom-
 debantur
 in sug-
 grundario.*
⁸⁹ Quis bo-
 nus non
 cogitet sibi
 accidere
 posse quod
 alteri acci-
 dit.

⁹⁰ Castus
 & pius, qui
 enim cur-
 rentes fa-
 cem inex-
 tinctam te-
 nebant, eli-
 gebantur,
 ut integer-
 rimi ad sa-
 cra Cere-
 ris. Sat. 6.
 v. 50. qua-
 lem se vel
 suos esse
 vult Cere-
 ris sacer-

96 Instru-
menta ru-
tica.
97 Tenty-
rias.
98 Ne vi-
deret.
99 Ne in-
juriam ta-
ceret hu-
manæ ani-
mæ, quæ
per mi-
τημύ-
χον,
quam ille
somniauit,

in bruta migrasse posset. 1 Fabis quippe abstinuisse fertur: ἰσθὶ εἶσιν, καὶ
δαυμασθὴ αὐτοῖς ἢ οὔσις· ἀρσῶτον μὲν γὰρ τὸ πᾶν γονήεις· καὶ ἢ
ὄπι δύσιν κύα μοι ἐλὰ χλωρὸν ἰόντα, ἐλὰγ τοῖσιν ἀνδρείοισιν μο-
ρείοισιν ἰμερσία τ' οὖν· ἐλὰγ δὲ ἢ ἐπαρῆς ἐς τ' σιληναῖον τυξὶ
μυμητρημένησιν, αἶμα πολλοῖς. Pythag. apud Luc. βίαι ἀπάσις·
is tamen ulum esse Aristoxenus scripsit, ut reietur à Gellio.

S A T I R A XVI.

Militiæ commoda & privilegia dum ironice laudat,
nimiam militum insolentiam taxat. Satyræ hanc
plerique Juvenali abjudicant.

1 Si mihi
militiæ ri-
pendia au-
spicanti
benigna
affulserit
constella-
tio, non du-
bitem eti-
am à puero
omnem in
castris æta-
tem degere.
2 Marti de-
lectæ.
3 Juno
Marti: ma-
ter, quæ

Q Vis numerare queat felicitis præmia, Galle,
Militia? nam si subeantur prospera castra,
Me pavidum excipiet tyronem porta secundo
Sidere. Plus etenim fati valet hora benigni,
Quam si nos veneris commendet epistola Marti,
Et 3 Samia genitrix quæ delectatur arena. 6
Commoda tractemus primum communia, quorum
Haud minimum illud erit, ne te pulsare togatus
Audeat: imo & si pulsetur, dissimulet, nec
Audeat excussos pratori ostendere dentes, 10
Et 6 nigram in facie tumidis livoribus offam,
Atque oculos medico 7 nil promittente relictos.
8 Bardiacus iudex datur hac punire 9 volenti,

gaudet Samo insula arenosa maris Ionii. 4 Immunis à militis. 5 A te per-
rixam. 6 Vibicem & lividum ex istius tumore. 7 Nil salutis aut remedi-
8 Centurio, Bardiacus. 1. cilicio sago indutus, vel militaris, barbarus, à
Bardus Illyrici pop. Turneb. 23. 25. Marent captiva pellito iudice leges.
Claudian. in Rufinum 1.1. Βαρδιαίων meminuit Plutar. in Mario: & Glos.
Latino Græc. Ptol. Ἰσάποδοι, 9 Illi togato.

Colceus

Caeus & grandes magna ¹⁰ ad subsellia ¹¹ sura,
 Legibus antiquis castrorum, & ¹² more Camilli 15
 Servato, miles ne vallum litiges extra,
 Et procul à signis: iustissima Centurionum
 Cognitio est igitur de milite, nec mihi deerit
 Ulsio, ¹³ si iusta defertur causa querela
 Tota cohors tamen est inimica, omnesque ¹⁴ manipuli 20
 Consensus magno ¹⁵ officiant: ¹⁶ curabitis, ut sit
¹⁷ Vindicta gravior, quā ¹⁸ injuria? ¹⁹ dignū erit ergo
 Declamatoris Mutinensis corde Vagelli,
 Cum ²⁰ duo crura habens, offendere tot caligatos, 24
²¹ Millia clavorum: ²² quis tam procul abſu ab urbe?
 Præterea quis tam ²³ Pylades, ²⁴ molem aggeris ultra
 Ut veniat? lacryma siccentur protinus, & se
²⁵ Excusatuſ non ſolicitemus amicos.
 Da teſtem, iudex quem dixerit, audeat ille
²⁶ Neſcio quis, ²⁷ pugnus vidit qui, dicere, vidi, 30
 Et ²⁸ credam dignum barba, dignumque capillis
 Majorum, citius falſum producere teſtem
 Contra ²⁹ paganum poſſu, quam vera loquentem
 Contra fortunam armati, contraque pudorem. 34
 Præmia nunc alia, atque alia emolumenta notemus
³⁰ Sacramentorum convallē iuris aviti
 Improbuſ aut campum ³¹ mihi ſi vicinuſ ademit,
 Aut ³² ſacrum effodit medio de limite ³³ ſaxum,
³³ Quod mea cum vetulo colmit pulſ annua libo:
 Debitor aut ſumptoſ pergit non reddere nummoſ, 40
³⁴ Vana ſupervacui dicens chirographa ligni,
 Expeſtandus erit, qui liteſ inchoet ³⁵ annuſ
 Totuſ populi: ſed tunc quoque mille ſerenda
 Tadia, mille mora, totieſ ³⁶ ſubſellia tantum
 Sternuntur, jam facundo ³⁷ ponente lacernas 45

10 Cuius ad
 ſubſellia
 pendent
 calig. Sar.
 3. v. 322.
 11 Tibialia,
 ocreæ.
 12 Ex in-
 ſtituto Ca-
 milli in
 obſidione
 Veſtorum.
 13 Etiamſi
 juſta cauſa
 me defe-
 rat.
 14 Militeſ
 manipula-
 reſ, qui
 idem ſig-
 num ſe-
 quuntur.
 15 Quere-
 lam defe-
 renti.
 16 O toga-
 ti.
 17 Petira. 1
 18 Jam ac-
 cepta.
 19 Opuſ eſt
 audacia
 Vagellii &
 Mutina cu-
 juſſiam tem-
 merarii
 cauſidici.
 20 In qui-
 buſ tot mi-
 litum clavi
 hæreant.
 Sar. 3. 248.
 21 Appoſi-
 tive.

22 Quis tam civium inter militeſ injurias neſcit? 23 Tam fiduſ amicuſ tibi?
 (qualiſ erat Pyladeſ Oreſti.) 24 Qui veniat in caſtra teſtiſ contra militem.
 25 Ne veniant teſtatuſ, quo non audent. 26 Si quiſ tir, vel nemo opinor.
 27 Qui vidit rixam & verbera, teſtari ſe vididiſſe. 28 Judicabo illum an-
 tiquæ illiuſ incomptæ & incorruptæ gravitateſ & fidei eſſe. 29 Ruſticuſ,
 militiæ non adſcriptuſ. 30 Militum jurejurando adſtrictoruſ. 31 Togato.
 32 Agri limiteſ, quem loco movere execranduſ erat, Jovi ſcilicet Termi-
 nali ſacruſ, nec ipſi Jovi cedentem. 33 Supra quod quotanniſ Jovi Termi-
 nali pulteſ & liba ſacrificabam. 34 Sar. 13. 137. Idem verſuſ. 35 Anni
 certuſ tempuſ quo conveniant iudiceſ, & totiuſ populi cauſæ agi incipiant:
 vide Piſthii Adverſar. cap. 20. 36 Subſellia tribunoruſ & quaſtoruſ ad
 judicia ſternuntur: & moventur cauſæ, ſed nihil promoventur. 37 Agendo,
 vel expeſtando deſatigato.

38 M. & cum
exceunte ut
fiat mora:
vid. Ma-
crob. 3.
Saturnal.
16. cap.
Juden te-
stis pos. it
ipsum it mi-
etum, &c.
39 Ita actio
ut pra. um
no. te in-
terveniente
dimittitur.
Actionem
meam, ut
prelia solet,
n. x. dire-
mit, Plin.
ep. 29. l. 7.

40 Metaph. 41 Militibus. 42 Litis mora & oppositione. Sat. 4. 148. 43 Te-
tamenta condendi. 44 Militem strenuum Imperatoris vexilla sequentem.
45 Stipendium. 46 Ut: ab eo scribatur heres. 47 Ex aequo & merito red-
ditur honos labori. 48 Imo e re & dignitate Imperatoris est virtutem mi-
litis praemiis honorare. 49 Aureis, militaribus donis. Sen. de Benef. l. 1.
cap. 5.

Caditio, & Enscio jam 38 micturiente, parati
39 Digredimur, lentaeque fori pugnamus 40 arena,
Ast 41 illis, quos arma tegunt, & balteus ambis,
Quod placitum est illis praestatur tempus agendi,
Nec res atteritur longo 42 sufflamine litis. 50
Solis praterea 43 testandi militibus jus
Vivo patre datur: nam quae sunt parata labore
Militum, placuit non esse in corpore census
Omne tenet cuius regimen pater: ergo 44 Coranum
Signorum comitem, castrorumque 45 ara merentem,
Quamvis jam tremulus 46 capiat pater, 47 hunc la-
bor aequus 56
Provehit: & pulchro reddit sua dona labori.
48 Ipsius certe ducis hoc referre videtur,
Ut qui fortis erit, sit felicissimus idem,
Ut lati phaleris omnes, & 49 torquibus omnes, 60

JUNII JUVENALIS

F I N I S.

D. JU-

D. J U N I I
J U V E N A L I S
V I T A.

D. Janius Juvenalis liberti locupletis incertum filius an alumnus, oriundus ex Aquino Volscorum oppido, ad mediam fere ætatem declamavit, mox Poëtices studio (sc ad Satyras scribendas contulit, quas non sine summo frequentis auditorii applausu recitavit. Inter alia vero indigna & præpostera urbis, quæ exagitavit, scelera, quum & Paridis histrionis gratiam nimiam & potentiam apud Domitianum carperet Satyra septima illis verbis: •

Ille & militia largitur multis honorem, &c.

à Domitiano instigante Paride per honorem militiæ urbe summotus est, & ad præfecturam cohortis in jocularem ejus quod Paridi exprobrarat ultionem) missus ad Pentapolin in extremis Ægypti & Libyæ finibus. Ubi licet alii tradant ipsum jam Octogenarium angore & tædio vitam cum morte commutasse: vero tamen similis est, imo constat, eum, post mortem Domitiani Romam reversum, quasdam ex his Satyris scripsisse. Vide Lips. Epistolic. Quæst. 4. lib. 20. epistol.

THOMÆ FARNABIO.

C Arminibus tibi verba dedi, vel carmina verbis;
 Carmina sed mallet, quam tibi verba dare.
 Tu mihi das sensus, ego do tibi verba Poëta.
 Meque ama, amaque mea; ut teque amo, amoque
 tua.

- 1 Vates. 2 Hypocrita. 3 Roma ierbs. 4 Rhombus.
 5 parasitus.
 6 Nupta. 7 ars sordet. 8 nobilitas vera. 9 impia.
 10 vota.
 11 Cana. 12 redux. 13 deposta. 14 parens. 15 A-
 gyptia. 16 miles.

Tuus,

Rudolphus Gittins.

T Emporibus lux magna fuit Juvenalis avitis,
 Moribus, ingeniis, divitiis, vitiis.
 Tu lux es luci Farnabi: operisque fugasti
 Temporis & tenebras, ingenii radiis.
 Lux tua parva quidem mole est, sed magna vigore,
 Sensibus & docti pondere iudicii.
 Macte: tuo scriptores, lectoresque labores
 Per te alii vigeant, per te alii videant.

Ben. Jonsonius.

A U L I
P E R S I I
F L A C C I
S A T Y R Æ S E X.

¹ Vates. ² vota. ³ ignavus. ⁴ princeps.
⁵ liber. - avarus.

L O N D I N I :

Impensis Tho. Bassett, Ric. Chiswel,
Matt. Wotton, & Geo. Conyers. 1687.

A U L I
P E R S I I F L A C C I
V I T A.

Aulus Persius Flaccus pridie Nonas Decembris, Fabio Pisco, Lucio Vitellio consulibus, anno Tiberii vicesimo, natus est Volaterris Etruriæ civitate; qui, à patre equite pupillus relictus, bonis literis operam dedit ad duodecimum ætatis annum Volaterris: deinde Romæ apud Rhemnium Platonem Grammaticum & Virginium Flavium Rhetorem: annorum vero sedecim tradidit se Anæo Cornuto, qui Romæ, Stoicam professus philosophiam, juventuti ad sapientiæ studium præbat: decessit stomachi vitio, ad octavum in via Appia miliarium in suis prædiis, octavo Cal. Decembris, Rubrio Mario, Asinio Gallio cons. anno Neronis octavo, cum vixisset annos viginti octo.

CUM Juvenale tuo, Farnabi, Persius exit,
Atque affectatis eruitur tenebris.
Quem legat, & quondam neglectum intelligat ille
Qui Stridone satius, nomine sanctus erat.

B. K.

A U.

A U L I
P E R S I I F L A C C I
S A T Y R Æ S E X.

P R O L O G U S.

Scribunt epica, dramatica, lyrica, & id genus primata alii *οἰκονομῶν* opinione, gloriolæ fumo, victus egestate, lucris spe poetæ facti: ego autem satyras; non tam ad poetici ingenio natus, quam temporum corruptione huc adductus.

NEC fonte latra ¹ proli ² Caballino:
Nec in ³ bicipiti ⁴ somniasse ⁵ Parnasso
Memini, ut repente ⁶ sic poeta prodirem.
⁷ Heliconidasque, ⁸ pallidamque ⁹ Pirenen
¹⁰ Illis remitto, quorum imagines lambunt
Hedera ¹¹ sequaces: ipse ¹² semipaganus,
Ad ¹³ sacra vaturn carmen afferro nostrum:
¹⁴ Quis expedit vitæ sicutæ suam xalpi,
Riscaeque docuit verba nostra ¹⁵ conari?
¹⁶ Magister artis, ingenique largitor
Venter, ¹⁷ negatas ¹⁸ artifex sequi voces.

Non autem tenuis ingurgitando immergi, non plene hausti Musarum fontes. Atque hic perstringi Hesiodum volunt, qui se quondam a musis datum canit in Theogonia.

nix Hippocrenen haustis, quod nusquam reperio, hoc tamen ipsis, quibus hic utitur Persius, verbis attribuit Hesiodo Asclepiades l. 4. Anthologiae c. 27. & Anriater l. 2. Anthol. c. 47. verum hoc de Ennio refert Propert. 3. l. 2. el. 2. Equino, quem ungula Pegasi aperuisse fabulantur, hinc Hippocrenen dictum. *Βελεροφοντες* qua stuit humor equi. Propert. 3. l. 2. el. 3. Duos habente vertices, Tithorea sc. & Hyampeum. 4. Ut Ennius, qui Homeri animam in se migrasse somniavit: Ipse in Annalibus & Epicharmo. 5. Monte Phocidos Baecho & Apollini sacro. 6. Afflatu divino ex haustu fontis sacri & quasi per somnium. 7. Grandisonum hunc fastum, vel, ipsas Musas ab Helicone Boeotio monte dictas. 8. A lacu Pirenes, cujus ex lacrymis manat ille fons, vel, ab effectu: pallorem innuit & studio diuturno contrarium. 9. Fontem in Acrocorintho Musis iterum. 10. Poetis, quorum Atrius in bibliothecam Apollinis recepit: hederae cingunt. 11. Egrantes, adhaerentes, vel ultro delatae, ut Fannio, *Hor. Sat. 4. l. 1.* 12. Subrusticus, semipoeta. *el. Saryricus*, utpote agris. 13. In adem Carænarum & Apollinis ab Augusto in Palatio extructam, ubi poetarum opera asservabantur, vel, ad conventicula sacrorum vatum privata sub Nerone. 14. Unde vero tot ubique poetae? *vide argumentum prologi supra:* & de psittaco, pica & corvo reducis Augusti salutare, quæ nos ad Mart. 14. ep. 74 & 76. *Azveis* vero, à musis alienos, nec ad Poetici natos (Gallos item, Hispanos, a quo Italo caelo non natos hic taxare videtur) egestate tamen adactos vel lucro a lectos ad scribendum comparat avibus, quæ blandiente cibo solent — 15. — eniti ut humanas voces adquantur & exprimant. 16. Novorum scilicet artificiorum magistra & inventrix inopia. *Paupertas impulit audam, ut versos facerem.* Horat. 2. ep. 1. 1. 17. A natura. 18. Quæ facit sequi, *Helenism.*

18 Quod si
cui ulterio-
ris præmii
spes afful-
serit, quam

19 Quod si dolosi spes resalserit nummi.
20 Corvos poetas, & poetrias picas
Cantare credas Pegasium 21 melos.

quæ ineptos plerosque ad poësin excitat egestas, & quæ parasiticis alios poetastros fame licî ventris saginâ — 20 — Videbis hiantes corvos sacdos poetas, & loquaces picas audies poetrias jam factas carmen tentare Pierium, fonte Musarum, quæ Pegasî aperuit ungula, dignum. 21 Choliambos huic & τέρων πόδα χαλκῶς manum porrigunt non pauci: atque σκῆπτρα volunt subleuatum, alii geminando l. in melos, alii loco ejus substituendo ne-ctar. Irata, credo, hisce pocillatoribus critica, qui auribus nectareum præbent scyphum: vide Aug. Politiani Miscell. c. 14. Sed & Scoppe Col-lectan. c. 34. ubi ex autoritate Homeri & Martiani Capellæ asseritur priores Tū melos produci posse.

S A T Y R A L

Reprehendit in nobilibus, ipsoque imprimis Nerone ambitiosam in poematis scribendis vanitatem in quibus ut & in causis forensibus ad voluptatem & ostentationem, neglecto vero & honesto, obsoleta verba, figurarum pigmenta & rhythmicos numeros affectabant. Perstricta itaque tum auditorum, tum recitantium mollitie; qualem suarum satyrarum lectorem velit, docet.

1 O Quan-
ta est ho-
minum ubi-
que in stu-
diis, votis,
& actioni-
bus vanitas.
Abruptum
initium &
plane Sa-
tyricum.
videtur au-
tem imita-

P. 1 O Curas hominū! o quantū est in rebus inane!
2 (M. Quis leget 3 hæc? P. min' tu istud aias?
M. nemo hercule. P. nemo? (re?

M. 4 Vel duo, vel nemo, turpe & 5 miserabile. P. qua-
6 Ne mihi Polydamas, & Troiades 7 Lateonem
Præstulerint? 8 nuga, non, si quid 9 turbida Roma
10 Eleuet, 11 accedas, examenve improbum in illa
Castiges trutina: 12 nec te quasiveris extra.
Nam Roma 13 quis non? ah, si fas dicere! sed fas

est illud Lucretii ex principio 2. l. O misera hominum mentes. O pectora cæca.
3 Progressurum in Satyra poetam (introducitur ex Horatiana imitatione
Sat. 1. l. 2.) monitor interpellat, eum 4 scribenda Satyra dehortatus, M.
itaque monitorem designabit, P. Poetam. 5 Has Satyras. 6 Pauci adeo.
7 Misere tibi peribit poema quod auctori, nemine legente, nihil allaturum sit
gloriæ. 8 Hoccine adeo miserum est, si ut Hector quondam verebatur ne
Polydamas filius Antenoris, Troes & Trojana mulieres Ἰλίου πύλοι
(Homer. Il. χ) ipsum Achille inferiorem censerent, si se reciperet intra
muros cum cæteris Trojanis, ego itidem vererer, ne Nero & molles atque
effeminati Trojugenæ præstulerint mihi — 7 — Astium Lateonem, qui
Niada Homeri inepte transulit? 8 Nuga mihi sunt imperitorum judicia,
9 Præcipitis & corrupti sensus. 10 Pro vili & levi habeat, vel contra ad si-
dera tollat. 11 Assentiariis, nec te iniquo Romanorum judicio censendum
subicias. 12 Tute judica, tibi sumo & sapienti place, neque te ex opini-
one vulgi æstimet. 13 Quis non & extra quarit? vel, quis non est iniqui
judicii.

Tunc. ¹⁴ cū ad canitiem, & nostrū ¹⁵ istud vivere triste
Aspexi, & ¹⁶ nucibus facimus quacunque relictis, 10
 Cū ¹⁷ sapimus patruos tunc tunc, ¹⁸ agnoscite. M. ¹⁹ nolo:
 P. Quid facia? sed sū perulanti ²⁰ silene ²¹ cachinno.
 Scribimus ²² inclusi, ²³ numeros ille, ²⁴ hic pede liler,
 Grande aliquid, ²⁵ quod pulmo anima pralargus anhelet.
²⁶ Scilicet hac populo, * pexusque togaque recentis, 15
 Et ²⁷ natalitia tandem cum ²⁸ sardonyche ²⁹ albus,
 Sede leges celsa, liquido cum ³⁰ plasmate guttur
 Mobile collueris, ³¹ patranti ³² fractus ocello.
 Heic, neque more prolo videas, ³³ neque voce serena
 Ingentes ³⁴ trepidare ³⁵ Titos, cū sarmina ³⁶ lumbū 20
 Infrant, & tremulo ³⁷ scalpuntur ubi intima versu,
³⁸ Tun' vetule auriculis alienis colligis escas?
 Auriculis, quibus & dicas ³⁹ cute perditus, ⁴⁰ ohe!
 41 Quo didicisse, nisi hoc ⁴² fermentū & quia semel intus
 Innata est, rupto ⁴³ jecore exierit ⁴⁴ caprificus? 25

14 Cum vi-
 deam eos
 improbe a-
 gere qui
 nucibus &
 puerilibus
 nugis reli-
 ctis virilem
 sumserint
 rogam
 15 — qm
 jam canos
 exidentes
 sapuisse o-
 portuit,
 nec carmi-
 nibus, qui
 juvenum
 lusus sunt,
 immorari.
 Vetulos
 verbibus
 vacantes
 exagitat

Infra v. 21. & Neroni hinc fuisse doctrinæ elementa autumat Tacitus 3. An.
 —16— Qui vita severi volunt videri, *Mellissimus* vivere pro vita —17—
 Et rigidi aliorum censors sunt, ut patru nepotum, *sublimis* autem est
 reprehensio in prima persona: videntur item hæc omnia abusive sed fusi
 Tunc non inepte dici posse ex persona Monitoris poetam monentis, ne sibi
 juvenis censoriam arripiat virgam; majoris fore auctoritatis & ponderis si
 quando canorum & annorum gravitate spectabilis & verendus in vitia in-
 vehatur. 18 Si urbem Satyrice perfundam aceto. 19 Hoc etiam ex poetæ
 persona potest intelligi fluctuantis & nolentis quidem, ut præ se ferret, scri-
 bere, tandem vero victi vitii Romanorum, atque natura sua in risum &
 rigidum cachinnum proclivi. 20 Qui æquo major intemperantiam risu ciet:
 cum itaque natura —21— irrisor, Satyrice. 22 In Museo: recessu.
 Qui facit in parva sublimia carmina celsa. Juv. 5. Sat. 23. v. 23 Carmina
 poetæ. 24 Orator prosa. 25 Quod non sine anhelitu recitet, etiam cui
 pulmones validi, quæ spirandi instrumenta & officina. 26 Scilicet is studi-
 orum finis ut lauderis, ut recites. * Crines vel roga pexa inditur. * Vide
 Martialis epigr. 58. l. 2. 27 Natali die vel muneri missi vel gestari solita.
 28 Annulo cui includi-ur Sardonyx. 29 Veste candida indutus. 30 Potione
 ad leniendam vocem. 31 Libidinanti & in lasciviam profusus, vel quales
 Juvenalis dixit. oculosque in sine tremantes. Sat. 7. v. 240. 32 Solutus.
 33 Turbida & confusa acclanatio. 34 Gestire, exilire. 35 Nobiles
 Romanos Titi & Marci prænominibus insignes, vel Augustanos satellites a
 Nerone delictos. 36 Sedem libidinis, renes. 37 In libidinem excitara
 priuriunt, & titillantur praeordia obsceno versu tremula voce recitato.
 38 Quem tibi solide sapere oportuit. tu alius voluptatem carminum paris?
 39 Perfrictus frontem. Impudens, vel, studio aut etiam senio cutem con-
 trahens. 40 Vox senis juvenititer exultantis, & sibi in obsceno teneroque
 carmi ne applaudentis: & inducit quæ sequantur. 41 Quid mihi profuerit
 didicisse? nisi hæc —42— scientia quæ me servet acie & attollit, non se-
 cus ac massam fermentum —43— E sede scientiæ prodierat tandem in
 aliorum usum in meum laudem? 44 Gloriæ cupiditas: caprificus vero è
 muris erumpens saxa disjicit. Plin. 16. l. 19. Mart. 10. l. 2. epigr. Juv. 1.
 Sat. 10. v. 145.

45 Ingenii hæc ostentatio, inquit Poeta Iron. ampla satis merces est palloris ex studio & perdita senio autis.
46 Instat ecce perditus poeta-ster, inquit tamen est: fama & populi præconium, ubi prætereuntium digito monstror atque puerorum manibus in scholis terror. Nero autem carmina sua

publice in scholis prælegi imperabat. 47 Puerorum nobilium illa in scholis ediscentium effros. i. cincinnos alentium, qui his grandioribus contuebantur. 48 Laudem, Respondet Poeta, volo, sed sobriam, non inter pocula & epulas à temulentis. Mart. l. 4. 49 Romani proceres, Romulo oriundi. 50 Ansam fabulandi. 51 Cui hyacinthina vestis, qua in convivio & triclinio uti licebat, non in foro, accubitoria, à *ἡδύα* nobilem autem & dilectam innuit. 52 Emisso per nates spiritu. 53 Fabulas è trivio amatorias. Phyllidos amanti Thesea, & Hypsipyles Jasonem. 54 Elegiacum. 55 Liquida voce pronunciat. 56 Palato illidit & infringit: *trippeth aut*, ut blase & dulcius sonent, non viriliter. Metaphora à luctatoribus. 57 Iron. molles auditores adclamant: vide quæ ad Martial. epigram. 4. l. x. th. 58 Post illorum admirationes, annon illi mortuo ossa molliciter quiescunt sub tenui & sine pondere terra? Ironice, vide quæ adnotavi ad ultimum vers. Hippolyti Senecæ. 59 Sepulchris. 60 Flores Juven. Sat. 7. & in urna perpetuam ver, quos è sepulchro natos, paccatz & felicis & sanctorum conditionis argumentum credebatur superstitiosum vulgus. 61 *Alis monitor*. 62 Crispanti naso nimis saryice irrides, naso suspendis ut lance. Turn. 4. 9. 63 Famam, laudem. 64 Carmina diuturnitatem & immortalitatem promerita: cedri autem succo peruncta tineas & cariem non sentiunt. 65 Non metuentia ne aromatis & salsamentis, garo è scombris vel ipsi scombris anchoræ involvendis mandentur: ineptas enim chartas manet hoc fatum, ut churis piperrisque fiant cuculli. Mart. epigr. 2. & 49. l. 3. 66 Quisquis es, inquit Poeta, quem induxi modo me monentem & mihi obicentem, cape jam animi mei sententiam manifestam. 67 Licet concinnum poema rara avis sit, & Phoenix alter. 68 Neque enim mihi est cor durum, insensum, *ἀναιδές*.

45 En pallor, seniumque: ô mores? usque adeone Scire tuum nihil est, nisi te scire hoc sciat alter?
46 At pulchrum est digito monstrari, & dicier, hic est. Tun' 47 cirtatorum centum dictata fuisse Pro nihilo pendas? 48 Ecce inter pocula quarunt 30 49 Romulida saturi, 50 quid dia poemata narrent. Hic aliquis, cui circû humeros hyacinthina 51 lana est, Rancidulum quiddam 52 balba de nare locutus, 53 Phyllidas, Hipsipylas, vatum & 54 plorabile si quid 55 Eliquat, & tenero 56 supplantat verba palato, 35 57 Assensere viri 58 nunc non cinis ille poeta Felix? non 58 levior cippus nunc imprimit ossa? Laudant conviva, nunc non è 59 manibus illis, Nunc non è tumulto, fortunataque favilla Nascentur 60 viola? Rides 61 ait & nimis 62 uncis 40 Naribus indulges: an erit qui velle recuset 63 Os populi meruisse: & 64 cedro digna locutus, Languere 65 nec scombris metuentia carmina, nec thlus? 66 Quisquis es, ô modo quem ex adverso disceere feci, Non ego, cum scribo, si forte quid aptius exit, 45 67 Quando hac rara avis est, si quid tamen aptius exit, Laudari metuum: 68 neq; enim mihi cornea fibra est:

69 Sed recti sineque extremumque esse recuso
 Euge tuum & Belle: 70 nam belle hoc excute totum,
 71 Quid non intus habet? 72 Non heic est Ilias 73 Alis
 74 Ebria 75 veratro, non si qua elegidia 76 crudi
 77 Dictantur proceres, non quicquid denique lectis
 78 Scribitur in 79 citreis, 80 calidum scis ponere sumen,
 81 Scis comitem horridulum trita donare lacerna:
 Et, verum, inquis, amo, verum mihi dicite, de me. 82
 83 Qui potest? 84 Vis dicam? nugaris, 85 cum tibi calve
 86 Pinguis aqualiculus propenso sesquipede extet.
 87 O Junc, à tergo quem 88 nulla ciconia pinsit,
 89 Nec 90 manus auriculas imitata est mobilis albas,
 91 Nec lingua quantum 92 suiat canis 93 Apula tantum.
 94 Vos ô 95 patricius sanguis, quos vivere fas est
 96 Occipiti caeco, 97 postica occurrere sanna.
 98 Quis populi sermo est? 99 quis enim? nisi carmina
 100 molli

Nunc demum numero fluere, 101 ut per lave severos
 Effundat junctura ungues: scit tendere versum 102
 Non secus ac 103 si oculo rubricam dirigat uno:

71 Quid non habet adulationis & vanitatis? 70 Verum hoc meum carmen
 non pro fine habet laudem sed honestum & bonum, non itaque est Ilias
 — 73 — Labeonis, vers. 4. supra. 74 Digna elleboro, quod Labeonis in-
 faniam & phrenesim purget, vel, ad quam scribendam Labeo tardum in-
 genium excitavit & coegit, sumpto — 75 — Elleboro albo, quod cere-
 brum purgat acuitque, quod sumptuasse fertur Carneades adversus Zeno-
 nis libros scripturus. 76 Gulosi, temulentis, à cœna & poculis crudi: Sto-
 macho. 77 Divitum & citro sacris triclinariis, aut etiam lucubrationis:
 vide quæ ad Juv. 7. Sat. 104. v. 78 Dare cœnam lautam; (de summe vide
 quæ ad Mart. 13. 44. vide & epigr. *Οὐδὲν μοὶ ὀφείδεις τόμον*.
 Anthol. l. 2. c. 10.) & — 79 — Vestes depexas clienti tenuiori. * Septem
 lineas sequentes interrupte interfert Poeta. 80 Qui fieri potest ut donis cor-
 rogatus verum dicat? 81 Vin' ut ego tuis largitionibus non corruptus ve-
 rum dicam? 82 Cum tibi (ô calve & infultis) venter obesus instar æquali-
 culli prominem arguat ingenium obtusum, fieri potest ut subtile quid à te aut
 acutum expectemur. 93 Bisfrons, i.e. sapiens qui vides *ἄσπετον* & *ἰόντων*,
 ô te beatum. 84 Nullus digitus in formam rostri ciconiæ incitat, *πεκὴς*:
 l. à tergo extensus deridet. 85 Asini aures intus albis pilis hirsutæ, easdem
 mobiles, quas exprimunt duo digiti extensi & moti. 86 Nec tantum lin-
 guæ quantum ficiens canis exerit. 87 Apulæ enim intensus calor exiccat.
 88 Senatorum filii, nobiles. 89 Abique oculis ab occipiti. 90 Derisioni
 à tergo obviam ire, ab adulate vobis cavete. 91 Respondet assentator mueri-
 las corruptus. Quis enim alius populi de te sermo est, quam te esse exactis-
 simum poetam omnibus numeris absolutum atque extra iudicii aleam posi-
 tum? 92 Metaph. à marmorariis ducta, qui inter expoliendum juncturæ
 luxuriam ungue explorant, ne quæ sit scabrities vel asperitas. 93 Metaphora
 à fabris lignariis, qui ad amussim creta vel rubrica notant quod fabrefactum
 à politum veint, idque clauso altero oculo, ne distracti radii male col-
 liment.

69 Sed ne-
 go adcla-
 mationes
 tuas, Euge
 belle, &c. de
 quibus vide
 quæ ad
 Mart. ep. 4.
 l. 1. th. nego
 inquam
 laudatio-
 num tuarum
 esse fi-
 nem & sco-
 lum studi-
 orum &
 actionum.
 70 Si enim
 vellis exa-
 minare &
 perpende-
 re has adu-
 latorum &
 sportula
 conducto-
 rum clien-
 tum accla-
 mationes.

94 Sive
opus sit
scribere
Comœdi-
am, quæ
morum &
vitæ hu-
manæ spe-
culum: sive

95
Satyræ,
quæ lu-
xum, de-
licias alia-
que vitia
carpit: sive

96
Tragœdias,
quarum ar-
gumenta
prandia re-
gum impia,
ut Atrei,
Thyestæ,

Sive opus in 94 mores, in 95 luxum, in 96 prandia regum
Dicere, res grandes nostro dat musa poeta.

97 Ecce modo heroas sensus asferre videmus
Nugari solitos Grace, 98 nec ponere lucum

Artifices, nec rus saturum laudare, ubi corbes,
Es focus, & porci, & 99 fumosa Palilia fæno:

Unde 1 Remus, sulcoque terens dentalia, 2 Quinti,
Quem 3 trepida ante boves Dictatorem induit uxor:
Et tua aratra domum licitor tulit: 4 euge poeta. 75

* Est nunc 5 Brisai quem 6 venosus liber Acci,
Sunt quos Pacuviusque, & 7 verrucosa 8 moretur

9 Antiopa, 10 arumnis cor lætificabile sulca.
Hos pueris monitus patres infundere * lippo

Cum videas, quarisne, unde hac 11 sarrago loquendi 80
Venerit in linguas? unde istud dedecus, in quo

12 Trofulus exultat tibi per subsellia lavis?
13 Nilne pudet, capiti non posse pericula cano

Terei, imo grande & grave epicum carmen summa dexteritate, & arte scribere novit noster poeta. 97 Videmus Neronem & alios, inquit poeta, qui solebant à Græcis transferre, & certamina artium in ludis Græcis inire; modo audere & proferre heroica argumenta, cujusmodi sunt Troica Meronis & Ilias Labeonis. 98 Qui ne lucum quidem, cucurbitam cupressumve simulare seiant, imo ne rus quidem laudare: quæ poetices rytunulis progymnasmata sunt. 99 Festa in honorem Palis deæ pastorum 1. Kal. Maias, qui dies natalis fuit urbi Romæ, quibus iustici conjectis in ignem iteno & stipula fumum & flammam transilientes se expiari credunt. Victorio autem Parilia dicuntur, quod illo anni tempore omnia sita parturiunt, pari-

antque, & Athenæo. lib. 8. c. 16. *παγώνια*. 1 Unde frater Romuli ortum habuit: unde authores Romani generis ortum habuerunt. 2 Et tu o Quinti Cincinnate, quem agantem missus à S. P. Q. R. viator Dictatorem salutavit. Plin. 8. l. 3. c. 1. unde & milites & patres prodierunt. 3 Racilia, festiva vel perterrita toga induit maritum Dictatorem jam salutatum, & viator te dictatorem salutatum mihi aratrum tuum porrauit domum. 4 Scœtica. Egregius sane poeta, qui alta ista & sublimia aggrediatur, præludiis hisce poetice non exercitatus. * Alius est qui aspera & obsoleta veterum poeta verba affectat. 5 Bacchici, & Baccho qui Brisæus dictus, quod Accius scripsit Bacchas Tragœdiam: & legi potest *Brisæis*, ut sit nomen tragœdiæ scripta ab Accio, ut Antiopa tragœdia scripta à Pacuvio, veteri item tragœdiographo. 6 Turgens & suffatus. 7 Salsbrofi & aspera. 8 Delectet. 9 Tragœdia de Antiopa uxore Luci regis Thebarum, qui eam à Jove sub specie Satyri compressam repudiavit, superinducta Dirce, à qua multis modis cruciata est Antiopa. 10 Citat hæc ex Pacuvio ut improbia, audacia & affectati soni. * Vid. Sat. 2. v. 72. 11 Locutio confusa, aspera, & odiosa instar strepitus sarraginis. 12 Trofuli d. s. equites Romani, quod Trofolum oppidum sine pedum auxilio ceperint, vel laves: i. delicati & nobiles auditores exultant & applaudunt tibi. 13 Tu autem patre: hic eam obiter perstringit Oratorum vanitatem, qui laudi & famæ artificii sui fident magis quam clientum capiti & vitæ: cur non potius à sensu ac misto reo capitale periculum avertis, quam laudem eloquentiæ efficias? Caput se expolare, non causam, lenocinia & flores artis conquiris, &c. de Montiano, Scæca præfatione ad 4. l. Controversi.

Pellere, quin ¹⁴ tepidum hoc optes audire: decenter!

¹⁵ Fur es, ¹⁶ ait Pedio: ¹⁷ Pedius quid? crimina ¹⁸ rasis

¹⁹ Librat in anathetis: ²⁰ doctas posuisse figuras ⁸⁶

Laudatur, ²¹ bellū hoc: ²² hoc bellū? an Romule ceves?

²³ Men' moveat quippe, & cantet si naufragus, assem

Protulerim? cantas cum fracta re in trabe pictum

Ex humero portes? verum ²⁴ nec nocte paratum ⁹⁰

Plorabit, qui me vult ²⁵ incurvasse querela.

²⁶ Sed ²⁹ numeris deor est, & unitura addita ²⁷ crudis:

Claudere sic versum didicit, ²⁸ Berecynthius ²⁹ Attin,

Er, qui cœruleum dirimebat ³⁰ Nerea ³¹ delphin,

³² Sic costam: longo subduximus Apennino, ⁹⁵

³³ Arma virum, nonne hoc ³⁴ spumofum & cortice

pingui?

³⁵ Ut ramalevetus pragranti subere costum.

³⁶ Quidnam igitur tenerum, & laxa cervice legendum?

¹⁴ Tepi-
dam & mo-
dicam lau-
dationem.
¹⁵ Expi-
la sti sanum
Æsculapii.
¹⁶ Ait ac-
cusator Pe-
dii, patro-
nus Ciren-
nensium.
¹⁷ Quid
contra re-
fert Pedior,
vel Pedii
patronus?
non diluit
crimina la-
certis ar-
gumento-
rum, sed

sententis & figurarum flosculis usus, Neroni vel iudicibus placere studeat.
¹⁸ Nimium politis. ¹⁹ Expendit, ut sint invicem parisi & ilocoli. ²⁰ Alii
legunt *et huc ut sit qui sciat posuisse figuras*. Hellenismus. ²¹ Hoc, inquit *Audi-*
tores pulchre & belle dictum est. Hoccine bellum? *rejetit cum indignatione*
poeta. Heu quantum degenerastis à mascula & Romana virtute, qui ve. boso &
λογος ἀνδρῶν tabulæ applauditis, adulatorie & quasi canum more elunes
agitantes? ²² Ego certe non magis moveor huiusmodi oratione præposita;
quæ causâ deserta lenociniis artis se venditat: quam si quis tabulam nau-
fragii sui (pro more naufragorum) pictam ex humero portans cantaret, cum
fletu eum & voce lamentabili, me ad misericordiam movisse oportuisset, quo
illi assem darem. ²⁴ Non meditatam & effictam. ²⁵ Flectere, & movere
ad misericordiam. ²⁶ Redit poeta ad sui temporis poetastros, &, ut di-
cam, carminifices, qui omne carminis laudem in concinna versus structura
& rhythmo posiram crelebant — ²⁷ Versibus ipsis, utcumque rerum
pondere & soliditate destitutis, nec ad iudicii solem excoctis, figurariis ni-
miùm & audacibus, atque compositione tesserulata scrupulosis. ²⁸ *Videntur*
illa citari ex Attine Neroni, de quo Dio: in his autem poeta rhythmum improbat.
²⁹ Puer adamatus Cybele dictæ Berecynthiæ à monte Phrygiæ Berecyntho,
ubi colebatur. ³⁰ Mare, Metonym: deum scilicet maris. ³¹ Vehens Ari-
ona. ³² *Et hic versus, de Pœnis partem Apennini disfrangentilum ineptus est;*
batet enim ultimam Penthemimeri similiter cadentem, ut in quinto affectatum son-
datum quom costam subductam quidam exponunt. ³³ Si quidem (objicit tur-
gidorum versuum affectator) grandia carmina & sublimia non probas: quid
tibi videtur Virgilii *Æneis*? annon & hæc — ³⁴ — currens caractere
inflato? ³⁵ Est sane, respondet *Perfius*, ramus vel arbor grandis corticis, sed
cujus humorem decoxit ætas: i. sublime carmen & solidum est. ³⁶ Quod-
nam igitur carmen est minus asperum, elegantia gestus & molliter flexa
cervice inter pronunciandum?

-37 Resp.
Poeta Ironi-
ce: *hac ē*
Bacchis
Neronis, qua-
ram memi-
nit Xiphi-
lin. in Ne-
rone, quoad
verba tumi-
da, quoad
materiam
cūmbia,
junctura
porro tene-
ra, quorum
duo clausum
habent Pen-
themimeri
consonum, ut
que alterna-
tum rhyth-
mica sunt,

37 Torva ³⁸ Mimalloneis implerunt cornua ³⁹ bom-
bis ⁹⁹
Et raptum ⁴⁰ vitulo caput ablatura ⁴¹ superbo
⁴² Bassaris, & ⁴³ lyncem ⁴⁴ Maenas flexura ⁴⁵ co-
rymbis
⁴⁶ Evion ingeminat, ⁴⁷ reparabilis adsonat Echo.
⁴⁸ *Hac fierent, si ⁴⁹ testiculi vena ulla paterni*
Viveret in nobis? summa ⁵⁰ delumbe saliva
Hoc natat in labris: & in ⁵¹ udo est Maenas, & Attis,
⁵² *Nec pluteum cadit: nec demorsos sapit ungues. 106*
M * Sed quid opus teneras mordaci radere vero
Auriculas? ⁵³ vide sis ne majorum tibi forte
Limina ⁵⁴ frigescant: ⁵⁵ sonat heic de nare canina
Litera P. Per me equidem sint omnia protinus ⁵⁶ alba,
Nil moror: euge: omnes, omnes bene mira eritis res.
Hoc juvat: ⁵⁷ heic, inquis, veto quisquam faxit oletum.
tertio, similiter cadenti primo, quarto vero secundo. 38 Mimallones dicun-
tur Bacchæ à Mimante Joniæ monte, Baccho sacro: vel à μῆμειν.
39 Proprie apum sono, hic tubarum & cornuum. 40 Pentheo, quem mater
aliæque Bacchides furore correptæ vitulum esse putantes discerperunt.
41 Bacchi & Orgiorum contemptori. 42 Agave mater Penthei. Bassaris
vero est Bacchi ministra, dicta à Bassareis, quod nomen Bacchi est, à
βαλζεν i. vociferando, al. à pelle vel genere vestis, qua induebantur Bac-
chi sacerdotes: lateri ceruina sinistro Vellera dependent. Ovid. 6. Metam. de
Progne habitum Bacchæ sument. 43 Qui currum Bacchi trahit. 44 Baccha à
μαίνω furere. 45 Frano ex hederis seu corymbis intortis ornato, vel
virga è thyrsos. 46 Bacchum à voce bacechantium βωα vel à Jove salutatum
βωω, ob res strenue gestas in bello adversus gigantes. 47 Repercussa re-
sonans. 48 Hujusmodi carmina. 49 Priscæ & masculæ virtutis. 50 Hac
enervia non petuntur ex imo pectore, blæse tantum & tenere formantur in
extremis labris. & primore lingua, quæ saliva scatet. 51 Liquida & mellis
voce rechantur illa fabulæ Neronis, Bacchæ & Attis. 52 Non sapit in-
tenti studii notas ubi poera cogitabundus sape caput scaberet, rivos & rode-
ret ungues, Horat. Sat. 10. lib. 1. * Sing hæc ita sane, quid ad te? run' so-
lus contra ibis & irritabis nobiles mordaci tua reprehendendi libertate of-
fensus? 53 Vide si vis: de autem corripitur, tanquam à vido, olim 3.
conjug. ut cave, vale, fervere. 54 Ne potentum fores, sportulæ & menæ
frigide minusque grate te excipiant. Juven. 3. Satyr. Limine submovor. Alii
exponunt, ne quis potentiorum tibi mortem frigidam inferat, allosumque
volunt ad illud Horatii. Sat. 1. lib. 2. O puer ut sis Vitalis meruo, majorum
ne quis amicum Frigore te feriat: nec male. 55 In his enim potentiorum
liminibus facilis est ira: vel, in his Satyris tuis nimium est mordacitatis &
caninæ sacundia. R. enim litera est irritati & hirrientis canis. 56 Quando
ira vis: sint quidem per me omnia, quæ faciunt, scribunt, dicunt, pul-
chra, honesta, proba. Concesso Ironica, hoc nimirum te aliosque Roma-
nos delectat, ut laudemini, ut appr. beminis ubique. 57 Ut nefas duciter
in sacro loco alvum exonerare vel meiere, ejusque religionis symbolum ap-
pinguntur angues tanquam genii loci, & qui inde terreant & subm. veant
pueros: ira (inquis) sacrolarcta sint Neronis & nobilium carmina: cau-
tum sit ne quis ea Satyrico aspergat aceto vel urina; discedo itaque.

Pinge duos angues; pueri, sacer est locus: extra
 Mesire: discedo. 58 Secuit 59 Lucilius 60 urbem.
 61 Te Lapeze Muti, & 62 genuinum fregit in illis. 115
 Omne vaser vitium 63 ridenti 64 Flaccus amico
 Tangit, & admissus circum praeordia ludit,
 Callidus 65 excusso populum suspendere naso:
 Men' mutire nefas, nec clam, nec 66 cum scrobe? M.
 Nufquam. 119

P. 67 Heic tamen infodiam. Vidi vidi ipse, libelle:
 68 Auriculas asini quis non habet? 69 Hoc ego oper-
 tum,

70 Hoc videre meum tam nil, nulla tibi vendo
 71 Iliade. 72 Audaci quicunque afflate Cratino,
 73 Iratum 74 Eupolidem 75 praegrandi cum sene 76 palles.
 Adspice & 77 hac, si forte aliquid decoctius audis,
 78 Inde 79 vaporata lector mihi serveat aure. 126
 80 Non hic, 81 qui in crepidas Grajorum ludere gestit
 Sordidus, & 82 lusco qui piscit dicere, lusce:
 Sese aliquem credens, Italo quod honore 83 supinus
 Fregerit 84 heminas 85 Areti 86 adilis iniquas: 130
 Nec qui 87 abaco numero, & 88 secto in pulvere metas
 Scit risisse vaser, multum gaudere paratus,
 Si 89 Cynico barbam petulans 90 Nonaria vellat.
 91 His mane 92 edictum, post prandia 93 Callirhoen do.

58 Cur au-
 tem disce-
 dam, cum
 Lucilius
 urbem libe-
 re notarit?
 59 Qui pri-
 mus Lati-
 norum Sa-
 tyram
 scripsit Ju-
 ven. Sat. 1.
 v. 20.
 60 Mores
 Romanæ
 urbis.
 61 Etiam
 nobiles no-
 minatim:
 Rutilum
 Lupum
 Cos. & Mu-
 tium Albu-
 tium.
 62 Mordi-
 cui carpen-
 do.
 63 Non in-
 dignanti.
 64 Horati-
 us, miris
 artifices per
 jocum &
 amicitiam,

civium Rom. vitia Satyris & epistolis perfringere. 65 Salse deridere &
 teste, naso in iras & irrationes non rugato, vide supra vers. 40. 86 Ut Mi-
 das tonsor, fab. nota. 67 Huic libro iniussurabo, ut ille tonsor scrobi.
 86 Omnes perverse iudicant de carminibus, ut Midas de musicis: sonora
 modulatis praesunt. 69 Hoc allegoria testum, ut illud scrobe. 70 Saty-
 ricam hanc ridendi libertatem tibi tam pro levi habitam. 71 Illius Labeo-
 nis, supra: v. 4. & v. 50. 72 Quicunque afflatus es legendo Cratino, qui
 maxima veteris comœdiæ libertate Atheniensium vitia carpebat. 73 Infestum
 vitium. 74 Priscæ comœdiæ scriptorem. 75 Aristophane item comico.
 76 Studiosi seu s. p. a. t. d. s. legendo hor. 77 Mea. 78 Ab his tribus pœtis
 Comicis egrumque lectione. 79 Galefacta, preparata. 80 Non hic mihi
 lector sit. 81 Qui Graecorum cultus elegantiam, instituta & studia spernit.
 82 Qui corporis vitium alteri exprobrare gaudet. Naturalia vero corporis
 vitia non sunt in aliis reprehendenda. Plato in Protagora commiseratione
 potius digna. Aristor. Ethic. Nicom. l. 3. c. 5. 83 Vultu elatus, inflatus, quod in
 municipio aliquo obscuro Italiae magistratu functus sit, ut cunqismo. Edilatu
 scilicet. 84 Ab ἡμῶν, dimidios sextarios, hic pro omni mensura. 85 Oppidi
 in Tuscia. Alii legunt Ereth quod Sabinorum oppidum. S. ephano ἡγῆτος.
 86 Edilium inter alia munera erat iniquas mensuras frangere. 87 Arithme-
 ticorum tabula. 88 Figuras, quas Geometra virga in pulvere depingunt:
 hoc autem extrema est dementia & impudentia, res per se laudatas deri-
 dere velle, artibus & Philosophis illudere. 89 Alludit ad Diogenem, cui
 barbam vellebat Lais. 90 Meretrix, quæ à nona hora prostar. 91 Huiusmodi
 auditoribus, & lectoribus vanis atque ineptis. 92 Edictum prætoris & fo-
 rum, ad avaritiam. 93 Scortum, ad libidinem.

S A T Y R A I I.

Gratulatus Macrino sapientiam, quæ sola recte orare docet; ^a aliorum impia, stulta & inutilia vota damnat. ^b Illos deinde taxat, qui aliud voto velle, aliud re agere videntur. ^c Eos denique ridet, qui deos, cupiditatis suæ modulo eos metuentes, opimis hostiis & muneribus colunt: cum revera dii non munus sed mentem, non plenam sed puras respiciant manus.

¹ Natalem.

² Niveo, al-

bo: ³ Thra-

cum more,

qui faustos

dies albis

calculis, in-

felices ni-

gris com-

putarunt.

³ Felix ip-

se & fau-

sius.

⁴ Angelo,

quem cre-

debat anti-

quitas una

genitum,

pædago-

gum custo-

dendi qd

datum, cui

lautius in-

dulto nara-

li quoque die

sacra fiebant,

preces ac vota

concupiebantur,

hunc itaque

quum qui injusta

& impia preantur,

cæsis victimis sibi

propitium imò ob-

sequentem reddere

volunt, tu justa

& pia precatus,

vino & thure placas.

⁵ Conditionali, *ἐμποιεῖς*.

Horat. 29. od. 3. lib.

Votis Pacisci.

⁶ Nisi se-

motis ab arbitrio,

ne audiant homines

quæ tu à diis poscis.

⁷ Magma.

⁸ Ipsi

taciri, submissa voce

& ore arcano.

⁹ Thuribulo.

¹⁰ Tacitas preces.

¹¹ Nihil deum

rogare quod non

palam liceat.

Mart. epig. 40. l. 1.

¹² Con-

tingat mihi.

¹³ Scilicet precatur.

¹⁴ Pro Ebullierit,

ut dedim pro dede-

rim; Casaub. Metaph.

ab aqua ebulliente.

O utinam patruus meus dives

effleratur, funeralibus seu

funebri pompa splendidus,

mihi relicturus præcla-

ram hereditatem!

¹⁵ Inventa mihi fodienti

arantive.

¹⁶ Propitio, fa-

vente.

¹⁷ Opertorum thesaurorum

præsede. vel *πληροδοτῶν*,

cui eo no-

mine decimæ penduntur.

¹⁸ Subsequor, in secunda

cera substitutus hæret.

¹⁹ Ex tabulis testamenti,

restius de medio tollam:

i. ex vita.

²⁰ Namque

& spem & rationem voti

facit ipsius *καταχρηστικῶς*

ex suffusa enim bile est va-

litudinarius.

²¹ Ad sepulchrum, vel in

matrimonium, sceleratori illi

tertia ducitur uxor: mea

tamenq vivit.

²² Vota aut sacra

ficturis mos erat

se v. v. aqua purificare.

Juven. Sat. 6. vers. 514.

Hunc, Macrine, ¹ diem numera ² meliore lapillo,
Qui tibi labentes apponit ³ candidus annos.

Exinde merum ⁴ Genio: non tu prece poscis ⁵ emaci,

Qua ⁶ nisi seductis nequeas committere divis,

At ⁷ bona pars procerum ⁸ tacita libabit ⁹ acerra. ⁵

Haud cuivis promptum est, ¹⁰ murmurque humi-
lesque susurros

Tollere de templis, & ¹¹ aperto vivere voto.

¹² Mens bona, fama, fides, hac ¹³ clare, & ut audiat
hospes:

Illa sibi introrsum, & sub lingua immurmurat: *ô si*

¹⁴ Ebullit patruis præclarum funus! & *ô si* ¹⁰

Sub rastris ¹⁵ crepet argenti mihi seria ¹⁶ dextro

¹⁷ Hercule! pupillumve utinam, quem proximus heres

¹⁸ Impello, ¹⁹ expungam: namq; est ²⁰ scabiosus, & acri

Bile tumet, Nerio jam tertia ²¹ ducitur uxor.

Hac sancte ut poscat, ²² Tiberino in gurgite mergis ¹⁵

Mane caput bis, terque, & 23 noctem flumine purgas,
Heus age, responde, (minimum est quod scire laboro.)

De Jove quid sentis? 24 estne ut praponere cures

Hunc cuiquam? cuinam? vis Stajo? an scilicet haeres?

Quis potior iudex, puerisve quis aptior orbis? 20

25 Hoc igitur quo tu Jovis aurem impellere tentas,

Dic agendum Stajo: pro Juppiter ô bone clames,

Juppiter! at sese non clamet Juppiter ipse?

26 Ignovisse putas, quia cum tonat, ocyus ilex 24

27 Sulfure discutitur 27 sacro, quam tuq; domusque?

28 An quia non fibris ovium, 29 Ergennaque iubente,

Triste jaces 30 lucis, 31 evitandumque 32 bidental,

33 Idcirco stolidam prabet tibi vellere barbam 28

Juppiter? aut quidnam est qua tu mercede deorum

34 Emeris auriculas? 35 pulmone, & lactibus unctis?

* Ecce avia, aut 36 metuens divi matertera, cunis

Exemit puerum, frontemque atque uda labella 32

37 Infami digito, & 38 lustralibus ante salivis.

Expiat, 39 urentes oculos inhibere perita,

Tunc manibus quatit, & spem 40 macram supplice vote

Nunc 41 Licini in campos, nunc Crassi 42 mittis in ades.

Hunc optent generum Rex & Regina; puella 17

23 Noctis

Veneream

pollutio-

nem, aut

insomnia.

24 An cer-

ses Jovem

justiorem

esse aliquo

homine?

quo? an

Stajo

Albio Oppia-

nico iudice

corruptissi-

mo? an du-

bitas præ-

ferre Jo-

vem Stajo?

quis aut

justior aut

melior tu-

tor Jove?

25 Audiat

tamen (ce-

leratissimus

ille venefi-

cus & cor-

ruptissimus

Judex Sta-

jos vota hæc impis,

quæ tu ad Jovem concipis,

ille statim exclamabit in-

dignabundus, O Jupiter!

quanto magis ipse Jupiter

fulmine vindicabit im-

pias hæc preces? 26 Tu tamen

credis Jovem tibi veniam ad omnia indulgere,

quia vides arbores fulguritas te sospite, tuisque salvis.

27 Fulmine, quod

desideras? i. sulfureum.

28 An quia tu non fulguritus taces & expiandus

consultis ovium extis à — 29 — Fulguritorum procuratore & expiatore E-

trusco — 30 — Ut ilex fulmine icta in lucis parum castis, vel in bidentali

quod æque ac lucus est colliculus sepimine consecratus & — 31 — sacrum,

quod qui calcarit incestatur — 32 — cui fulgurito consecratur bidental,

hoc est, locus in quem decidit fulmen circumseptus adjecta ara in qua bi-

dentibus expiatur — 33 — An ideo credis Jovem se tibi præbere ludibrio

& contemptui habendum? alludit ad Dionysium, qui auream Æsculapio

barbam detraxit. 34 Scipulatus tibi obnoxios reddidisti? 35 An forte pin-

guibus extis? * Ab impiis avarorum precibus descendit poeta ad superstitionem mu-

liercularum vota. 36 Superstitiosa. Pulchra est hæc diei lustrici hypotyposis,

qui puellarum octavus est, puerorum nonus: quo die puerum lustrabant,

votis pro eo conceptis & nomine illi indito, unde & Nominalis dictus.

37 Medio, qui cæteris contractis extendi solet in cinædorum & mollium

notam, quod penem repræsentat. 38 Saliva purgatoriam vim habere cre-

debat, & ad fascina inhibenda valere. Bonæ vero scævæ causa & ad

placandam Nemesin, quam enormiori gloriæ invidere credebant, saliva,

infamis digitus, & tunc orâne effigies adhibebantur quasi præsciencia. Plin.

lib. 28. c. 2. & 4. 39 Fascinantium oculorum, qui intuendo enecant, per-

niciem amoliri perita. 40 Ancipitem, lentam, vel ipsum puerum tenellum,

de quo spes nondum magna. 41 Licinii Stolonis, alii intell. Licinium Augusti

libertum & tonsorem, & M. Crassi divitis. 42 Votis illi optat latifundia

Licinii & ædes Crassi, in quorum quasi possessionem mittit puellum votis

luis superstitionis mulier.

Hunc

43 Hæc im-
pia, stulta,
noxia vota.
44 Candida
& pura ve-
re amicta.
45 Precari-
um à Diis
robur, vi-
res, &—
46— Val-
lidum,
quod su-
stinetet se-
nectutem,
corpus,
—47—
Immodicus
tamen ci-
bus tuus, &
—48—
Multiplex,
variarum con-
coctionis,
cujusmodi
sunt tuc-
rum & mi-
nuta & suil-
lis carnibus
minutum

concisus—49— Votis hæc tuis respondere non patiuntur deos—50—
Jovisque hac in re indulgentiam vel retardat, vel irritam facit. 51 Rem fa-
miliarem *ὄντωσδεν*, augere exoptas, prodige interim boves mactant,
superstitiose sc; proventum è crebris victimis sperant, tanquam apes seu
Phœnices è cinere & rogo. 52 Deum Lucrum. 53 Jugibus vocat victimis.
54 Da, *inquas*, ut fortunet res familiares. 55 Respondet Mercurius, vel Pœta.
Quo pacto fortunet & crescat tibi pecus, cum tu insanis sacrificiis tot pec-
des absumas? peculii tui proprius carnis & lupus. 56 Vel libo è farræ,
vino, melle, &c. 57 Et *falsa spe lactans, sibi dicit*, jam, &c. 58 Tinnit
jam rarior in fundo crubescens prope exhausta sacrificiis: vel, *Patris nomen*
attributum. 59 Calata. 60 Solido: vel, crassa lamina. 61 Præ gaudio
62 Perverso: vel sinistro à vehementiori cordis commotione. 63 Sudor,
vel lachrymarum, quæ repentino æpe gaudio oboriuntur. 64 Quia tibi
cordi est aurum, diis etiam credis esse, vitis tuis illos æstimans: & hinc, &c.
vel, Credis superstitiosus tibi evenisse hoc aurum à D is missum, quorum fa-
cies & femora auro illinis. 65 Triumphato & ex honoribus prædaro. 66 Illinis.
67 Sratuarum in Pantheo Romæ. 68 Stabant in Apollinis Palatini portici
effigies æneæ quinquaginta filiorum Ægypti, quibus ut & Apollini, Æscu-
lapius, Isidi, &c. attribuit vetustatis superstitio vim in somnis indicandi
curationes & remedia morborum. Quod si cui persuasum esset se ab his vel
illis istorum fratrum certius ac verius somnium accepisse, eos præ cæteris
coluit & inauravit. Alii ad Castorem & Pollucem referunt. 69 Pituita de-
fæcata, discussisque humoribus vitiosis, certiora sunt somnia. 70 Et quo-
niam nobis homunculis aurum in deliciis & votorum summa est, hoc diis
æque gratum opinamur: atque hinc aurea jam omnia in templis, atque au-
rum per scelus, & nefas confutum expulit è templis simplicitatem fœdium,
qualia Numa in sacris adhibebat. Juven. Sat. i. v. 116. 71 Præcis in usum
& in Saturni æde condita. 72 Loco & precio movit.

73 Vestalesque urnas, & 74 Thuscum fictile mutat. 60
 75 curvæ in terras animæ, & cœlestium inanes!
 Quid juvat hoc, templis 76 nostros immittere mores,
 Et 77 bona diis ex hac scelerata ducere pulpa?
 78 Hac sibi 79 corrupto 80 casiam dissolvit olivo:
 Et 81 calabrum 82 coxit 83 vitiatum murice vellus? 65
 Hac 84 baccam 85 concha rasisse, & 86 stringere venas
 Ferventis 87 massa 88 crudo de pulvere iussu.
 89 Peccat & hac, peccat: vitiat tamen utitur; at vos
 Dicite Pontifices, 90 in sancto quid facit aurum?
 Nempe hoc, quod 91 Veneri donatæ à virgine pu-
 pæ, 70
 Quin damus id superis de magna quod dare 92 lance
 Non possit magni 93 Messalæ 94 lippa propago?
 Compositum 95 jus 96 fasque 97 animo, sanctosque
 recessus
 Mentis; & 98 incoctum generoso pectus honesto.
 55 Hac cedo ut admoveam templis, & 99 farre lita-
 bo. 75

73 Cape-
 dines & la-
 vacra Ve-
 stræ.
 74 Testar,
 vasa ex E-
 truria Ro-
 mam alla-
 ta, vel re-
 ligionem
 simplicem
 ab Etru-
 scis du-
 ctam.
 75 Cernum
 & prone
 velut pe-
 cudes.
 76 Induce-
 re cupidi-
 tates & alia
 vitia no-
 stra.
 77 Existi-
 mare quæ
 diis bona

sunt, ex affectu nostro carnalia. 78 Hac pulpa, i. carnalis, corruptio, non con-
 tenta naturali rerum simplicitate, miscet & vitiat omnia: bin tamen ita vitiatum
 utitur, saltem fruitur: diis tamen nulli sunt usui. Quorsum itaque diis hec
 dicamus? emaci nempe nundinatione ut meliora ab iis accipiamus. 79 Dum
 inguentum conficit & casiam & oleum perdit. 80 Satyr. 6. vers. 36.
 81 Tarentinam lanam, quæ optima. 82 Coquendo infecit, tinxit. 83 Li-
 quore è conchylio muricis, qui & ipse perit. 84 Margaritam. Pearl.
 85 E concha radere, conchæ enim adhærescunt, neque avelli queunt, nisi
 lima. Plin. 9. lib. 35. cap. 86 Conflare. 87 Metall. 88 Ramenti, &
 aleucis quæ è fodinis eruuntur. Care. 89 Vitiosa est hæc luxuria: vide
 supra 78 notam: usus tamen aliquis ex his vitiis, sed auri in templis nullus.
 90 Templis vel Deorum sacris. 91 Ut ephebi bullas penatibus, sic pau-
 peres virgines Veneri pupas consecrabant, à qua pro pupis, Angl. Babies,
 veros intantes precabantur: haud secus faciunt qui aurum diis offerunt.
 92 Patella, divites è lance pauperes ex acerra libabant. 93 M. Val. Cor-
 vini Messalæ, vel Aurelii Mess. synecd. pro quovis divite & nobili. 94 Qui
 animo & oculis erat vitiosis, gulosus quippe & majoribus indignus.
 95 Quoad legem humanam. 96 Quoad divinam legem. 97 Intima ani-
 mi penetralia & cogitationes. 98 Animum penitus imbutum. 99 Mola
 salsa. Horat. 23. Od. lib. 3. Farre pio saliente mica: i. ipse si purum & sim-
 plicem attulero animum, parco ac simplici sacrificio deum placabo.

S A T Y R A I I I.

Sub persona Stoici philosophi monet juvenes, ne deficiat fidei & mollietati indulgentes, nedum patrimonium & natalibus freti, philosophiæ studia negligant. Quæ vitiorum morbis medetur, virtutem & honesta officia docet, animum bene conscium, & vitæ felicitatem largitur.

1 Inclamat dormientes discipulos philosophus, vel qui nobili juveni additur comes pedagógus: intra not.

10 Nunc autem inquit Taurus apud A. Gell. l. 6. c. 10. expectant philosophi ad fores juvenum donec hesternam edormierint

crapulam. 2 Latiores apparere facit vel extendere videtur, cum sol per rimas lumen transmittit. 3 O juvenes, discipuli mei: & est subcimida prehensio, in prima persona. 4 Durum, concoctum difficile, vel non dilutum, quod vix plurima aqua temperari possit. 5 Decoquere, edormiscere. 6 Solaris horologii, inaequalis planetarii ad diem civilem. 7 Gnomonis quinta umbra meridionali proxima. *Hypallage*. Dum quinta linea tangitur umbra. 8 Quæ insanos i. morbosos reddat homines, vel, quæ in rabiem agat. 9 Sol in Cancro, cujus indicum est ortus stellæ Canicularis. 10 Pedagógus ut supra not. i. vel, juvenum, condiscipulorum, expectatus ait unus, verumne? Itane? 11 Et famulis. 12 A calore vel effectu. *Morat*. lib. 1. *Satyræ*. Splendida: quæ se è splendore prodit. 13 Ita cogor in vociferatione. 14 *Resp.* Philosophus cum indignatione: vel lege. *Vindicta* Arcadia fecit in persona poetæ vel philosophi dicentis: Juvenis indignatur: & diu cruciatus vociferans intat ahi rudentis. 15 Asinos, quos Arcadia habet maxime. 16 Introrsum candida, extrorsum crocea. 17 Ubi ipse juvenis compit capillos, vel membrana pumice lavigata demptis capillis, *agitat* pro pilis. 18 Interstitiis & geniculis. 19 Calamus scriptorius, *Metonymia*. 20 Causatur atramentum spissum nimis lentum esse, hæreere calamo, non fluere. 21 Infusa mox aqua, præterdit nimis liquidum fieri atramentum succo sepis, atque vanescere. 22 Liquidius sistat & maculet. 23 Calamus scriptorius. 24 O miser adolescens, futuroque indicies miserior: hicce tandem laboris ac spei fructus, ut, ridiculas ignavia præterdens causas studium fidei excusationibus supplere velis? 25 Quam philosophi operam des. 26 Quem sua mater vel puella delicate alit.

59 Crude-
litate &
vitiis.
60 Quam
ut videant
virtutem.
alii legunt
virtuti in-
videant,
quam scilicet
ab aliis
cultam ipsi
deserue-
runt.

61 Discru-
cientur,
quod eam
relique-
runt.

62 Miseri
homines
inclusi in
tauro illo
aheneo,
quem Pha-
laridi ty-
ranno Si-
culo Peril-

lus inventum, dedit. 63 Damoclis unius ex assentatoribus Dionysii vide
hist. in 5. Tusculan. quæst. à Cic. plenius expositam. 64. Ordo, *quam si*
sibi dicat: Imus, imus precipites in vitia & exitium nulla virtute sustami-
nandi, omni salutis spe destituti. 65 *Fecimus & nos hæc juvenes*, Sat. 8.
Juvenal. Ego quidem hoc puer, &c. *In autem juvenis es*, vers. 52. infra.
66 Ad simulandam lippitudinem, ut à recitatione eximeret. 67 Delibera-
tiva, moriatur neque, vel Ethopœia. 68 Uticensis, devotio Pompeio mori-
turi. 69 Clamose: al. vehementi & acri, unde & Domitio Grammatico
Infanti cognomen inditum. A. Gell. 7. 18. 70 Labore corrogandi amicos
ad filium audiendum, aut lætitia. 71 Convenienter puerilibus æonibus
72 Jactus tesserarum seu talorum summus: faustissimus vero qui omne tolle-
bat depositum, quod erat *Venus*: vide quæ ad Martial. epig. 14. lib. 14.
the fice. 73 Canis, unio, jactus damnosus. 74 Quantum mihi detraberet
vel ex reliquo talorum numero demeret, quod erat quinque. 75 Non er-
rare. 76 Vasis, in quod nuces pueri conjiciebant. Ovid. de Nuce, *Va-*
quoque sepe cæcum spatio distante locatur, in quod missa levi nam cadit una mæ-
alii de pyrgo intelligunt, non recte. Quorsum enim ars, ne fallaris ad con-
jiciendas in turriculam seu fristillum aleas, de quo puerum fuisse sollicitum
dicit hic poeta seu philosophus? de Fritillo vide quæ nos ad Mart. epigr. 14.
lib. 4. 1. 77 Trochum, vel turbinem è buxo. 78 Jam juveni, relicta
cibus, atque liberaliter hætenus in studiis philosophiæ educato. 79 Pro-
vos à rectis distinguere. 80 Et præcepta quæ docentur in *Stoicæ* portæ
Athenis, in qua Zeno & alii Philosophi (inde Stoici dicti) docebant dispu-
bantque. 81 Inductis bracciis. i. femoralibus, à *παχος*. Æolice adjecti-
β. 82 In qua pisti erant Persæ à Miltiade, Themistocle, & Atheniensibus
devoti. 83 *Στοὶ ποικίλοι*. 84 In qua juvenes studiis invigilant
85 Stoici tondebantur ad cutem, cum vero hic agatur omnino de portæ
Stoicæ, male ab aliis ingeritur lectio *quibus indetensa*, quod de Romanis ci-
vibus intelligi volunt. 86 Vitis tenuis, leguminibus & crassa pulve ex faris
& lacte.

Haud alia ratione velis, cum dira libido

Moverit ingenium ferventi tincta 59 veneno:

60 *Virtutem videant, 61 intabescantque relicta.*

Anne magis Siculi gemuerunt ara 62 juveni,

Et magis auratis pendens laquearibus ensis

Purpureas subter 63 cervices terruit, 64 Imus,

Imus precipites, quam si sibi dicat, & intus

Palleat infelix, quod proxima nesciat uxor?

Sæpe oculos memini tangebam 65 parvus 66 olivo.

Grandia si nollem morituri 67 verba 68 Catonis

Discere, ab 69 insano multum laudanda magistro,

Qua pater adductis 70 sudans audiret amicis.

71 Jure etenim id summum, quid dexter 72 senio ferre

Scire, erat in voto; damno 73 canicula quantum

74 Raderet, angusta collo non 75 fallier 76 orca: 50

Nec quis callidior 77 buxum torquere flagello.

Haud 78 tibi inexpertum 79 curvos dependere mores.

80 Quaque docet sapiens 81 braccatis 82 illita Medis

83 Porticus, 84 insomnia quibus & 85 detonsa juvenum

Invigilat, 86 siliquis & grandis pasta polenta. 55

87 Et tibi qua Samios deduxit 88 litera ramos,
 Surgentem dextro monstravit limine 89 callem.
 Stertis adhuc? laxumque caput compage soluta
 90 Oscitat hesternum, 91 dissutis undique malis, 59
 92 Est aliquid quo tendis, & in quod dirigis 93 arcum?
 94 An passim sequeris corvos, 95 testa que lutoque,
 Sæurus quo pes ferat, atque 96 ex tempore vivis?
 97 Helleborum frustra cum jam cutis ægra tumebit
 Poscentes videas, venienti occurrere morbo. 64
 98 Et quid opus Cratæo magnos promittere 99 montes?
 Disciteque ô miseri & 1 causas cognoscite rerum,
 2 Quis sumus, & 3 quidnam victuri gignimur, 4 ordo
 Quid datus, aut 5 meta 6 quâ mollis flexus, & 7 unda
 Quis modus 8 argente, 9 quid fas optare, quid 10 asper
 11 Utile nummus habet: patria carisque propinquis 70
 Quantum 12 largiri deceas: 13 quem te deus esse
 Jussit & 14 humana qua parte locatus es in re.
 15 Disce: nec invidias: 16 quod multa fidelia putet
 In locuplete penu, 17 defensis pinguibus Umbris,
 Et piper & perna Marfi 18 monumenta clientis? 75
 19 Manaque quod prima nondum defecerit orca:
 20 Heic aliquis de gente 21 hircosa Centurionum

87 Nec tibi inaudita aut incognita est virtutis via, quam Pythagoras Samius indigitare voluit expressam in bicorni fistula — 98 — Y. que in duos ramos se dividens bivium virtutis monstrat; arduam & angustam virtutis viam extendens à dextra, mollem & laram vitii à sinistra. 89 Virtutis crebris adri-

onibus & laboribus tritum. 90 Hesternam evaporat crapulam. 91 Scilicet oscitatione. 92 Estne scopus vel finis aliquis vite tibi propositus? 93 Actiones. 94 Vagus erras pueri more qui corvos testa lutoque petit. 95 Temere, nec viarum nec consiliorum ratione habita. 96 In diem sine proposito. 97 Pharmaca viscosos humores purgantia sero poscas, ubi jam invaluit hydrops, Sat. 4.v.16. 98 Et quid opus medico insigni, qualis fuit Craterus tempore Augusti, ad restituendam sanitatem, cum in manu tua sit præcavere morbum qui premit? Metaph. à corpore ad animum. 99 Aureos nummorum. 1 Kerum expectandarum & fugiendarum ad felicitatem assequendam. Joven. vivendi causas, vel etiam, causas naturales. 2 Quæ hominis sit natura. 3 In quem finem. 4 Fatorum certa lex, qua fieri omnia asseruere Stoici: vel gubernatio divina. 5 Felicitatis, aliis vite quam breve sit spatium, & unde mors imminet. Metaph. à meta Circensium, quam in flexu evitare perit auriga erat. 6 Quantum sit artis & operæ regere. 7 Unda, ut sit quasi meta ad quam circumflenda est remigatio in navali certamine: alii leg. unde, ut supra, nota 5. 8 Quærendo, & erogando. 9 Quæ vota. 10 Signatus recens. 11 Utilitatem, usum. 12 Ex officio debeat. 13 Cujus qualitatibus, & ceteris. 14 Quæ pars sit universi. 15 Hanc sapientiam ediscere, nec invidendo doleas, si advocatis & patronis Romanis uberior munera copia suppetat quam tibi. 16 Quod vasa præ copia & affluentia patent advocatis in cella penuraria. 17 Divitibus, uberis soli dominis Umbris, Italia populi quos ille in judicio defenderit. 18 Missa à clientibus donatis. 19 Et quod salamentum illud superfit è prima orca vel prima seria ac parte oræ, nec deficiat, pluribus à clientibus in dies donatis. 20 Neque movearis, quod in oculi militis asseruntur philosophos. 21 Quorum alii hircum videntur alii hircosa.

22 Ego non studeo esse philosophus, qualis fuit ille Arcefilas, qui cum nihil sciri affirmaret, dictus est philosophia *aversor*, neque esse volo sapientum unus ut — 23 — Solon legislator Atheniensis, qui me vigilis, studiisque macerem, ærumnosus deinde futurus.

24 Quod attenti & cogitabundi signum est. 25 Quæ furorem sapiunt, rabidi autem canes non latrant. 26 Meditantes nugamenta philosophica, quale hoc est, *En nibilo nihil, &c.* 27 Hoc tanti est, inquit Centurio, ut ad pallorem studeas? 28 Philosophia placitis. Alii legunt, *Nos. i. philosophos.* 29 Robusta, militaris? 30 In rugas præ effuso risu, contracto. * Ut vero ager, respondet philosophus, neglecto medico perit: ita vitiosi isti, qui philosophos animi medicos ludibrio & contemptui habent, misere peribunt. 31 Ordo est 3 Qui dicit medico, inspicere: nescio quid sibi velint hæc — 32 — Febris symptomata & gravis morbi indicia, cordis palpitatio, respiratio ægra, & spiritus graveolentia: iussus requiescere ad quartum diem non abstinet, sed in gravem morbum labitur. 33 Ut ex requie & abstinencia convalescat, quod fit inter initia morborum. 34 Ubi ager videt nocte tertia moderate & *quædam* convenienter fluere — 35 — arteriarum pulsus, vel, venas simpliciter. 36 Ibi neglecto medici consilio, tanquam de morbo securus, polcit, vel deficiente sua è domo divitis cujusdam amici. — 37 — in lagena non admodum capaci vel deficiente sua — 38 — Vina quorum austeritatem decoxit ætas — 39 — Sibi balneum ingressuro — 40 — è Surrepto Campaniæ oppido. 41 Medici intervenientis visentisque agrum verba. 42 Ager respondet morbum vel dissimulans, vel non sentiens. 43 Pallida cutis ab aqua intercuti intumescit. 44 Tu potius ô medice, inquit deplorata spei ager, mihi pallere & ægrotare videris, quin me mittis, & te curas? mihi te tutore nihil est opus, *ideam faciunt perditum*, qui correpti maledicta ingerunt. 45 Hunc, ait Philosophus, incontinentem ægrum, medicos contemnentem jamdudum sepelii, efferetur mox mortuus, tam scio quam si jam extulissem. 46 Tu contemptor philosophorum restas efferendus. Possunt & hæc esse verba ægroti dicentis: unde novus hic mihi tutor? priorem illum qui eadem quæ tu usque canebar, meque monendo inhibebat ne viverem meo arbitrio, jamdudum extuli, spero & te propediem. *Omnes composui felices.* Nunc ego resto, inquit Horat. 9. Serm. 1. l. 47 Deride, vivit inquit Medicus tuis moribus, ede, bibe, lava, animo tuo morem gere, Quantum ad me, taceo, & abeo.

58 Turgidus hic epulis, atque 49 albo ventre, 30 lavatur,
Guttare sulfureas lente exhalante 51 mephites. 99

Sed tremor inter vina subit, calidumque 32 triental

Excussit è manibus : 53 dentes crepuere reiecti,

Uncta cadunt laxis tunc 54 pulmentaria labris.

Hinc 55 tuba, candela : tandemque beatulus alto

Compositus 56 lecto, crassisque 57 lutatus amomnis,

In 58 portam rigidos calces extendit : at illum 105

59 Hesterni 60 capite induto 61 subiere 62 Quirites.

63 Tange miser 64 venas, & pone in pectore dextram.

Nil 65 calet hic : summusque pedes attinge, manusque.

Non 66 frigent. 67 Visa est si forte a pecunia, sive

b Candida vicini subrisit molle puella, 110

68 Cor tibi rite salit ? c Possum est 69 argente catino

Durum olus, & 70 populi cribro decussa 71 farina.

72 Tentemus fauces : tenero latet 73 ulcus in ore

Putre, quod haud deceat plebeja 74 radere beta.

d Alges, cum 75 excussit membris timor albus ari-
stas : 115

e Nunc 76 face supposita fervescit sanguis, & ira

Scintillant oculi : discisque facisque quod ipse

Non sani esse hominis, 77 non sanus juret Orestes.

53 Calcem capientem tertiam sextarii partem. 53 Ex tremore capitis, &
totius soluta compage dentes reiecti labiis retractis frideant. 54 Cibi lauri
evomuntur. 55 Mox illi mortuo apparantur quæ ad funeris solennitatem
spectant : tubæ, tibiæ, facies, &c. 56 Ferali. 57 Unctus & pollinctus, ut

Sat. 6. v. 35. 58 Κατακλυσμῶς pro janua, versa in januam pedibus pro
more componendi mortuos in fereiro, qui cum ut plurimum in caput nati
fuerint in vitam, ita in pedes rursus efferuntur ad sepulturam, vel naturam
civitatis extra quam efferbantur, sepeliebantur, urebantur. 59 Recens
manumissi ex testamento defuncti. 60 Pileo donati. 61 Feretro, præsti-
turi patrono supremum hoc officium. 62 Cives Romani à Quirino. i. Ro-
mulo. 63 Inquit medicina. i. philosophia contemptor. Quo mihi hæc de fe-
bre & morte ? ego pulchre valeo, tange arteriam, explora si mihi quis
morbus. 64 Arteriam. 65 Non arguit calorem è febris. 66 Nec frigent
extremæ partes. 67 Resp. philosophus, Immo gravioribus laboras morbi a aua-
ritia, b libidine, c mollitie, d timore, e iracundia. 68 Annon cordis abdito
motu prodix animi morbum ? 69 Olus ipsum in catino algens. i. frigidum.
70 Non pollinario & subtili. 71 Panis cibarius. 72 Si possis his vesci.
73 Ulcus delicatæ gulæ. 74 Exasperare vili cibo, & fabrorum prandio,
beta, Martial. 13. l. 13. epigr. 75 Negabas te pallere sur algere, exanguis
tamen timor te horrere facit, erexitque tibi pilos, aristarum more. 76 Di-
cebas modo nil caluisse, ecce autem bile suffusus sanguis circa cor ebullis
velut igne supposito, & ira scintillant oculi. 77 Exagitatus furiis matris
Clytemnestræ, quam patris necem ultus, cum adultero Ægistho occide-
rat, hoc est, ipsi insani te insani te insanum judicabunt.

48 Ille qui-
dem ager
spreto medi-
co interit,
& hic et-
iam qui me-
dici consili-
um. i. phi-
losophiam
contemnit,
peribit.

49 Pallido
vel cibis
distento.
50 Balnea
intrat, quod
ægroris pe-
riculosum.
51 Grave
olentes à
cruditate
spiritus.
Mephitis
proprie est
terreus pu-
tor ex sul-
fureis &
corruptis
aquis as-
cendens.

S A T Y R A IV.

Sub persona Socratis Alcibiadem objurantis, invehitur in Neronem, qui nobilitatis suæ ostentatione & populi assentatione inflatus Remp. est aggressus: ad cujus administrationem (bene licet ad tempus dissimulet) nullis prudentiæ civilis, ne scientiæ quidem moralis sit remis instructus.

1 Tunc
republicam
admi-
nistras?
2 Barbas
alabant
philosophi
promissas
ad gravita-
tatem.

3 Socratem
magistrum
tuum o Alcibiades,
zel magi-
strum cu-
jus est schola
tanquam
ex equo
Trojano
prodierunt
Philoso-
phorum

sectæ: Socratem autem induit monentem & corripientem Alcibiadem, quo à se amoveat periculum & suspicionem taxati Neronis Imperatoris.

4 Haustus cicuta, pœna capitalis apud Athenienses. 5 Fraude & invidia circumventum, quasi de diis male sentiret, &c. Xenoph. *δορυμνήμ.*

6 Qua arte? 7 Alcibiadis tutela avunculi tui Periclis insignis & iactabunde: Et Neronem Poppeæ pupillum vocabit, ut cui tutores essent Burrhus & Seneca.

8 Ironice. Tibi proculdubio contigerunt artes & scientiæ—9—*τῆς*

πολιτικῆς & experientia rerum—10—Præcox, ante barbam & anno-
rum maturitatem. 11 Seditiosa sedit. 12 Ira & tumultu. 13 Porrectæ
vel mortæ, in signum silentii. 14 Quatuor sequentes versus lege Ironice, vel

interrogatorie. 15 Inter duo extrema vitia injusta. 16 Ubi legis norma
varianda est propter variam circumstantiæ alicujus exceptionem, vel, ubi
lex ipsa non recta sit: poteris tu viciosam regulam coarguere. 17 Crure
regulæ intorreo. *Metaph. d. fabrilis arte.* 18 Vitiis rebus & convitiis.

19 Literam condemnatoriam, notam mortis, *θανάτου.* 20 Alcibi-
ades forma: Nero triumphali veste, vel simulata probitate, vultu etiam
pulchro. 21 Pavonum more expanis cauda te venditare, vel instar canis
mota cauda adulari, & captare auram popularem. 22 Elleborum in in-
sula Anticyra copiose natum, ortam ex melancholia insaniam purgans.

23 Aprior, cui ipsi magis opus erat dementia & vitiis purgari, quam cu-
ram aliorum suscipere, regi: quam regere.

¹ R Em populi tractas? ² (barbatum hac crede
³ magistrum

Dicere ⁴ sorbitio tollit ⁵ quem dira cicuta)

⁷ Quo fretus? Dic hoc magni ⁷ pupille Pericli,
Scilicet ⁸ ingenium, & ⁹ rerum prudentia ¹⁰ velox

Ante pilos venit, dicenda tacendaque calles.

Ergo cum mora ¹¹ fervet plebecula ¹² bile,

Fert animus calida fecisse silentia turba

Majestate ¹³ manus: quid deinde loquere? Quirites,
Hoc, puto, non iustum est, illud male, rectius illud.

¹⁴ Scis etenim iustum gemina suspendere lance ¹⁰

Ancipitis libra: rectum discernis, ubi ¹⁵ inter

Curva subit, vel ¹⁶ cum fallit ¹⁷ pede regula varo:

Et potis es nigrum ¹⁸ vitio prafigere ¹⁹ theta.

Quin tu igitur summa nequicquam ²⁰ pelle decorus

Ante diem blando ²¹ caudam iactare popello ¹⁵

Definis, ²² Anticyras ²³ melior sorbere meracas?

24 Quae tibi 33 summa boni est? 26 uncta vixisse patella
Semper, & assiduo 27 curata cuticula 28 sole.

29 Expecta: haud aliud respondeat hac anus, I nunc,

30 Dinomaches ego sum: 31 susla, supra 32 candidus.

33 Esto

20

Dum ne deterius sapiat pannucia 34 Baucis,

Cum bene 35 discincto 36 cantaverit 37 ocima verna.

38 Ut nemo in sese tentat descendere, nemo:

39 Sed praecedenti spectatur mantica tergo.

40 Quasferis: Nostin Vestidi pradia? 41 cuius? 25

Dives 42 arat 43 Curibus quantum non milvus 44 ob-
erret.

Hunc ais? 45 hunc diis iratis, 46 genioque sinistro:

Qui 47 quandoq; jugum 48 pertusa 49 ad compis a figit,

Seriola veterem mei mens deradere 50 limum, 29

51 Ingemit, hoc bene fit: tunicatum cum sale mordens

52 Cape, & 53 farratâ 54 pueris plaudentibus ollam,

55 Pannosum facem morientis sorbet aceti?

56 At si unctus cesses, & 57 figas in cute solem,

Et prope te 58 ignotus, 59 cubito qui tangat, & 60 acre

24 Varum
abes à pru-
dentia civi-
li, qui finis
est, ut ne
moraliam
quidem sci-
entiam ul-
lam habeas.
25 Quid-
nam enim
tibi sum-
mum bo-
num est?
26 Respon-
det ex per-
sona Alci-
biadis seu
Neronis,
Gula &
luxus.
27 Libido,
& molles,
imo sorda
corporis
cura.
28 Insola-
tio cutis ad

acquirendam corporis siccitatem, vide vers. 33. seq. 29 Recte, attende
parumper, inquit Poeta. Tu princeps (si diis placet) nihilo sanius statuis
de summo bono. quam muliercula hæc in transitu, quæ olera venalia cla-
micat. 30 Nobilissima semina sitium te iacta ô Alcibiades, sic Nero A-
grippæ. 31 Hoc solum habes quod gloriaris tumidus, & opponas. 32 Spe-
ciosus & pelle decorus. 33 Quid hoc? si nihilo plus sapias quam Baucis
pannosa. Donatus - multis conglobata pannis, aliis rugosa, ut Plin. 15. 14.
pannucea mala. 34 A Poëtis usurpatum nomen vetulæ olitricis. 35 Dis-
luto. 36 Promercialia clamitaverit. 37 Βασίλειον pro quovis olere po-
situm, vel cantando ocimum quod Græci etiam μισόβαλον appellant,
servis exprobat conditionem suam. 38 Vide quam ne se nosse laborer,
alium omnis. Tu princeps aliorum vitia inquiris reprehendis, damnas: ad tua
interim connives, ac illa putas latere, nec tamen latent, dum enim tu de nostris
moribus cognoscis, & nos de tuis. 39 Ex apologo Æsopi præcedentium vitia
cernuntur à sequentibus. 40 Tu queris: an norim divitis illius prædia,
cujus avaritiam insectari vis. 41 Ego requiro: cuius? an illius qui — 42 —
Possidet: vel simpliciter arat? 43 In Sabinis. 44 Circumvolando non eme-
tiatur. 45 Tu refers. Dico illum ipsum Vestidium, natum, vel viventem
d is, hominibus atque sibi male. 46 Quem delraudat. 47 Quandocunque,
si quando — 48 — Ad peruvia, ramosa, hinc inde patentia compita — 49 —
Suspensio jugo compitalia celebrat, vel ipso die festo vix solvat jugum.
50 Picem. i. relinere: vide Juven. Sat. 5. v. 33. 51 Cum gemitu sanctum
hoc verbum Bene sit pronunciat, quod Virgilio 8. eclog. bonum sit. 52 Non
purgatum. 53 Pulsem è farre in olla coactam. 54 Familia, libertis suis
& servis exultantibus, ac si laute tractentur. 55 In hoc versu quævis distinctio est
emphatica. Vappam cui insunt floeces, floeci quidam & panniculi. 56 Tuam
vero, qui in alienam avaritiam & sordes paratus es dicere probrosam libidinem
est qui videat & reprehendat. 57 Ad solem te ungas, ut oleum inbibitum e nim
reddat nitidam. 58 Quem tu non cogitas. 59 Animum vertat & arguat. Nonne
vides, aliqui cubito stantem prope tangit. Horat. 60 Acriter excreetur.

61 Radici-
tus evellen-
tem, depil-
lantem.

62 Ut pa-
tiaris mu-
liebria.

63 Cur ca-
pillis &
barbam a-
lens depilas
pudenda ?
ut sc.

τισοι βάρ-
βας π-
υλῶσαι
καταρα-
τὸ ἡλῆα
ἢ δλιδι-
εἰ ἰργά-
ξῃσαι α-
μνή δ-
εἰδῃσαι
δέμης.

Despuat in mores : penemque arcanaque lumbi 35

61 Runcantem populo marcentes 62 pandere vulvas.

63 Tu cum 64 maxillis 65 balanatum 66 gausape pettas,

Inguinibus quare detonsus 67 curgulo extat ;

Quinque 68 palastrita licet hac 69 plantaria vellant, -

70 Elixasque nates labefactent forcipe adunca. 40

Nontamen ista 71 filix nullo mansuescit aratro.

72 Cadimus, inque vicem prabemus crura sagittis.

Vivitur hoc pacto : 73 sic novimus. Illa subter

74 Cecum vulnus habes ; sed lato 75 baltens auro 44

Prætegit : 76 ut mavis, da verba, & 77 decipe nervos.

Si potes. 78 Egregium cum me vicina dicat,

Non credam ? 79 viso si 80 palles improbe a nummo.

b Si facis, in penem quicquid tibi venit 81 amarum,

82 Si 83 Puteal multa c cantus vibice flagellas :

Nequicquam populo 84 bibulas donaveris aures. 50

85 Respice quod non es : 86 tollat sua munera cer-
do :

87 Tecum habita, & noris quam sit tibi curta su-
pellex.

Lucian. in Ψδδδλογισμῶν. 64 Pectine dentato instar maxill. alii cum maxillis. i. e. maxillis hoc est, mentum & genas. 65 Balanino unctum. 66 Capillitium, instar gausapis villosi, alii barbam. 67 Muto à similitudine curgulationis, vel columellæ, vel vermiculi. 68 Depilatores robusti, vel palæstrita. 69 Pilos. 70 Assiduus balneis, vel ad Σεοπηχατμόν Jotas. 71 Isti pili nullo pilothro vel forcipe penitus evelluntur. 72 Ut gladiatores dum adversarium petunt se te exponunt : ita & nos aliorum vitia inquirendo prabemus iis occasionem de nostris cognoscendi. 73 Ex tua in aliis vitiis acri disquisitione. 74 Libidinem dissimulatam. 75 Potentia tua & imperium tua vitia regunt. 76 Sed te non latent, quin te decipe si potes, & — 77 — Finge te sanum, vel imperii onus suscipe ultra vires. 78 Inquit Alcibiades aut Nero. 79 Si sis avarus, inquit Poeta, b libidinosus, c Injustus, rejeeta popelli assentatione, ne affedes Remp. tibi conscius quam prudentia sis distitutus. 80 Desiderio nummi. 81 Γλυκύπικρον, libidini enim non raro acerbi exitus. 82 Si delatorum litigiis forum vexari patiaris, vel, si primos urbis vicos noctu cum gladiatoribus pererrans, obvios cades, vel, si puteal gravissimæ sceneratorum usura, te permittente, vexent. 83 Puteo labrum magnificum impositum juxta Fabianum arcum, in portu Juliana, ubi sceneratores versari, & judices jurare soliti, ibidemque tribunal. 84 Laudis sitibundas, credulas. 85 Noli tibi arrogare & sumere, quod non habes. 86 Ne crede assentationibus, sed sibi habeat vanas suas laudes levis & vilis populus. 87 Tu te examina, & comperto quantula sit tibi prudentiæ civilis ad rep. administrandam vis, intra pelliculam tuam te contine.

SATYRA V.

Gratum erga Cornutum præceptorem suum testatur animum. Deinde quæ sit vera libertas ostendit, idque juxta Stoicorum paradoxon: *solum sapientem liberum esse.*

¹ **V** Atibus hic mos est, lentum sibi postulare voces.

² Centum ora, & linguas optare in carmina centis:

^b Fabula seu mæsto ² ponatur ³ bianda tragædo.

^c ⁴ Vulnera seu Parthi ⁵ ducentis ab inguine ferrum.

⁶ Quorsum hæc? aut quantas? robusti carminis offas

⁸ Ingeris, ut par sit centeno gutture niti?

Grande locuturi ⁹ nebulas ¹⁰ Helicone legunt:

¹¹ Si quibus aut ¹² Progne, aut si quibus olla ¹³ Thyestæ

¹⁴ Fervebit, sape insulso ¹⁵ cœnanda ¹⁶ Glyconi.

¹⁷ In neque anhelanti, ¹⁸ coquitur dum massa camino,

Folia premis ventos: nec clauso murmure rancus ¹¹

Nescio quid tecum grave cornicaris inepte,

Nec ²⁰ scloppo tumidas intendis rumpere buccas.

²¹ Verba toga sequeris, ²² juncantur calidus acris,

scribatur. — 3 — Summa vocis contentione pronuntianda à mortaliæ præ se ferente Tragædo. l. auctore seu histione. 4 Data, vel accepta. 5 B. vulnerato inguine extrahentis. vel Parthi, dum fugeret se simulat, sagittas mittentis in hostes ab inguine ductas, ut alii jaculandi mos ab auribus, mamma, vel humero. *Virgatis jaculanti ab inguine brachii*, Phœper, 4. l. ubi Jo. Scal. Jaculanti ab inguine barbarum est. ut à capite Græcum. 6 Enneit Cornutum quæ præsentem querere, *In quem sine linguis & vocibus istas jaceat Satyrus?* 7 Fortis epici carminis ampullas & gibulos verborum. *Metaph. durior.* 8 Intendis, obicis, ut opus sit centeno gutture niti? 9 Tumida signenta specie magna, notas sonoras. 10 Vide Prologi v. 4. 11 Quicunque scriptum sunt tragædias, quarum argumenta sunt filii olla cœni & apposti patribus Tere & Thyestæ. 12 Qui Ilyn filium Tere marito cœnum apposuit, ultra vinejus & stuprum Philomela illatum. 13 Cujus filius decessos Atreus frater illi apposuit cœnandos in ultionem incestus cum Eu. opa uxore: vide quæ res ad Senecæ Thyestem. 14 Maxima animi concitatione & acris studio discibenda servabit: *continua allegoria ab olla, ut* — 15 — cœni agenda & representanda. 16 Tragædian illi auctori insulso, ut cui crambe toties repetita non pariat nauseam. 17 Tu non scribis argumenta infusa & veris ampullosos, quibus meditantis pronuntiandique anhelantes opus sit agitare pulmones, non secus ac conclusæ auræ solliciti vexantur, dum igni mollior ingens ferri massa. 18 Imitatio Hor. Sat. 4. l. 1. 19 Nec alte cogitabundus inepte vel expatiaris, vel rauca & compressa voce more cornicum tibi obmurmuras. 20 Sonantior inter recitandum emisso spiritu, ex aere buccis incluso. 21 In communi usu posita: *illi Satyram intelligunt, quæ toga Romana est, ut & toga.* 22 Compositione accurata. Sat. 1. vers. 65.

1 Hujus temporis Poetis qui — b — tragædian & (Neroni adulantem)

Parthica scribunt bella, mos est centum postulare voces, in Imitationem Homer. 2. Iliad. VI. 6. Metaph. 11. Met. 13 A Poeta Tragico

23 Concin-
nos, stylo
modesto,
non hianti
& turgido
ere, alii le-
gunt terā :
i. explicas,
expolis.
24 Quos
quis male
consciis
horret, eru-
bescendos
mores, quo-
rum men-
tione &
conscientia
pallet aut
ruber,
Cheneth
color : au-
tor cui
frigida
n. ens est.
Joven, 1.

Ore 23 teres modico, 24 pallentes 25 radere mores 15
26 Doctus & 27 ingenus culpam desigere ludo. (nis,
28 Hunc trahere qua dicas, 29 mensasq; relinq; 30 Mye-
Cum 31 capite & pedibus : 32 plebejaque grandia noris.
33 Non equidem hoc studeo, 34 bullatis ut mihi 35 nugis
Pagina surgescat, 36 dare pondus idonea fumo, 20
37 Secreti loquimur : tibi nunc hortante 38 Camæna
Exstingenda damus præcordia : 39 quantaque nostra
Pars tua sit Cornute anima, tibi dulcis amice,
Ostendisse juvat, 40 pulsa, dignoscere cantus 24
41 Quid solidum crepet, & picta 42 testoria lingua.
43 His ego centenas ausim deponere voces,
Ut quantum mihi te 44 sinuoso in pectore fixi 27
45 Voce traham pura : totumque hoc verba 46 resignem
Quod latet 47 arcana non enarrabile fibra, (sit,
Cū primum 48 pavido 49 custos mihi 60 purpura 51 ces-
52 Bullaque 53 succinctis loribus 54 donata pependit :
Cum 55 blandi comites totaq; impune 56 Suburra 32
Permisisse sparsisse oculos jam 57 candidus umbo :

25 Reprehendere, carpere, perfringere. 26 Sciens 27 Urbanis & salis
jocis. 28 Ex eadem mente, eodem stylo & subiecto. 29 Tragica illa ar-
gumenta relinque — 30 — Græcis tragicis atque iis, qui grande & tumi-
dum carmen affectant. 31 Capite, pedibus & manibus Plisthenis & alio-
rum filiorum Thyestæ, quæ reservavit Atreus inspicendi fratri : vide Sen.
Thyest. 32 Tu mores populi Sityrico sale frica. 33 Resp. Persius : Non
posco centenas voces ad iurgida illa atque Tragica, sed quibus sufficiam
tuis erga me meritis. 34 Cornute, tibi que gratis agendis. 35 Ampullosis,
vanis. 36 Speciosis pigmentis. 37 Carmine gravi argumentum leve exor-
nare, atque extolere. 38 Ingenue, sincere, perinde ac si secreti loquerer-
mur. 39 Grata ac simplici mæsa, vel versu. 40 Quam pars melior & ma-
ior sis animæ nostræ : i. meæ. 41 Tange, pulsa digito, ut qui scissilia ex-
plorant. 42 Quid ipsegrum & verum sonet — 43 — quid simulatum &
fucatum. Metaphora à parietum incrustationibus. 44 Ad animum sincere græ-
tū exprimendum, non ad sonoras fabulas & inflatas nugas. 45 Intimis
penetralibus, & in animi mei latebris. 46 Ingenue proferam. 47 Una
mea lingua. 48 In imo cordis recessit. 49 Sub præceptoris imperio : vel
vim timenti aliunde. 50 Pudicitæ & verecundiæ, cujus tinctura & symbo-
lum purpura. 51 Toga, cui prætexitur purpura : qua Romanorum filii
ad pubertatem ætatis sc. annum xvi. amiciebantur. 52 Reliquit me,
sumpta jam virilis toga. 53 Cordis figuram habens, ante pectus ingenuis
amæxa nobilium filii aurea, tenuiorum filii coriacea. Juv. Sat. 5. v. 163.
54 Gabino cinctu, vel habitu peregrinantium formatis, & caninis pellibus
ornatis. 55 Pueris, cum ex ephæbis excederent, bullas & prætextas larib;
consecratas ad suam cuiusque effigiem appendere mos erat. 56 Assentantes,
non rigidi ut pedagogi. 57 Vico Romano quod sub urbe antiqua esset
dicto, infami & lubrico, in quo habitabant meretrices : vide quæ ad
Mart. ep. 35. l. 1. e. 58 Clypeus qui mihi, pro more Romano in viros
jam transcripto, mei juris factus, & tyroni datus est albus. i. insigni vacuus,
stipendiis & rebus pulchre gestis postmodo insigniendus : vel centrum pli-
cearum roge virilis albæ in umbonis formam corrugatum, Casaub.

Cumque ⁵⁸ iter ambiguum est, & vita nescius error.
 Didicit ⁵⁹ trepidus ⁶⁰ ramosa in compita mentes, ³⁵
 Me tibi suppositui: teneros tu suscipis annos
⁶¹ Socratico Cornute finis, tunc ⁶² fallere solens
 Apposita ⁶³ intortos ⁶³ extendit ⁶³ regula mores:
 Et premittitur ratione ⁶⁴ animus, vincique ⁶⁵ laborat,
⁶⁶ Artificemque tuo ducit sub pollice vultum. ⁴⁰
 Tecum etenim longos memini consumere ⁶⁷ soles,
 Et tecum ⁶⁸ primas epulis decerpere noctes.
 Unum opus, & requiem pariter disponimus ambo,
 Atque ⁶⁹ verecunda laxamus seria ⁶⁹ mensa. ⁴⁴
 Non equidem hoc dubites, amborum ⁷⁰ fœdere certo
 Consentire ⁷¹ dies, & ab uno sidere duci.
 * Nostra vel aequali suspendit tempora ⁷² libra
 Parca ⁷³ tenax veri, seu ⁷⁴ nata ⁷⁵ fidelibus hora
 Dividit in Geminos concordia fata duorum: ⁴⁹
⁷⁶ Saturnumque gravem nostro ⁷⁷ Jove ⁷⁸ frangimus una.
⁷⁹ Nescio quod, certe est quod me tibi temperat, astrum.
⁸⁰ Mille hominum species, & rerum discolor usus:
⁸¹ Velle suum cuique est, nec voto vivitur uno.
 a Mercibus hic Italis mut at ⁸² sub sole recenti
 Rugosum piper, & ⁸³ pallentis grana cumini: ⁵⁵
 b Hic sator ⁸⁴ irriguo maculis ⁸⁵ turgescere somno,
 Hic campo indulget: hunc alea ⁸⁶ decoquit: ille

⁵⁸ Alludit ad bivium Herculis Proci apud Xenoph. 2. Apomn. ⁵⁹ Anx.e dubias. ⁶⁰ Alludit ad litteram Pythagoræ Y. Vbi se via findit in a. b. m. sup. Sat. 3. v. 56. ⁶¹ Institutione Stoica è Sociatis schola. ⁶² Absque tædio aut rigore flectere & emendare: vel lege ostendit: & ordinatio, solens regula opposita ostendit intortos mores

res fallere: i. quod pravi mores in errores exitiumque trahunt. ⁶³ Intortos extendit reg. translata à fabril arte. ⁵⁴ Appetitus & mollior pax irrationalis animi subjugatur, & docetur parere rationis imperio. ⁶⁵ Egere, nec sine luctu vincitur. ⁶⁶ Pollice artificis. Hypallage, vel rellius, induit, sumit institutionis formam ante laboratam. à figurâ translatio. Juv. Sat. 7. v. 236. ⁶⁷ Dies, ⁹⁸ Primas partes noctium. ⁶⁹ Refectio, vel sacris & salubris modestis. ⁷⁰ Situ & consensu siderum, qui plurimum valet ad similitudinem morum, unde amicitia. ⁷¹ Nativitates seu vitæ. * Sive utriusque nostrum nativitatibus præfuerit Libra, vel Gemini, seu alia quævis constellatio, ex cujus influentia nobis iidem mores, eadem dispositiones, eadem studia. ⁷² Sub Geminis, Libra, & Aquario nati, Unum pectus habent, fideique immobile vinculum. Manil. l. 1. ⁷³ Veritatis & iustitiæ, ut quæ sub Libra: vel non mendam, ut Horat. Od. 10. lib. 2. immutabilis. ⁷⁴ Horoscopus. ⁷⁵ Qua nascuntur fideles. Hypallage. ⁷⁶ Saturni inimici sideris malignitatem. ⁷⁷ Clementia benigni Jovis qui nos nascentes asperxit. ⁷⁸ Temperamus, mitigamus, impediunt. Horat. Od. 17. lib. 2. Seu libra, seu m. l. r. ⁷⁹ Vel aliud quod sidus nos inclinat ut amicè conspiremus. ⁸⁰ Et cum varia sint vite instituta, a aliis divitias, b voluptates sibi proponant alii, tu paupertas amplexus præiuvienti Romæ ad artes & mores. ⁸¹ Voluntas, vita institutum. ⁸² In regionibus Orientalibus hic utat merces surgente à sole. Horat. l. 1. ser. 4. ⁸³ Quod potum gignit pallorem: vel simpliciter pallentis. ⁸⁴ Sublati à stomacho vapores & à frigore cerebri in humores resoluti irrogant sensoria, obstruuntque meatus, unde somnus. ⁸⁵ Saginat enim somnus. ⁸⁶ Consumit.

87 In Venerem solutus, & exhaustus ad putredinem usque.

88 Propter lapillos qui arthriticis in articulis concreseunt materiam scilicet calculosam, quæ Tartarus dicitur à similitudine.

89 Manus & pedes, homo enim assimilatur auri in versis.

90 In luxu, & ignorantia caliginosa actor.

91. In voluptatum cœno & impuritate. 92. Vide Sat. 3. 38. 93. Ex audio pallorem contrahere. 94. Purg. à vitiis: vel præparatas, dociles. 95. Animum, & est Hypallage, pro, auribus frugem Cleanthes inferis. *Metaphora.* 96. Disciplina Ethica, Stoica. Cleanthes enim Zenonis fuit discipulus & successor. 97. Ex hac disciplina, & philosophia. 98. Qui finis est virtus & honestum. 99. Præsidia adversus miseras, quas fert senectus, è mente Bianci, qui filio suavitilissimum senectuti comparare viaticum Virtutem & Sapientiam. 1. Capillis, canit ei, senectuti. 2. *Hic autem ignavus juvenis procrastinabit studia dicetque:* Cras vacabo philosophiæ. 3. Imo inquit Poeta, idem cras facies quod hodie, & differes usque. 4. Quid, inquit juvenis? Adeone magna res est una ad voluptatem decula concessa mihi cras aliam vivendi rationem inituro? 5. Sane, respondet Poeta, non ita gravis est unius diei jactura, si modo unius tantum eder; verum ubi perisit hesternus ille, quem tibi indultum fore petebas, neque hic dies videt te saniores, quin & alterum petis cras: ecce prorogatum hoc indies cras aliud protrudit aliud: absumentque totos annos, atque ita in æternum comperenditabitur: vide Martialis. epigr. 59. lib. 5. 6. Pellit, trudit, proterit: ab Egero, egressi. 7. Quamvis enim tu ut posterior rota in axe secundo curras: pricrem rotam, crastinum diem prope te videas, & mox te posse assequi putet, cum tamen illa sub eodem temone, i. eodem tenore & cursu autugiar: frustra attingere conaris. 8. Ferrum quo rota munitur pro rota. * Qui igitur felicitatem tibi protonis, Philosophia absque mora vacat: huic infercias oportet, ut vera tibi contingat libertas. Non differat in diem qui se illi subjecit statim circumagitur, inquit Seneca. Quæ tamen non est hæc civilis, &c. 9. Non hæc civilis, quæ ut quisque servus — 10. — in tribum aliquam relatus. Vellina autem nomen tribus, quæ numero aliarum accessit. 11. Nomine patroni assumptio, qui libertis noster erat. 12. Cui jam emerito & manumisso præbatur frumentum. 13. Corruptum, alii legunt Scabrosum. 14. Testera est signum quod accipiebant cives à curatore annonæ, à quo frumentum publice erogabatur ad pauperes cives sublevandos. 15. Quam falluntur? 16. Civem Romanum.

In 87 Venerem est putris: sed cum 88 lapidosa chiragra
Frægerit articulos veteris 89 ramalia fagi,

Tunc 90 crassos transisse dies, lucemque 91 palustrem,
Et sibi jam feri vitam ingemuere 92 relictam.

Ac te nocturnis juvat 93 impalescere chartis,

Cultor enim juvenum 94 purgatus inferis 95 aures 63

96 Fruge Cleanthes. Petite 97 hinc juvenesque senesque
(1 canis.

98 Finem animo certum, 99 miserisque viatica

2 Cras hoc fiet. 3 Idem cras fiet: 4 quid? quasi magnum

Nempe diem donas? 5 sed cum lux altera venit. 67

Jam cras hesternum consumsumus: ecco aliud cras

6 Egerit hos annos, & semper paulum eris ultra.

7 Nam quamvis prope te, quamvis temone sub 110

Vertentem sese, frustra sectabere 8 canthum, 71

Cum rota posterior curras, & in axe secundo.

* Libertate opus est: non 9 hæc, ut quisque 10 Velina

11 Publius 12 emeruit, 13 scabiosum 14 tessera far 74

Possidet. 15 Hæc steriles veri, quibus una 16 Quiritem

17 Vertigo facit! 11 hic Dama est non 19 iressis agasus?
 20 Vappa, 21 & lippus & 22 in tenui farragine mendax.
 23 Verterit hunc dominus, momento 24 turbinis 25 exit
 a Marcus Dama: papa! Marco b spondente recusas
 Credere tu nummos? Marco sub c iudice palles? 80
 Marcus d dixit: ita est: e adsigna Marce tabellas.
 Hac mera libertas, hanc nobis 26 pilea donant.
 27 An quisquam est alius liber, nisi ducere vitam
 Cui licet, ut voluit? licet, ut volo, vivere: non sim
 Liberior 28 Bruto? 39 Mendose colligis, inquit 85
 Stoicus hic, aurem mordaci lotus aceto.
 30 Hoc reliquum accipio, 31 Licet illud & Ut Volo
 tolle,
 32 Vindicta postquam 33 meus à pratore recessi,
 Cur mihi non liceat jussu quocunque voluntas,
 34 Excepto si quid 35 Masuri 36 rubrica vetavit? 90
 37 Disce: sed 38 ira cadat naso, rugosaeque sanna,
 Dum 39 veteres avias tibi de 40 pulmone reveilo.
 41 Non pratoris erat stultis dare 42 tenuia rerum
 Officia, atque usum rapida permittere vita.
 43 Sambucam citius caloni aptaveris alto. 95
 Stat contra ratio, & secretam * garrir in anrem,
 Ne liceat facere id, quod quis variabit agendo.
 Publica lex hominum, naturaue continet hoc fas,

17 Circum-
 actio, ma-
 numitten-
 dum domi-
 nus coram
 pratore
 dextra pro-
 hensum in
 orbem ro-
 tabat, & e
 manu mit-
 tetat, ut
 suz edet
 potestatis,
 quasi signi-
 ficans lice-
 re jam illi
 ire in
 quaecumq;
 partem vel-
 let.
 18 Nuper
 Dama ser-
 vus, nunc
 Marcus
 Dama li-
 ber & ci-
 vis.
 19 Vix tri-
 obolaris
 mulio, i.
 servus infi-
 mae condi-

tionis. 20 Moribus nequam, insulsus ut vappa, i. vinum insipidum & cor-
 ruptum per interitum caloris vitilis. 21 Scientia rudis. Translatio à cor-
 pore in animum. 22 In rebus vilissimis, etiam jumentorum cibariis fallax
 & fraudulentus. 23 Postquam tamen verterit hunc dominus. 24 Circum-
 actionis. 25 Factus est, a civis & liber b sponsor, c iudex, d testis, e re-
 statutor: & hec dicit recens manumissus Dama, seu fautor ejus, vel etiam Postea
 Ironice. 26 Servi manu emissi naso capite à dominis pileum libertatis in-
 figere sunebant. 27 Etiam syllogizat M. Dama. 28 M. Junio Bruto qui
 regibus exstis libertatis auctor fuit. 29 Hic Philosophus Stoicus acutus &
 acrimonia iudicii, Dialectica autem innructus respondet: Falso arguen-
 tatis. 30 Majorem propositionem probe intellectam accipio. 31 Mino-
 rem nego. 32 Dama assumptionem probatum iturus inquit: Postquam virga
 pratoris (qua manumissus caput tangit jubens eos, (Liberos esse) pronunciatum
 sum liber. 33 Mei juris & arbitrii. i. liber. 34 Præterquam quod legibus
 cautum est. 35 Masurii Sabini jurisconsulti celeberrimi tempore Tiberii
 Imp. 36 Legum tituli minio notati. 37 Resp. Stoicum vel Poeta. 38 Nec
 irascere, neque irride, quod te doceam. 39 Inveteratas opiniones & aniles
 de libertate, dum civilis ista pro vera illa animi ab imperitiis habetur.
 40 Imo peccore. 41 Non in manu pratoris, sed Philosophi erat. 42 Sub-
 tilia per differentias & circumstantias officia. 43 Aequè exigas à stupido
 puero militis (qui quod ἡγέλα. i. ligna bajulabat, vel quod clavam lignam
 gerebat, Calo dictus est) ut lyram scite tangat, aliis ut machinam illam po-
 liorcticam intendat ac tractet, atque ab hoc Dama, quem prator civili co-
 navit libertate, ut libere & secundum rationem agat * Alii Sannit.

44 Ut pro
vetis ha-
beat ea
quæ quis
non didi-
cit: ut tan-
quam pro-
hibitum ab-
stineat, neq;
profiteatur
exerceatve
artem
quam non
novit.

45 Medi-
cæm artem
exerceat?
de ellebo-
ro Sar. 4.
vers. 16.
46 Nec
certa habi-
ta cogniti-
one phar-
maci disti-
endi &
præpa-
randi, nec

merbi, tempestatis anni, ægroti constitutionis, vitium, &c. 47 Ars quæ
naturam imitatur, Medicina. 48 Gubernandam. 49 Stellarum etiam
medicæ cuius gubernatori notarum. 50 Deus marinus qui Palamon, &
Portunus. i. *quæ exclamet*. 51 Pudorem, cuius sedes frons est. 52 Quod
si philosophia te docuerit hæc officia sequenda. 53 *Op' domod' est, to
walk uprightly*. 54 Philosophia, recte vivendi ars. 55 Quod verum esse
viseretur, uce est: apparet bonum à vero bono discernere. 56 Ne qua si-
mulata hypocrisis, vel species veri aut boni, velut numus subaratus & adul-
terinus, qui raucum & surdum sonat, te fallat. 57 Approbas bona.
58 Damnas mala, à more illorum qui bona lapillo albo, mala nigro signa-
bant Sæyr. 2. v. 1. Cretæ an carbone notandi? Horat. lib. 2. 3. Serm.
59 Frugalis, modico contentus cum lare fundo. 60 Prout occasio postulat
liberalitatem exercere. 61 Si potes præterire nummum à pueris in via vel
clavo fixum, vel luniculo adstrictum & projectum, quo tentent prætereuntes
avaros, quos simulac incriminavit se ad tollendum nummum, retracto eo pue-
ri derideant, *De trivio fixum qui se dimittit os affem*. Horat. 16. epist. 1. r.
62 Illa colli parte. se, ipse gluto: i. belluo qui deglutias salivam suam ex
spe lucri velut ex edendi appetitu natam: ubi enim quid palato gratum oc-
currat, affluit saliva quasi lingua & gustatus ministrat. 63 Lucrum. Mer-
curius enim lucri prætes credebatur. 64 *Ordo est*, cum vere dixeris, hæc
mea sunt, teneo: i. hæc iura & officia vere colo. 65 Corpore & animo te
liberum pronuncio. 66 Prætor te civili, Jove liberatore te philosophica
libertate donante. 67 Sin tu dudum nostræ: i. servilis conditionis & vitio-
rum, civili tantum libertate veterem retines nequitiam, nego te li-
berum esse & servum pronuncio. 68 *Alludit ad Liberidem*, si antiquos mo-
res obtingit. 69 Fallaciam & fraudes callide legis corde corrupto.

70 *Qua dederam supra repeto, 71 funemque reduco.*
 72 *Nil tibi concessit ratio, 73 digitum exere, peccas.*
 74 *Es quid tam parvum est? 75 sed nullo thure litabis.*
 76 *Hareat in stultis brevis ut. 77 Semuncia recti. 121*
 78 *Hac miscere nefas: 69 nec cum sis. 80 cetera fessor,*
 81 *Treis tantum ad numeros satyri moveare Bathylli.*
 82 *Liber ego: 83 unde datum hoc sumis tot subdire re-*
buis? 124

84 *An dominum ignoras, nisi quem 85 vindicta relaxat?*
 86 *I puer, & 87 strigiles Crispini ad balnea defer;*
 88 *Si increpuit, cessas nugator? 89 servitium acre*
Tu nihil impellit? 90 nec quicquam extrinsecus intrat
Quod nervos agitet? 91 sed si intus, & jecore agro
Nascantur 92 domini, 93 qui tu impunitior exis, 130
Atque hic, quem ad strigiles scutica & metus egit
herilis?

94 *Mane a piger stertis: 95 Surge, inquit b Avaritia:*
Eja

Surge. Negas: instat, Surge, inquit. Non queo. Surge.
Et quid agam? vigitas? 96 saperdas advehe Ponto.

70 Libertatem & sapientiam, quæ supra tibi concesseram, a te reposco. 71 Tibi rursum injicio solum servitutis: vel alludit ad puerilem lusum *διδασκαλίας* per funem utrinque attractum, Hor. ep. 10. l. 1. Torum digne sequi potius quam ducere funem: retrahens funem, &

tibi negans quam modo dederam libertatem. 72 Philosophia Stoica ne minimam quidem tibi veram libertatis particulam dedit. 73 Ne digitum quidem movere potes quin pecces, Stoici sari. 74 Quid autem tam parvum est, inquit *Dama*, quam movere digitum? 75 Stoicus respondet nullis tamen victimis impetrabis a Deo—76— ut qui perfecte non sapit, aliquid sapiat: æque enim peccatum est digitum ac corpus movere male. Stoici. 77 Vel minima etiam sapientia mica aut particula. 78 Servitutem ac libertatem: sapientiam ac stultitiam. 79 Nec poteris, stultus cum sis, etiam in minimis ex sapientia agere: non magis quam qui—80— cetera *Hellenism. sup.*

81. i. quoad cetera rusticus est—81— Poterit saltare tres staticulos ex arte Bathylli-Alexandrei Pantomini Satyræ saltantis: vide Juv. Sat. 6. v. 64. *loq. itaque Satyræ.* ac Horat. epist. 2. lib. 2. Nunc Satyræ nunc a-gressum *Cyclops* movetur. 82 Inflat *Dama* se liberum esse clamitans. 83 Refert Stoicæ unde tibi liberi nomen usurpas. cum tot vitiorum imperiis subditus sis? 84 Nullum tibi credis esse dominum præter externum illum corporis? 85 Prætoris virga: supra vers. 88. 86 *Litiguit libertatem philosophus.* Tibi quidem concedo, inquit, te liberum esse corpore ex jure civili, sed liberum esse animo ex Philosophia regula nego. Si quis enim herus jubeat: *I puer, &c.*

87 Ad sudorem in balneis detergendum, *σλῆγ' ἵσταις.* 88 Et his verbis te increpet, cessas nugator? 89 Civile illud servitium acre te nihil impellit, qui jam corpore liber es. 90 Neque extrinsecus habes dominum aut motorem, qui te impellat & cogat. 91 Sed si nascuntur tibi in jecore quod concupiscentia sedes est (ut volunt medicorum filii) vel in corde affectuum sede—92— Affectus male qu. tibi dominamur—93— Quanto minores poenas & cruciatus pateris, quam servus ille quem ad strigilem, &c. 94 Nec unum intus habes dominum, sed plures easque adversa imperantes, sc. a Pigritiam, b Avaritiam, c Luxuriam, d Libidinem, e Ambitionem, f Superstitionem. 95 D-alogismu, inter pigrum *Damam*, Avaritiam & Luxuriam. 96 Quæ ad vitam conducunt, ut saperdas, piscis genus, quæ capiuntur in Ponto sive *Maotide, Synerdachiæ.*—

—97—
Pharmaca
ad medici-
nam, cujus
generis
sunt testes
castoris —
98—Ad
vestium ē
stapa vili
lini genere
—99—
Ad aedifi-
cia, ligna 3
—1—Ad
sacra 3 —
2—Ad vo-
luptatem,
vina & a-
romata,
mollia scil.
& levia —
3—Vina
ex Coa in-
sula.
4 In empo-
riis Orien-
talibus, ita
sub sole re-
centi, v. 54.
vel novum,
seu modo
advectum.

91 Castoreum, 93 stupas, 99 hebennum, 1 tbm, 3 lubrica
3 Coa : 135
Tolle 4 recens, 5 primus piper 6 ē siccante camelo :
7 Verte aliquid, 8 jura. 9 Sed Jupiter audiet : cheu !
10 Varo, 11 regustatum digito terebrare Falernum
Contentus perages, 12 si vivere cum Jove tendis. 139
Jam pueris 13 pellem succinctus & anophorum 14 aptas
Ocyus ad navem : nil obstat, quin trabe vasta
15 Egeum raptas, nisi 16 solers luxuria ante
Seductum moneat : Quo deinde insane ruis ? quo ?
Quid tibi vis ? 17 calido sub pectore mascula bilis
Intumuit, quam non extinxerit 18 urna cicuta. 145
Tun' mare transilias ? tibi 19 torta cannabe fulto.
Cena sit in transtro, 20 Vejentanumque rubellum
Exhalet vapida 21 laesum pice 22 sessilis obba ?
Quid petis ? ut nummi, quos hic 23 quincunce modesto
24 Nutrieras pergant avidos 25 sudare 26 deinceps ? 150
Indulge 27 genio, carpatum dulcia, 28 Nostrum est
Quod vivis : 29 cinis & manes & fabula fies :
Vive memor leti : 30 fugit hora : hoc quod loquor,
inde est.
31 Enquid agis ? 32 duplici in diversis scinderis hamo :
Huncine, an hunc sequeris ? subeas 33 alternus oportet
34 Ancipiti obsequio dominos, alternus oberas. 156
3 Praecupa alios mercatores. 6 Sitis tolerantissimo, ad quartum usque di-
em. 7 Commuta merces, negociare. 8 Et pejera. 9 Inquit Dama. 10 Resp.
Avaritia : heu Stolidi ? Varones autem fuerunt militum servi, calones seu ca-
culae grandes & stupidi. 11 Regustatum digito terebrare (i. iactem lingere)
contentus perages : i. vives, quae dictio est emphatica. 12 Si intendis vivere
iuste & sancte, Jovem veritas. 13 Sorceam mantricam, vidulum, vel se-
gestre. 14 Imponis servis sarcinas deferendas ad navim. 15 Mare rapide
seces, naviges. 16 Ad corrumpendum ingeniosa. 17 Unde tibi excrevit,
inquit luxuria, atra haec bilis ad insaniam usque ? vel mascula : i. quam ego
effeminatam malim. 18 Largiter epota cicuta herba frigidissima. 19 Ti-
bine in fune nautico sedenti transtrum pro mensa erit ? 20 Vinum vilissi-
mum rubei coloris & saporis ingrati ex agro Vejano, qui est in Campania.
21 Corruptum, & olens picam vasis ac ravis. 22 Latum habens veni rem
seu fundum. 23 Usura modica, intra semissem, quinque per duodecim
five in the twelfth. 24 Auxeras. 25 Cum ludore, molestia & periculo lu-
crifacere & parere — 26 — Undecim per duodecim uncias : i. assen. 27 Fe-
tis & voluptati. 28 Vita hilariter acta, ac denique vita est, & muneris
mei. 29 Morieris descendique ad inferos, de quibus tam multa somniant
& fabulantur cum poeta tum philosophi, Horat. 4. od. 1. lib. Jam te pre-
met non fabulaeque manes. Vita igitur, quae datur, utere. 30 Ibid. 21. od.
dum loquimur fugerit invidaestas. 31 Stolidi verba vel Poeta. 32 Avaritiae
simul atque luxuriae. 33 Alternis vicibus, & — 34 — Incerto servitio sub-
eas oportet Avaritiae & Luxuriae dominum.

135 Nec tu, cum obstitereis semel, instantique negaris
 Parere imperio, Rupi jam 3⁶ vincula dicas.
 Nam & luctata canis 3⁶ nodum abripit: attamen ille
 Cum fugit, à collo trahitur 37 pars longa catena. 160
 38 Dave, cito, hoc credas jubes, finire 39 dolores
 Præteritos meditor: (4⁰ crudum Chærestratus unguem
 Abrodens ait hac) an 4¹ siccis dedecus obstem
 Cognatis? 4² an rem patriam rumore sinistro 164
 Linen ad obscænum 4³ frangam, dum Chrysidis 4⁴ udas
 Ebrius ante fores 4⁵ extincta cum face canto?
 46 Enge puer, 47 sapias, 48 diis depellentibus agnam
 49 Percute: 5⁰ sed censen? 5¹ plorabit Dave relicta?
 52 Nugaris: solea, puer, objurgabere rubra 169
 54 Ne trepidare velis atque arctos rodere casses,
 55 Nunc ferus, & violens: aut si vocet. Haud mora dicat,
 Quidnā igitur faciā? ne nunc, cum accersat, & ultro
 Supplicet, accedam? 56 Si totus & integer illinc
 Exterās, nec nunc: 57 hic hic quem quarimus, hic est,
 Non in 57 festuca, 58 listor quam jactat ineptus, 175
 Jus habes ille sui 59 palpo quem ducit 60 hiantem

35 Servitu-
 tem vitio-
 rum.
 36 Vincula
 catena suā.
 37 Qua ice-
 rum in ser-
 vitutem re-
 digatur. Ita
 stultus dum
 non simul
 & semel se
 totum &
 integrum
 vindicat &
 vitiorum
 servitio, re-
 currit ad
 veteres mo-
 res, neque
 propter in-
 nam adio-
 nem &
 quod semel
 rekitur,
 liber pron-
 nunciandus
 est. Atque

ad hoc, in libidinē imperio, probandum. — 38 — Exemplum adducit Chære-
 strati, & Menandro, cum Davo seruo de Chryside deferenda deliberantis, res
 tamen graviter persciendū: vide Eunuch. Terentii, & Hor. 2. lib. 3. d. 1. m.
 39 Meretricii amoris molestias quas tuli. Supra not. 94. 40 Ad vivum
 rodens, serio cogitabundus. 41 Sobrius, frugi. 42 Egon? per infamiam &
 nominis jacturam ad obscænam meretricis domum patrimonium — 43 —
 Imminuam, perdam; 44 Unguento seu vino ex profusione Græcorum
 amatorum: aqua, quam fallendis maritis mulierculæ januæ cardinibus af-
 fundebant: vel lacrymas miseri amatoris, sed vide Lipl. epist. quæst. 22. ep. 4. l.
 45 Juvenes commensarum cunctas ad amicas, faces præferbant, quibus, cum
 ad fores ventum esset, ne à prætereuntibus agnoscerentur, extinctis can-
 bant. 46 Ait Dāvus, qui Terentio Parmeno, herum collaudans, quod ad
 saniolem mentem rediisse videtur. 47 Sapere aude, vel sapias tandem.
 48 Castori & Polluci, seu alijs diis averruncis, stultitiam tuam amoventibus.
 49 Mastra. 50 Dicit Chærestratus sibi non constans. 51 Chrysis plorabit reli-
 cta? 52 Nugaris, inquit Dāvus qui labascis & ad miseriam redit. 53 Va-
 pulabis: sic Juven. Sat. 6. vers. 61. i. Solea pulsare nates: vel committigabi-
 tur tibi caput aurato seu purpureo meretricis sandalio — 54 — Ne vacilles
 in posterum & dubius reluderis: neque audeas subtrahere collum jugo,
 aut tentare effugium atrodendo laqueos, quod irretitæ solent feræ. 55 Et
 quod nunc tutepsecum iratus cogitas, Eg. ne, &c. ut Phædrus ille Terentianus.
 56 Quod si te plene & constanter assereres in libertatem, neque nunc labas-
 cecres redireque vidus. Apophor. Alijs placet lectio nunc, nunc i. in ipso
 hoc nunc, hoc temporis articulo, absque mora. 57 Hic vere liber & sapi-
 ens est. 58 Non quem festuca. i. vindicta & virga prætoris solum manu-
 midumque liberum pronunciarit vox listoris, unus è sex ministris qui præ-
 tori apparebant 6. & lege Quem. 59 Adulator populi ambitiosus: ordo est,
 habet ille palpo jus sui? palpare est manu mulcere. 60 Honoribus inhi-
 antem, magistratus & honores ambientem.

61 Candi-
dati (in-
quit Lip-
sius Electr.
l. 1. c. 13.)
& Petito-
res magi-
stratum
non con-
tenti infro
lana can-
dore, cre-
tam adda-
bant in ve-
stem ut
splenderet.
Vid. not.
94. ad vers.
132. supra.
62 Et jubet
vigilare ad
salutatio-
nes antelu-
canas.

63 Missilia sparge in Aedilatu. Aediles vero, quo sibi viam sternerent ad ceteros honores, ut populi promererentur suffragia, fabam & cicer in vulgus spargebant. 64 Inter captandum & legendum missilia. 65 Munificentiam nostrum in Floræ ex meretrice deæ factæ ludis, quorum celebratio ad Aediles spectabat. 66 Inter apricandum. f. Vide not. 94. ad vers. 132. supra. 67 Quos colit populus, qui Herodi paret, sc. Judæi. vel. Herodis Ascalonitis natalis, seu suscepti regni dies celebratus, g. lucernæ, h. floribus, i. convivii, l. vino, m. precibus, etc. 68 Fuliginem. 69 Coronatæ seu ornatæ floribus. 70 Fictile minianum, vel è terra rubra. 71 Hinc amplitudo thynni colligitur: vel Hypallage catinum amplexum caudam thynni, Synecdochice pro thynno vel quavis parte, vel in contemptum Judæorum, vilissimam thynni partem ponit. 72 Plena est. 73 Concipis vota tacito murmure. 74 Recutiorum. i. circumcisorum Judæorum sabbata. 75 Superstitioso meui, vel ex jejuniis, vel cinere & luto conspersus colis sabbata. 76 Adde his inania terribilissima, quæ superstitiosis hisce obijciuntur: qualia sunt, quæ timeantur umbræ nocturnæ, & — 77 — pericula quæ portendi creduntur si ovum igni impositum rumpatur. 78 Ingentes semiviri, ut qui castrati in altum crescant, vel veneratione ingentes. 79 Sacerdotes Cybeles. 80 Iliaci sistrum, crepitaculum ex ære aut argento tinnulum ferebant in sacris, ut Gallici cymbalum. Apul. 11. 81 Cui Ihs irato percussit lumina sistro. Juven. Sat. 13. vers. 73. vel ad mores potest referri, ut Lippus. 82 Metum dearum Cybeles & Indos: quarum illa furore, hæc Syriis tumoribus, ulceribus, & morbis instat. 83 Nisi expient & amoliantur inflationem amuleto, quod & magis instat, quodque Egyptiorum religione in diis numeratur. Juven. Sat. 15. vers. 9. 84 Hæc Stoicorum scita de vera libertate utcumque derisuri sunt stupidi milites, vera tamen sunt. 85 Labore militiæ varicosos, vel, ut corpore ita animo tumido. 86 Ignaros literarum osiores, cujusmodi sunt militares. 87 Rustice aut militariter. 88 Miles procerus, robustus, ut in prima Sat. Ingentes Titos. 89 Centum philosophos totidem assibus inique curatis æstimat: i. singulos philosophos vix singulis assibus.

labra

S A T Y R A VI.

In avaros, qui parce & sordide vivunt, ut retinquant heredibus quod nequiter profundant.

¹ **A**dmovit jam bruma fove te, ² Basse, Sabino?
Jamne lyra, & ³ cetrice vivunt tibi pectine
eborda?

⁴ Mire opifex numeris & veterum primordia vocum,
Atque ⁵ marem strepitum fideis intendisse Latina,
Mox ⁶ juvenes agitare jocos, & pollice honesto

⁷ Egregios lussisse senes? Mihi nunc ⁸ Ligea ora

⁹ Intepet, ¹⁰ hybernatque ¹¹ meum mare, qua latius
ingens

Dant scopuli, & multa litus se ¹² valle receptat.

¹³ Lunai portum est opera cognoscere, cives;

¹⁴ Cor jubet hoc Enni, postquam ¹⁵ desertis esse

¹⁶ Maonides ¹⁷ Quintus, pavone ex Pythagoræ.

*Ennodium
sumit à fla-
tu Basse, ad
quam scri-
bit, quævis
ubinam lo-
cutorum sit,
quid agat,
quibus stu-
dium inten-
dat ani-
mam, quam
suo conten-
tus vivat.
Mox vita
sua ra-
tionem
exponit illi*

poeta, & mentem aquam. Denique insurgit in eos, quibus non idam anime & vita institutum. 1. Ecquid in agro Sabino, quo secessisti hiematurus, lyricis usque vacas carminibus, & — 2. — graviores atque severiores, quam Horatius plectro: i. argumento (ut mox marem strepitum) pulsas fides lyra? 3. Cæf. Bassus Lyricus Poeta fuit, de quo priscianus & Fabius, lib. 10. 4. Mire & perite artifex ad aptanda citharæ numeris argumenta serias & gravias. *Hellenism.* 5. Forte idem est, quem A. Gellius, lib. 3. cap. 19. & 5. 7. & 11. 17. scripsisse de originibus testatus: sin minus intellige *μυσική* & *δεξιότης* alii legunt primordia rerum: ut canat, unde hominum genus & pecudes, &c. quod Virg. 1. *Aeneid.* de Jopa Lyrico. 6. Carminibus lyricis Latinis adaptare severam porcin: vel sortem, qualis fuit Pindari, qui cecinit divos puerosque deorum: i. heroas: & pugilem villorum, &c. *Mor.* ad Pisones: vel Alcæi, qui sonnis plenus auro plectro dura narat, dura fusa mala, dura belli. *Od.* 13. lib. 2. Horat. 7. Juvenum amores & convivia referre. 8. Senum bene de republica meritum laudes honesto carmine celebrare. 9. Ligustica. 10. A tempore maris exagitati, vel firu inter montes mitior est. 11. Saxit: vel pro hybernis est mihi. 12. Hetruscum: Persius enim patriam habuit Volaterras in Hetruria. 13. Sinu vel curvatura portus Lunæ, primi oppidi in Hetruria, dicti quod Lunæ formam litus referret. 14. Ennius in *Annal.* ab hoc versu incipit describere lunæ portum. *Est opera precium, O cives cognoscere portum Lunæ.* 15. Ipse Ennius, alludit ad tria corda quæ se habere dixit Ennius, quod Græce, *Οἶκος*, & Latine *firet*. 16. Postquam desit stertere. *Hellenism.* postquam desertuit se esse Maonidem, hoc est, statim à prin ipio *Annalium*, in quo exposuit somnium suum, quo somniarat animam Homeri in se transmigraße per *ματαιφύχων* seu *παλιγνησίαν* Pythagoricam quæ eadem in Pavonem transferat ex Pythagora. 17. Homerus, à patre Maone, vel patria Maona: vide Plutarch. de Homero lib. 18. 1. Euphorbus. 2. Pythagoras. 3. Panus. 4. Homerus. 5. Ennius vel postquam desit somnare se fuisse Homerum, agnovitque se esse Quintum Ennium, ut Quintus sit prænomen Ennii.

19 Non sollicitus, quid de me dicat vulgus sentiatve.
 20 Noxius, morbos inferens.
 21 Non curans, non invidens si vicini fundus meo sit fertilior.
 22 Inferiori quam ego loco, vel homines pessimi.
 23 Nolim tamen ob ista demisso esse vulgus, atque per invidiam senium praeceptorum accersere, dum

Heic ago ¹⁹ securus vulgi, & quid praearet Auster
²⁰ Infelix pecori, ²¹ securus, & angulus ille
 Vicini nostro quia pinguior: & si adeo omnes
 Ditescant ²² orti pejoribus, ²³ usque recusem
 Curvus ob id minui senio, aut cenare sine uncto,
 Et ²⁴ signum in vapida naso tetigisse lagena.
²⁵ Discrepet his aliis, ²⁶ Geminos ²⁷ horoscope varo
 Producis genio: ²⁸ Solis natalibus, est a qui
 Tingat olus siccum ²⁹ muria vaser ³⁰ in calice emptia,
 Ipse ³¹ sacrum invorans patina piper b ³² hic bona ³³ dente
 Grandia magnanimus ³⁴ peragit puer: ³⁵ utar ego,
 Nec ³⁶ rhombos ideo libertis ponere ³⁷ lautus, (utar,
 Nec tenuem solers turdorum nosse ³⁸ salivam.
³⁹ Messe tenuis propria vive: & granaria (fascis) ²⁵
⁴⁰ Emole: quid metuas? ⁴¹ occa: & seges altera in herba
⁴² Ast vocat officium: trabe rupta, ⁴³ Brutia saxa (est).
 Prendit amicus inops: remque omnem, ⁴⁴ surdaque, vocat
 Condidit: Ionio jacet ipse in littore, & una
 Ingentes de puppe ⁴⁵ dei: jamque obvia ⁴⁶ mergis ³⁰
 Cista ratis lacera, nunc & ⁴⁷ de cespite vivo
 Frange aliquid: largire inopi, ⁴⁸ ne pictus oberret
 Carnele in tabula. ⁴⁹ Sed ⁵⁰ cenam funeris heres

sordido visu eorum divitias emulor. ²⁴ Admoto naso observate an laesa sint signa lagena, quae etiam vappam habet, vel non resignare & depromere, sed admodis labris & naso vappam ebibere. ²⁵ Nec tamen cuius hanc liberalis mens, quae mihi. ²⁶ Fratres iidem parentibus ortos. ²⁷ Vario ingenio profert idem Horoscopus. i. Astrum natale, seu horae inspectio, qua quis nascitur. *Apostrophe.* ²⁸ Quorum a alter triparcus. *Omnia haec emphatica & signata.* ²⁹ Aqua salsa, vel liquamine ex thynceorum sanie. ³⁰ Quod solent parci & sordidi. ³¹ Cui parcat tanquam rei sacrae. ³² Hic magnanimus puer, the youth that beareth a brave mind. ³³ Gula, Juxta. ³⁴ Absumit. ³⁵ Mihi, inquit poeta, utrumque erunt tenuis & utar in, non abutar per miseram sordes, aut effusam prodigalitatem. ³⁶ Lautus ponere. *Hellenism.* ut & solers videri. ³⁷ Pices in delictis habitos. *Seleuxus* pro lautis epulis. ³⁸ Subtilem gustum & saporem discernere. ³⁹ Nihil ex annuo proventu reliquum facias. ⁴⁰ Molendo consume. ⁴¹ Glebas frange, agrum exerce. ⁴² Facerem, inquit avarus prae texens avaritiae suae causam, quod moneo, lavarem granaria, & viverem misse tenuis. *I would make even with the years end. Sed me jubent charitatis atque humanitati officia, ut ex proventibus meis aliquid re: onam quo succurram miseris amicis laborantibus eorumque damna resciam.* ⁴³ Pulchre dicit, inquit Poeta. Sed ecce amicus tuus traxit navi & universa re perditam enatis prendit scopulos Brutii promontorii Italiae Siciliam versus, &c. cur non illum relevas & sustentas ne cogatur stipem emendicare. ⁴⁴ Diis non exaudita. ⁴⁵ Diuturnales navis, qui in puppi sacrarium habebant, erepti secum & nautiagio. ⁴⁶ Avibus marinis. ⁴⁷ Non de messe tantum, sed & de fundis aliquid imperti. ⁴⁸ Ne naufragii pictam tabulam portans hinc inde mendicet. *Sat. r. v. 90.* ⁴⁹ Sed inquit, Si quid de fundo aut patrimonio immittam, heres meus intensus mihi negabit funebrem apparatus & sumptum. ⁵⁰ Feralem: funebrem, quae cum cadavere ipso cremetur, siliernium.

Negliget, iratus quod ³¹ rem curtaveris; urna ³⁴

³² Offa inodora dabit: seu spirent cinnama ³³ surdum,

Sen ³⁴ ceraso peccent ³⁵ casia, ³⁶ nescire paratus.

³⁷ Tunc bona incolumis minuas? sed ³⁸ Bestius urget

Doctores Grajos: Ita fit postquam sapere urbi

* Cū pipere & palmis venit nostrū hoc ³⁹ maris experts.

⁴⁰ Fanifeca crasso vitiarunt sanguine pulles. ⁴⁰

Mac ⁶¹ cinere ulterius metuas? at tu, meus heres

Quisquis eris, paulum ⁶² à turba seductior audi.

O bone num ignoras? missa est à ⁶³ Casare ⁶⁴ laurus

Insignem ob cladem Germana pubis, & ⁶⁵ aris ⁴⁴

⁶⁵ Frigidus excutitur cinis: ac jam ⁶⁶ postibus arma,

Jam ⁶⁷ clamydes regum, jam lutea gausapa capto,

⁶⁸ Effedaque ingentesque locat ⁶⁹ Casonia ⁷⁰ Rhenos:

Diis igitur, genioque ducis ⁷¹ centum paria, ob res

Egregie gestas, induco: qui vetat? ⁷² aude.

Va: nisi connives. ⁷³ Oleum, artocreasque popello ⁵⁰

Largior: an prohibes? dic clarè: ⁷⁴ Non adeo, inquis,

⁵¹ Bona

minueris.

⁵² Offa &

cineres aro-

matia mi-

stra urnæ

dari mos

erat: quod

ille non fa-

ciet, &c.

⁵³ Non a-

utum qui

vix sentia-

tur: duri-

uscula tran-

satio.

⁵⁴ Gummi

è ceraso, vel

corrice ce-

raso adulte-

ratæ sint

casia.

⁵⁵ Canella

Matthioli.

in Diosc. l.

I. c. II. & 13. ⁵⁶ Negligens. ⁵⁷ Licet mihi heres Tunc ipse saluus, cum opus sit, in nescio quos tua profundas quæ mihi heredi potius debentur? ⁵⁸ Imperitus aliquis hereditipeta crimini dabit hanc officiosam largitionem ut & lautorem victum Græciæ philosophis: clamitans hæc non prius solita fieri quam sapere: i. sapientia Græca cum mercibus peregrinis (quæ mentem effeminant) è Græcia in urbem nostram mari advenissent. * Sic Juv. Sat. 3. v. 83. *Advectus Romanus quopruna & coctana vento.* ⁵⁹ Nihil masculi habens, vel mari advecta, ut experts significet *ἀνέπτης* & *ἐμπέτης*. Casaub. alii postquam rigide nostra cinnarina philosophia corrupta sit molli & transmarina Græcorum: sapere pro sapientia, Enallage. ⁶⁰ Ipsi rustici cibos prius simplices corrumpunt & condunt lautius. ⁶¹ Heredem, inquit Poeta, mortuus metuas? Hor. epist. 2. l. 2. *Nec metuum quid de me iudices heres. Quod non plura datis invenerit.* ⁶² A vulgi ignorantia & odio. ⁶³ Claudio Caligula. ⁶⁴ Litteræ laureatæ, quæ tanquam victoriæ indice triumphum imperent: cum tamen nihil dignum eo fecisset. ⁶⁵ Ex priore sacrificio derelictus amovetur, & nova sacra parantur. ⁶⁶ Templorum postibus spolia hostium affigenda curat. ⁶⁷ Parat coccinea paludamenta, quibus amici reges Germanorum: & crocei coloris gausapa, quæ villosa militares vestes sunt, quibus induti milites Germanorum ducantur in triumpho. ⁶⁸ Germanorum vehicula, *Coaches.* ⁶⁹ Caligulæ uxor per procuratores. ⁷⁰ Rhenanos Rheni accolas, è quibus procerissimum quemque ad pompam elegit Suet. Calig. c. 47. ⁷¹ Diis igitur victoriæ auspiciis, & Imperatoris Genio induco C. paria gladiatorum, qui ad bustum dimicantes te invicem immolent, ad placandas defunctorum animas, quas humano sanguine propitiandas credebant, vide Lips. Saturn. 18. ⁷² Vetare aude o heres, si ita visum est tibi. *Epitrope.* Sed vix tibi nisi assentiaris. ⁷³ Quinetiam congiarium & epulum populo largior, tunc illud fieri vetas? noli mullare, dic clarè. ⁷⁴ Neque enim contradico aut prohibeo, inquis: potest etiam nulla interposita distinctione post inquis, continuari, ut hic sensus sit Agellus tuus, inquis o heres, suburbanus non adeo cultus aut fertilis est, ut sufficiat huic profusioni, vel ut ego ita curem tibi heres esse. Alii ex persona poeta intelligunt quæ sequuntur, dicentis: Supereff mihi suburbanus fundus probe cultus & laxis expurgatus. al. jugi cultura exhaustus.

75 Si mihi nullus cognatus sit, nec affinis quem heredem institutam.

76 Vicum inter Romanam & Ariciam in via Appia, ubi sedebant mendici, ut & prope nemus Dianæ, ubi Hippolitus colebatur.

77 Mendicus quispiam (vide infra not. 83.) scribatur mihi heres, facillimis inventus.

78 Itane? refert heres: scri-

besse here-

dem hominem obscuro loco natum, terra filium, familia tua non oriun-

dum? 79 Sit ita sanè. Quod si ex me quæras: quis fuerit mihi abavus?

—80—quis Aravus —81—quis tritavus, fuit ille æque ignotus atque ob-

scurus, & proinde —82—ratione generis & stemmate —83—Aliquis

mendicorum ex Aricino colle & luo, quem Dianæ consecraret Manius,

mihi major avunculus vel cognatus est. 84 Tu autem qui mihi propior es,

& cui lege naturalis consanguinitatis prius ventura esset hereditas, cur me

vivo illam exis: alii referunt ad λαμπράς ἀνδρῶν ἐπιτάφιας certamen: in

quo stadiodromo Prometheo sacrato currebant facem quatientes, primus

aurem defatigatus tradidit facem secundo, secundus tertio, & ita deinceps:

vide lib. 4. Rhet. ad Herennium: quasi dicat, cur tu natu major mei junioris hereditatem posceres? 85 Mea hereditas tibi est lucrum insperatum &

ἐρμῆς, perinde ac si in via inventum. 86 Ad te. 87 Mercurius qui

pingitur marsupium dextra tenens, quod tibi advolans gratuitum & præter

expectationem atque meritum adfero, 88 Tibi à me. 89 Verba heredis.

90 Cui testator. Meo damno periit, non tuo o heres. 91 Noli impudenter

à me exigere rationem, quid factum sit de bonis, quæ mihi testamento le-

gavit hic vel ille. 92 Nequeingere mihi verba, quæ patres liberis suis

præcipiunt, cuiusmodi sunt hæc, Fœnoris accedat merces: hinc exime

sumptus. 93 Ex fœnore. 94 Dixit heres. 95 Testator indignanter refert.

96 Quando iniquo & ingrato animo accepturus es, quæ reliquero, lautius

& largius insulam: appara itaque o famule lautio rem mensam. 97 Egone

meis sordide parco, ut ille hæc nepotum more prodigat? 98 Durum &

agreste olus. 99 Porcini capitis in fumo, per aurem perforatam suspensi

pari. * Ex cognatione heres idemque luxuriosus, ambigue & acate. 1 Je-

cose anserino quod Romanis in deliciis,

Exoffatus ager iuxta est. Age, 75 si mihi nulla

Jam reliqua ex amitis, patrnelis nulla, proneptis

Nulla manet patrui, sterilis matertera vixit,

Neque avia nihilum superest: accedo 76 Bovillas, 55

Clivumque ad Virbi: 77 prasto est mihi Manius heres.

78 Progenies terra? quare ex me quis mihi 79 quartus

Sit pater: haud prompto, dicam tamen: adde etiam

80 unum,

81 Unum etiam terra est jam filius, & mihi 82 ritum

83 Manius hic generis prope major avunculus exit. 60

84 Qui prior es, cur me in decursu lampada poscas?

85 Sum tibi Mercurius: venio deus 86 huc ego, 87 ut ille

Pingitur: an renuis? vin' tu gaudere 88 relictis? (est.

89 Deest aliquid summa: 90 minus mihi: sed tibi totum

Quicquid id est: 91 Ubi sit, fuge querere, quod mihi

quondam 65

Legarat Tadius: 92 neu dicta repone paterna:

Fœnoris accedat merces: 93 hinc exime sumptus.

94 Quid reliquum est? 95 reliquum? 96 nunc nunc

impensius unge.

Unge puer caules: 97 Mihi festa luce coquatur

98 Urtica, & 99 fissa fumosum sinciput aure;

Ut tuus iste * nepos olim satur 1 anseris extis,

am * morosa * vago 3 *ſingultiet inguine * vena,*
Patricia immetat vulva ? 5 mihi trama figura
ſ reliqua : aſt illi tremas omento 6 popa venter ?
7 Vende animam lucro, mercare, atque excute ſolers
8 anne latus mundi, ne ſit 8 praſtantiôr alter 76
Cappadocæ rigida 10 pingues 11 plauiſſe 12 cataſtâ,
am duplica, Feci : jam triplex, jam mihi quarto,
am decies 13 redit in rugam. 14 Depunge, ubi ſiſtam,
uentus, 15 Chryſippe, tui finitor acervi. 80

et cum nobili ſcœmina. 5 Egone me macerem inſtar decotis & deſſiccata
 ſiſtis, cui detritis villis & ſubtegmine modo apparet trama : ita in corpo-
 reo oſſa & nervi ? vel Mihi ſit corpus tenue & gracilentum inſtar ſta-
 lini tramæ ? vel linea pictura, quali depingunt homines monogrammos,
 ſi procul apparentes ? 6 Pinguis, obefus ut popa, i. victimarium miniſter
 ſtellarum, viſceribus probe ſaginitus. 7 I nunc, & nihil non turpe, ſcelera-
 rum, ſordidum facito, ut beredi placeat. Epitrope. 8 Maugonii peritior. 9 Ser-
 uas Cappadocia. 10 Bene habitos, nitidos cute. 11 Palpo vel plana ma-
 ſerire, ut oſtentes corporis eorum habitudinem, vel apud empturientes
 ſtare : vide Juv. ſat. 11. quæ adnotata ad v. 143. An *plauſſe* quoni-
 am venales (ut ait vetus interpres) antequam in cataſta imponantur, can-
 unt univerſi pariter more gentis ſuæ, alii legunt *paſſe*, alii *clauſſe*.
 Pegmate ligneo, in quo venales exponebantur ſervi. 13 Decuplatur,
uſibus metaph. quaſi multiplicatur. 14 Alii *Depinge*, ſtatue, præſcribe,
 eum modum ponam multiplicandæ rei familiaris meæ immenſæ tanquam
 vitæ ? 15 Stoicorum acutiſſime (qui argumentationis acervallis in inſini-
 mæ progredientis finem invenitſi, jubendo *ἡσυχάζειν* priuſquam ad
 ultra ventum eſſet) dic ubi ego ſiſtam, modumque ponam in congerendis
 rebus. Atque ſimul alluſum credo ad τὸν ἄρ' τὸν τὸν τὸν, quos
 ſcienti licere accipere exiſtimavit Chryſippus. Audi quid ipſe dicat apud
 ælianum, in *vitæ ſententiæ* : τὸ δὲ γυρῶνα εἶναι, τὸ δὲ τοκογλύπον ;
 i. *Latine ſic.* Eſſe vero (inquit Mercator) voracem & avarum ſcœnera-
 rem, an & hoc dicemus eſſe viri, qui helleborum biberit, & qui jam ad
 ſtutem ſit idoneus ? Certe : (reſpondet Chryſippus) ſolum enim ſapien-
 tem ſcœnerari decet. Quoniam enim illius eſt proprium, ſyllogiſmis con-
 ſidere : ſcœnerari certe uſuramque computare, atque colligere. Namque
 et parum diſſerre videntur, ſtudioſi quippe quod hoc ſit æque ac illud,
 æque decet illum ſimplicem exercere uſuram, quemadmodum ſolent alii,
 eum & alterius ſcœnoris accipere ſonus, &c.

3 Varia vel
 conceſſa &
 ſicita Ve-
 nere.

3 Copiam
 ſatiſdicit.
 al. palpi-
 bit.

* Muto ſa-
 ſtidens
 plebeiam.
 Venerem.

4 Rem ha-